

Elnyomtuk volna a kisépeket?

Botos László

Az alábbi dolgozat mindenképpen meggyőzi az Istenben, Atyánkban bízó becsületes, hű lelkeket arról, hogy ez így tovább, a becsstelenség, hazugság, elferdített, a jóakarátú embert, aki Isten képe, belénk, porból és agyagból gyúrt ember testébe lehelte életadó szikráját, az emberi lelket: ami az embert emberré teszi. Ez a belénk lehelt isteni szikra, nem tűrheti, és nem fogja tűrni, hogy a Sátán fondorlata véglegesen uralmon maradjon és győzedelmeskedjen örökletesen az isteni Igazságon, mert akkor ez lenne a Sátán győzelme. Nekünk, jóakarátú embereknek kell hinnünk az isteni Igazság végső győzelmében: ideig-óráig, a Sátán fondorlat hamis ígérettel, olcsó emberi múltó élvezetekkel, mint Trianon-kor is, az Antant által mozgósított, mindent a „szent” cél érdekében, szép lányok felvonultatásával, a lefizetett világsajtó propaganda híresztelésével, a szalonok gyönyörök keltésével megtéveszthette, félrevezethette, a lelkiismeretét, az isteni szikrát elhallgathatta. Így megtörténhetett a Sátán látszólagos, ideiglenes győzelme. De ez nem lehet végleges. A becsületesség, ami belénk oltódott, az győzni fog. Elsőpri útjából az álnok Sátáni emberellenes csaló határozat hozatalok fenntartását. A végső győzelem a miénk lesz, mert velünk az Isten.

Azok, akik a bűnlista olvasata után még mindig kitartanak a megtévesztett, az igazságot, emberiséget megtagadó közlések fenntartásában, azok a Sátán megvallói, és egyéneként fognak felelni a megmérettetés idején. A jóakarátú, becsületességet óhajtó embermilliók be fogják látni, és eltöröltetik az íróasztalon, minden helyi ismeret nélkül meghúzott országhatárokat: és visszaadja az emberiség részére az őt megillető békés lelkiismeret életét, vagy legalább is az újratárgyalás (revízió) lehetőségét, olyan magyar csoportok bevonásával, akik nem csak magyarul beszélnek, hanem magyarul is éreznek. Nem fog kelleni napi rendszerességgel újabb és újabb hazugságok gyártását koholni. A lelkiismerete megszabadul a félelemtől, hogy a hazugság kitudódik. Majd ekkor szabadon nézhetünk egymás szemébe. Mindezt elérhetjük isteni sugallat békés tárgyalásával.

E nyilatkozatot megküldjük minden Trianon diktátum (1920) és a Párizsi béke (1947) aláíróinak.

Mivel Ausztria volt az egyik legmegrázóbb, és örökfájdalmat okozó követelmény, amikor Ausztria is terület követeléssel állt elő, mikor éppen a Habsburgi Ausztria politika nyomán kerültünk a háborúba, és volt bőr a képükön e követeléssel előállni: ezért övelük kezdem a bűnlista felsorolását és a valós történelem megírását. Kezdem ezt ezenkívül azért is, mert dr. Nagy Sándor A magyar nép kialakulásának története c. könyvének 283 oldalán ezeket közli:

A MAGYAR NÉP HARCA A LÉTÉÉRT ÉS A FÜGGETLENSÉGÉÉRT AZ ÚJ
HAZÁBAN

Szent István valósággal fanatikusa volt annak az el-gondolásának, hogy népe fennmaradásának biztosítékát csak abban látja, ha a szomszéd Németországgal végleg kitud egyezni a békés egymás mellett élés tekintetében s népét a nyugati

kereszténység nagy családjába sikerül felvétetni. Az így kialakuló baráti légkör fogja megszüntetni a fegyveres mérkőzéseket a németekkel.

Ezért a magyarság még területi áldozatot is hozott, amennyiben a Lajta és az Enns folyók közti területéről a németek javára lemondott. Melk osztrák városkában az ősi apátság kolostorába vezető úton egy kőoszlopra szerelt táblán egy felirat olvasható, amely magyarul ezt jelenti: „Melk, a középkorban Mülknek hívták, a magyarok határvára volt 906-984. Hohenstaufi Henrik herceg foglalta el tőlük, aki később császár lett”.

Az igazság az, hogy a németek nem fegyverrel vették a magyaroktól, hanem őseink a béke és barátság reményében önként ürítették ki ezt a területet. Hohenstaufi Henrik pedig azonos Szent István sógorával, Gizella királyné fítestvérével, aki II. Henrik néven tényleg császár lett. Ugyanakkor a Fischa és a Lajta közti területet Gizella királyné hozományul kapta.

Ezért fontos és elmaradhatatlan a rólunk, magyarokról mások által írt történelmünk újbóli átdolgozása. Az írottakból láthattuk, hogy a németek feljegyzései, népük önbizalmának fenntartására írtak: ugyanakkor a valótlan közlések népünk elbizonytalanítását, és őseink önkéntes béke és együttélés feladásának elhallgatása tűnik ki.

A magyar területen, amit Ausztriához csatolták Trianonban, kormányrendeletre, ugyanúgy mint a többi utód államok kormányai is, megszüntették, nem engedélyezték a magyar nyelv iskolai tanítását. Csak már az utóbbi időben, amikor a magyar nép oly nagy mértékben megfogyatkozott, átvette a német nyelv használatát, és beolvadt a német közösségbe, és csak ezután engedélyezik a magyar nyelv használatát és tanítását, amikor már az iskola osztályait nem tudják megtölteni magyar gyermekekkel.

Pedig 1921-ben, a Prónay Pál által szervezett Lajta Bánság bizonyosága alapján volt kellő akarat és erő, hogy e területet visszafoglalhassuk. A magyar területekről való kivonulás időszakában szabad katonai csoportok létesültek a magyar kormány tudta nélkül, azzal a szándékkal, hogy felbátorítsák a népet az Őrség, Ausztriához való csatolása ellen. Prónayt leváltották e szabad hadak vezetéséről és zászlóalját ő nélkül 1921 augusztusában Burgenlandba helyezték. Az, hogy Horthy hatalomra juthatott, kormányt alapíthatott, kizárólag e zászlóalj erejének és egységének köszönhető. E hadsereg vezetői Rosenbergerrel felkérték a kormányt, hogy helyezték vissza Prónayt posztjára, különben megtagadják a burgenlandi szolgálatot a kiürítések idején. Horthy meggyőződve arról, hogy a zászlóalj Prónay nélkül nem képes ellátni feladatát, 1921 szeptemberében visszahelyezte őt a hadosztály élére. 1921. szeptember 6-án Prónay megérkezett Sopronba, ahol kapcsolatba került Felsőőr (Oberwart) és Pinkafő (Pinkafeld) helyi vezetőivel, akik úgyszintén elleneztek az elszakadást. E helyi vezetők ugyanazon véleményen voltak, mint Prónay is, hogy Burgenland legyen egy autonóm terület. Ezt találták az egyetlen kivezető útnak az elcsatolás ellen. Bárdoss Béla javaslatára Lajta Bánságnak keresztelték e térséget. Ideiglenesen Prónayt választották bánná az elkövetkezendő választásokig. Az újonnan alakult autonóm Lajta Bánság megalakulását magyar, német és horvát nyelven hirdették meg. Postabélyeget és hivatalos pecsétet is adtak ki. A bélyegeken láthatók a környék várai és az egyiken Prónay portréja. Ideiglenesen Prónay töltötte be a bán tisztségét, mert a helyiek féltek elvállalni az osztrákok esetleges megtorlása miatt. A többi ügykezelési hivatalosokat is a független hadsereg kötelékeiből választották meg. Mindent pontosan megvitattak és megterveztek. A Prónay által alakított Lajta Bánság nem azonos terület a most Burgenlandnak nevezett területtel. A Lajta Bánság Moson, Sopron, Vas megyékből és a Rábától keletre eső területekből alakult.

A független Lajta Bánságot 1921. október 4-én hirdették meg. Ez egy nappal később történt, hogy a magyar kormány kiürítette e területet az egyezség szerint. A függetlenségi kiáltványt Felsőőrön (Oberwart), Németújvár, Felsőpulya, és Nezsideren hirdették meg. Minden falu képviselője megjelent e helyeken, a falvak pecsétjével és szavatozásával. Mind elfogadták a nyilatkozatot és felesküdtek Prónayra. Délután folyamán sürgönyök érkeztek egész Burgenland területéről, értesítve Prónayt, hogy a nép egyhangúan elfogadta a független bánság megalakulását. Dr. Lévai Ferenc sürgönyileg értesítette Ausztriát, a magyar kormányt, az Antant hatalmait, hogy népakarattal ez a terület függetlenné vált. E népakarat döntésének valódiságát a Bánság tanácsadói testülete igazolta, mely 400 falu önkéntes csatlakozását jegyezte fel. A Bánság hivatalos álláspontja volt: független államként élni, és alkalom adtán visszakapcsolódni Magyarországhoz.¹

A Prónay által előidézett helyzetet a magyar kormány saját előnyére használhatta volna föl. A 400 falu egyesülése, amely kinyilvánította függetlenségi óhaját, sokkal hivatalosabbnak tűnik, mint a Túrócszentmártoni,² Clevelandi,³ Gyulafehérvári⁴ Nyilatkozatok, amikor a tótok és oláhok szavaztak a hovatartozás felől, na, és ne feledkezzünk meg a korfui⁵ jugoszláviai nyilatkozatról sem. Sajnálatos, hogy a Bethlen-kormány visszautasította a nyilatkozatot, és hazaárulásnak

¹ Prónay Pál: A háborúban a halál kaszál, Budapest, 1963, 278.

² A túrócszentmártoni Szlovák Nemzeti Tanács kizárta, a magyarok nem szavazhattak saját sorsuk felől. 1918. október 28-án a Cseh Nemzeti Tanács és a négy párt vezetői kikiáltották a csehszlovák köztársaság megalakulását. Október 30-án a Szlovák Nemzeti Tanács túrócszentmártoni megbeszélésen 90 protestáns és 15 római-katolikus szlovák küldött kikiáltotta Felvidék (Slovensko) elcsatolását. Ezt a Függetlenségi Szlovák Nyilatkozatot 1920-ban elismerték, mint „népakarati döntést”. **Hogyan lehetett ezt népakarati döntésnek elfogadni, amikor csak a szlovákok szavazhattak, az ott élő magyarok nem? Ezért is szükséges egy új határkiigazítási tárgyalás.** (Botos László: Út a trianoni békeparancshoz. Budapest. 2001. 207 old. In Kostya Sándor: Felvidék, Budapest. 1990. 105 old.)

³ Masaryk elhallgatta az igazságot, mert a tót amerikaiak Clevelandban és Pittsburghban független Szlovákiát követeltek Csehszlovákián belül. **Clevelandban (1915) csak az Amerikába vándorolt tót emigráltak szavazhattak. Mi történt a magyar szavazati lehetőséggel? A magyarok felvidéki jelenléte 30%. Egy kivándorolt liga közössége hogyan szavazhat otthoni nép nevében?** (Botos László. I.m. 177-178 old. In Pozzi Henri: Századunk bűnösei. Budapest. 1966. 248 old.)

⁴ Az 1918-as Gyulafehérvári Gyűlésen hozzávetőlegesen 100 000 erdélyi oláh vett részt, a terület többi lakosai, ugyanakkor a szerbek, szászok és magyarok nem vehettek részt a gyűlésen. **Ezért a határozat törvénytelen.** (Botos László: I. m. 142 old. in Raffai Ernő: Magyar Tragédia Trianon 75 éve, Budapest, 1996)

⁵ 1917. július 27-én, a Korfui Egyezmény alapján Jugoszlávia megkapta létjogosultságát, ugyanitt állítólag a dél-szláv kisebbségek kijelentették csatlakozási szándékukat Szerbiához. **„Szemenszedett hazugság és egyike a háború legnagyobb szédelgéseinek,”** írja Pozzi. (Botos László. I.m. 175 old. In Pozzi Henri: Századunk bűnösei. Budapest. 1966. 232 old.)

Pozzi a hivatalosok és a történészek figyelmébe hozza, hogy nem az állítólag elnyomott dél-szláv kisebbségek vezetői tárgyalták ezt a csatlakozási szándékot, hanem három magánember: Wickham Steed, a *Times* politikai rovat vezetője, Seton Watson, a londoni szláv propaganda végrehajtó bizottságának megbízottja, és Dr. Trumbics, Zara, dalmát város volt polgármestere. (Pozzi, 228)

Ezt az egyezményt Jugoszlávia részéről Trumbics, szerbek részéről pedig Pasics írta alá. 1932. július 4-én Pozzi Zágrábban beszélt Trumbics-csal, és megkérdte mondja el korfui szerepét. A pánszlávisták tudomást szereztek erről a vallomásáról, letartóztatták, hamisan államellenességgel vádolták, Mitrovicán bebörtönözték a jugoszláv állam hetvenéves megalapítóját. Csak minden másnap adtak neki enni, talpait naponta bottal verték, nemi szervét megkínózták. (Pozzi, 228) Trumbics nem volt jól ismert személy, sem a horvátok, sem a szlovének körében. Ezért nem lehetett meghitt képviselője e népeknek. A három említett személyiség, a Korfui Egyezmény létrehozói, nem is képviselték a népet, amikor magukat kinevezték a népakarat szószólójának. Megsértették a népek szabad rendelkezési jogát. Ezzel a cselekedetükkel 5 millió osztrák-magyar, szlovén és horvát katolikust szolgárorszába kényszerítettek.

minősítette azt, mivel az Antant tárgyalásokat ígért Velencében, ahol állítólag Magyarország javára fognak dönteni. Ez meg is történt, de a döntés nem kedvezett nekünk. Egy biztos, szabályos előnyhelyzetet feladni egy bizonytalanért nagyfokú politikai naivitás, hinni a beígért szóban a helyett, hogy tények, helyzetek előidézésével kieroszakolnánk érdekeinket. Ez majdnem hazaárulás volt. Gömbös Gyula tanácsára kormányunk elrendelte Budapestről a Lajta Bánság felé vezető utak lezárását, hogy a nép ne mehessen a revizionisták segítségére. Nádassy Imre „E.K Sz.” országos főkapitány nyilatkozata: . . . „a Nyugatra iparkodó felkelőket már Budapesten kell lefogni, internálni vagy visszatoloncolni illetőségi helyükre.” (Prónay, 280) Horthy írja Prónaynak: „. . . Rögtön a távirat vétele után el fogom rendelni azt, hogy a felkelő csapatok Nyugat-Magyarország területét elhagyják.” (Prónay, 285) A velencei tárgyaláson, amikor Bethlennek az Antant megígérte a soproni népszavazást, a liberális magyar kormány ezt kedvező magyar helyzetnek nyilvánította, és ezt nem akarta megzavarni a Lajta Bánság „áldatlan” helyzetével.

A modernkor tragédiája IV. Béla királyunk idejében (1235–1270) kezdődött. Friedrich Babenberg, Ausztria hercege és egynéhány lefizetett magyar főnemes úgy intézték a fejleményeket, hogy a velünk rokon kun nép, akik segítségünkre lehettek volna a tatárok elleni küzdelemben, nem kaptak bebocsájtási engedélyt hazánkba, az oknál fogva, hogy nem keresztények. Így IV. Béla magára maradt a tatárok elleni küzdelemben. A mohi csata elvesztése után (1241) Béla királyunk Ausztriába, Friedrich Babenberg-hez menekült, aki a magyar királynak minden kincsét elkobozta, és három vármegyénket elcsatolt, Moson, Sopron és Vas.

Az elorozott területen tíz várát talált. Megerősítette azokat, ezért a német történelemben úgy hívták, mint a Nyugat védelmezőjét a tatárokkal szemben. A várak megerősítésének célja igazán nem a tatárok visszatartása volt, hanem megakadályozása a kiszarolt területek visszafoglalásának. Friedrich felajánlotta segítségét, azzal a feltétellel, hogy az egész ország az ő kormányzata alá kerül abban az esetben, ha a tatárokat legyőzi, megfutamítja; s ha Béla nem vállalja el a feltételét, akkor kiadja a tatároknak. A király kénytelen volt elfogadni az ajánlatot, de kis csapatával sikerült megszöknie. Visszatértekor megtámadta Friedrichet, aki a harcban életét vesztette.

1871-ben a franko-poros háború után, Bismarck létrehozta Elzász-Lotaringiát francia területek egybekapcsolásával. 1919-ig, az I világháború végéig német-fennhatósági terület. 1919-ben elveszti és a terület Francia uralom alá kerül. 1940-ben a németek megszállták Franciaországot, beleértve Elzász-Lotaringiát. 1945-ben, a II. világháború végén, fel kellett adniuk és azóta Francia államrésze.

Az eddig közöltekből meggyőződhet a nem elfogult olvasó, hogy magyar érdek a német szolgálatban nem volt, és nem lehetett egyöntetű a velük való menetelés, különösen nem az akkori valóban nemcsak magyarul beszélő, de magyarul érző és a hazáért tenni akaró magyar kormány részéről. Az állásfoglalást, hogy melyik oldalon legyünk nagyban befolyásolta a közel múlt története, amelynek hatása végig söpört és felkorbácsolta az idegeket. Történelmünkben jól tudtuk a német imperialista évszázados törekvéseit. Hisz számtalan nagyméretű csatákat, honvédő háborúkat kellett vívnunk ellenük, majd jött az úgynevezett pán-germán időszak, amely ugyancsak nagy figyelmeztetés volt részünkre a jövőt illetően. Nem akartuk a német hódoltságot. John F. Montgomery, amerikai nagykövet ezért tette könyve címéül: „The Unwilling Satellite”. Bár vallásilag, európai civilizációnk, közép-európai földrajzi elhelyezkedésünk inkább ezt várta volna el, de a döntést nagyban nehezítette a német keletre terjeszkedés után ránk köszöntött orosz cároktól indított pán-szláv terjeszkedés veszélye, amelyet az osztrák-magyar, de főleg

Magyarországon élő szláv népek, biztatva Masaryk Tamás és Benes Edvard nagyon jól beállított és megszervezett politikája által népszerűsített.

A Habsburgok több évszázados célja Magyarország meghódítása volt. A számtalan, szinte évről évre ismétlődő védekező harcaink következtében, csak lassan tudtak erőt nyerni rajtunk. Megunva tehetetlenségüket, elővették az ismert „oszt meg és uralkodj” politikát. Leigázásunkra felbuzdították az évszázadokon át békében és megelégedésben élő, török ellen hozzánk menekült szláv eredetű népeket. Ez a kétoldali biztatás a csehek és az oroszok részéről nagyon megfogta szívüket, és az 1789-es francia eszmét együttes lelkesedésével vetették be magukat a magyarok üldözésébe.

Idegen népek betelepítése

Ezért jutottunk ide. Mi az oka, hogy ellenségeink felülkerekedtek, és már a végveszély fenyeget? Az okok megválaszolása szétágazó tényfelsorolást kíván. Először is a magyar nép lelki alkata. A magyar ember önmagából indul ki. Feltételezi ember társától a hasonló megnyilatkozást. Mivel békés, emberbarát, segítőkész, elvárja a hasonló emberbarát cselekedeteket. Jó hiszemű, segítő szándékánál fogva engedékeny. Ez történt 1690. április 6-án, amikor Lipót császár kéréssel fordult Balkán népeihez, adjanak neki katonai segítséget, és ennek fejében adómentességet és vajdaválasztást ígért, abban az esetben, ha sikerül a török megfékezése. A szerb pátriárka, III. Arzén, 37-47 000 szerb családdal, az osztrákok által Temes bánságnak nevezett területre menekült. Ez a terület, amely a Duna, Tisza és a Maros között fekszik.⁶

1690. augusztus 21-én a császár leiratban biztosította a szerbek katonailag való megvédését, a görög katolikus vallásuk és ez szerinti naptár, a nyelvük szabad használatát, papi tized alól való felmentést és katonai szolgálat alóli mentességet. 1690. december 11-én tudatta határozatát a magyar kormánnyal, mely kimondta, ha a szerb terület felszabadul a török megszállás alól, a Temes bánságban menedéket kapott szerbek visszamennek felszabadult földjükre. A fenti kedvezményekből láthatjuk, csak az Arzén pátriárkával ide menekült szerbekre vonatkozott, és csak ideiglenes letelepedésről volt szó. Az élet itt biztonságosabb volt, a félnomád szerbek élvezték a magasabb kultúra előnyeit, ezért ittmaradtak földjük felszabadulása után is.

II. Rákóczi Ferenc szabadságharcának ideje alatt (1703-1711) ezek a szerb menekült telepések, mint partizán alakulatok, a Habsburgok oldalán pusztították Nagy-Alföld és Dunántúl népét, akadályozva a szabadságharc sikerét, amely pedig a Szent Korona alá tartozó minden nép szabadságáért küzdött. A császártól kapott engedmény a törvény fölé emelte őket.

Az ősi magyar vármegyék Bács, Bodrog, Csongrád, Csanád, Arad, Torontál, Krassó-Szörény, amelyet a Habsburgok Temesi bánságnak neveztek, a Passarovic-i Béke 1718 következtében felszabadultak a török megszállás alól. III. Károly figyelmen kívül hagyva a magyar Alkotmányt, ahelyett, hogy visszaadta volna e területeket magyar tulajdonosainak, szerb néppel töltötte fel. E területen osztrák típusú ügyintézés, statáriumot hoztak létre, katonai kerületekre osztva fel.

⁶ Csobáncai Elemér: Nagy Magyarország vagy nemzethalál, II. rész: Dél-Magyarország pusztulása és elrablása, Marrickville, Australia, 1966. 22. The New Universal Encyclopedia, szerkesztette Sir John Hammerton, the Educational Book Company, London, 9. könyv, 7451.

1737 és 1739 között IV. Arzén szerb pátriárka ismét népes csoporttal menekült e területre. Megérkezése után még nagyobb szerb betelepülés következett. 1790-ben a szerbek követeléssel álltak elő, hogy véglegesen adjanak nekik egy területet. II. Lipót császár (1790-1792) magáévá tette követelésüket. Ez volt az első nagyon komoly jel számunkra, hogy veszélyeztetni fogják a magyar létérdeket.

A magyar nép az 1790 évi országgyűlésen örök igazságként kinyilatkozta, hogy „valamely országba vagy tartományba bevándorló s itt székhelyet kereső, nem fegyverekkel szerző nép vagy kevesebb államjogokat, vagy annyit nyer, mennyivel a bennlakók bírnak, tehát az ilyen bevándorló nép sohasem fogadtatható be az országba, vagy tartományba, oly formán, hogy itt külön államot képezzen, mert ez nem volna befogadás, hanem új államnak, az ország területrészének elszakasztásával eszközölt alapítása, már pedig e világon azoknak egysége, melyek természetüknél fogva összekapcsoltnak, szilárdságot, azok felosztása ellenben, amelyeknek természetüknél fogva egységet kellene képezniök, végveszélyt eredményeznek.” (Csobánczi, 23)

Az 1791 évi 21 törvénycikk megszüntette a szerbek oklevelekkel biztosított különállóságát, amely sértette a magyar állam jogait, kimondva, hogy az ellentmondó törvények megszűntek, s a szerbek egyenjogúak a többi országlakókkal: tehát olyan polgárjogokat nyertek amelyek feljogosítják őket jószágszerzésre, birtoklásra és bármilyen hivatal viselésére.

„Ezzel a törvénycikkkel a magyarság, annak ellenére, hogy államjogi felfogása a nemzetállam szemléletben alakult ki, az életforma, a polgári jogok egyenlősége, tehát az államon belül az egyetlen polgári közösség létjogának elismerésével minden nemzetet megelőzött a földön.” (Csobánczi, 24)

A fontos dunai kereskedelmi úton a szerbek egészen Győrig telepedtek meg, réveket létesítettek a Dunán, legelőket adtak ki magas bérért. Ezen az ősi magyar földön a szlávok sokkal magasabb életszínvonalat értek el, mint a határon kívül élő testvéreik. A 146-éves török megszállás megpróbáltatásait a Habsburgok magyart elnyomó további politikája követte, amely 1686 után, azaz Budának a török megszállás alóli felszabadulása után csak fokozódott. E nehéz időszakban a nemzeti öntudat, a megmaradás, a túlélés reménységének és hitének hirdetői – közéleti és katonai szolgálatuk mellett – főként bátor költőink voltak. Mint például Tinódi Lantos Sebestyén (1505-1556), Balassa Bálint (1554-1594) és Zrinyi Miklós (1620-1664). Miért kell különleges hangsúllyal említenünk honmentő érdemeiket? Azért, mert megint csak nagy, népes, idegen csoportok jöttek, és telepedtek le. A hatalmon levők nem engedték meg népünk visszatelepedését eredeti lakóhelyükre. A Habsburgok törvényeikben nyíltan kimutatták magyarellenességüket. Az idegenek idetelepítése nem volt egyéb, mint egy kitervelt, lassú népiirtás.

A magyar nemesség – mely ez időben legnagyobb részében idegen volt –, teljesen elszakadt a magyarságtól. A magyar születésű nemesség is a német nyelvet beszélte, és Bécs befolyása alatt állt. Néhányuk szívesebben vallotta magát osztráknak, mint magyarnak.

Mária Terézia burkolt magyarellenessége 1774-ben került felszínre, amikor meghirdette kívánságát, hogy a magyar fiatalok tanulják meg a német nyelvet. Fia, II. József, 1787-ben e „kivánságot” törvénné tette, amikor a német nyelvet az ország hivatalos nyelvéné emelte. A magyar nép részéről e törvény erős ellenállásba ütközött. Ezért kénytelenek voltak e rendelet bevezetésétől elállni.

Mária Terézia önkényesen Horvátországhoz csatolta Szerém, Pozsega és Valkó vármegyéket. Ez volt az a terület, amely eredetileg az Árpád-kori Botond birtokát képezte.

II. Lipót császár (1790-1792) és magyar király, a szerbeket használta fel Ausztria-Magyarország erőviszonyának egyensúlyozására. Ezt állandó magyarellenes uszítással érte el. A módszert átvette a görög-katolikus papság is, kik orosz-pártiak voltak, mert bennük látták a török hatalom megdöntésének lehetőségét és később a szerb-szláv nép egyesítését egy egységes birodalomban.

Sem a felvilágosult magyar írók, sem az egyház nem vette figyelembe az egyre növekvő szerb veszélyt. Sőt, az ellenkezője történt. Magyar pénzen szerb iskolákat, papneveldeket létesítettek. 1797-ben Károlyvárosban, 1810-ben Újvidéken, és egy néhány évvel később Pesten és Bécsben egyetemen tanulhatott a szerb ifjúság. 1826-ban Pesten alakult egy szervezet, amely a szerb nyelvet és szokásokat tanulmányozta. Ekkor terjedt el a szerb hitrege, az ősiségben való hit, amely támaszul szolgált a nemzeti érzés felkeltésére, de rövidesen rájöttek, hogy ez irányú lelkesedésük hiábavaló, nem egyéb, mint álom. Safarzsik, az egyik mítosz készítő egy levélben írta a cseh történész Palackynak: „Nem veszett el minden. . . s ha mind ez csak egy álom, csak egy idea, mit tesz ez? Ha mi is meghalunk, mint atyáink, anélkül, hogy valamit tettünk volna, úgy ideáért halunk meg. . . de félelmünk alaptalan, a szláv népek felébrednek . . . az új nemzedékkel mindenütt új erők ébrednek minden mozgásba jő, ami halott volt. Vége az alvásnak, az életnek kell következnie, de hogy ez milyen lesz, ki láthatja előre? . . .” (Csobánczi, 25) A szerb népek egyesítésére egy tervet dolgoztak ki, és papjaik is mindent elkövettek ennek érdekében. Karadzsik Vuk (1787-1864) volt az első, aki meghirdette a szerb szellemi mozgalmat. Szerb nyelvtant írt, melyet németül is kiadott. Kopitár 1847-ben szerbül kiadta az *Új Testamentumot*. Karadzsik és Kopitár a hercegovinai tájszólást határozták meg irodalmi nyelvként.

Rajics, görög katolikus pátriárka megírta a különböző szerb népek történetét, de ezt a régi szláv nyelv alkalmazásával írta. Itt kijelenti, hogy mindaz a terület, ahol szerbek éltek Ipek pátriárka alatt, szerb terület. E munkája teljesen hamis történelmi és földrajzi dokumentum, amely később kútfője lett az utána következő történészeknek.

Egyszerre két helyről indult ki a szerb nemzeti eszme, Pestről és Budáról. Az egyik fenn akarta tartani a szerb magyar kapcsolatokat, a másik a magyarellenességet hangoztatta. Ez utóbbi kiáltványt küldött a lázadó horvát, szlavón, dalmát és tót népekhez, a magyarellenség szítása érdekében. Amikor 1848-ban kitört az osztrákok elleni magyar szabadságharc, a szerbek 10-12 ezer fegyverest küldtek ellenünk. Több vezetőjüket osztrák tiszték adták. Ez a magyarellenes szláv megmozdulás olyan erős volt, hogy csak 1849-ben sikerült levernünk. Mind ez ideig rabolták, rombolták azt a népet, amely befogadta és menedéket adott nekik.

Az első szerb szabadság-megmozdulás 1804-ben ment végbe, Kara György vezette e lázadást, melyet a törökök levertek, 38 vezetőt karóba húztak, 114-et felakasztottak. A második ilyen török elleni megmozdulás egynehány évvel később következett be, egy Milos nevű sertéskereskedő volt a vezetőjük. A szultán e lázadást is leverte, és Milost, mint hűbérest tette meg vezetővé. 1817-ben Milos elrendelte Kara György kivégzését.

I. Ferenc József császár és Sándor orosz cár Reichstadtban szerződést kötöttek, mely szerint együttesen vigyáznak Szerbia függetlenségére. 1878. június 13-án, a Berlieni Konferencián döntöttek Európa sorsa fölött. A török-orosz háborút és Törökország felosztását tárgyalták. E konferencián Szerbiának megszavazták a teljes függetlenségét.

Bizánc uralma alól I. Imre (1196-1204) királyunk szabadította fel a szerbeket, és Szerbia királyává koronáztatta magát. Ez a cím magyar királyi cím volt egészen a

török magyarországi megszállásáig. A szerbek vazallus népként éltek a magyar királyok alatt.

Karagyorgyevics Péter (1903-1923) és a szerb szellemi vezetők vakon követték a titkos szervezetek programját, és így nagyban hozzájárultak Nagy-Szerbia eszméjének népük közötti elterjedéséhez. 1908-ban megalakult a Narodna Obrana mozgalom, amelynek egyik ága volt a „Fekete Kéz” szervezet, ennek jelmondata volt „Ujedinjenje ili Smrt” (Egyesülés vagy halál). Ez időben Szerbia orosz és francia befolyás alatt állt.

1914. június 29-én a Fekete Kéz elrendelte Ferenc Ferdinánd és felesége megöletését. E döntésre az ok az volt, hogy ha Ferenc Ferdinánd öröklé a trónt, a kettős monarchiából hármass monarchiát alakít. A herceg tervei szerint Krajna, Horvátország, Szlavónia, Dalmácia, Bosznia, Hercegovina és Magyarország ugyanolyan hatalommal rendelkeztek volna, mint Ausztria. Ha ez megvalósul, akkor a szerbeknek fel kellett volna adniuk a nagy-szláv birodalom megalapításának tervét. A trónörökös gyűlölt bennünket, részese volt annak az összeesküvésnek, amely kivégeztette a magyarbarát Rudolfot, a soron következő valódi trónörökösöt. Ferdinánd a szerbekre építette volna fel a monarchia erejét, mindennek dacára, az ő kedves szerbjei gyilkolták meg, nem mi magyarok, pedig azt hiszem több okunk lett volna rá. (Csobánczi, 33-34)

A XIII. században egy lassú vlach betelepülés indult el hazánkba a Kárpátokon át, a Balkán térség felől. Mint pásztornépek érkeztek, és települtek a Havasok oldalaira. Itt a magyar adózási rendszer nem igen érte el őket, így gyarapodhattak évszázadokon át számban és javakban. Buda felszabadulása (1686) és a török megszállás után a Habsburgok nem engedték meg népünk visszatelepülését eredeti lakóhelyeikre. Helyettük Európa minden nemzetiségéből telepítettek be, legfőképpen rác⁷, szláv és német csoportokat.

Amikor 1848-49-es szabadságharcunk időszakában élet-halál harcunkat vívtuk a saját és minden nép szabadságáért, ekkor minden szláv kispén ellenünk szállt ki propaganda írásaikkal, és a szerbek, akiket befogadtunk ezek az otthont lelt szerbek Jelasic vezérletével hátra támadtak, és csak nagy nehezen tudtuk leverni őket. Vadul pusztították Délvidék egyedül, minden katonai védelem nélkül maradt magyar népet, akik őket befogadta és velük barátságban éltek. Erre a becstelen cselekedetre, hogy leigázhassanak a habsburgi magyar királyok biztatták fel őket. Végül is a győzelmünk után, amikor már leverték a Habsburg hadsereget, Ferenc József császár kikönyörögte az orosz cártól, hogy segítse ki őt. A behívott friss 200 ezer orosz kozák előtt Görgey Artur a magyar honvédelem főparancsnoka a reménytelen további vérontás elkerülésére letette a fegyvert: és ezt követte a kegyetlen Haynau-i megtorlás. Dicső 13 tábornokainkat orosz ígéret ellenére is Aradon, 1849. október 6-án, végezték ki. Ismét megismételve a lechfeldi fegyverletételt, ahol a kor két legkiválóbb hadvezéreit az egyezség ellenére Régenburgi katedrális tornyán a fegyverletételt után Vérbulcsut és Lehel vezért felakasztották.

* * * * *

⁷ A IX. században a szerbek felvették a kereszténységet, főzsupát választottak, aki Ráskában székelt, melynek jelenlegi neve Novi Pazar, szerbiai terület. Ebből a „Ráska” névből alakítottuk ki a szerbek magyar nevét, így „rác”.

Rudolf Kučera, cseh politológus, 2008-ban kiadott: *Közép-Európa története egy cseh politológus szemével* c. könyvében egy elismert cseh történész, František Palacký érvelését idézi (70-71 o.)

František Palacký *Az osztrák állameszme* című dolgozatában így értékelte a magyar alkotmányt: „A magyar országos intézmények magva magában véve oly egészséges és áldásos, hogy véleményem szerint érdemes volna más országokban is alkalmazni; megvan benne az igazi országos autonómia eleven csírája, amely nélkül a polgári és politikai szabadság sehol sokáig és tartósan meg nem maradhat; jelen van benne a reform és a határtalan tökéletesíthetőség elve is, amely nélkül minden emberi intézménynek pusztulnia és elpusztulnia kell. Ebből lehet megérteni és magyarázni a magyaroknak (nem csupán a magyaroknak) a maguk ősi alkotmánya iránti közös szeretetét s a rendkívüli energiát, amelyet annak fenntartására és védelmére fordítanak; a magyaroknak bürokrácia alatt élnie és boldogulnia nem lehet...”³⁴ Milyen volt hát ez az alkotmány, és mi volt a történelmi jelentősége? Először is állapítsuk meg, hogy a magyarok ezeréves alkotmányos folytonosságukhoz való ragaszkodása alkotta a történelmi magyar állam létalapját. Ennek az alkotmánynak a fő előnye a hatalommegosztás volt az uralkodó és a rendek közt, miközben a tulajdonképpeni „demokratikuság” a széles körű decentralizáción, az autonóm országos intézményeken nyugodott. Első helyen említsük meg az országgyűlést, amely minden királyi javaslatot megvitatott, és saját kebeléből választotta a nádort (palatínust), a király helyettesét, s az a Helytartótanács segítségével végrehajtotta a király és a rendek által közösen elfogadott terveket. A decentralizált országos hatalom voltaképpeni alapjai a vármegyék voltak, a királyság egyes területein illetékes közigazgatási egységek, melyeknek élén a comes (főispán), az alispán és a többnyire alulról választott helybeli tisztviselők álltak. Minden vármegye két követet küldött az országgyűlésbe. A vármegyegyűlések, melyeken részt vett az egész szabad lakosság, választották a vármegye ügyeit intéző tisztikart. „Az országgyűlésen elfogadott és a király által szentesített törvényeket ki kellett hirdetni a vármegyegyűlésen, hogy aztán a vármegyei hatóságok végrehajtsák azokat. A legmagasabb állami szervek intézkedéseit szintén ki kellett hirdetni a vármegyei hivatalok útján, és a vármegyegyűlésnek jogában állt, hogy az olyan rendeletek ellen, amelyeket sérelmesnek tartottak, »tiltakozásokat« nyújtsanak be, és végrehajtásukat a tiltakozások elintézéséig leállítsák. Ha valamilyen népszerűtlen rendeletről volt szó, az egyes megyék közölték egymással tiltakozásuk tartalmát; ez volt az az eszköz, mellyel a történelmi Magyarországon tömegesen fel lehetett lépni a nem tetsző rendeletek ellen, ezek végrehajtását a megyék ellenállása akár meg is akadályozhatta. Ez a széles körű vármegyei önkormányzat volt az a legyőzhetetlen pajzs, amellyel a magyarok megvédték állami önállóságukat, és amellyel győztek az uralkodók egységesítő törekvéseivel szemben.”³⁵ A magyarok harca a magyar alkotmányért hosszú és véres volt, mint minden harc, amelyet a politikai szabadságért vívnak. **Ez a harc a közép-európai történelem legfényesebb lapjaira tartozik, s a jövőben minden Közép-Európa történetével foglalkozó tankönyv részének kellene lennie. Az emberi és polgári jogokért folytatott mai küzdelmünk számára ez olyan hagyományt jelent, amit vállalni kellene, a közép-európai nemzetállamok megalakulásának megalapozatlan dicsőítése helyett.** A nemzetállamok ugyan ideiglenesen megvalósítottak számos nemzeti törekvést, meghozták némely nemzetnek a nemzeti szabadságot, másoktól viszont elvették azt, s ami a legfontosabb, nem biztosították tartósan a politikai szabadságot, sem a békét nem hozták meg Közép-Európában.

* * * * *

Fazakas Ferenc, Haláltusa Erdélyben, a fennmaradásért c. könyvben (Miskolc. 2003) írja: (31-39 old.)

Bíró Sándor arra is felhívja a figyelmet, hogy a földreform végrehajtása alkalmával „voltak olyan esetek, amikor a magyar parasztság kárára elkövetett igazságtalanságokat a román hatóságok is elismerték. Mikor azonban a jóvátételt kimondó bírói határozat végrehajtására került sor, a román hatóságok megtagadták a határozat végrehajtásának a biztosítását.” Példának a Haró községben történetet hozza fel²⁴: „A község 126 katasztrális hold legelőjét, mely dévai csángóké volt, a járási kisajátítási bizottság a kisajátítás alól mentesítette. A megyei bizottság azonban ellenkező értelmű döntést hozott, és a legelőt kisajátítva, felosztotta a harói románoknak, a dévai és harói görögkeleti egyházaknak, valamint más intézményeknek.” A magyar parasztok tovább fellebbeztek, mégpedig sikerrel. De a megyei agrárbizottság „hetekig húzta a végrehajtást”, majd hosszú huzavona következett. A dévai polgármester rendeletben semmizte ki a harói magyarokat, de a temesvári ítéletábla a magyarok fellebbezést tartotta jogosnak.

Ám az ítéletáblai döntés után a földméréssel foglalkozó hét dévai csángót egy 100-120 főnyi felfegyverzett harói román földműves körülfogta, agyba-főbe verte, s a sebesült Molnár Pétert a Marosba taszították, ahol megfulladt. Mindezek után „a földművelődésügyi minisztérium az erőszakos románoknak a fellépését jóváhagyta.”

Hasonló eset történt Kolozs megyében, ahol Szentkirály magyar közbirtokosságának legelőjére Székelyjő románjai szemet vetettek, s ezért azt kisajátították. Az ügy hét évig vándorolt egészen a Semmitőszékig, de ekkor a román földművelésügyi miniszter utasította a csendőrséget a legfelsőbb bírói határozat végrehajtásának megakadályozására.”²⁵

Ehhez hasonló esetek máshol is voltak!

A Magyarországra felé eső határsávban „gondoskodtak arról”, hogy egyetlen magyar se kaphasson földet, így 111 román telepet létesítettek, 4973 családdal, családonként 13,9 holdas átlagos birtokkal, összesen 69 223 katasztrális holdon.²⁶¹⁰

Hivatalosan soha nem közölték a kisajátítással kárt szenvedettek és a földhöz juttatottak nemzetiségi megoszlását. Észak-Erdély visszatérése után viszont a magyar hatóságok összeállítottak a dokumentumok alapján egy összegezést, amelyből tudjuk, hogy 46 069 magyar nincstelen jutott pár hold földhöz, ezzel szemben több mint ötször annyi román (242 540) jutott a megélhetéshez szükséges jelentős birtokhoz, azaz 5-20 holdhoz.

A magyar földművesnek földvásárlási lehetősége sem volt, hisz a földreform-törvény 47.§-a és más hasonló rendeletek szerint az 50 hektáron felüli eladásra kerülő birtokokra a román államnak elővételi joga volt. Később a magyar lakta vidékeken minden ingatlanra érvényesítették a román állam elővételi jogát.²⁷¹¹

⁸ Bíró Sándor a „Kisebbségben és többségben. Románok és magyarok 1867-1940.” Bern. 1989. 324-325.

⁹ Bíró: 325.

¹⁰ Bíró: 324.

¹¹ Bíró: 333.

Tehát a magyar földművelő rétegnek gazdasági téren minimális lehetőségei voltak (háziipar, bérmunkásság, méztermelés), az erdélyi román parasztságnak a Trianon előtti, ehhez képest kitűnő lehetőségeivel szemben.

A Székelyföldön olyan kíméletlenül gyötörték a lakosságot a Regatból oda kinevezett községi, városi és megyei tisztségviselők, hogy a székelyek tömegesen költöztek Bukarestbe, Ploesli-be és más városokba, ahol „mint ezermesterek” boldogulni tudtak. „Ugyanakkor pedig a régi királyság román területeiről egy ellenkező irányú vándorlás kezdődött meg: tisztviselők, tanítók, jegyzők és más román állami közegek nagy számban lepték el a székely falvakat és városokat. Az ő számukra létesítettek azokat a román templomokat, melyeket a székelyeknek kellett felépíteniük.”²⁸¹²

De a székelyek nemcsak a régi Romániába vándoroltak ki. 1936-ban csupán Háromszék megyéből 109 székely vándorolt ki Amerikába.²⁹¹³

A román hivatalos adatok szerint 1924-ben a Regátbói 811, Besszarábiából 1425, Bukovinából 2361, Erdélyből pedig 18 015 lakos vándorolt ki Amerikába.³⁰¹⁴

A székelyföldi hallatlan elszegényedésnek másik következménye a születések csökkenése volt. De a székelyföldi népszaporulatot nemcsak az elszegényedés csökkentette. A 30-as években a román állam bevezette a „surori de ocrotire”, vagyis a gondozó-védő nővérek hálózatát. Ennek tagjai sajátos kiképzést kaptak a székely népszaporult csökkentésére.³¹¹⁵ Nem tűnik meglepőnek mindezek ismeretében, hogy Udvarhely megye átlagos szaporodása 1930-ban 8,1 ezrelék volt, 1938-ra viszont már 6,9-re csökkent.

A tervszerűen elszegényített, tönkre tett székely megyékben csak az értékesítő szövetkezeteknek köszönhetően mutatható ki némi javulás. Miért? Az igazságügyi minisztériumnak egy 1922. évi rendelete megengedte, hogy a magyar szövetkezetek a régi magyar törvények alapján tovább működjenek, tehát önkormányzatuk megmaradt, de a román szövetkezeteknek nyújtott kedvezményekben (pl. kedvezményes hitelben) nem részesültek. Az 1929-es szövetkezeti törvény az állami ellenőrzést bevezette, de a régi önkormányzatot 1938. szeptember 1-ig meghosszabbította.

Így jöhetett létre például a Maros megyei Földműves Szövetség és a Transsylvania tejfeldolgozó telep.

Utóbbit a Gazdasági és Hitelszövetkezetek Szövetsége alapította 1936-ban Marosvásárhelyen. „A tejfeldolgozó telep — írja Bíró Sándor — a dániai módszerrel dolgozott. Eleinte 17 község szállította a tejet. Később már 72 szövetkezet kapcsolódott bele a tejszállítás munkájába, melynek eredményeképpen Vásárhelyen kitűnő vajot tudtak gyártani. A Szövetkezet működése következtében a tej ára is megjavult, a gazdák jövedelme megnövekedett, és az 1934-es árakhoz képest a beszállított mennyiségért 2 év múlva már 2 065 062 lejtel többet kaptak.”³²¹⁶ 27 képviselőjük közül 6 a Regátban volt, s kivételük Angliát és Palesztinát is elérte. „Kötélkébe kapcsolta a szomszédos Kisküküllő megyei, sőt Kolozs megyei szövetkezeteket is. Az Udvarhely megyei tejszövetkezetek számára 1937-ben

¹² Bíró: 330.

¹³ Bíró: 330.

¹⁴ Bíró: 334.

¹⁵ Domokos Pál Péter: A rendületlenül . . . Márton Áron, Erdély püspöke. Budapest, 1989. 78.

¹⁶ Bíró: 331.

Székelykeresztúron külön tejközpontot szervezett, amely a marosvásárhelyi minta szerint kezdte meg munkásságát."33¹⁷

De a kedvező körülmények mihamar megszűntek. Az 1938. június 23-án megjelent új szövetkezeti törvény már felállította a Nemzeti Szövetkezeti Intézetet, és minden szövetkezetet ennek rendelt alá, így a magyar szövetkezetek fejlődése megtört. A nemzetgazdasági miniszter bármely szövetkezet igazgatóságát indoklás nélkül feloszlathatta, és helyükbe 7 tagból álló igazgatóságot nevezhetett ki. S a magyar szövetkezetek régi jelentősége meg is szűnt, mert a magyar szövetkezeti központok csak úgy maradhattak meg, ha az igazgatóság tagjainak felét és a központi igazgatót a nemzetgazdasági miniszter nevezi ki. Ez teljes románosítás volt, így a magyar szövetkezetek magyar gazdasági érdekvédelmi tevékenységet többé nem fejthettek ki.34¹⁸

Mindezekhez tegyük hozzá, hogy a Trianon előtti Magyar Királyságban a román lakosság ellen semmiféle hasonló, a gazdasági életből való kiszorításukat elérni akaró intézkedést nem hoztak.

Az adópolitikával foglalkozunk a továbbiakban. Látni fogjuk, hogy az adópolitika egy nemzeti kisebbség állandó kizsákmányolását is lehetővé teszi. 1924-től 1926-ig Erdélyben az egyenesadó 205 millió lejmel több volt, mint Óromániában, melynek pedig vagy 3 millióval több lakosa volt. Ugyanezen időben a globális adó Erdélyben 72 %-kal emelkedett. Óromániában csak 31,3 %-kal, de például Csík megyében 76 %-kal, Udvarhely megyében 86,5 %-kal, Háromszéken pedig 110 %-kal.

Az országos adóbehajtás átlaga az 1934-35 esztendőben a kivetett összeg 72,9 %-a volt, de a Regátban 25 és 60 % között ingadozott, a székely megyékben pedig 60 és 120 % között mozgott.35¹⁹ (Csíkban 121,65 % volt.) Mindezt pedig egy tervszerűen elszegényített székely-magyar kisebbséggel tették! 1925 és 35 között a Székelyföld szarvasmarha- és sertésállománya jelentősen csökkent. „Udvarhely vármegyében 1925-ben még 55 907 szarvasmarha volt, 1935-ben pedig csak 40 470, ami 23%-os csökkenést mutat Háromszék megyében ez idő alatt a szarvasmarha-állomány 54 638 darabról 38 074-re, tehát 30%-al esett vissza. A tejelő tehének száma ugyanekkor 22 959-ről 17 470-re zuhant,"36²⁰

A magyar munkásság helyzete az 1930-as világgazdasági válságig túrhető volt, ámbar a munkásvédelmi intézkedések végrehajtásánál csak a román nemzetiségű munkás érdekeit védték. 1930 után azonban a magyar munkásság kiszorítása megkezdődött. A magyar vasutasokat a nyelvvizsgák ürügyével nagy számban bocsátották el. Ők nyomorúságba kerültek családjukkal együtt, mert nyugdíjat csak 57 éves koruk betöltése után kaptak. „Akik a nyelvvizsgát sikerrel letették, azok is állandó bizonytalanságban éltek, mert a Semmitószék elvi döntése szerint a nyelvtudást bármikor felül lehetett vizsgálni.”37²¹

1934-ben megszavazták a hírhedt nemzeti munkavédelmi törvényt, mely a gazdasági, ipari, kereskedelmi és egyéb magánjogi társaságokat arra kötelezte, hogy a törvényben meghatározott csoportok mindenikében (főtisztviselők, műszaki vezető személyzet, képesített munkások, napszámosok) legalább 80 %-ig

¹⁷ U.o.

¹⁸ Bíró: 332.

¹⁹ Bíró: 327.

²⁰ Bíró: 328.

²¹ Bíró: 336

román állampolgárt alkalmazzanak; az igazgatóság, végrehajtó- és felügyelő bizottságokban pedig 50 %-ig. Román állampolgárt? Miért ne ragaszkodhattak volna ehhez, kérdezhetnénk. A végrehajtásnál derült ki, hogy egészen másról van szó: hogy az állampolgár alatt fajrománt kell érteni. Hogy mennyire vették komolyan a fasiszta értelmezést? A törvény végrehajtását ellenőrző bizottság 298 vállalatot összesen 24 millió lej büntetéssel sújtott, s az első négy év alatt 261 vállalatot kizárt a közszállításokból.

A magyar munkásságnak az állami intézményekből való kizárásának, majd a magánvállalatokból való kiszorításának előzményei az Alexandru Vaida-Voevod által indított „*numerus valachicus*” mozgalomhoz fűződnek. „Vajda valószerűtlen adatokat közölt a kisebbségnek a gazdasági életben elfoglalt szerepéről, és követelte, hogy a gazdasági élet minden területén az „öslakó románok” megfelelő arányban foglalják el helyüket.”³⁸²²

Bármennyire hihetetlenül hangzik, az erdélyi nagyvállalatok, gyárak és üzemek tulajdonosai már Trianon előtt sem magyarok, hanem nagyrészt németek és zsidók voltak. „A magyar uralom alatt a zsidók magyaroknak vallották magukat. A román népszámlálás és gyakorlat azonban következetesen mindig külön nemzetiségnek tekintette őket, s mindent megtett, hogy e megkülönböztetés következményeit maguk a zsidók is levonják.”³⁹²³ Sokan valóban elszakadtak a magyarságtól, de voltak szép számmal olyanok is, akik kitartottak, és inkább megfizették a büntetéseket, de nem bocsátották el magyar munkásaikat.

Az igen jelentős *magyar kisiparosság* még a földműveseknél is fojtogatóbb adóprésbe került.⁴⁰²⁴ „1924-26-ig az iparosok és kereskedők adója a régi román királyság területén 11 %-kal csökkent, Erdélyben azonban 24,6 %-kal emelkedett.” (Csíkban 31 %-kal, Háromszéken 42 %-kal.) Az 1929. december 25-én közzétett új adótörvény alapján a forgalmi adót 5-szörösére, de például a szászrégeni magyar iparosoknak az adóját az előző évhez viszonyítva 4-, 5-szörösére, sőt 10-szeresére emelték. Sok kisiparos visszaadta iparendélyét, s elköltözött Óromániába vagy kivándorolt Amerikába.

Az adóbehajtási átlag ugyanúgy alakult, mint a földműveseknél. Az inasok és segédek száma is jelentősen csökkent. A hitellel való megsegítés csak fajrománoknak járt;⁴¹²⁵ 1936-ban a magyar ipartestületeket feloszlatták, s azok vagyona a munkakamarák kisipari osztályáé, tehát román kisiparosoké lett.

Az *erdélyi kereskedelem* nagy része magát magyarnak valló zsidók kezében volt, így az iparnál ismertetett fojtogatóan magas adót kellett fizessék. A magyarelles hátrányos megkülönböztetésre példa, hogy a cégtábláért városban 500, falun pedig 200 lej kellett fizetni, de a magyar nyelven írott cégtáblák után 8000 lej községi adót róttak ki. (1937-ben a magyar nyelven írott cégtáblákat mégis betiltották.)

A kereskedelmi vállalatok alkalmazottainak a románosítása már nagyon korán megkezdődött." A nagyszebeni Kormányzó Tanács már 1919-ben rendelettel kötelezte a magyar pénzüzeteket, az ipari és kereskedelmi vállalatokat, hogy igazgatóságaikba román tagokat is válasszanak be, s azoknak bizonyos számú részvényt adjanak, persze ingyen.

²² Bíró: 336.

²³ Bíró: 337.

²⁴ Bíró: 338.

²⁵ Bíró: 340.

A kereskedelem számára, tudjuk, a *hitel* létkérdés. A magyar bankok 1919-ig természetesen Budapesten kapcsolódtak. „A legnagyobb részük úgy is szerepelt, mint a budapesti bankok fiókvállalata. A hatalomváltással a budapesti kapcsolat lehetetlenné vált. Így a bankok átszervezése után saját lábukra állottak, és próbálták üzletmenetüket a megváltozott viszonyokhoz alkalmazni.”⁴²²⁶ Miképpen? Megkísérelték, hogy „a magyar nemzetiségű bankokat egy szövetségbe tömörítsék. A szövetség Erdélyi Bankszindikátus néven meg is alakult. A román kormány azonban nem engedte meg működését, s ezért megalakulása után csakhamar megszűnt. 1923. december 13-án végre sikerült Kolozsváron a nagy nehezen megszerzett engedély birtokában újjáalakulnia. Az újjáalakulás pillanatában 98 tagintézetet foglalt magában, amelyek összesen 228 000 000 lej saját tőkével rendelkeztek.” De a Román Nemzeti Banktól visszleszámítolásra kapott hitelük a 228 millió alaptőke ellenére csak másfélmillió, 1925-ben pedig 322 millió saját tőke ellenére 19 millió lej volt (tehát az alaptőke 1/16 része), amikor a román bankok alaptőkéjük kétszeresét, sőt háromszorosát is megkapták. Mit tehettek ilyen helyzetben a magyar bankok? Természetesen „csak magas kamatláb mellett voltak képesek hitelt nyújtani, s így a magyar kereskedelmi élet alapjában véve az egész román uralom alatt nélkülözötte a hitel nagy jelentőségű támogatását.” 1935-ig sok bank megbukott. Hozzá tartozik az igazsághoz, hogy utána a magyar bankok külföldi hitelt kaptak, s így a további bukásokat sikerült elkerülniük.⁴³²⁷

Az erdélyi értelmiségi osztály különféle rétegei sorsáról (a magyar politikai és közművelődési élet vezetői és szellemi foglalkozásúak: ügyvédek, orvosok stb.) nehéz szólni, hiszen megsemmisítésükről van szó. „A magyar értelmiségi osztály rétegei közül gazdasági téren leghamarabb a magyar közép- és nagybirtokos osztály ment tönkre. A földreform velük szemben könyörtelenül járt el.”⁴⁴²⁸

Az állami tisztviselők sorsa hogyan alakult?

„A román megszállás kezdetétől a trianoni békeszerződés aláírásáig a magyar tisztviselők nagy része már elveszítette állását és megélhetését. Ugyanis amint a román katonai hatóságok a területeket megszállották, azonnal követelni kezdték az ott lévő tisztviselőktől a román államnak járó hűségeskü letetését. A magyar tisztviselők nagy többsége, a *Hágai Konvenció* 45. szakaszára hivatkozva, a követelés teljesítését megtagadta. A Konvenció szóban forgó szakasza szerint ugyanis tilos az ellenséges hatalomnak »a megszállott terület népességét hűségeskü letételére kötelezni«. A román hatóságok erre kijelentették, hogy azok a tisztviselők, akik az esküt megtagadják, állásukat és nyugdíjigényüket elvesztik, az ügyvédek és közjegyzők pedig működésüket nem folytathatják.” Az elbocsátott tisztviselők közül sokan áttelepültek Magyarországra. Az Erdélyben maradtak nyomorban éltek.⁴⁵²⁹

1923 elején az elbocsátott tisztviselők segélyezésére gyűjtést akartak indítani, de a hatóságok ezt nem engedélyezték.

A békekötés előtt hűségesküt tett köztisztviselők 1-2 évenként újabb és újabb román nyelvű vizsgát kellett tenniük, s a „nem megfelelőket” azonnal az iskolákból kikerülő románokkal helyettesítették. A román nyelvet jól ismerő, tehát magabiztos magyarok hiába fordultak a bíróságokhoz, mert azok a

²⁶ Bíró: 343.

²⁷ Bíró: 344.

²⁸ Bíró: 345.

²⁹ Bíró: 350.

nyelvtudást soha nem engedték bizonyítani. Így 1930-ban csak 1700 körüli volt a magyar köztisztviselők száma.³⁰

A Trianon előtti Magyarországon a bíróságok -- beleértve a Magyar Királyi Kúriát, a Királyi ítélőtáblát — bírói közt románok mindig voltak, ugyanúgy, mint a minisztériumok felső rangsorában is, az alsóbb hivatalokról nem is beszélve. Ilyesmiről Nagy-Romániában még álmodni sem lehetett.

1938-ban az ügyvédek megtagadták a nyelvvizsgára jelentkezést, mire az ügyvédszövetség bosszúból a fiatal magyar ügyvédeknek az ügyvédi kamarákba való felvételét megtiltotta.

A szabadpályán működőket sem kímélték! Például egy nagyon szerényen vegetáló kolozsvári ismert magyar orvos adója tízszer annyi volt, mint az igen jól kereső országos híró tüdőspecialistának, dr. Pop Liviusnak.

Az orvosi egyetemre jelentkező magyar fiatalokat a felvételi vizsgán kíméletlenül kibuktatták. De a kolozsvári egyetem román orvostanhallgatóinak legnagyobb része „1935-től kezdve már a vasgárda szervezetébe tartozott, amely nagy tevékenységet fejtett ki a kisebbségi jelölteknek az orvosi pályáról való elriasztásáért”.³¹

Idézzük e fejezet befejezésekképpen a Bíró Sándor szavait, aki azt mondja ki, hogy „eljött egy időpont, amikor úgy látszott, hogy magyar értelmiségiek további életfenntartása lehetetlen.”³² Igen, nem csodálkozhatunk azon, hogy a 30-as években Kolozsváron a magyar öngyilkosok száma háromszorosa volt a románokénak.

Makkai Sándor erdélyi református püspök 1935-ben azt mondta, hogy ilyen körülmények között *nem lehet* elviselni a kisebbségi sorsot. Es mégis elviselték!

(95-98)

ÖSSZEGEZÉS

A regáti Nicolae Bălcescu, akivel Kossuth Lajos is tárgyalt 1849 júliusában Debrecenben egy közös magyar-román védekezésről az osztrák-orosz közös veszéllyel szemben, így irt később:

„Hallottam Abrudbánya romjai között egy ifjú, magas termetű, szép havasi lányt édes és fájó dalt énekelni. Egy ifjú, boldog román lányról énekelt, kit Flórának hívtak, s aki azért volt boldog és szerencsés, mert román lány és itáliai eredetű.

Boldog volt, mert nem tudott magyarul. Anyja sem tudott egy szót sem. Boldog volt, mert csak azt szerette, ami román, és esküt tett, hogy sohasem fog magyart szeretni, amíg csak a földön egy román lesz.”³³

Teljesen érthetetlen előttem, hogy ha valaki így gyűlöli a magyarokat, miért akart velük szövetkezni olyan két nagyhatalommal szemben, mint az orosz és az osztrák? Vagy talán nem volt őszinte Kossuthhoz? Bizony nem volt őszinte. Nicolae Bălcescu, aki 1849 nyarán Kossuth Lajossal megkötötte az egyezséget, titokban irredenta volt. Nyilatkozott erről már 1847-ben. De Bălcescu 1849 utáni írásaiban még nyíltabban kifejti álláspontját. 1850. március 4-én írja Párizsból Alexandru Golescunak: „Az egyesülés kérdése nagyot haladt

³⁰ Domokos: 81.

³¹ Bíró: 356.

³² Bíró: 357.

³³ Domokos: 53.

és tetemesen egyszerűvé lett. Havaselve és Moldva egyesülése az egész világtól elfogadott tény. Tény még az oroszok szemében is, és megvalósulása nem késhetik. Ausztria (értsd: Új-Ausztria, 1849 előtt: Habsburg Birodalom,) románjai a március 4-i alkotmány alapján együttesen és nagy hévvel követelik, hogy egy három és fél milliónyi nemzettestbe egyesíttessenek, s előbb-utóbb el is fogják ezt érni. Amidőn tehát egy négymilliónyi és egy negyedfél milliónyi románságból álló két nagy csoport lesz majd egymás mellett, ki akadályozhatná meg, hogy ne egyesüljenek."

Az egyik legnagyobb magyargyűlölő, Gheorghe Baritiu 1839-ban Brassóban jelentette meg Gazeta Transilvaniei c. folyóiratát.

Az 1848-as szabadságharc idején menekülnie kellett, de 1849 végén újból megjelentette lapját, mely a román középosztálynak a 10 parancsolat mintájára 12 parancsot kötött a lelké: 195³⁴

- „1. Minden román kizárólag román nyelven dicsérje az Istent!
2. Minden román csak román nőt vegyen feleségül!
3. Minden román csak románul beszéljen gyermekeivel!
4. Minden román császárhűségben nevelje gyermekeit igazi románokká!
5. Vesse minden román atya gyermekei szívébe, hogy csak román lehet a románnak igazi testvére!
6. Meg kell értetni minden román gyermekkel, hogy csak ez a Föld adhat nekik boldogulást, és éppen ezért tántoríthatatlanul ragaszkodjanak ősi földjükhöz!
7. Világosítsd föl gyermekeidet, hogy ne forgolódjanak idegen urak között, mert ezek csak addig jók, amíg saját céljaikra fölhasználhatják a románokat.
8. Törekedjék minden román gyarapítani földbirtokát!
9. Ha fölösleges pénzed van, kizárólag román bankba vidd!
10. Tiltsd meg gyermekeidnek zsidó kocsmák látogatását! Magad is kerüld őket, mint a gyeheña tüzét!
11. Bármilyen kevéssel, de erődhöz képest, támogasd a román egyházakat és iskolákat!
12. Istent kivéve senkitől se félj, és vakon kövesd vezetőidet!

Ma már lehetetlen szicíliai vecsernye vagy Szent Bertalan-éj rendezése.”

Ebből bizony egynémely diktátor tanulhatott volna faji felsőbbrendűséget. Az Isten-dicsérés ennyi gyűlölet mellett farizeusság, s különben is görögkeleti vallásuk különös egy kereszténység volt mindig! Kereszténység nemzeti alapon! A román nemzeti egyház feje a királyság alatt az uralkodó volt, azelőtt a konstantinápolyi pátriárka, egy időben pedig az orosz cár.

Egy bizonyos Sabin Opreanu Nagy-Románia részére 4 követelményt állított fel:

- „1. Egyházi téren a Székelyföld minden helységében legyenek román plébániák.
2. Minden lakóhelyen legyen román kisdédóvó és elemi iskola, városokban román középiskola és szakiskola, amelynek tanszemélyzete csak román lehet, tekintet nélkül arra, hogy mennyi a gyermekek száma.
3. Gazdasági téren az ASTRA csak erkölcsi és kezdeményező segítséget nyújthat.

³⁴ Domokos: 38.

4. Társadalmi, politikai téren, a közigazgatásban csak a román nyelv használható; a pártokat egységes nemzeti tömbben kell irányítani; a román vallásfelekezeteket is."

Amint láttuk, az „elmagyarosított” székelyek „visszarománosítása” pontosan ennek megfelelően kezdődött.

Mindezek után csak annyit állapíthatunk meg, hogy a magyarok fejlődése Nagy-Romániában a két évtized alatt megrekedt, s a magyarság többsége nagyon leszegényedett, mert a „román állami beavatkozás türelmetlen, a végrehajtás brutális és a hatásfok ijesztő volt”. Ezzel szemben a történelmi Magyarországon, a dualizmus 5 évtizede alatt a románok gazdaságilag, társadalmilag és kulturálisan nagy előrehaladást értek el. Egy dologban a két helyzet megegyezett: miképpen Trianon előtt a román nemzeti öntudat nem gyengült, azonképpen a magyar nemzeti öntudat sem a Trianon utáni két évtizedben.

A Nagyszebenben megjelenő Tribuna, melynek Slavici volt a szerkesztője, így írt ezelőtt egy évszázaddal: „Különösen akkor kell a román közösségnek fellépnie erőteljesen, mikor valaki magyarokkal barátkozik. Jogunk van gyűlölni, lenézni és rendszeresen üldözni közülünk mindazokat, akik akár nyíltan, akár titokban egyesülnek a magyarokkal. Ez a gyűlölet, lenézés és rendszeres üldözés olyan biztos, mint a világosság a napkelet idején”.

A Trianon utáni időszakban az erdélyi magyarság felszámolására törekvő román vezetők egy dologra nem számítottak, s ez az erdélyi magyarság, különösen a székelység erős magyar öntudata és önmagában való hite volt, melyet ősi éltető hagyományok tápláltak. Megtört ezen az elvakult hódítói buzgalom és az uralkodni akarás.

Meg kell állapítanom azt is, hogy a hazudozások, a dokumentumok meghamisítása, a hamis ígéretések, a külföld megtévesztésére hozott törvények, mindezek és a közigazgatási anarchia, amelyben egy senki a törvényt és a miniszter rendeletét is felrúghatta, mindez éreztette rettenetes hatását a II. világháború után is: ezeknek köszönhetően volt könnyű bevezetni Romániában a sajátos román nemzeti kommunizmust (fasiszta kommunizmust), amelynek idején a liberális privát rablást felváltotta a fasiszta kommunizmus közösségi rablása. Mindkét rablás áldozatául a magyarságot szemelték ki.

(101-112)

1. ROMÁNIA A II. VILÁGHÁBORÚ ELŐTT ÉS UTÁN

1940-ben a 2. bécsi döntéssel, melyet Románia kormánya kért a német és olasz kormánytól, bekövetkezett Észak-Erdély visszacsatolása. Akkor minden bizonnyal ez mentette meg Dél-Erdély magyarságát is. Nem az addiginál nehezebb sorstól — hanem a megsemmisüléstől.

Miért állíthatjuk ezt? Ion Antonescu tábornok 1940 szeptemberében, tehát a 2. bécsi döntés után veszi át a hatalmat, és teremti meg Romániában a fasiszta diktatúrát. Hogy a dél-erdélyi magyarság Antonescu négy éve alatt nem jut a teljes kiszolgáltatottság állapotába, az minden bizonnyal annak köszönhető, hogy Antonescu tekintettel van az Észak-Erdélyben lévő román kisebbség helyzetére. Jelentős számú román él akkor négy évig Magyarországon, mint ahogy jelentős

számú magyar Romániában: ez egyensúlyba billenti a magyar—román ellentétet.³⁵

Mit nagyon fontos még hangsúlyoznunk?

1940-ben tulajdonképpen ott húzzák meg a magyar—román határt, ahová ezt a román irredenta mozgalom álmodta. A realistább gondolkodású irredentákra utalunk, és nem az olyan fanatikusra, illetve fantasztákra, akik nem csupán a román nemzeti egység megvalósítására gondoltak, hanem a román nemzet hegemoniájára a Közép- és Al-Duna medencéjében.

Es mi most azért idézünk Ion Antonescu tábornok nyilatkozataiból, hogy kikövetkeztethessük, Románia tábornok-diktátora milyen sorsra juttatta volna Erdély és Kelet-Tiszántúl magyarságát, ha nem következik be 1940-ben az etnikai szempontú határkiigazítás. „Romániában — jelentette ki Ion Antonescu — elsősorban a románoknak kell élniük, nekik kell az értékesebb helyeket elfoglalniuk; a többiek, ha még maradnak szabad helyek, utánuk következnek.”³⁶ Ezt hatalomra jutásának legelején nyilatkozta. A háborús „sikerektől” megrészegülve álláspontja persze még radikálisabb lesz.

Antonescu nem mond le Észak-Erdély megszerzéséről sem. Hitler többször oda is ígéri neki. Ám ha Antonescunak sikerült volna visszaállítania a trianoni határokat, akkor minden bizonnyal nem késlekedik kinyilatkoztatni, hogy ismét elérkezett az elsőrendű nemzeti cél: az egynemzetű Nagy-Románia megvalósításának ideje.

Az 1940. évi 2. bécsi döntés egy német-olasz tiszti bizottság felállítását is elrendelte a kisebbségek jogvédelmére. Ez a bizottság 1941-ben 387 panaszt vizsgált ki, amelyek olyan sérelmekre hívták fel a figyelmet, melyeket román hatóságok követtek el a magyarok ellen Dél-Erdélyben, és csak 26-ot olyat, amelyet magyar hatóságok követtek el románok ellen. 1942-ben ez az arány 1372/87 volt.

A magyarok ellen elkövetett 1372 esetből 273 gyilkosság, 687 kegyetlen és súlyos testi bántalmazás volt. Ezenkívül 48 magyar papot, 6 újságíró és 317 értelmiségit tartóztattak le és börtönöztek be jogtalanul.³⁷ A dél-erdélyi magyarok tízezreit hurcolták a harctér halálszázadaiba vagy börtönökbe és internáló táborokba. büntetesképpen az új határokért.³⁸

A II. világháborúban a németek legodaadóbb szövetségese Románia volt, ennek ellenére 1944. augusztus 23-án alattomos előkészítéssel hátba támadták Bukarestben és környékén az ott tartózkodó kis létszámú és gyanútlan német egységeket. Ezzel egy időben Románia átállt -- jó román szokás szerint - az ellenség oldalára.

Mi történt 1944. augusztus 23-a után?

Miután a Szovjetunió ellen harcoló Romániának sikerült átállnia a már biztos győztesnek számító Szovjetunió és szövetségesei oldalára, a román hadsereg a szovjet hadsereg mellett harcolva vonulhatott nyugat, illetve észak-nyugat felé, a román kormány pedig úgy gondolta, ez feljogosítja arra, hogy hivatalnokhadakat is küldjön az észak-erdélyi közigazgatás átvételére. A hivatalnokok talán teljesíthették is volna a parancsot, ha nem vonulnak be Észak-Erdélybe ugyanakkor a Maniu-gárda néven hírhedtté vált román fasiszta szabadcsapatok is. A Maniu-gárda nyomban hozzáfogott az észak-erdélyi magyarság

³⁵ Vö. Kocsis István: A mesztelen igazságért. A magyar-román viszony megromlásának története. Második kijavított kiadás. Budapest, 1996. 352

³⁶ Vö. Kocsis: 353

³⁷ Wass Albert: Documented Facts and Figures on Transylvania. Astor, FL. USA. 1977. 28

³⁸ Illyés Elemér: Erdély változása. Mitoz és valóság. München. 1976. 29

„megbüntetéséhez”, azaz a válogatás nélkül összefogdosott magyar lakosság lemészárolásához.²⁰⁰³⁹

A szakirodalomban legtöbbit a szárazajtai, a csíkszent-domokosi, a kézdivásárhelyi, az egeresi és a gyantai vérengzésről olvashatunk. Szárazajtán például favágótökén favágófejszével vágják le teljesen ártatlan helybeli magyar férfiak fejét. A szárazajtai 13 székely földműves lefejezése - a hozzátartozóik kényszerjelenlétében - örök figyelmeztetés a románok veszettségig fokozott vérszomjára.

Részletesebben most azt mutatjuk be, mi történt Kézdivásárhelyen. Ezt a székely kisvárost szeptember 11-én foglalták el, s a román rendőrség azonnal szervezkedni kezdett, s felállította az ún. „odesszai osztagokat”, valószínűleg az Odesszában harcolt embereiből, azonban ezeket a szovjet parancsnokság hamar feloszlatta. Erre itt is gyorsan megszervezték a Maniu-gárdát, melyhez a helyi és környékbeli román fiatalok is csatlakoztak, és megkezdődött a fékevesztett terror a magyarok ellen. Azonban a magyar baloldal elindított egy védelmi szervezkedést, és a honvédegyenruhás, vörös csillagos „nemzetőrök” védelmükbe vették a bajbajutott kézdieket. A románoknak ekkor pokoli ötletük támadt: feljelentést tettek a szovjet parancsnokságon, hogy az otthon maradt magyar férfilakosság partizán tevékenységet folytat, s a szovjetek ezt elhitték, és a románoknak engedélyezték, hogy a lakosságot - ahogy előre eltervezték - elhurcolják. Húsz-harmincas csoportokban szedték össze a környező falvak és Kézdivásárhely fiatalságát, s indították őket a focsani-i haláltáborba, úgyhogy a város 6000 lakójából másfél ezer maradt otthon, a többi vagy elmenekült vagy elpusztult.²⁰¹⁴⁰

Hamarosan Csíkszentdomokos - a boldogult Márton Áron püspök szülőfaluja - került sorra, ahol a Mánium-gárda 16 székely földművest gyilkolt meg.²⁰²⁴¹

Mi történt még ekkor?

„Kolozsvár és Erdély magyar értelmiségének színe-java vonult a haláltáborok és börtönök elé, velük azok a fiatalok is, akiket az erdélyi hadműveletek vezetője, Dálnoki Veress Lajos józan előrelátása (?) visszatartott a bevonulástól, hogy ne essenek a végső harcok értelmetlen áldozatául.” Ezeket mint partizángyanús egyéneket hurcolták el, akiknek nagy része elpusztult,²⁰³⁴² tehát jobb lett volna, ha Dálnoki Veress besorozta volna őket. Csupán Kolozsvárról 24.000 magyart tereltek össze irgalmatlan verések és kínzások közepette, s utána román felbujtásra a szovjet hatóságok deportálták őket.²⁰⁴⁴³

Méliusz József írja a *Sors és jelkép* című munkájában (Kolozsvár 1946): „A dél-erdélyi magyarok — ahol az utak átszelték a helységeket — megfélemlített tanúi voltak a késő őszi sárban magukat vonzó, Észak-Erdélyből jövő magyar deportáltak végeláthatatlan sorainak.”

Az erdélyi események 1944. november 8-án különös fordulatot vettek. A különösen kegyetlen, véres atrocitások nem maradhattak titokban, s a világ közvéleményét a román „honfoglalók” ellen fordították. A Szövetséges Ellenőrző Bizottság pedig válaszul az atrocitásokra visszaparancsolta Észak-Erdélyből a román közigazgatást. És elkezdődött az önkormányzat, amely csak 126 napig tartott. Igen. Észak-Erdély 1944. november 8-tól 1945. március 13-ig tulajdonképpen sehova sem tartozott, se Romániához, se Magyarországhoz.

³⁹ Kocsis: 356-357.

⁴⁰ Illyés: 68-69.

⁴¹ Illyés: 43.

⁴² Illyés: 21.

⁴³ Wass: 29.

Ezen időszakban az erdélyi magyarságot jól becsapták. Miképpen? Észak-Erdélyben 1944. november 8-a után valóban olyan helyzet alakult ki, hogy lakói — magyarok, románok, németek stb. — már-már elhitték, hogy a közel 50 000 km²-es területnek önálló államisága van. Az erdélyi magyarság félreismeri a helyzetet, fellélegzik, megnyugszik, bizakodik és -- miközben azt hiszi, hogy erősödik -- majdnem elveszíti védekezési képességét. Igen, mert e helyzet éppen abban a korszakban alakult ki, amikor Európában a népek önrendelkezési joga semmit sem számított.²⁰⁵⁴⁴

Mi történt a 126 nap alatt?

Tulajdonképpen a még 1934-ben alakult baloldali Magyar Dolgozók Szövetségének²⁰⁶⁴⁵ (MADOSZ) az utóda, a Romániai Magyar Népi Szövetség²⁰⁷⁴⁶ „helyettesíti” a hiányzó központi hatalmat, természetesen a szovjet katonai közigazgatás „védelmében”, azaz irányításával egészen 1945. március 13-ig.

De miképpen szerezte Románia vissza Észak-Erdélyt?

Semmi más nem történt, mint az, hogy Sztálin és a bukaresti román vezetők kiegyeznek: ha Sztálin jóváhagyja, hogy a román közigazgatást mindjárt bevezessék Észak-Erdélybe, akkor a román vezető politikusok (Sánátescu és Rádescu tábornokok, Iuliu Maniu, a nemzeti parasztpárt vezetője és mások, egyetértésben Mihály királlyal) hozzájárulnak ahhoz, hogy a szovjet megbízottak sugalmazására létrehozott Országos Demokrata Arcvonal alakítson új kormányt Romániában. E kormány 1945. március 6-án meg is alakul; elnöke Petru Groza.

Mi tűnik mindebben hihetetlennek?

A Sztálin magatartása nem, hisz ő biztos abban, hogy a Groza-kormány neki mindenben engedelmeskedni fog. „Nehezebben fogható fel azoknak a román vezetőknek az állásfoglalása, akik a hatalmat a Groza-kormánynak átadják. De még ennél is nehezebben fogható fel, hogy Észak-Erdély hatalmon levő politikai szervezete, a Magyar Népi Szövetség nemcsak hogy nem tiltakozik, de úgy fogadja a Groza-közigazgatást, mintha az nem Észak-Erdély államiságát felszámolni jött volna, hanem ellenkezőleg: azt kikiáltani.²⁰⁸⁴⁷ Ámde a körülmények ismeretében minden érthetővé válik.

Amikor a nála erősebb román politikusok, Iuliu Maniu és a többiek Petru Grozának átengedik a hatalmat, akkor tulajdonképpen a nemzeti szempont mellett döntenek, „ami akkor éppen azt jelenti, hogy mindent alárendelnek az Észak-Erdély megszerzéséért folytatott küzdelemnek. Ám Észak-Erdély megszerzése egyáltalán nem tűnik számukra könnyű feladatnak.” Neves történészek is teljes komolysággal hivatkoznak különböző egyezményekre (jaltaira stb.) meg arra, hogy Romániának sikerült átállni a németek oldaláról a szovjetek oldalára, ám 1945 elején komolyabb politikusok már látják, hogy mindennek lehet két egymással ellentétes értelmezése, s hogy az igazság vagy jog éppúgy nem fog számítani, mint az I. világháború után, csak a nagyhatalmi érdekek fognak számítani, s hogy a térség jövőjét meghatározó nagyhatalom tulajdonképpen egyetlen személy, egy *grúz* származású szovjet diktátor: Sztálin.²⁰⁹⁴⁸

És Sztálin érezteti hatalmát, az ő hadserege van jelen, a román közigazgatást nem engedte berendezkedni az átállás után Észak-Erdélyben, s minden bizonnyal nem a román szabadcsapatok visszatetsző viselkedése miatt: a gárdisták rémtettei nemigen rázkódtathatták meg a cinikus tömeggyilkos diktátor-t, s az erdélyi magyarság

⁴⁴ Kocsis: 356.

⁴⁵ Illyés: 94.

⁴⁶ Illyés: 114-115.

⁴⁷ Kocsis: 357.

⁴⁸ Kocsis: 357-358

védelmére hozott rendhagyóan humánus döntése mögött nem lehetett valódi humánus, hanem inkább rideg számítás. Mi van ebben a számításban?

Sztálin küldöttei mihamar sejtetik a román politikusokkal hogy bizonyos feltételek teljesítése ellenében készek minden magyar nemzeti érdeket a román nemzeti érdekeknek alárendelni.

Miben egyeznek meg? A Sztálin számára elfogadhatónak tűnő Új román kormánynak a román vezetők átadják a hatalmat, ha a nagy diktátor cserében a kormány megalakulása után hajlandó lesz úgy tenni, mintha Észak-Erdély Romániához csatolása már akkor, a békeszerződés megkötése előtt jogos és igazságos volna. Arra gondolnak, hogy a béketárgyalásokon a kész helyzetet majd igen könnyű lesz tudomásul vételni.

És Sztálinnal, illetve küldötteivel a román politikusok az egyezséget készek megkötni. Hogy Sztálin a békeszerződés megkötése után nem vonja ki a hadseregét, hogy éppen a békeszerződés megkötése után fogja mindenben érvényesíteni akarátát, de mindenféle egyezkedés és feltétel nélkül, ezt a román politikai élet vezetői talán nem is sejtik.

Sztálin a '45-ös egyezséget betartotta: a román nemzeti érdeket érvényre juttatta, miképpen két év múlva, a párizsi béketárgyaláson is. És a párizsi döntés legalább annyira felfoghatatlan és igazságtalan román győzelemnek tűnt 1947-ben, mint 1920-ban a trianoni. Hisz Párizsban azok jutalmazták meg Romániát egy Svájc-nagyságú országgrésszel, akik ellen három esztendőn át hadat viselt — a hadjáratát eleinte sokkal komolyabban véve, mint Magyarország a magáét.⁴⁹

Beszéljünk azért arról is, ami a legérthetlenebb, hiszen a kérdés legmegdöbbentőbb vonatkozása éppen az, hogy „a 126 napos önkormányzata alatt önálló államisága felelősségébe már-már beleszokó Észak-Erdélynek a szovjet hadsereg által hatalomra juttatott politikai ereje, a Magyar Népi Szövetség nem tiltakozik, nem fejt ki ellenállást, fel sem veti Észak-Erdély önálló államisága gondolatát", nem veti fel a Magyarországhoz való tartozását (gyakorlatilag már nem, jogilag még oda tartozik) a területnek, hanem mindezek helyett ünnepel és köszön. Ünnepli és köszöni, hogy a hatalmat át kell adnia? Ünnepli és köszöni, hogy Észak-Erdélybe újra bejön a román közigazgatás?

Nem, nem azt ünnepli. „Petru Groza új román kormányfőt ünnepli. Az Országos Demokrata Arcvonal hatalomátvételét ünnepli. S a képtelen helyzetet még az is bonyolítja, hogy az Országos Demokrata Arcvonalnak a Magyar Népi Szövetség is tagja. Szó sincs tehát arról, hogy a Magyar Népi Szövetség saját hatalmának az átadását megünnepelte volna. Tulajdonképpen saját hatalmának megszilárdulását ünnepli. Azt is ünnepli, hogy a Groza-kormánynak köszönhetően a dél-erdélyi magyarság is szabadon megteremtheti kibontakozásának intézményes feltételeit. Petru Grozát ismerik, becsülik. Hogy kormányt alakíthatott, az a Magyar Népi Szövetség vezetőinek szemében garancia arra, hogy az egyetemmel, főiskolákkal, fejlett iskolahálózattal, a politikai, gazdasági és kulturális élete megfelelő intézményeivel bíró észak-erdélyi magyarság biztonságban fejlődhet tovább. Hogy Petru Groza a Sztálin és a magyarelles román vezető politikusok milyen egyezsége alapján lett kormányfő, arról fogalmuk sincs. Észak-Erdély hovatarozása kérdésének mintha egyáltalán nem tulajdonítanak jelentőséget, mint ahogy Észak-Erdély önálló államiságának sem.”⁵⁰

⁴⁹ Kocsis: 357-359

⁵⁰ Kocsis: 359-360

Megállapíthatjuk: ügyesen csalták őket csapdába. Ha a csapdát idejében észreveszik, akkor ünneplés helyett tiltakoztak volna.

És ha Észak-Erdély tiltakozik? Akkor Sztálin vagy érvényesíti fegyverrel az akaratát, vagy nem. Ha nem, akkor minden valószínűség szerint Észak-Erdély önálló állam lesz, vagy Magyarország része marad. Észak-Erdély nem tiltakozik, mert hatalmon levő politikai ereje, a Magyar Népi Szövetség nem lát át a cselszövésen.²¹²⁵¹

Bíznak abban a Petru Grozában, akiben később nagyon csalódni fognak.

Fenti cselszövésen a korabeli nyugati vagy amerikai politikusok vajon átlátnak? Az 1946. május 7-i párizsi külügyminiszteri konferencián Byrnes amerikai államtitkár területi kiigazítást javasolt Magyarországra részére, Molotov határozottan kijelentette: „Sztálin már úgy döntött, hogy Erdély egészben kerül vissza Romániához.”²¹³⁵² Es a nyugatiak és az amerikaiak hagyták, hogy érvényesüljön Sztálin akarat.

Nem tudták, mit cselekszenek? Dehogynem. Minél több hiteles dokumentumát ismerjük meg az 1947-es párizsi békediktátumot előkészítő tárgyalásoknak, az egész 1945-től 1947-ig tartó színjáték annál abszurdabbnak, annál felfoghatatlanabbnak tűnik. A lényeg: amikor az Amerikai Egyesült Államok és Nagy-Britannia vezetői Sztálin kényekedvének kiszolgáltatják Közép-, illetve Kelet-Európát, nemcsak azt tudják Sztálinról, hogy tömeggyilkos és háborús bűnös, hanem azt is, hogy mire készül e térség országainak népei ellen...

Mi történt ezután Romániában és Erdélyben?

Megtudják Románia vezetői közül azok, akik még nem voltak biztosak benne, hogy „Sztálin nem azért hozta létre az új Nagy-Romániát, hogy azt magára hagyja, s hogy a Groza-kormányt sem azért juttatta hatalomra, hogy az gyakorolja is a hatalmat: attól ő most már a belpolitika irányítását is átveszi, annak semmiféle hatásköre, illetve felelőssége nem lesz ezután”, maradhat mégis, ha minden feltétel nélkül alárendeli magát a Sztálin akaratának. És a „nagy” Sztálin szédületes tempót diktál. „Petru Groza fel sem képes fogni mindazt, amit a nevében két év alatt, 1949-ig elkövetnek. **Nem is foghatja fel, mert a romániai belpolitikai élet átalakításának egy kevesebb titkába, tervébe avatják be. Pedig egy darabig még úgy tűnik, hogy ő »a népek nagy vezérének« első számú kedvence. Aztán megérti: az újabb és újabb parancsok végrehajtására ő már nem alkalmas. Ki, illetve kik bizonyulnak alkalmasnak?** Megkezdődik Romániában is a nagy versengés Sztálin kegyeiért. Azok maradnak alul, akik 1944-ben jöttek haza Moszkvából. A győztes Gheorghe Gheorghiu-Dej lesz.”²¹⁴⁵³ Ő előbb a Román Kommunista Párt, majd a Román Munkáspárt Főtitkára. (1948 februárjában kényszerítették arra a szociáldemokrata pártot, hogy olvadjon bele a kommunista pártba. A Román Munkáspárt így jött létre.)²¹⁵⁵⁴

„Már 1947-ben úgy dönt Sztálin, hogy Mihály királyt — az 1944. augusztus 23-i átállítás első számú hőjét -- még az esztendőben letételi a román trónról, és kikiáltja Romániában a köztársaságot.” **Románia román nemzetiségű lakossága „tüntetne a királyság mellett, de nem mer. (Sztálin hadserege jelen van — már nem sokáig, de ezt nem tudják.) A királyságellenes propaganda pedig persze hogy nem hat: hisz ugyanaz a propagandagépezet eddig azt hangoztatta, hogy a királyság**

⁵¹ Kocsis: Uo.

⁵² Illyés: 115

⁵³ Kocsis: 371-372.

⁵⁴ Domokos: 89.

intézménye és a demokrácia jól összeférnek. A romániai magyarság nem tanúsít nagy érdeklődést e kérdés iránt. Sejti, hogy sorsát nem ez fogja befolyásolni? De a Magyar Népi Szövetség sajtója megint ünnepel. Még nem sejti az MNSZ vezetősége, hogy már az áldozatjelöltek között van."216⁵⁵

1948 nagyon gazdag fordulatokban. „Áprilisban Sztálin megajándékozta Romániát a szovjet alkotmánnyal. Júniusra tervezi be az államosítást. Aztán már csak a nemzetgazdaság központi tervezésének elvét kell elfogadtatnia és sugalmaznia a mezőgazdaság sztálini átszervezését és a nehézipar sztálini pártfoglalását" — és amilyen simán a politikai életben mindent magába olvaszt a sztálini intézményrendszer, olyan simán alakul ki a sztálini gazdasági szerkezet hegemoniája. És ezenközben hova lett az elsőrendű román nemzeti cél? Mert bizony a fentiek nem látszanak ezt a célt szolgálni. A román politikai élet gyanúsán leglelkesebb megvalósítója a sztálini tanításnak. Minden zökkenőmentesebben zajlik le Romániában, mint a korabeli Magyarországon.217⁵⁶

Az első választáson 1946. november 19-én például a kommunisták által uralt Demokrata Blokk 347 képviselőt juttatott a parlamentbe, a Nemzeti Parasztpárt 33-at és a liberálisok 3-at.218⁵⁷

„Úgy tűnik, hogy Romániában azért nincsenek e korban kiemelkedően nagy belpolitikai küzdelmek, mert akik a változásokkal nem értenek egyet, azok nem is tulajdonítanak nekik túlságosan nagy jelentőséget." Amit valóban komolyan vesznek, az a nemzeti eszmények, célok — amelyeket ekkor nem lehet nyíltan megnevezni — életben tartása. És ebben teljes sikert érnek el. Joggal nevezhetjük a politika magasiskolájának, amit ekkor a román nacionalisták műveinek. Vagy nem is olyan bonyolult a taktikájuk? Hiszen csak annyit tesznek, hogy eszményeiket az osztályharc jelmezébe öltöztetik. „E korszakban senki a román politikusok közül nem nyilatkoztat ki magyarelles célkitűzéseket — de a magyarelles román politika nem vonul tartósan passzivitásba, hanem rejtőzködik, és mindig aktivizálódik, amikor ezt kockázatmentesen megteheti".219⁵⁸

1958-ban vonultak ki Romániából az utolsó szovjet csapatok.220⁵⁹ Amit semmiképpen sem szabad figyelmen kívül hagynunk: „Romániában a sztálinizmus Sztálin halála után is csak tovább erősödött, durvult, módszereiben még kérlelhetetlenebb még gátlástalanabb lett; de hogy a nemzetiségek számára különösen fojtogatóvá, bénítóvá vált, annak tulajdonítható, hogy a sztálini struktúrára a társadalmi, művelődési, politikai életben lassan-lassan rátelepedett a kizárólagossá váló (tehát egyre mérgezőbb) nemzeti-faji ideológia. Így valósul meg Romániában a sztálinizmus és a fasizmus szimbiózisa még az ötvenes évek közepén"; e legszönyörűsőbb szimbiózist annak idején Gheorghiu-Dej nem késlekedik desztalinizációnak elkeresztelni. „Ámde akárminek álcázzák is a szörnyszülöttet, cselekedni az ő szellemében cselekszenek. A Gheorghiu-Dej köré tömörülő új vezetőréteg tulajdonképpen azt ismeri fel igen hamar, hogy a Sztálin által annak idején Romániára kényszerített társadalmi rendszer igen magas hatékonysággal működtethető az elsőrendű román nemzeti cél (egynemzetű Nagy-Románia megteremtése) szolgálatában. Ezért szilárdítják a sztálini

⁵⁵ Kocsis: 272.

⁵⁶ Kocsis: 272.

⁵⁷ Illyes: 116.

⁵⁸ Kocsis: 372-373

⁵⁹ Illyés: 115.

intézményrendszert azután is, miután a kinyilatkoztatott társadalmi átalakítás céljait felcserélték az egyelőre még titkolt nemzeti célokkal."221⁶⁰

Az 1965-ben hatalomra jutott új vezér, „Nicolae Ceaușescu nem új irányba vezette az országot. Ez persze nem jelenti azt, hogy ugyanúgy vezette. Hosszú ideig úgy vezette ugyanazon az úton, ahogy akarta.” A romániai totalitárius diktatúra miközben egyre gátlástalanabban rendelte alá a gazdasági és politikai intézményeket az elsőrendű célnak, „egyre nyíltabban *vezér-elvű* lett".222⁶¹ A Ceaușescu rezsim-kezdeté 1965 márciusa, de egy évtized múlta már kevesellte a pártfőtítkári címet; 1974. március 28-án államelnökké választatta magát, ugyanakkor a Szocialista Egységfront Tanácsának az elnöke és a fegyveres erők főparancsnoka is.223⁶²

„Minden a vezér volt: az egész intézményrendszer. Ő volt az állam. Akarata szent volt. Hatalma megkérdőjelezhetetlen. Hódolat és hála illetve legvaskosabb hibájáért, legszonyosabb bűnéért is. Egy dologban, önmaga nevetséges, groteszk dicsőíttetésében még mesterén, Gheorghiu-Dej-en is túltett. Ebben még mindkettőjük eszményképein: Hitleren és Sztálinon is túltett.” **De mily parányi volt ő is az ő hatalmas urához viszonyítva. És csak addig volt sérthetetlen, csak addig illetve hódolat és dicsőség, amíg alkalmas szolgája tudott lenni az ő urának. Es azonnal semmivé vált, amikor terhessé vált szolgálata az ő ura számára.**"224⁶³ **Az ő engesztelhetetlen és kérlelhetetlen ura nem más volt, mint a román nemzeti-faji ideológia.**

Mindent elmondtunk, amit az erdélyi magyarságnak a II. világháborút követő évtizedekben kialakult súlyos és különös drámai helyzete megértéséhez tudnunk kell?

Vegyük még tekintetbe a következőket: Az ötvenes évek első felében az erdélyi magyarság többsége még nem tekinti reménytelennek a helyzetét. S akik már e korszakban áldozatokká válnak, azok közül sokan nem képesek felfogni, hogy tulajdonképpen miért kell oly sok csapást elszenvedniük. Hiszen bírják, kínozzák és gyilkosaik nem hivatkoznak még román nemzeti célkitűzésekre.225⁶⁴ „A romániai magyarság többsége a teljes jogfosztottság és legnagyobb kiszolgáltatottság állapotát csak később éli át. Ki már az ötvenes évek végén, ki csak a hetvenes évek elején. De 1959-ig, a Bolyai Tudományegyetem megszüntetéséig a többség valóban hiszi, hogy nemzeti-faji ideológiák pusztító ereje a romániai magyarságot többé nem sújthatja — s így válik gyanútlaná, hatékony védekezésre képtelenné a Gheorghiu-Dej-korszak második felében (1956-1965) és a Ceaușescu-korszakban (1965-1989). Sokféleképpen magyarázzák szakírok az erdélyi magyarság kiszolgáltatottá válásának folyamatát e két korszakban. Sokan felvetik, hogy az erdélyi magyarság azért nem volt képes hatékonyan védekezni mert az 1959-et megelőző másfél évtizedben a káprázatot valóságnak vélte, s hogy önvédelmi ösztöne azért nem ébredt fel idejében, mert alamuszi ellenségei betartották a fokozatos elnyomás módszereit. Ez indoklás hitelesnek tűnik, de nem elégségesnek... Hozzá kell tennünk, hogy a román politika gátlástalanul kihasználja az erdélyi magyarság ellen az 1956-os magyarországi forradalom és szabadságharc leverése utáni drámai helyzetet: 1956 őszére hivatkozva szűkíti az erdélyi magyarság önvédelmi lehetőségeit, gyöngíti önvédelmi ösztönét. A romániai magyarság

⁶⁰ Vö. Kocsis: 379-380

⁶¹ U.o.

⁶² Illyés: 122

⁶³ Kocsis: 380

⁶⁴ Kocsis: 379

sok hivatott vezetőjét tartóztatják le. És elérkezettnek látják az időt a Bolyai Tudományegyetem megszüntetésének az előkészítésére. . .”²²⁶⁶⁵

(113-115)

II. A MAGYARSÁG KÖZGAZDASÁGI HELYZETE, A KOMMUNISTA ROMÁNIÁBAN

A Groza-kormány idején a magyarság jövőjét súlyos mértékben érintő első csapás az 1945. március 23-i földreform-rendelet, mely elkobozta a külföldre menekültek, illetve távol lévők földbirtokát. A rendelet lehetővé tette azt az értelmezést, hogy menekült még az is, akit kényszerrel kitelepítettek, de az is, aki útlevelel volt Magyarországon, az is, aki bombázás miatt hagyta el lakóhelyét, de még az is, aki orvosi kezelés alatt állt, végül azok is, akik előrehaladott koruk vagy betegségük miatt nem tudták megművelni földjeiket. Ez kb. 300 000 magyart érintett. Hogy kétely ne férjen a rendelet magyarellenes voltához, kimondta, hogy a kisajátítás nem vonatkozik azokra a románokra, akik honvédelmi munkaszolgálat végzésére kerültek Magyarországra vagy Németországba.²²⁷⁶⁶

A másik jogfosztó intézkedés az Ellenséges Javakat Igazgató és Ellenőrző Pénztár, mely magyar állampolgárságú természetes és jogi személyek, a „vélelmezett ellenségek” és az 1945. március 13 után visszatérők javait zárta (ingatlan, üzlet, áru, ingóság, értékpapír és értéktárgy). Vélelmezett ellenségnek számítottak, akik bármely időben Németországra, Magyarországra vagy e két ország által megszállt területekre menekültek.²²⁸⁶⁷

Ugyanezen időben jelent meg a „visszaperlési rendelet”, amely szerint azok a „román nemzetiségű lakosok”, akik az 1940-es 2. bécsi döntés után ingatlanukat kénytelenek voltak eladni, pert indíthattak a jogügylet felbontására. A visszaélések halmaza szegényítette a magyarokat, mert esetleg visszakapták a fizetett összeget, mely a gyors infláció miatt ez időpontban már az eljárás költségét is alig fedezte.

A 2. bécsi döntés jogilag biztosította az önkéntes birtokcserét, mert Észak-Erdélyből románok Dél-Erdélybe, onnan pedig magyarok Észak-Erdélybe költöztek, így több ezer ingatlancsere történt. Ezen cserék esetében csak a románok kapták vissza birtokaikat, a magyarok nem.²²⁹⁶⁸

1945. június 24-én a román közellátási miniszter elrendelte az az évi aratásból származó búza, rozs, árpa és zab zárolását, és kötelezte a termelőket, hogy a terményeket a legjobb állapotban őrizzék meg. A begyűjtést végző román tisztviselők a magyar falvakat „kiürítették”. A székely megyékben a teljes szénatermést is be kellett szolgáltatni, mázsánként 60 lejért, amikor a Regátban a széna mázsájának ára 400 lej volt.

Marosvásárhelyen a lakások után járó, illetve másféle adót ily „igazságosan” fizetették: 2 szobás lakás után a román dr. Traian Albu 40 000 lej fizetett, míg a magyar Détúri Rezső 130 000 lej; a román Vasile Pop nagyvendéglős 30 asztallal fizetett 2 275 000 lej, míg a magyar Jancsó Zoltán 4 asztallal fizetett 7 175 965 lej; a román Borzas és Steinfeld nagykereskedők fizettek 1 700 000 lej adót, a magyar Kuthy Zoltán kiskereskedő 2 417 000 lej adót.

⁶⁵ Kocsis: U.o.

⁶⁶ Illyés: 125

⁶⁷ Illyés: 126

⁶⁸ Illyés: 128

A hátrányos megkülönböztetés másik korai formája; a magyar tanítónak 26 000 lej, a román tanítónak 80 000 lej volt a fizetése.²³⁰⁶⁹

1949-ben kezdték el a mezőgazdaság szocialista átszervezését (kollektivizálás), amely a magyar és a román parasztság életnívójában a földbirtok-reform következtében előállt eltolódást átmenetileg egyensúlyba hozta, azonban ez egy alacsonyabb fokon történő nivellálódás volt.

Nemsokára az erőltetett iparosítás újabb társadalmi átrétegződést indított el, s már ekkor fel kellett volna vetni a kérdést, hogy gyökereitől megfosztott magyarság az új ipari centrumokban vajon a meg tudja-e őrizni nemzeti identitását?²³¹⁷⁰

Jóval a kollektivizálás befejezése után csapást mértek azokra az erdélyi magyar földművesekre, akik nem veszítették el földbirtokukat. A földalapot szabályozó 1974/49 sz. törvényről van szó, amely tulajdonképpen az állam tulajdonába vett minden földterületet. Földet örökölni ezután is lehet, de eladni nem! Az idegenbe távozók földje az állam tulajdonába megy minden kártérítés nélkül. Az 1974/58 sz. törvény szerint a községekben 200-250 négyzet-méterig, terjedhet a lakás és melléképületek építésére igénybe vehető parcella nagysága. Nagyobb telkekre csak az állam építhetett. Az 1974. december 3-i rendelet pedig előírta, hogy épületet és földet csak romániai lakos birtokolhat. Olyan külföldiek, akik Romániában levő ingatlant örökölnek, kötelesek azt az államnak eladni.²³²⁷¹ Láthatjuk ebből is, hogy a Ceaușescu-rezsim a marxista szocializmusra hivatkozva miképpen számolta fel a nemzetiségek létfeltételeit. Aki másként gondolkozott, azt azzal vádolták, hogy nacionalista, sőt sovinszta, miközben ők voltak azok, akik a román nemzet felsőbbrendűségét nemcsak hirdették, de minden téren, a gazdasági életben is megteremtették a feltételeit, hogy a románság uralkodóvá, elnyomóvá válhasson.

1970 után a folyamat felgyorsult. Az eredmény? „A magyar évezredes szülőföldjén lehet szakképzetlen, betanított munkás, kishivatalnok, lehet önmagának író kobzos, Moldova kistelepülésein orvos és mezőgazdász, csak éppen egyenrangú polgár nem.”²³³⁷²

A román kormányok következetesen erőszakolták Erdély nemzeti arculatának megváltoztatását, s ezt a Regátból való betelepítéssel siítették. Ezért Erdélyben fölösleges és igen veszteséges gyárat építettek, s óriási bércaszárnyákat a betelepített munkáscsaládoknak. De ennek a következményeit az erdélyi románok is megszenvedték, mert az erőltetett iparosítás a hihetetlen nyomor egyik fő okává vált.

A román nemzeti öntudaton kívül minden pusztulásnak indult. Még a híres székely fürdőhelyek is.²³⁴⁷³

A Gyimesbükkön (és más gyimesi falvakban) történtek jelzik, milyen sorsot szántak az erdélyi magyarságnak. A falut a II. vh. után a moldvai Neamt megyéhez csatolták, s iskolájában magyar nyelvet csak nem kötelező tárgyként tanítottak. Pedig ősi balladáik, dalkultúrájuk egyedülálló. Kallós Zoltán, a *Balladák könyve* szerzője elsősorban itt és a moldovai csángók földjén gyűjtött.

⁶⁹ Domokos: 92.

⁷⁰ Illyés: 180

⁷¹ Illyés: 142

⁷² Erdélyi magyarság c. folyóirat. Budapest. 1990. febr. szám. 13

⁷³ Illyés: 58

(Egy ideig a Csángóföldön volt tanító. Nem sokáig mert a magyar nyelvű oktatást Csángóföldön hamar felszámolták.)²³⁵⁷⁴

III. A MAGYAR NYELVHASZNÁLAT ÉS NÉPESEDÉS KOMMUNISTA ROMÁNIÁBAN

A bukaresti rádióban 1945. április 6-án hangzott el az első magyar szó, aminek lehetővé tételét sokan Petru Groza miniszterelnöknek tulajdonítják. . . .

Ami igaz, az igaz: ő volt talán az egyetlen román államférfi aki mint miniszterelnök megszólalt magyarul. 1945. május 6-án mondott magyar nyelvű beszédet a Magyar Népi Szövetség első kongresszuson.²³⁶⁷⁵ Ily szépen beszélt: „Szívesen jöttem Erdély fővárosába, amely jellegzetesen mutatja a román-magyar életközösség mélyen a történelemben gyökerező parancsait. (...) Meggondoltan és határozottan állítom, hogy ma megvannak mindazok a politikai adottságok, amelyek a román és magyar testvéri együttélését biztosítják... Impozáns és sokat ígérő jelét látom a mai nap szivárványos ünnepségében a testvériségnek. Szívem tele van örömmel és meglelégedéssel. Az erdélyi testvériség sugárzó jövőjének virradatát látom, és kívánom, hogy miként az én lelkem csordultig tele van reménykedéssel, teljék az önök lelke is bensőséges érzellemmel: az egymásra utaltság érzésével, magyar testvéreim!” A szemtanúk szerint utóbbi szavakat „olyan, az egyéniségéből sugárzó belső meggyőződéssel adta elő, hogy egy pillanatig sem érezték üres frázisnak, demagóg ígérgetésnek...”²³⁷⁷⁶ A nagy kérdés persze az, hogy őszinte volt-e a viselkedése?

Máig vitatkoznak erdélyiek arról, hogy ki is volt Petru Groza. Többen állítják, hogy a Groza közreműködése nélkül Sztálin és a magyarelles román politika képviselői fortélyos szövetkezése kudarcot vall. De az is kétségtelen, hogy az un. Groza-korszakot

(1945-1952) később romániai magyarság visszasírja. Amikor majd a Gheorghiu-Dej - korszakhoz és a Ceaușescu-korszakhoz hasonlítja.

A következőket mindenképpen tekintetbe kell vennünk: „A moldvai magyarság is anyanyelvén tanulhat akkor a csángóföldi Bákóban még magyar tanítóképzőt is alapítanak a Groza idejében. Semmi akadálya azokban az években az anyanyelvű iskolahálózat bővítésének; a magyar tudományegyetem megszüntetésének veszélyére a Groza-korszakban még rémálmában sem gondol senki felelős magyar politikus.”²³⁸⁷⁷

De ha komolyan tanulmányozzuk Groza „államférfiúi állásfoglalásait, nyilatkozatait és cselekedeteit, valamint mindazt, amit a nevében követtek el, akkor annyi ellentmondás mutatkozik mindezek között, amennyit már nem lehet összhangba hozni. Az ő kedvenc beszédtemája a magyar—román határ spiritualizálása és a magyar—román vámunió.” De kormánya már hatalomra jutása első napjaiban „bevezeti az útlevélkényszert, néhány év múlva pedig már arról rendelkezik, hogy útlevéllel se lehessen átutazni Romániából Magyarországra.”²³⁹⁷⁸

Az biztos, hogy senki szebben nem beszélt a magyar-román testvériségről, egymásrautaltságról, mint ő. Legszebben beszélt, de vajon nem az ügyvéd ravaszágával?

⁷⁴ Illyés: 53

⁷⁵ Illyés: 117.

⁷⁶ V.ö. Kocsis: 361-362

⁷⁷ Kocsis: u.o.

⁷⁸ U.o.

A szakirodalomból ismeretes az az ügyes taktikai fogása, amelyet nagy sikerrel alkalmaz „mind a trianoni magyar-román határ visszaállítása érdekében, mind a Magyar Népi Szövetség vezetőségének 1945-ös csúnya beugratásakor (olyan nyilatkozatot fogadtat el velük, amely tulajdonképpen az új Trianon mellett foglal állást), mind az »akadékoskodó« (a népek önrendelkezési jogát felvető) külföldi diplomatákkal és államférfiakkal folytatott tárgyalásain. Tulajdonképpen semmi újat nem gondol ki, csupán igen ügyesen és nagy sikerrel alkalmazza Brátianu Trianonban kipróbált taktikáját: szüntelenül ismételgeti, hogy az első világháború után Magyarországtól Romániához csatolt terület mind történelmi, mind gazdasági, mind kulturális szempontból, sőt földrajzilag, de főképpen geopolitikailag egy és oszthatatlan, és mindig is, az idők kezdetétől oszthatatlan egységes egész volt, egészen addig ismételgeti, míg mind a nyugat-európai, mind a kelet-európai, de még a magyarországi magyar és erdélyi magyar tárgyalópartnerei is el nem felejtik, hogy a kérdéses 102 000 km² mindössze 20 esztendeig alkotott volna egységet (ha autonómiáját 1920 és 1940 között Románia tiszteletben tartotta volna, ez egyébként szándékában a 20 év alatt sosem állt), azelőtt egy egészen más geopolitikai egységnek volt szerves része, de attól leválasztva semmiféle szempontból nem egységes, hisz Trianonban annak négy részéből sebtében tákolták össze, s a négy részből három részként sem egységes: mert Kelet-Bánság és Kelet-Partium és Kelet-Tiszántúl három tájegység egy-egy része.”²⁴⁰⁷⁹

-Miért beszél így?

„Hogy senkinek se jusson többé eszébe, hogy etnikai szempontokat komolyan véve kellene meghúzni a magyar-román határt, ezért ír és beszél annyit Groza ama 102 000 km²-es terület egységéről és oszthatatlanságáról. Ám ha ma e ravaszságnak a hatékonyságán eltűnődünk, akkor semmi jogunk a román államférfi Petru Groza magatartását elítélni, annál inkább azokét a magyar politikusokét, akiket sikerült félrevezetnie. Egyébként Groza rendkívül ügyesen fogalmaz. Annyira, hogy sokan nem is vonták kétségbe elfogulatlanságát, amikor a következőképpen ír 1940-es lelkiállapotát 1944-ben magyarázó visszaemlékezésében: »Azt mondtam: kettévágott test, mert Erdély mindig szerves egység volt és sohasem volt feldarabolva a fölötté elmúlt századok folyamán. Bécsben a kerek asztalnál hiányzott Salamon király bölcsessége, aki a gyermek körül perlekedő két asszony vitájának alkalmával félelmetes ítéletet hozott és visszahelyezte jogaiba az igazi anyát. Igaz, hogy a bécsi asztal mellől hiányzott az igazi anya is, mert sem Budapest, sem az áruló román kormány nem kiáltottak fel fájdalmukban ennek az ítéletnek hallatára, amely a gyermeket, a szerencsétlen Erdélyt kettévágta. Egyik sem érezte át a lemészárolt gyermek fájdalmát, egyik se látta a kegyetlenül szétválasztott szülők, testvérek és gyermekek fájdalmának gyászmenetét. Egyik sem tudta elképzelni a kettévágott, minden eréből vérző gyermek képét...« Igen, egy nagy politikus így fogalmaz, ha olvasójával éppen azt akarja elfeledtetni, hogy a kettévágott hatalmas, nem egységes tartomány mindkét fele (az is, amelyiket Dél-Erdélynek az is, amelyiket Észak-Erdélynek kereszteltek el) külön-külön is kb. akkora, mint a tulajdonképpeni Erdély... »²⁴¹⁸⁰

Kétségtelen, hogy Petru Groza nem okozott csalódást azoknak a román politikusoknak, akik alkalmasnak találták arra, hogy Észak-Erdélyt Romániának megszerezze. „Magyar segítséggel szerzi meg a Magyar Népi

⁷⁹ Kocsis: 362-363

⁸⁰ Vö. Kocsis: 363.

Szövetség vezetőivel ő hiteti el, hogy nem áll érdekükben sem az önálló Észak-Erdélyért küzdeni, sem az etnikai, azaz az 1940-es határ megtartásáért."²⁴²⁸¹

A Magyar Népi Szövetség ún. százaskormányzata 1945. november 15-én állást foglalt Észak-Erdély Romániához való csatolása mellett. Másfél évvel a párizsi béketárgyalás diktátuma előtt! Ma már tudjuk, hogy nem ez az állásfoglalás döntötte el Észak-Erdély sorsát. De ki lehetett ebben akkor biztos? „A Magyar Népi Szövetség vezetői ha hittek is Petru Grozában, abban kételkedniük kellett volna, hogy a romániai politikai élet meghatározó egyénisége ez időtől fogva örökké egy Petru Groza lesz. Azt ugyan nem vállalják, hogy a Magyar Népi Szövetség egész tagsága nevében kereken kijelentsék, hogy Észak-Erdélynek Romániához való csatolását kívánják, hanem úgy fogalmazzák, hogy a körülményesen megfogalmazott szövegből e példátlan és felfoghatatlan óhajon kívül semmi más nem olvasható ki.”

Groza sugalmazására Magyarországról mint külföldről beszél a Magyar Népi Szövetség állásfoglalása, és a Trianonban Magyarországtól elcsatolt 102 000 km²-es területet — ugyancsak Groza óhaja szerint — egy és oszthatatlan Erdélynek nevezi meg.²⁴³⁸²

Hogyan történhetett ez meg?

Magyarán szólhat, hogy a Magyar Népi Szövetségnek az állásfoglalást támogató vezetői „akkor még nem is sejtik, hogy két év múlva egyszeriben tudomásukra hozzák, hogy a hatalomnak többé nem részesei, s hogy újabb két év múlva le is tartóztatják őket, és Petru Groza sem sejtí, hogy két év múlva már éreztetni fogják vele, hogy a kormányfői cím nem jár feltétlenül kormányfői hatásokkal, hogy négy év múlva, annyi hatalma sem lesz már, hogy magyar barátait és híveit a börtöntől megmentse. Miért két év múlva következik be az első fordulat? Mert 1947. február 10-én Párizsban a Szövetséges Nagyhatalmak aláírják a legyőzött országokkal, köztük Magyarország és Romániával a békeszerződést, mely szerint az ellenséges és legyőzött Románia megkapja az ellenséges és legyőzött Magyarországtól Észak-Erdélyt.²⁴⁴⁸³ Így Észak-Erdély hivatalosan is Romániához kerül, nem áll fenn többé a veszélye annak, hogy a nemzetek önrendelkezési jogát az e jogot folyton kinyilatkoztató győztesek érvényesíteni fogják, a trianoni határt a nagyhatalmak újra megerősítik: mi értelme volna a további alakoskodásnak, gondolják a korabeli román politika ügyes irányítói.²⁴⁵⁸⁴

Ennyit a Groza-kérdés rejtélyeiről. A továbbiakban szóljanak a további beszédes tények: A magyar nyelvhasználatot a Groza-korszak után már gátlástalanul akadályozzák, és nem is okoz nekik ez nehézséget, hisz amikor az állam az egyetlen munkaadó, akkor mindenki állami alkalmazott. Így a két világháború közti táblákra, melyek figyelmeztették a magyarokat, hogy „csak románul beszéljenek”, már nem is volt szükség. A kiszolgáltatottság odáig fajult, hogy az utcán köztereken szállítóeszközökön is bántalmazták a magyarul megszólalót, az iskolákban pedig a szünetekben játszó magyar gyermekeket. Jellemzővé vált a következő ellentmondás: a Székelyföldhöz közel fekvő két regáti megye — Suceava és Neamt — orvosai közül sok a magyar, de ezek tudnak románul értekezni betegeikkel, de a székelyek közé

⁸¹ Kocsis: 364.

⁸² U.o.

⁸³ Kocsis: 365.

⁸⁴ Kocsis: U.o.

telepített regáti orvosok egy szót sem tudnak magyarul. (Ily módon jutottak a moldvai csángók közelébe magyar orvosok, s ezek a csángó-magyarok órákat gyalogoltak vagy kocsiztak, hogy magyar orvos segítsen rajtuk.) **Az ún. forradalom után valamelyest változott a helyzet. Azóta a magyar újságok elég hűen bemutathatják az erdélyi magyarság helyzetét. Az is kedvező fejlemény, hogy a magyar adások műsorideje nőtt a rádióban és a TV-ben is.**

A *népesedési helyzetről* igen nehéz megközelítőleg hiteles képet is alkotni, mert a hivatalos statisztikai adatokat mindig meghamisították, amit a disszidált Paul Goma perdöntően bizonyított, hiszen ő volt a román statisztikai hivatal egyik főnöke. Goma és társa, Virgil Tánase Párizsban éltek, s Ceaușescu személyesen bízta meg Mihai Haiducu nevű terroristáját, hogy Gomáékat tegye el láb alól. Haiducu jelentkezett a párizsi rendőrségen, s utána mindhárman eltűntek, mert észrevették, hogy figyelik őket a román véredek. Ionel Mărgineanu az 1966. évi román népszámlálás idején felügyelőként kirendelték a Székelyföldre a következő írásbeli általános utasítással: 1. Minden háztartás románnak lajstromozandó, hacsak nem kívánnak mást. 2. Az utóbbi esetben az illetőknek minden módon értésére kell adni, hogy ez mennyire nem ajánlatos. Ha ez sem használ, németes vagy lengyeles hangzású nevek esetén az illetőt németnek, illetve lengyelnek kell lajstromozni. 3. A gyárak, üzemek és közhivatalok igazgatóit, illetve főnökeit értesíteni kell előre, hogy mikor érkezik a népszámlálási bizottság, hogy azoknak legyen idejük megmagyarázni beosztottaiknak, hogy milyen előnyös az, hogy románnak legyenek bejegyezve. 4. A vezetőknek és a rendőrpáncsnokoknak el kell küldeni azok névjegyzékét, akik magyarnak vallatták magukat.

Mărgineanu pár év múlva disszidált, s 1977. február 8-án jegyzőkönyvi tanúvallomást tett.²⁴⁶⁸⁵

1967-ben törvényt hoztak, mely a legszigorúbban büntette a terhesség megszakítását, de ugyanakkor családi pótlékot, gyermekgondozási segílyt is biztosított. Mindezek dacára a rá következő években a népesedési helyzet kezdett romlani, mert a bérházak tömeglakásai s az általános életnívó süllyedése nem ösztönözték a gyermekvállalást, de az is megállapítható, hogy egyre több beteg, illetve fogyatékos csecsemő született. Ezen a téren még nagyon hiányzanak a statisztikai adatok.

Bukarest és Ploesti kisiparosainak nagy része már a XX. század elején is a székelyek közül került ki. A két világháború közt pedig még jobban elmagyarosodott az iparosság, hiszen a román ember már négy középiskolával tisztviselő lehetett, és bizony sokan éltek a lehetőséggel, hiszen a tisztviselői pályán hatalommal, azaz a hatalommal járó busás megvesztegetésekből, borralalókból bárki hamarosan vagyont gyűjthetett. Az említett két városban már a két világháború közötti időszak végén vagy 250 000 volt a magyarok száma²⁴⁷⁸⁶, az óromániai magyarok (a bukovinai székelyek és a moldovai csángók) is legalább ugyanennyien voltak, s ehhez számítsuk hozzá, hogy a kommunista kényszer-kitelepítéssel mennyivel nőtt (hány százezerrel?) a Regátban élő magyaroknak a száma. Minderről a hivatalos statisztika szeret elfelejtkezni. De fentiek alapján azt is mondhatjuk, hogy az emigráció nemzeti hivatástudattal rendelkező vezetői nyugodtan állíthatják, hogy Romániában 3 millió a magyarok lélekszáma.

⁸⁵ Wass: 57

⁸⁶ Wass: 31

(122-128)

IV. AZ EGYHÁZAK ALKOTMÁNYJOGI HELYZETE A KOMMUNISTA ROMÁNIÁBAN

Az egyházak elleni támadásait a román kormány igen hamar elkezdte. 1947 februárjában a pápai nunciust *persona non grátának* minősítették. 1948. június 17-én a Szentszékkel kötött két évtizedes konkordátumot egyoldalúan felmondták, és a hathónapos türelmi időt ki sem várva, 1948. július 17-én a felmondást hivatalosan is kihirdették. Siettek, mert bizonytal tudták már, hogy augusztusban egyszerű egyházügyi rendelkezéssel eltörlik az egyház elnevezést, és az összes egyházak egyszerűen *jámbor egyesületté* nyilvánítatnak. A római katolikus püspökök válaszképpen alkotmánytervezetet dolgoztak ki, amit az állam nem fogadott el, hanem ellenjavaslatot tett, amit viszont a püspökök nem fogadhattak el, s így a katolikus egyház törvényen kívüli állapotba került.²⁴⁸⁸⁷

Az 1958. november 3-i egyházügyi törvény elrendelte, hogy egy egyházmegyének legalább 750 000 hívője kell legyen, így a nagyváradi és temesvári római katolikus püspökségek megszűntek, s csak a gyulafehérvári maradt meg. A bukaresti érsekség is megszűnt, viszont a több mint 250 000 katolikus csángónak az elrománosítása céljából a Jaşiban levő püspökséget megtartották. Utóbbi Petru Pleşca címzetes püspök vezette. Az összes egyházak birtokait elvették, valamint az összes egészségügyi és karitatív intézményeket is. A püspököknek egyformán 8000 lej havi fizetése volt (8600 a hivatalos kulcs szerint) a papoknak pedig 700 lej) amit az állam fizetett, de csak az esetben, ha az egyházközségnek legalább 400 hívője volt. Ennek következtében a papok egynegyedét a hívek tartották el. Ez a törvény az egyházakat a miniszterelnökség alá tartozó Felekezetiügyi Hivatal felügyelete és ellenőrzése alá helyezte²⁴⁹⁸⁸, az iskoláikat elkobozta, s az egyházak külföldi kapcsolatait megszüntette. A görögkeleti egyház mindezek dacára uralkodó egyháznak számított -- mint államegyház. Nagyobb anyagi támogatásban részesült, és templomai, emlékművei karbantartására segílyt is kapott.²⁵⁰⁸⁹

Azt talán említenem sem kell, hogy minden kommunista alkotmánytörvény — így a román is — a legteljesebb vallásszabadságot biztosította papíron.

A görög katolikus egyház még rosszabbul járt, mint a római katolikus. Püspökei ugyanis nem akartak aláírni egy olyan iratot, melyben kérik az „ortodox jámbor egyesületbe való visszafogadásukat”. Erre az általános elnököket, „majd a főespereseket szólították fel a visszafogadó kérés aláírására. Minthogy szépszerével nem ment, verni kezdték őket.” Kínzást ütleget, börtönt alkalmazva az állam végül érvényesítette akarátát. 1948. október 1-re Kolozsvárra összehívták a görög katolikus papok kongresszusát.

„A papok — egyharmadánál is kevesebb jelent meg — 38 megbízottat választottak, akik 1948. október 3-án adták elő Justinian ortodox román pátriárka előtt

⁸⁷ Domokos: 89-90

⁸⁸ Illyés: 227-230

⁸⁹ Illyés: 226

visszafogadási kérelmüket.". A pátriárka aztán „nagy kegyesen" a görög katolikusokat az „ortodox anya jámbor egyesület kebelébe" visszafogadta.⁹⁰

Öt görög katolikus püspök Márton Áron római katolikus püspökünkkel együtt szenvedett a börtönben. Négy közülük börtönben halt meg; csak Juliu Hossu érsekük s a mi Márton Áronunk szabadult élve.

A görög katolikus hívek nagyobb része tudomásul vette az ortodoxiába való visszatérést; a többiek és az 1964-es korlátozott amnesztia által szabadult papok — kenyérkereseti foglalkozásuk mellett — a katakomba-egyházak életét élték a nagy veszedelem ellenére is.

A görög katolikus egyház nagy vagyonát az állam elkobozta.⁹¹

Márton Áron püspök 6 évig volt börtönben, utána 12 évig házi őrizetben tartották a gyulafehérvári püspöki palotában, elszigetelve papjaitól és híveitől.

Az erdélyi római katolikus egyházat megtörni akarván, halálra kínozták a következőket: Scheffler János szatmári és váradí püspököt, dr. Erdős Alfréd és dr. Maczalik Győző teológiai tanárokat (mindkettő titokban felszentelt püspök volt), dr. Boga Alajos és Sándor Imre püspöki helynököket (utóbbi megfagyott a börtönben) Gajdátsy Béla teológiai rectort, Fekete János esperest. Ábrahám Árpád torjai plébánost koncepció per végén végezték ki Aradon, Bokor Sándor erzsébetbányai plébános eltűnt, de egy év múlva holttestét a Dunában megtalálták. Ambrus György káplán a *Duna—Fekete tenger* csatornánál „kígyómarásban halt meg". Dr. Jakab Antal püspököt 13 évig egy bányában dolgoztatták.

A papok hossza sorát meghurcolták, megkínozták, munkatáborokba vitték vagy bebörtönözték. A szerzeteseket éjjel lakoltatták ki semmi nélkül, többeket halálra dolgoztattak Fogarason vagy a *Duna—Fekete tenger* csatornánál, másokat agyonvertek, kivégeztek, sokan rejtélyes körülmények között eltűntek.

A ferences rend tagjait 1951. augusztus 20-án (Szt. István napján) éjjel Máriaradnára hurcolták. A túlélők később *Youngstown-ban* (Ohio) telepedtek le. A Ceaușescu rezsim utolsó éveiben az udvarhelyi plébánost, Pálffi Gézárt verte agyon a Securitate, s az ő vértanúsága az angol és amerikai parlamentek tiltakozását is kiváltotta. Utána Dani Gergely gyimesbükki plébánost verték agyon, mert tiltakozni mert az ellen, hogy plébániáját a gyulafehérvári magyar püspökségtől a moldovai római katolikus püspökséghez csatolták. 1989-ben a csíkszeredai Securitate Csobotfalva fiatal plébánosát kínozták meg, mert népes ifjúsági találkozót rendezett Csíksomlyón, és a búcsújáró hegynek a lejtőjén fehér mészkőből messziről olvashatóan kirakták: „KRISZTUS A MI KIRÁLYUNK!"⁹²

Az erdélyi római katolikus egyházzól szölván meg kell még jegyeznünk a következőket:

A korabeli román hatalom tulajdonképpen alulmaradt az erdélyi és a partiumi római katolikus egyházakkal vívott küzdelmében.

Még azt is joggal állíthatjuk, hogy az egyházak a küzdelemből végül is megerősödötteen kerültek ki.

⁹⁰ Domokos: 90

⁹¹ Domokos: 90

⁹² Dr. Kurko Alajos, pápai prelátus, Szentszéki ügyvéd (Genova) cikke a Kultikus Magyarok Vasárnapja. Youngstown, Ohio, USA. 1990. április 1. számában

Hogy miből merítette hihetetlenül nagy erejét az ötvenes években az erdélyi római katolikus egyház, „az hosszú ideig nemcsak román hivatalnokok előtt volt rejtély, hanem mindazok előtt, akik nem hisznek a valódi vallásos hit erejében. Aki elolvassa Virt Lászlónak vagy Domokos Pál Péternek az erdélyi katolikus egyház e korszakáról szóló méltatását, az képes lesz felfogni a felfoghatatlant. Megtudja, hogy az erdélyi katolikus egyház úgy vált képessé megőrizni autonómiáját rendkívül nehéz körülmények között, hogy soha nem engedett az egyházat az államnak alárendelő törekvéseknek. A legnehezebb az a fél évtized volt, amikor Márton Áron püspök börtönbüntetését töltötte.”²⁵⁴⁹³ (Domokos Pál Péternek az általunk is gyakran hivatkozott könyvéről van szó. A Virt László könyvének adatai: *Katolikus kisebbség Erdélyben*. Budapest—Luzern, 1991.)

Ami történt, az nem is olyan rejtélyes.

„Ez idő alatt az erdélyi katolikus egyház a titkos kormányzók rendszerének köszönhető sikereit a román államhatalommal vívott harcában. E rendszert még Márton Áron tervezte el — várható letartóztatásának (és minden egyházához hű főpap bebörtönzésének) a következményeit latolgatva. Miképpen érhető el, hogy a letartóztatottak helyébe ne kerülhessen az államhatalmat kiszolgálni kész álpap? Legfontosabb, hogy minden hivatalba lépő kormányzó haladéktalanul nevezze ki utódját, valamint utódjának utódját, és azok is utódjaikat, hogy minden püspök és annak minden kijelöltje mögött várakozzék két titkos tartalék. Ha a püspököt letartóztatják, akkor — Márton Áron titokban tartott, második fontos rendelkezése szerint — azonnal megszűnik annak kormányzói joghatósága, és még mielőtt az állam jelöltje elfoglalhatná a letartóztatott helyét, érvénybe lép — és titokban kihirdetetik — az első tartalék joghatósága. Annak letartóztatásakor a másodiké... És így tovább. Ha ez a rendszer működik, az állam semmit nem tehet a törvényes kormányzati folytonosság megvalósulása ellen.

A titkos kormányzók rendszere Márton Áron várakozásának megfelelően működött, bár a letartóztatások sokkal gyorsabban követték egymást, mint bárki sejthette volna. A nagy püspököt 1949 júniusában tartóztatták le. A helyébe lépő Boga Alajost 1950 májusában. Boga Alajos után Sándor Imre következett, akit már első tartalékával, Gajdáty Bélával együtt tartóztattak le 1951 márciusában. Ekkor lesz először titkos helytartó egy második tartalék, Jakab Antal. Ő rövidesen kénytelen feltárni joghatóságát, mert az egyházmegye irányítójává a román kormány saját emberét próbálja megválasztani a gyulafehérvári káptalannal. Áprilisban fedi fel kilétét Jakab Antal, s augusztusban már le is tartóztatják. Az ő utódja Márton Mózes csíkszentdomokosi plébános. Első tartalékának az addigi második tartalékot, Szilveszter Sándor sepsiszentgyörgyi plébánost választja ki. 1952-ben a letartóztatások oly tömegessé válnak, hogy az elhurcolt Márton Mózes helyébe nyomban egy negyedik tartalék kerül: Lestyán Ferenc. Őt első tartalékká való kiválasztásakor Szilveszter Sándor jelöli ki saját második tartalékának. Ekkor a helyzet igen veszedelmessé válik: az államhatalom kísérletet tesz a titkos helytartók rendszerének a »kisajátítására«. Gyorsan kiengedik a börtönből Márton Mózes és az ő első és második tartalékát, Kovács Bélát és Szilveszter Sándort.

A rendszert már kiismerték, és mint ordináriust próbálták megtörni Márton Mózeset. Nem sikerült, letartóztatták újra. A törvényesen helyébe lépő Kovács Bélát viszont a hatóságnak sikerült engedelmességre kényszerítenie:

---

⁹³ Kocsis: 377.

kinevezették vele helyettesének a már addig is engedelmes szolgaként viselkedő Adorján Károlyt.

Ha a csel sikerül, az erdélyi katolikus egyház rövidesen hitelét és erejét veszíti. Szerencsére Lestyán Ferenc szabadlábban van: a letartóztatására azért nem kerül sor, mert a hatóság nem tudja meg, hogy letartóztatásakor a tartalék Szilveszter Sándornak már van utóda. A kilátástalannak tűnő helyzetben így Lestyán Ferenc találhatja meg a megoldást. Úgyesen él joghatóságával: kinevezi kormányzónak Szilveszter Sándort, aki letartóztatásakor elvesztette joghatóságát. Szilveszter még 1952-ben olyan helytartót választ ki maga helyett, akiről a hatóság nem tudja kideríteni, hogy törvényes kormányzója lett az egyházmegyének: Lajos Balázs csíkmindszenti plébánost...

A titkos kormányzatra természetesen csak addig volt szükség, míg Márton Áron ki nem szabadult a börtönből.”255⁹⁴

A két világháború közti időszak tárgyalásánál bemutattam, hogy annak idején a román hatóságok milyen kíméletlenül üldözték a református egyház papjait. Most hozzáteszem: a kommunista hatóságok még kíméletlenebbül üldözték őket, illetve utódaikat. (Lásd a Függelékben a 3. sz. tanúvallomást.) Sajnos a román rendszerváltás (az ún. forradalom) előtt mindkét református egyházmegyére olyan református püspököket sikerült a hatóságoknak ráerőszakolni, akik maguk gondoskodtak a békepapok előremeneteléről és a kitartók elhallgattatásáról. Mindezt 1990 márciusában a Szabad Európa Rádió magyar adásában Sipos Gábor kolozsvári református püspöki levéltáros előadásában is hallottuk, s őszerinte sok lelkész, élükön Nt. Tökés Lászlóval, püspökük rendeletei ellenére sem szolgálta ki az ateista diktatúrát.

A román nacionalista — fasiszta kommunista? — vezetés, láthattuk az előzőkben is, a katolikus papság gerincét hiába próbálta megtörni. Így is megközelíthetjük a kérdést: a katolikus papság könnyebben vállalja a mártíromságot, mert nem kell feleségük és gyermekeik jövőjéért aggódniuk. Mindazonáltal a református egyháznak is sok a mártírja. Például Sas Kálmánt — a Királyhágó-melléki Református Püspökséghez tartozó, határmenti Mihályfalva lelkipásztorát — a Securitate küldte a másvilágra. Nt. Tökés László saját szavaiból tudjuk, hogy temesvári munkatársait hogyan üldözte és tüntette el a titkosrendőrség. És emlékeztetek egy olyan politikai gyilkosságra, amelyet már a romániai „rendszerváltás” után követtek el. Kulcsár István Szatmár megyei vértanú lelkészre emlékezzünk, aki 1990. július 18-án ült vonatra, hogy Tasnádra utazzon ugyancsak lelkipásztor édesapjához. Reggel 8 óra 40-kor érkezett Nagybányára, ahol át kellett szállnia, de ott eltűnt, s csak este találták meg holttestét a város egyik 10 emeletes tömbházának szeméthyűjtőjében. Néhai Kulcsár István nem sokkal azelőtt egy, a Tökés püspök elleni román sajtótámadást utasított vissza.

A román sajtó cinikusan hallgat, a rendőrség és ügyészség pedig süket és vak, mint Trianon óta állandóan.

A romániai Nagy Nemzetgyűlés 1974. november 1-én hagyta jóvá a nemzeti kultúrjavak védelméről szóló 1974/63 sz. törvényt, mely mindenekelőtt „a nemzetiségi egyházak történelmi létét érintette súlyosan”, s a külföldi sajtó is ilyen értelemben ítélte el a román államot.²⁵⁶⁹⁵ Ez a képtelen törvény állami tulajdonnak nyilvánítja azokat a „történelmi, civilizációs műkincseket, amelyek az évezredek során Románia földjén az irodalmi, művészeti alkotás, a

⁹⁴ Kocsis:377-378.

⁹⁵ Wass: 32

tudományos és műszaki kutatás terén jöttek létre"; ezek az egész nép tulajdonát képezik, s így a társadalomnak kell ezeket megőrizni. (Természetesen a román törvényhozók oktalan és nevetséges nagyképűséggel beszéltek évezredekről, hiszen évszázados értékek is elsősorban a magyar katolikus, református és unitárius egyházak levéltári és könyvtári anyagában voltak 1974-ben.) Ezenkívül ide tartoznak az egyházi kegyeszek (kelyhek, keresztek, miseruhák, ikonok, stb.), ritka érmek, bélyegek, antik bútorok, festmények, történelmi emlékművek.

Mindezeket 60 napon belül be kellett jelenteni büntetés terhe mellett_ A végrehajtó szerv a belügy minisztérium volt! **(Nem érezték Ceauscuék, hogy milyen mértékben blamálták a román kultúrát, amikor a Securitate mellé "rangsorolták" a Szocialista Művelődési és Nevelési Tanácsot?)**

A törvény végrehajtása milyen volt?

A Nagyvárad körüli 200 községből például elszállították az egyházak dokumentumait, de kisült, hogy nincs költségvetés, nincsenek alkalmas helyiségek, s főképp nincsenek szakemberek. A kolozsvári három hajdani felekezeti gimnázium 170 ezer kötetnyi könyvanyagát pedig egy közös épületben helyezték el, ahol magyar könyvtáros nem volt.²⁵⁷⁹⁶

(129-133)

V. A MAGYARSÁG KÖZMŰVELŐDÉSI HELYZETE A KOMMUNISTA ROMÁNIÁBAN

A Groza-kormány idején még nem kezdték el a nemzetiségi iskolahálózat felszámolását. Egy ideig volt magyar egyetem, s még a moldvai magyarok (csángók) is magyar iskolába járhattak. De már ekkor megteremtik a nemzetiségi oktatásügy megsemmisítésének legfontosabb feltételét: 1948-ban államosítják a felekezeti iskolákat.

A magyar fiatalság persze már ekkor is ismerkedhetett a román nacionalizmus rémületes arcával. Amikor a magyar középiskolások szövetsége 1948-ban Bukarestbe érkezett országos baráti találkozóra, román diákok rágyújtották a magyarokra a Vitéz Mihály Líceum internátusát, ahol azok el voltak szállásolva.²⁵⁸⁹⁷

A bécsi döntés után (1940) a kolozsvári I. Ferdinánd Tudományegyetem kiköltözött a magyar egyetem épületeiből, és Nagyszebenben működött tovább. 1945-ben visszaköltözött a román egyetem a magyar egyetem kolozsvári épületgyűjtésébe, de engedélyezték egy magyar egyetem (ez lesz a híres Bolyai Tudományegyetem) felállítását. Majdnem jól kezdődött: a két egyetem közt megegyezés született, mely szerint a magyar egyetem az 50 egyetemi épület egy részét elfoglalhatja, azaz visszafoglalhatja, azaz megtarthatja, azonban egy május 28-i királyi rendelet ezt megtiltotta. Így a magyar egyetem jogi kara, valamint a természettudományi kar egy volt állami leányiskolába költözhetett be, a bölcsészettudományi kar pedig a Marianum nevű magyar leánygimnáziumban kapott helyet. Az orvostudományi és gyógyszerészeti karok Marosvásárhelyre költöztek.

A Bolyai Tudományegyetemnek ekkor 13 fakultása volt, magyar tanárokkal.²⁵⁹⁹⁸

Az 1948. évi, a tanügyi reformmal foglalkozó törvény első része meghirdette a marxista ideológia uralkodóvá válását, valamint biztosította a magyar nyelvű oktatást, viszont csak állami iskolákban — mindenekelőtt alap- és középfokon, de

⁹⁶ Illyés: 139-141

⁹⁷ Illyés: 22

⁹⁸ Illyés: 117-118

egészen az egyetemig. A törvény második része írta elő az összes felekezeti intézmények és iskolák államosítását.

Az 1952-es alkotmány 82.§-a így szól: „Minden nemzetiségi csoport szabadon használhatja nyelvét és szabadon látogathatja minden fokon az általános nevelés azon intézeteit, amelyben a tanítás a saját anyanyelvén történik.”⁹⁹ Fel kell hívnom a figyelmet arra a körmönfont megfogalmazásra, hogy *szabadon tanulhatnak ott, ahol ilyen iskola van*, hisz ekkor már közel az idő, amikor a magyar iskolák folyamatos megszüntetése elkezdődött.

Az 1956-os szabadságharcunk idején a Szovjetunió meggyőződhetett arról, hogy a románok megbízható szövetségesei, és csapatait ki is vonta Romániából. A román vezetés élt is az új lehetőséggel: elkezdtek a magyar iskolák és művelődési intézmények elsorvasztását. **Milyen agyafúrtan cselekedtek?** Néhány hónapja hagyta el az utolsó szovjet katona Romániát 1958-ban, és a Gheorghe Gheorghiu-Dej pártfőtitkár vezetésével először a magyar egyetemi ifjúság és az értelmiségi osztály ellen indítottak el nyílt támadást.¹⁰⁰ Az 1959. február 19-22-i diákkongresszuson vetik fel a magyar egyetem felszámolásának „testvériséget szolgáló” tervét; ekkor megfélemlített magyar diákok is felszólalnak az iszonyatos terv mellett. A kolozsvári román és magyar egyetemet ekkor „egyesítették” Babes-Bolyai Tudományegyetem néven. Az egyesítés ördögi módszerének iszonyatosságát bizonyítja, hogy Szabédi László és Csendes Zoltán professzorok öngyilkosságot követtek el.¹⁰¹ Rövidesen a marosvásárhelyi orvosi és gyógyszerészeti fakultások románosítását is elkezdtek.

A magyar műszaki oktatás rövid idő alatt minden területen teljesen megszűnt. Elkezdődött a magyar középiskolák és román középiskolák egyesítése, azaz egyesítve, románosítása. Az egyesített iskolák magyar tagozatára egyre kevesebben, a román tagozatára egyre többen jártak. (Es egyre több magyar románosodott a román tagozaton.)

Adatok:

Az 1955-1956-os tanévben 1022 négyosztályos (és 493 hétoosztályos) magyar nyelvű általános iskola volt. Három év alatt az 1022-ből csak 915 maradt; a két tagozatos iskolák száma ugyanezen idő alatt 10-ről 77-re emelkedett. Ezt az iskolapolitikát a kormány azzal indokolta, hogy a magyar nyelvű önálló iskolák elszigetelődéshez vezetnek, de semmivel sem magyarázta, hogy a magyar diákoknak miért kell elfelejteniük magyar kultúrájukat, a román diákoknak pedig miért nem kell a testvériség jegyében megtanulniuk magyarul.

Románia ratifikálta az ENSZ 1966. évi Polgári és Politikai Jogok Egyezményét, amelynek 27.§-a így hangzik: „Azokban az államokban, amelyekben nemzeti, vallási vagy nyelvi kisebbségek vannak, azon személyeknek, akik ilyen csoportokhoz tartoznak, nem lehet megakadályozni a csoportjuk más tagjaival való közösségét, hogy saját kultúrájukat művelhessék, hogy vallásukat megvallják és gyakorolják, vagy saját nyelvüket használják.”¹⁰² Az 1968. május 13-i oktatásügyi törvény szerint is „az együtt

⁹⁹ Fehér M. Eugenio Ph.D. Dokumenta Transsylvania. Argentina. 125

¹⁰⁰ Illyés: 120

¹⁰¹ Illyés: 194

¹⁰² Wass: 72

élő nemzetiségek számára az oktatás minden fokon a saját nyelvükön folyik". Ígérték a megfelelő magyar nyelvű tankönyveket, olyan tanerőket, akik a magyar nyelvet ismerik, olyan tanügyi kádereket az irányító és ellenőrző szerveknél is, akik a nemzetiséghez tartoznak. Ez mind szépen és jól hangzik, de már a megfogalmazásnál ügyeltek arra, hogy a szöveg lehetőleg három különféle módon is magyarázható legyen, hogy semmit se kelljen betartaniuk. Először is a *magyar nyelvű oktatás* nem ugyanaz, mint a *magyar iskolában* való oktatás; továbbá a minden fokon való oktatás nem zárja ki azt, hogy például a középfokú oktatásban az elméleti líceumok (gimnáziumok) mellett legyenek szaklíceumok, melyekben azonban csak román nyelven tanítanak. Így is történt!²⁶⁴¹⁰³

1968-ban Csehszlovákia megszállásában Románia nem vett részt, és Ceaușescu a nyugat felé kezdett orientálódni. Ekkor a közoktatásügyi minisztériumban Nemzetiségi Igazgatóság létesült. Ezen kívül Bukarestben nemzetiségi kiadvány indult Kriterion néven. Azonban pár év múlva már a két világháború közti nemzetiségi elnyomás különféle változatait még az akkorinál is rafináltabban próbálták ki.

Az 1973/278-as törvény elrendelte az olyan osztályok egyesítését, melyekben elégtelen a tanulók száma. A törvény szerint legalább 25. tanuló szükséges ahhoz, hogy bármely iskolában egy kisebbségi osztály létesüljön, viszont ha van 2 román anyanyelvű tanuló, akkor a román osztályt fel kell állítani. Tehát ha egy osztályban 20 magyar tanuló van, de van 2-3 román, akkor mivel nincs meg a 25 kisebbségi, így csak egy osztály lehet, és annak oktatási nyelve román kell legyen.²⁶⁵¹⁰⁴

A Román Kommunista Párt 1974 novemberében megadott kongresszusán Ceaușescu már *Románia homogenizálásának* (egyöntetűvé válásának) a programját is meg merte hirdetni. (A szó kétértelmű, de mindenki tudta, miről van szó.) Ezt követően egyre-másra szüntették meg a magyar iskolákat, így az 1977/78-as tanévben már csak 627 óvoda volt, 555 magyar elemi iskola és a 112 líceumból 12 maradt önálló, a többi 100-ban már csak magyar tagozatos osztályok működtek, ha megvolt a létszám.

1982 és 1985 között újból zuhant a magyar általános iskolák száma 25%-kal, úgyhogy a 171 974 általános iskolába járó magyar gyermekből csak 60 612, tehát alig 1/3-a járt magyar iskolába, középiskolába járók összlétszáma 26 417-ről 16 073-ra csökkent.²⁶⁶¹⁰⁵ Minden iskolai év elején mindkét szülőnek meg kellett jelennie egy bizottság előtt, hogy személyesen bejelentsék, miszerint gyermeküket vagy gyermekeiket magyar tagozaton akarják taníttatni. Voltak szülők, akik egész éllel az iskola bejáratánál várakoztak abban a reményben, gyermekeiket bejuttathassák a „kvótába”.

„Mindenkinek félti a gyermekeit, a városokban játszani sem merik egyedül leengedni őket. Az iskolába napirenden vannak a verekedések. (Iszonyú ez a fanatikus gyűlölködés.) És egyáltalán mi legyen a gyermekekkel? Eddig csak a diplomások reszkettek attól, hova helyezik őket, az idén már az érettségizők nagy része is kézhez kapta a megfellebbezhetetlen kihelyezési parancsot. Mit csinál egyedül egy 18 éves leány a Regátban? Persze a fiúknak sem sokkal könnyebb.”²⁶⁷¹⁰⁶ Ez az idézet az 1989-90-es tanévre vonatkozott.

Mi lesz a jövőben? Az ún. forradalom utáni első kormány (már nem „fasiszta kommunistának” nevezték, de magyarellenességben nem különbözött az előzőtől)

¹⁰³ Illyés: 193

¹⁰⁴ Wass: 33

¹⁰⁵ Erdélyi Magyarország c. folyóirat. Budapest. 1990. febr. szám. 13.

¹⁰⁶ Erdélyi Magyarország c. folyóirat. Budapest. 1990. febr. szám. 6

1990. május 1-én (tehát az első román választás előtt, propagandából) új közoktatásügyi rendeletet adott ki, melyet eddig nem hajtottak végre. Ha mégis végrehajtanák az „új” programot, állítólag rosszabb lenne a helyzet, mint Ceaușescu utolsó éveiben.

Az óramániai Jași város egyetemén több száz magyar egyetemi hallgató tanul csupán románul; egy részük moldovai csángó. A faji elfogultságra alapozott román politika kiürítette a magyar könyvtárakat, levéltárakat, megsemmisített sok évszázados műemléket és templomot, az egyetemes európai kultúrának soha nem pótolható alkotásait.

Még mindig Kolozsvárott él a legtöbb erdélyi magyar író, de egyre nehezebben lélegzik ez a *két világháború közötti magyar szellemi központ*. (Pedig itt kezdi meg működését az első nyomdánk 1550-ben.) 1945 után vigyáztak arra, hogy Kolozsvárnak az erdélyi kulturális életben betöltött szerepe csökkenjen. A magyar napi és hetilapok szerkesztőségeinek egy részét például Bukarestbe telepítették.

Temesvár, Arad és Nagyvárad magyar kulturális élete is elszegényedett 1945 után. Marosvásárhely viszont — a Magyar Autonóm Tartomány fővárosa, míg e tartomány létezett — egyetemmel, főiskolával és színházi főiskolával gazdagodott. Azonban rövidesen mindenütt megjelent a román tagozat. Magába a városba — mint Kolozsvárra is — százezernél több román telepítettek, hogy mielőbb megszűnjön magyar többségű lenni. A város főtere ma Rózsák tere, s ennek az ún. felvégén a két háború között épült bizánci típusú, hagymakupolás ortodox templom áll, melynek hely kellett, s így Bodor Péter híres zenélő kútját lebontották. (Innen vitték el a II. világháború utáni új korszak kezdetén Kemény Jánost, a magyar irodalmi élet nagy pártfogóját — 35 000 holdas birtokának jövedelmét szinte teljes egészében erre áldozta — a Duna deltája haláltáborába. Túlélte szerencsére.)²⁶⁸¹⁰⁷

(134-140)

VI. A MAGYAROK KÖZJOGAI ÉS KÖZSZABADSÁGAI A KOMMUNISTA ROMÁNIÁBAN

Törvények, törvényerejű rendeletek mindent biztosítottak a II. világháború utáni Romániában: az állampolgárok törvény előtti egyenlőségét, azonos polgári és politikai jogát mindenkinek, nyelvi vagy vallási különbség nélkül, de a gyakorlatot a ki nem mondott román nemzeti célnak rendelték alá: a soknemzetiségű Románia egynemzetűsítésének.

Elmondtuk fentebb, hogyan került hatalomra Petru Groza. Hogy megtudhassuk, mi van bizonyos rejtélyes ellentmondások mögött. Beszéltünk arról, hogy 1945. május 6-án a Magyar Népi Szövetség első kongresszusán Groza miniszterelnök magyar nyelvű beszédet mondott, s hogy milyen volt e beszéd fogadtatása. Arról is beszéltünk, hogy a Groza „magyarpártisága” miképpen szolgált magyarellenes célokat.

Most újabb rejtélyes ellentmondásra hívjuk fel a figyelmet: 1945 márciusának elején alakította meg a „magyarbarát” Petru Groza a kormányát, és március végén már megjelent az új állampolgársági törvény, mely — különféle felfoghatatlan ürügyekkel -- megfosztott a román állampolgárságtól vagy 200 000 magyart, és több ezernek emiatt el kellett hagynia Erdélyt.²⁶⁹¹⁰⁸

¹⁰⁷ Illyés: 39

¹⁰⁸ Illyés: 127

Hozzátesszük még a fentiekhez: több jelentős, magyarbarátnak látszó kezdeményezés a Groza jóvoltából született, de ma már tudjuk, hogy ezeknek tulajdonképpen külpolitikai célja volt: el akarták érni, hogy Románia Észak-Erdélyt megtarthassa.

Egymást követték az ő idejében is a magyarellenes intézkedések: letartóztatások, megkínzatosoz, kivégzések és a gazdasági javak elrablása. Azokat, akik 1940-től 1944-ig a magyar politikai életben részt vettek vagy a közigazgatásban hivatalt töltöttek be, több éves börtönbüntetésre ítélték.²⁷⁰¹⁰⁹ A magyar értelmiséget folyamatosan üldözték, és folyamatosan telepítették ki a Kárpátokon túlra. A *Duna—Fekete-tenger* csatornát jórészt magyar rabokkal „építették”; 200 000 körül volt az elpusztult áldozatok száma.²⁷¹¹¹⁰

1947. február 10-én írták alá Párizsban a Romániával kötött békeszerződést, amely jogilag megpecsételte Erdély sorsát, de ugyanebben Románia biztosította a kisebbségei szabadságjogait, s az 1948-as alkotmányuk ezt megerősítette, külön kihangsúlyozva a kisebbségek saját közigazgatását. Mindez nem akadályozta meg azt, hogy nyugodt lelkiismerettel és Janus-arcúval megkezdjék a magyar oktatás elszorítását, az egyházak gúzsba kötését és az érdekvédelmi szervezetek szétverését. A legnagyobb tragédia mindezek tetejébe az volt, hogy a bukaresti kormánynak sikerült szolgálatába állítania olyan magyarokat, akik készségesen tudomásul vették, hogy ők magyarul beszélő románok. Ezek a romániai magyarság „vezetőiként” ugyanúgy elárulták fajtájukat, mint a szovjetek budapesti helytartói, akik számára az erdélyi magyarság nem létezett. Így a román ultranacionalizmus szabadon garázdálkodhatott.

De nemcsak szolgálalkú romániai magyar politikusokról szólhatunk, hanem a megtévesztettekről és az áldozatokról is. A Kurkó Gyárfásokról.

Hogyan került Kurkó Gyárfás, a Magyar Népi Szövetség elnöke börtönbe?

Abból indulhatunk ki, miképpen bánnak el a még a Magyar Népi Szövetséggel is és miért.

„1947. február 10-e (a párizsi békeszerződés aláírása) után már román nemzeti céllal nem lehet indokolni a Magyar Népi Szövetség fennmaradását: többé nem szükséges kérkedni nemzetközi fórumokon azzal, hogy Romániában önvédelmi magyar politikai szervezet működik. Ám nem lehet csak úgy félreállítani. 1947 májusában intézik ellene az első támadást. Vasile Lucát választják ki a támadás végrehajtására. Ügyesen hajtja végre. Megtámadja a Magyar Népi Szövetséget, azután pedig apolitikus védekezésre ösztönzi. Elképzelésük a következő: mivel az MNSZ-t nem lehet azzal az indoklással felszámolni, hogy útjában áll a román nacionalizmusnak, hát önmaga ellen kell fordítani, rá kell vezetni az önfelszámolás útjára. Vasile Luca támadó cikkében az elsőrendű román nemzeti célt cinikusan demokráciának kereszteli át. Nem azt írja le persze, hogy a románosítás demokratikus, hanem a két szót egyszerűen felcseréli. Azt írja, hogy segíteni kell a romániai demokráciát, és azt kell érteni alatta, hogy el kell kezdeni a magyartalanítást. Ha írását alaposan elemezzük, rájövünk, hogy nem is lehet mást érteni alatta. Mit tesz azért, hogy senki ne merje leleplezni? Fenyegetőzik: akinek szándékában áll megvádolni őt azzal, hogy meghirdette a magyarság elmagyartalanítását, azt mint „a nemzeti és fajgyűlölet szítóját fogják el ítélni.”²⁷²¹¹¹

A Magyar Népi Szövetség vezetését váratlanul éri a Vasile Luca támadása. „Es nem is válaszol rá méltóképpen. Pedig a méltó válasz egyetlen kérdőmondatban elfért

¹⁰⁹ Illyés: 117

¹¹⁰ Wass: 29

¹¹¹ Kocsis: 373.

volna. Luka László, miért lettél Vasile Luca? — ennyit kellett volna megkérdeznie. De nem kérdezi meg. Pedig gyanús kellett volna, hogy legyen számára, hogy a félig magyar, félig román politikus egyszeriben egészen románná vált, hogy most először nem vállalja magyar lapban nevének magyaros változatát. A Magyar Népi Szövetség valóban tarthatott volna önvizsgálatot a Luka-cikk hatására. Kimondhatta volna, hogy valóban nagy hibát követett el. De azt másfél éve. Es Luca támadása rádöbbenette végre arra, mekkora hibát követett el 1945 novemberében, amikor Petru Grozának elhitte, hogy a határok többé nem számítanak, és hajlandó volt kinyilatkoztatni, hogy az erdélyi magyarság szabad, biztonságos kibontakozását Románia határain belül képzelel el. De nem mondta ki, amit végre ki kellett volna mondania, méltatlanul védekezik — tisztogatást tart saját szervezeteiben ellenségei akaratának megfelelően »jutalmazásképpen« újabb támadást indítanak ellene. Az MNSZ novemberi kongresszusának megtiltják — mert már meg lehet neki tiltani —, hogy Kurkó Gyárfást elnöknek újraválassza.”²⁷³¹¹²

Az újra nem választott Kurkó Gyárfást aztán letartóztatják. Mi volt Kurkó Gyárfás vétké? Nem volt hajlandó egyetérteni a magyar (fogyasztási) szövetkezeti hálózatnak a románba való beolvastásával. Akkor történt ez, amikor a magyarellenes román politika fokozottabb erővel aktivizálódik. Ekkor merik letartóztatni a romániai magyar önvédelem leghivatottabb vezéregyéniségét, Márton Áron püspököt és az erdélyi magyarság mindazon képviselőit, akiknek a tiltakozásától, ellenállásától leginkább tartott a magyarellenes célokat mihamar megvalósítani akaró román politika. Letartóztatják Lakatos Istvánt, Szász Pált, Korparich Edét, Venczel Józsefet és Bodor Bertalant. 1951. július 30-án kezdődik meg koncepció perük a bukaresti hadbírószágon. A vádlottakat a pribékeknek nem sikerült megtörniük. Bizonyosság erre az ítélet. (Márton Áront 10 évi nehéz börtönre és életfogytiglani kényszermunkára, Szász Pált tíz évi nehéz börtönre, Lakatos Istvánt és Kurkó Gyárfást 10 évi nehéz börtönre és 25 évi kényszermunkára, Teleki Ádámot 10 évi nehéz börtönre és 15 évi kényszermunkára, Venczel Józsefet 5 évi nehéz börtönre és 12 évi kényszermunkára, Korparich Edét és Bodor Bertalant 5 évi nehéz börtönre ítélték.²⁷⁴¹¹³) A Magyar Népi Szövetség vezetői közül egyébként nemcsak Kurkó Gyárfást tartóztatják le, hanem a tisztségükben maradtakat, Balogh Edgárt, Csögör Lajost, Méliusz. Józsefet és másokat is.²⁷⁵¹¹⁴ („Balogh Edgár, akit kétszer is börtönbe zártak, mérhetetlen jóhiszeműségében nem fogta fel, hogy koncepció per áldozta. Még az 1985-ben befejezett emlékiratában is feltételezi, hogy tévedés áldozata volt, s hogy Petru Groza csak azért nem járt ki számukra letartóztatásuk után azonnal igazságtételt, mert őt is félrevezették. Intrikákra gyanakszik, szabadlábra helyezése után perújrafelvételt kér.”²⁷⁶¹¹⁵)

Ilyen bonyolult ez a kérdés.

1952-ben új alkotmány lépett életbe, mely szerint a 18 közigazgatási tartomány egyike a Magyar Autonóm Tartomány, mely a négy székely megyét foglalta magába Marosvásárhely székhellyel.²⁷⁷¹¹⁶ A 21.§ szerint a tartomány szabályzatát a Néptanács dolgozza ki; az 57.§ szerint a tartomány államhatalmi szerve a Néptanács, mely egy végrehajtó bizottságot választ. Az 58.§ szerint a Néptanácsot a dolgozók választják.

¹¹² Kocsis: 373-374.

¹¹³ Márton Áront 1955-ben engedték ki a börtönből (a világhírű püspök megmentésére kibontakozó nemzetközi mozgalomtól tartván), Kurkó Gyárfást pedig 1964-ben; Lakatos István 15 évig, Teleki Ádám 7 évig ült börtönben; Venczel József, Korparich Ede és Bodor Bertalan végig letöltötték büntetésüket.

¹¹⁴ Vö. Kocsis : 374-376.

¹¹⁵ Kocsis: 376.

¹¹⁶ Domokos: 90 és Fehér: 127

Tudjuk persze azt is, hogy a Magyar Autonóm Tartomány azért jött létre, mert a szovjet—román fegyverszüneti szerződésben nemcsak a kisebbségek szabadsága, hanem az is benne volt, hogy két vagy több autonóm területet is fel kell állítani, s ugyanezt belevevették abba az okiratba is, amellyel Észak-Erdély közigazgatását átadták a Groza-kormánynak. 1952-ben a szovjet hadsereg még ott volt Romániában, tehát nem lehetett az ígéretek semmibe venni. De a Szovjetunió se tudta, vagy nem is akarta megakadályozni, hogy a Magyar Népi Szövetséget a román kormány megszüntesse, azzal a különös megokolással, hogy a magyar nemzetiség jogait ezentúl a „Párt” biztosítja.

Felvetettük már, hogy a román politika gátlástalanul kihasználta az erdélyi magyarság ellen az 1956-os magyarországi forradalom és szabadságharc leverése utáni drámai helyzetet: 1956 őszére hivatkozva szűkíti az erdélyi magyarság önvédelmi lehetőségeit, gyöngíti önvédelmi ösztönét. A romániai magyarság sok hivatott vezetőjét tartóztatják le, koncepciók pereket indítanak, a magyar értelmiségiek ezreit küldték a halálba vagy a *Duna- Fekete-tenger* csatornához kényszermunkára.

Miért teheték meg ezt éppen ekkor? Tudnunk kell, hogy Románia átengedte a szovjet csapatokat a felkelésünk leverésére, s a deportáltakat szállító vonatok Románián gördültek keresztül; Nagy Imrét és társait is Romániában tartották fogva. És vegyük ismételtelen tekintetbe, hogy a szovjet csapatok 1958-ban elhagyták Romániát, s ettől kezdve a magyarellenes politika egyre gátlástalanabbá vált.²⁷⁸¹¹⁷ Azt is tegyük hozzá mindezekhez, hogy a Magyar Autonóm Tartománynak sohasem volt valódi önkormányzata, csupán külön közigazgatása; megfélemlített, szolgálélekű vagy behódolt magyar tisztségviselőkkel.

Az 1960. december 24-i alkotmánymódosítás közigazgatási törvénye a Magyar Autonóm Tartomány nevét Maros Magyar Autonóm Tartományra változtatta, s a tartomány határainak módosításával elérte, hogy magyar többsége 77,3 %-ról 62 %-ra csökkenjen. Ettől kezdve egyre növelték a románok számarányát a gátlástalan betelepítésekkel. Ezzel párhuzamosan a vezetés is elrománosodott. A kommunista-fasiszta (nemzeti szocialista) Romániának ugyanis „fondorlatos káderpolitikája” volt, melynek neve „componenta natională”, azaz a nemzeti összetétel. Ez egy bizalmas utasítás volt, amely a nemzetiségi arányszámot a munkában, oktatásban, közigazgatásban és a közélet minden más terén meghatározta, és ez volt a közigazgatás teljes román kézbevételeének legsátánibb eszköze.²⁷⁹¹¹⁸ Hogy végeredményben mi volt a cél, azt mutatja az is, hogy 1962-ben eltörölték az alkotmány 19. szakaszát, mely az autonóm tartományt mint „a székelyek által lakott kompakt terület” jelölte meg.²⁸⁰¹¹⁹

Ebben az időben már jelentős külföldi újságírók, mint George Bailey, Edward Crankshaw, Eugen Osterhaven teológiai tanár és író, valamint a *Der Spiegel*, a *New York Times* újságírói stb. már erőteljesen kritizálták Romániát, de minden eredmény nélkül.

A Maros Magyar Autonóm Tartományt 1967 végén szüntették meg.

A majdnem féltucatnyi alkotmánymódosításról megemlítem, hogy az 1965-ös szöveg már meg sem említi a Szovjetuniót, pedig 1952-ben a román alkotmány még a „legszovjetebb” volt. Az alkotmány abban következetes maradt, hogy mindig biztosította az egyenlő jogokat a kisebbségeknek, az

¹¹⁷ Illyés: 120

¹¹⁸ Illyés: 122

¹¹⁹ Wass: 31

anyanyelv szabad használatát például még a helyi közigazgatásban is, mindazt biztosította, amit a nemzetközi szerződések, beleértve az 1975-ös helsinki egyezményt, de a román kormányok is következetesek voltak mindvégig abban, hogy az alkotmány biztosította jogok közül egyetlen egyet sem vettek komolyan.

Az 1968-as csehszlovákiai akcióban -- mint már említettük — Románia nem vett részt, s mert ezért neheztelt a Szovjetunió és a megszállásban résztvevő szövetségesei, Románia félelmében nemzetiségeinek ismét bizonyos látszatjogokat biztosított, de román módra, azaz pár év múlva a gyakorlatban ezeknek sem volt már semmi nyoma.

1968. október 24-én engedélyezték a romániai magyar és német nemzetiségű dolgozók tanácsainak mint képviselői testületeknek a megszervezését. Ezek a testületek szégyenletesen kiszolgálták a Ceausescu-rezsimet, létükkel mindazonáltal azt is bizonyították, hogy *a román nemzetiségi politika (kirakatpolitika) nem a belpolitika függvénye, hanem a külpolitika széljársától függ.*¹²⁰ A román kommunista párt (vezetésében egyre több nemzeti szocialistával, azaz fasisztával) kétarcúsága, illetve többarcúsága mindig megtévesztette a nagyvilág politikusait.

Amikor például az 1970-es évek első felében az ENSZ-ben divattá vált a népek önrendelkezési jogáról tárgyalni, akkor a román küldöttség az ezt tárgyaló bizottságokban főszerepet játszott, így a *helsinki egyezmény* zárónyilatkozata előkészítésekor is. Utóbbinak az aláírása előtt azonban egyedül a román főmegbízott hangsúlyozta a nemzeti szuverenitás elsőbbségét, ami azt jelentette, hogy ők a szerződés kikötéseit csak akkor fogják teljesíteni, ha azok a nemzeti szuverenitásukat nem sértik, mert a kisebbségek jogi helyzete „belügy”.

(141-143)

BEFEJEZÉS

1945 után az erdélyi magyarság olyan egyedül és olyan kiszolgáltatottan maradt ősei több ezer éves hazájában, mint még soha, mert senkinek a védelmére nem számíthatott.

Erdély Közép-Európához tartozott minden időben, de Trianonban áttolták Kelet-Európába, majd több millió regáti románnak Erdélybe költöztetésével a balkáni szellem költözött be a Kárpát-medencébe. Átrendezték temetőinket, eltüntették emlékműveinket, a betelepítések érdekében elrendelt igénytelen építkezéssel felismerhetetlenné tették városainkat, s végül elkezdtek falvaink felszámolását is. A *falurombolás* tervére már felfigyelt a „humanista szabadvilág”, mert ilyet még nem hallottak, ilyesmit se Hitler, se Sztálin, se Fidel Castro, sőt még Ortega sem csinált. És elindultak a fotóriporterek, mert kellett a bizonyítékok a nemzetközi sóhivatalok részére, amelyek *nesze semmi, fogd meg jól* határozatokat hoztak. De végül egy fiatal magyar református pap Temesvár városában, mint egy modern Dávid, parittyá nélkül is leterítette Lucifer román helytartóját, akivel királynők pezsgöztek, akivel államelnökök román órát táncoltak, s akit ugyancsak a nyugati világ nagy személyiségei lovaggá ütöttek és vagy két tucat kitüntetéssel halmoztak el.

¹²⁰ Illyés: 137

Ez a „konduktor” 1989 szeptemberében azzal próbálta becsapni a világot s talán önmagát is, hogy *Romániában nincsen nemzetiségi kérdés, mert nincsenek nemzeti kisebbségek*, csak pl. magyarul is beszélő románok. **Igaz ugyan, hogy az erdélyi magyarság 1920 óta egyre apadt, s ugyanakkor a románság az iszonyatos méretű betelepítésekkel — egyre növekedett, mégis ebből a népi demokratikus, jobban mondva fasiszta-kommunista román paradicsomból még az uralkodó fajta is menekült.**

Reméljük, hogy a könyvünkben bemutatott, hihetetlen méreteket öltő igazságtalanság és kegyetlenség minden olvasó számára megkönnyítette a megfelelő következtetések levonását. Kérem őket, fontolják meg a következőket is:

1. A románok szövetségeseiket mindig hátra támadták. (Ebből a világ még nem vonta le a megfelelő következtetést.)

2. A tatár és a török után senki sem ártott annyit a magyarságnak, mint a románság. (A gyanútlan befogadjukat, az erdélyi és partiumi magyarságot megpróbálták előbb kisemmizni, majd megsemmisíteni.)

3. Történelmüket nemcsak a minden más nemzetnél is feltalálható — bár erőteljességében változó — elfogultsággal írták meg, de a *dáko-román kontinuitás* elméletével felülmúlhatatlan tökélyre emelték a történelemhamisítást.

4. A román főhivatalnokok mindig aláírták a nemzetközi kötelezettségeket, de az aláírás pillanatában mindig tudták azt is, hogy nem fogják azokat betartani.

5. Alkotmányukat és törvényeiket is mindig annak tudatában fogadták el, hogy azok őket semmire sem fogják kötelezni.

6. Igen gyakran rágalmazták olyasmivel a magyarságot, amit nem mi, hanem pontosan ők követtek el.

7. Mások becsléseit újabb adatokkal kiegészítve, arra a meggyőződésre juthatunk, hogy több mint 70 éves uralmuk alatt a magyarságtól kb. 20 milliárd mai dollár értékű vagyont raboltak el, de ehhez hozzá kell számítanunk az ezerszer több — tulajdonképpen felbecsülhetetlen, pénzben kifejezhetetlen — ingatlan vagyont; nemcsak az épületeket, de a földet is.

8. Arra is fel kell készülnünk, hogy esetleg a románok akkor sem mondanak le az erdélyi magyarság felszámolásáról, ha rákényszerülnek — **be akarván lépni az Európai Unióba** — az ország politikai életének a demokratizálására, szabadságjogok biztosítására. stb.

9. Meggyőződésünk, hogy az erdélyi magyarság megmaradása szempontjából csak az Erdélyre vonatkozó területi autonómia jelent megnyugtató megoldást. (Az ENSZ Biztonsági Tanácsa által szavatolva, önálló kormányval, törvényhozással, igazságszolgáltatással.) De vajon megvalósítható-e ez a betelepített regáti románok visszaköltöztetése nélkül?

A román újságok, tévé- és rádióműsorok manapság is „idegengyűlölet” szításával mérgezik a már amúgy is gyűlölettel átítatott lelkeket. A megértést, a megoldást a humanista lelkek hiába keresik! Minden időben voltak értelmes és emberséges románok is, sőt a XIX. század végén a legkomolyabb történészeik is figyelmeztették honfitársaikat a *dáko-román kontinuitás* elméletének a tarthatatlanságára, de a gyűlölködők fölényben voltak és fölényben vannak, s ma már a mérsékelteknek is menekülniük kell, ha a magyarság üldözése ellen szót mernek emelni.

Fontosnak tartom az alábbi bizonyítékok közlését, mert az 1990. márciusában Marosvásárhelyen történt vérontás bebizonyította, hogy a románság lelki világában semmiféle változás nem következett be.

A II. fejezet tartozéka

1-es számú vallomás, melyet ... Sarolta 1975. március 22-én tett: „1974-ig Nagyváradon (Oradea.) laktam. Szüleim román elemibe küldtek, mert ipari szakiskolába csak románul lehetett felvételizni. Az elemiben 25-en magyarok voltunk kétszer nagyon elverték, mert elfelejtkezve, magyarul beszéltem unokatestvéreimmal. A szakiskolában ugyanaz volt a helyzet. A végzés után gyári munkás lettem; itt 85%-unk magyar volt, de a román munkásnak magasabb fizetése volt. A tisztviselők 90 %-a román volt, s az igazgatóság csak románokból állott. Tagja lettem a Kommunista Ifjúsági Szövetségnek, melynek vezetősége román volt, s itten éppen úgy, mint a munkahelyen, csak románul lehetett megszólalni.”²⁸²¹²¹

A III. fejezet tartozéka

2-es számú vallomás, melyet Puskás Péter 1976. december 12-én tett: „Én 194...-ben Marosvásárhelyen (Tárgu Mures) születtem, melynek lakói akkor 90%-ban magyarok voltak; apám lakatos volt és tagja a Román Kommunista Pártnak. Amikor iskolába kerültem, a tanítóm óramániai volt, aki nem tudott magyarul, s vert minket, még akkor is, ha a játszótéren magyarul megszólaltunk. A nevemet Puskásról *Puşcaşra* románosították, s amikor apám tiltakozott, majdnem elvesztette állását, s ha nem lett volna párttag, deportálták volna.”

1955-ben megyei úszóbajnok, s hamarosan a román ifjúsági úszócsapat tagja lett, s ekkor már a *Puşcaşiu*ra nevet kérdezés nélkül „nemesítették”. Mikor 1957-ben a csapat Jugoszláviában szerepelt, Puskás valahogy elrejtőzött Dubrovnikban egy olasz hajón, s így jutott el Itáliába és onnan Kanadába. Hiába küldött onnan csomagot megözvegyült édesanyjának, olyan magas vámat követeltek a románok, hogy azt nem lehetett megfizetni; így a csomagokat tulajdonképpen elkobozták, s az anyát meg is hurcolta a rendőrség.²⁸³¹²²

A IV. fejezet tartozéka

3-as számú vallomás:

A sátáni embertelenséget legjobban Orosz Jenő tanúsítja, aki az erdélyi Kendilona községben született és élt egy földműves fiaként. 1944 októberének második felében román polgári személyek által vezetett román katonák összereltek vagy 50 magyart a református templom elé, s utána előráncigálták a templomból a mez-

¹²¹ Wass: Documented Facts: Testimony No. 3: 54 old.

¹²² Wass: Documented Facts: Testimony No. 2. 54 old.

telen és véres papot, papnét és két kisgyermeküket. A papot egy fához kötötték, s utána a feleségen erőszakot követtek el oly kínzásokkal, hogy „az asszony sikoltásait a csontjaiban érezte”. Közben a civil románok késeket hoztak elő, s azokkal dobálták a megkötözött papot, míg darabokra nem vágták. Egyes magyarok átkozódtak, mások hangosan imádkoztak, de a román katonák beléjük lőttek, hogy hallgassanak, mert „az ország minden átkozott magyarjával ez fog történni”. 5 magyart így gyilkoltak meg; Orosz Jenőt csak lábon lőtték, így a földön ülve mindent látott. Szerinte nemcsak náluk, hanem sok helyen ez történt.²⁸⁴¹²³

4-es számú vallomás:

1977. február 17-én dr. Gyulai Béla írásban tanúsította, hogy 1976-ban utazott Erdélybe, ahol már a határon elkobozták apjától örökölt zsolnárkönyvét, és csak akkor kapta vissza, amikor bebizonyította, hogy amerikai állampolgár, s fenyegetőzött, hogy a bukaresti U.S. követséghez fordul. De hiába volt amerikai állampolgár, mert a nevéől tudták, hogy magyar, s a határon autóját 4 órán át úgyszólván ízekre szedték, a gumiból a levegőt kiengedték, a kárpitozást és a tető alatti izolálást felbontották. Az aktatáskája egész tartalmát lefényképezték, így címtárát is.

Szerinte a magyar egyházak tengődnek, de nem fogadhatnak el semmi segítséget külföldi intézményektől, s tőle sem mertek elfogadni semmit. Nemcsak a magyar egyházak és intézmények levéltárát, okmányait és könyveit kobozták el, de a magánosokét is elrabolták, és ismeretlen helyekre szállították. Külföldiek nem lakhattak csak elsőfokú rokonoknál.²⁸⁵¹²⁴

1985-ben a fél világot bejárta a hír, hogy Ceaușescu 20 000 magyar nyelvű protestáns Bibliát a bráilai papírgyár papírzúzdájában péppé daráltatott, amiből WC-papírt készítettek. A tudományos vizsgálat fellebbezhetetlenül megállapította, hogy az 1957-ben Londonban kiadott és Hollandiában nyomtatott, a 2 erdélyi református püspökségnek ajándékkul küldött Szentírás példányaival történt mindez.

Nem véletlen az sem, hogy a románokból került ki a legveszettebben dühöngő diktátor, mert még az emigrációban élő románok közül is sokan Ceaușescu védelmére keltek, így a Gainesville-ben (Floridában) lakó Prof. Emanuel Merdinger (?), aki még fenyegetőzik is, hogy az első és a második világháborúban a románok már elfoglalták Budapestet, s megteszik ezt harmadszor is.

Az V. fejezet tartozéka

Az Erdélyi Népi Demokratikus Ellenállási Mozgalom a következő statisztikai adatokat közölte a románok kultúr-barbarizmusáról a II. világháború utáni Romániában:

1. 197 katolikus, református, unitárius és evangélikus templomot semmisítettek meg.
2. 653 magyar vonatkozású szobrot tüntettek el.

¹²³ Wass: Testimony No. 9. 59 old.

¹²⁴ Wass: Testimony No. 11. 60 old.

3. 963, ugyancsak magyar vonatkozású emléktáblát, freskót és falfestményt tettek tönkre.
4. 59 magyar történelmi jelentőségű és építészeti szempontból is jelentős várat, kastélyt és kúriát bontottak le vagy építettek át a felismerhetetlenségig.
5. 718 iskolaépületben, mely kimondottan a magyar nemzetiségi oktatást szolgálta, ma már egyáltalán nem tanítanak magyar nyelven.
6. Az iskolai, falusi, községi, városi könyvtárakból (eddig részleges felméréseik alapján) majdnem 20 millió kötet magyar könyvet vontak ki.
7. Az egyházakat és a néptanácsokat arra kötelezték, hogy az összes okirataikat, beleértve az anyakönyveket is, szolgáltatassák be a megjelölt hatóságoknak.
8. A magyarlakta területeken az utcák nevének 99 %-át románosították; a kiváló magyar történelmi személyekről elnevezett utcaneveket is megváltoztatták.
9. A magyar nemzetiségű értelmiségiek: orvosok, mérnökök, tanárok, technikusok, közgazdászok, jogászok és agronómusok nagy százaléka román lakta területen, többnyire óromániai tiszta román vidéken dolgozik.
10. A bebörtönzések, kínzások és gyilkosságok napirenden vannak.

A VI. fejezet tartozéka

5-ös számú vallomás:

Ismertetem röviden Balla Ferenc jegyzőkönyvbe felvett tanúvallomását, melyet 1975. március 19-én tett:

Balla az erdélyi Feketelak községben született, melynek kb. 750 magyar és kb. 250 román lakója volt. 1919 és 1944 között a magyar iskolát a Magyar Református Egyház tartotta fenn, a román iskolát pedig az állam. 1944. október 16-án hajnalban román katonák körülvették a községet; akik megpróbáltak az erdőbe menekülni, azokat agyonlőtték. A faluban lakó románok vezetésével csak a magyar házakba mentek be, ahol először összeverték a család férfi tagjait 10 és 90 között, azután 10-től 90-ig a nőket megbecstelenítették. A férfiakat állandó kínzások és ütlegetések közt a templomba terelték, amíg a katonák egész éjjel dőzsöltek. Idézem:

„Én 15 éves voltam, így engem is vertek puskatussal és szíjkorbáccsal. Apámat és anyámat megölték, a két nővéremet megerőszakolták és elhurcolták.” Másnap az életben maradt férfiakat elhajtották, de sokan úgy össze voltak verve, hogy útközben összeestek, s ezeket vagy agyonrugdosták vagy agyonlőtték. Sármás városánál már több ezer embert tereltek össze, s elindították őket gyalog a Kárpátokon túlra, pedig sokan mezítláb voltak; így a napi egyszeri leves és száraz kenyér mellett sokan útközben meghaltak.

Egy táborban az oroszok a fiatalokat és az egészségeseket kiválasztották, és elvitték a Szovjetunióba út- és hídépítésre, így Ballát is; hogy a többivel mi lett, nem tudja Balla sem, mert sohasem találkozott senkivel közülük. Ő 1951-ben hazatért. Falujában a népesség egyharmada maradt meg, közöttük Balla egyik nővére, a többiek elpusztultak a lágerekben, s aki ezt túlélte, Bukarestben maradt, félt hazamenni. A falut Besszarábiából hozott románok uralták, akik az eltűnt magyarok házait megkapták. Balla az állami gazdaságban kapott munkát, ahol tilos volt magyarul beszélni. Magyar iskola már nem volt, ezért Bukarestbe ment egy

ács nagybátyjához. Innen 1956-ban a magyar szabadságharc hírére hazatért Feketelakra. Alig ért nővére házához, máris letartóztatták egy tucatnyi magyarral együtt, s egész éjjel vallatták őket, hogy ismerjék be, az amerikaiak fizetik őket, hogy kezdjenek el egy forradalmat a román nép ellen. Mikor az ujjkormöket elkezdték leszakítani, mindent aláírtak, mire felvitték őket Kolozsvárra, ahol 1957 februárjában 15 évi kényszermunkára ítélték Ballát. A Duna-delta mocsaraiban, derékig iszapban csatornát ástak. Sokan lettek betegek, sokan elpusztultak. Balla 1971-ben szabadult, és Bukarestben szemégyűjtő állást kapott. Közölték vele, hogy itt maradhat „élete végéig békében”, de nem mehet haza Feketelakra, mert „akkor rögtön bebörtönzik”. A megokolás: ők nem szeretik azokat a magyarokat, akik ragaszkodnak ahhoz, hogy Erdélyben lakjanak.

Balla Feri 1973-ban Jugoszláviába, s onnan Olaszországba szökött.¹²⁵
(Hasonló történeteket sok erdélyi faluban elmesélhetnének.)

* * * * *

A nemzetek himnusza elárulja népe lelkivilágát. Ugyanúgy népdalai. Kodály Zoltán mondja: „...a magyar dal a magyar nyelvvel egyidős.”, a magyar lélek „az európai léleknek egy és más tekintetben felette áll.” (Visszatekintés. 48:34) „Mi lesz a jövő? Tündérbert, vagy pusztaság? Rajtunk áll. Azon múlik: lesz-e elég munkás kéz. Elég kiművelt fejű és lelkű karvezető, aki meglátja, mi a teendő, s azt véghez is tudja vinni. Mert két kézre kell harcolni.” (Visszatekintés: 56.) Belátásra tudja-e hozni az ellenzőket?

Népdalaink számban messze megelőzi Európa népeinek népdalait.

“Bartók Béla (1881-†) és Kodály Zoltán (1882 -†) a népzene gyűjtés és rendszerezés alapítói. 15,000 magyar népdal került kiadásra gyűjteményük keretében. E népdalgyűjtés napjainkig folytatódik, hiszen végeérhetetlen a magyar népdalkincsünk. Kodály Zoltán új zenetanítás módszerét dolgozta fel, mintaiskolája Kecskeméten van, de Kodály társaságok révén az egész világon ismert és tisztelt módszer. A Kodály Center of America mester-tanfolyamokat tartott zenetanárok részére évente Cape Cod-on.” (Tomory Zsuzsa)

Íme a kutatás legújabb eredményei: „Hogyan van ennyi kifejezésünk ezen a lelki-érzelmi gyökerű megnyilatkozási területen? Ez elvárható attól a nyelvtől mely a legrégebbi, és jelenleg 200 ezer bejegyzett népdalt tart számon. A ma magyarnak mondott nyelvű emberek kezdtek énekelni legkorábban!” írja Kolumbán Sándor: Ismerjük meg nyelvünk értékeit c. tanulmányban.

Visszatérve a nemzeti himnuszok értékeléséhez, Németország népe hirdeti, hogy a németek mindenek felett állnak: “Deutschland, Deutschland über alles.” A franciák “La Marseillaise”- ben harcra szólítja fel népét. A volt Szovjet-unió a szabadságát, Lenint és Sztálint élteti. Az angolok a királynőjüket. A románok himnusza névszerint nem, de érthetően általuk hirdetett, de soha nem létezett elnyomásra hivatkozni. **Rossetti**, a románok kiváló államférfia, (1816-1885) még így vélekedett rólunk, magyarokról: „**A jobbágyok felszabadításának dicsősége a magyaroké. Románia csak 15 évvel későbbben és csak vér árán tudta megvalósítani azt, amit a magyar nemesség minden kényszerítés nélkül, tisztán a**

¹²⁵ Wass: Documented Facts. Testimony No.1. 52-53 old.

humanitás és a szabadság fennkölt és nemes eszméitől lelkesítve cselekedett 1878-ban, amikor összes jobbágyait faji és valláskülönbség nélkül felszabadította.”¹²⁶

A székely himnusz refrénje:

*Fejünk az ár, jaj, százszor elborítja
Ne hagyj elveszni Erdélyt, Istenünk!*

Mi magyarok mindig Istenünk áldását kérjük népünkre és segítséget honvédő háborúinkban. Kölcsey szavaival kérjük ezt, Himnuszunk utolsó versszakával:

***Szánd meg Isten a magyart, kit vészek hányának,
Nyújts feléje védő kart tengerén kínjának,
Balsors, akit régen tép, hozz rá víg esztendőt,
Meggűnhődte már e nép
A múltat s jövőndőt.***

A magyar költészet nemes, talán soha nem rugaszkodik olyan népek elleni buzdításra, mint a szerb “Rohamra szerb” c. vers.

ROHAMRA SZERB

Rohamra szerb, fegyverre, rohamra!
Töltsd a puskád, ülj föl a lovadra.
Fényes kardod ne hagyj hüvelyében,
Rontsd belé a gazok tar fejébe!
Szállj rohamra hősies szerb szellem,
A magyarok ; a bitangok ellen !
Szoríts kezet kedves testvéreddel,
fogj össze most jó horvát véreddel
s rohanjatok neki mindazoknak,
előttetek kik meg nem hajolnak?
Rohamra fel együtt szerb és horvát:
Törjétek le a magyarok szarvát!
A magyart a szerb eddig is verte,
térde alá keményen teperte.
Ha sziszegett, a torkára hágott,
s kardjával a fején dohányt vágott.
Rohamra szerb, mint hajdanán. . . rajta!
hadd pusztuljon előled e fajta!
Panaszkodik a pokol fajzatja:
Nem prédikál magyarul a papja.
Tatár módra rútol átkozódik,
hogy meghallják még a magyar szót itt.
Rohamra szerb, míg mozdul a vére:
Él a kígyó, taposs a fejére!

(Katholikus Magyarok Vasárnapja, 1959. szept. 2. számából.)

¹²⁶ Kollányi Károly: 24. Kalonday Pál: Válasz a román nemzeti komiténak,

A versben a költő maga bizonyítja, hogy nem a magyarság üldözte, verte, gyilkolta a szerb népet, hanem ellenkezőleg; a híres "vitéz szerb nép" a magyart, leginkább a védtelen magyart...¹²⁷

* * * * *

Népünkéről azt terjesztik, hogy barbár-pogány, pedig a görögökkel vagy még őket megelőzve is – (lásd. Acsél József: Szittyia-görög eredetünk c. könyvét). Európában nekünk volt egyedül saját írásrendszerünk – rovásírás, egy Isten hitű magyar vallásunk, megelőzve a Római Katolikus kereszténységet.

Idézet Lajdi Péter munkájából: **Adalékok a történeti magyarság vallási életéről a független Magyar Apostolkirályság fennállásának ideje alatt**

www.magtudin.org

Fehér Mátyás Jenő Álmos nagykirály Kiebben tartózkodó magyarjairól írja, hogy „*a kievi várban már manicheusoknak nevezik a magyar vezető réteget, tehát Álmos családját. Photius pátriárka eretnkséggel foglalkozó apologetikus iratában seregszemlét tartva a bizánciakkal kapcsolatos népek fölött 895-ben írja, hogy 'a kievi törökök (mármint a 'turk', azaz pártus magyarok; LP) a manicheista eretnkség hívei'.* (Fehér Mátyás Jenő: Rasdi mesél)

A Szent István király által a Szentföldre igyekvő, de királyunk által Magyarországon marasztalt **Szent Gellért**, későbbi csanádi püspök *Deliberatio* című, közel ezeroldalas, terjedős stílusú, latin nyelvű teológiai művében megemlíti, hogy **őt a magyarok vallása leginkább a manicheizmusra emlékezteti, de nem az.** Ugyanebben az írásában afölött siránkozik, hogy Magyarországon nem veszik jó néven, ha valaki a manicheizmust üldözni akarja.

Lássuk csak, hogyan vélekedik a kiváló régészprofesszor és történész, **László Gyula** a honvisszafoglaló magyarok vallásáról főként nyelvi szempontból: A korabeli magyar szókincs szavai „*annyira gazdagon illeszkednek rá az új hitre,*” (?!; LP) „*hogy az egyházi méltóságokat, rendtartást, az ünnepeket nem számítva akár egész bibliafordítás kitelnék belőlük. Ez arra mutat, hogy a magyarságnak a kereszténység*” (a zsidókereszténység!; LP) „*felvétele előtt is mély élménye volt a hitéletről, az új tan csak új tartalommal töltötte meg a régtől ismert fogalmakat. Olyan szavaknak, mint a búcsú, böjt, bocsánat, bűn, gyón, gyónás*” (bocsát, bú, bűnbánat, egyház, érdem, gyarló, gyász, gyónik, hit, ige, Isten, kegyelem, menny, örök, teremt, vét stb; LP) „*stb. semmi keresnivalója valamiféle sámánista hitben, de értelme van valamelyik világvallásban.*” (László Gyula: A kettős honfoglalás; 151. o. Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1978) (. . .)

Pap Gábor művészettörténész és ötvösművész más szemszögből ugyan, de ugyanemellett kardoskodik, amikor így fogalmaz: „*Az 1000-es dátummal kapcsolatban van egy másik komoly gond is. Az tudniillik,*

¹²⁷ Nemes Váradi Imre: Mérlegen. Garfield. NJ. 1939. 154-155.

hogy a magyarság körében korántsem biztos, hogy a Szent István-i térítéssel kezdődött el a kereszténység. ... Debreceni Ember Pál egyháztörténetében” (a reformáció idejében; LP) „külön fejezet szól 'a magyarok lelki állapotjáról' a Szent-István-i térítés előtt, és ahogy ő is kimutatja, nagyon valószínűnek tűnik, hogy a kereszténységnek nem a római formáját értve ugyan, nem is a Bizáncban hivatalossá vált formáját, de létezett a kereszténység közöttük.” (Pap Gábor: Angyali korona, szent csillag)

Szintén e fontos külföldi források közé tartozik **Theophylactus Symocatta** bizánci történetíró a VIII. század első feléből, akitől két, népünkkel foglalkozó idézet következik: „Hunfajú szabírok laknak a Kaukázusnál.” Ezzel hitelesen lokalizálja a **VII. Konstantinos Porphyrogenitos**, bizánci történetíró-császár által a nála vendégségben járt **Tormás** és **Bulcsú** vezérek elbeszéléséből megismert „savartoi asphalo”-nak, azaz „erős szavárdok”-nak nevezett eleink jelenlétét az említett térségben.

Majd másutt (abban az időben sok korabeli forrás turknak, azaz pártusnak nevezte a magyarokat): „**A turkok tisztelik a tüzet, a levegőt és a vizet, a földnek himnuszokat zengenek, de csak azt imádják és tartják Istennek, aki az eget és a földet teremtette.**” (. . .)

Most vegyük sorra Dr. Varga Tibor kalauzolása segítségével a legfeltűnőbb jellegzetességeket hajdanvolt kereszténységünk terén, aki szerint **nem mi tanultuk a kereszténységet Európától, hanem Európa tőlünk:**

- **Szenháromság Vasárnapja**; Könyves Kálmán király 1095-ben elrendeli magyarországi megünneplését. Ezzel majdnem 300 évvel megelőztük a római kereszténységet, mert ott csak 1335-ben lesz hivatalos ünneppé. „Róma utánunk kullogott.” – mondja Dr. Varga. Nálunk már a XI. században fényesen ragyog a Szenháromság bölcseleti rendje, tehát korábban sem lehettünk ariánusok! (. . .)

Nálunk a péntek egész évben böjti napnak számított (még a kommunizmus idejében is élt e szokás a menzákon: a péntek volt a tészta-nap!). Róma azonban szombaton böjtölt. Ez a szokás, a böjt péntekenkénti megtartása a korai kereszténység, a III. század előtti kereszténység idején volt szokás, mely szokástól később mind Róma, mind Bizánc eltért, illetve soha nem is tette magáévá. Szent István rendelkezéseiben azonban még mindig eszerint rendelte el a böjt megtartását. **A magyarság tehát olyan dolgokra emlékezik böjti szokásaival, melyek III. század előttiak, és melyet Róma és Bizánc rég elfelejtett!!** (. . .)

Nagypéntek; Az egész világon csak nálunk van szokásban az **Úrkoporsó-állítás** vagy másképpen a virágokkal és növényi zölddel földízített Szentsír állítása. A magyar középkori egyházművészetben ennek legszebb példája a híres Garamszentbenedeki Úrkoporsó.

* * * * *

Idézet Dr. Bobula Ida: A sumir-magyar rokonság kérdése c. könyvéből (Buenos Aires, 1982)

A MAGYAR ŐSVALLAS ISTENASSZONYA

A múlt század második felében járta a szegedkörnyéki tanyavilágot Kálmány Lajos katolikus plébános. Észrevette volt, hogy hívei a szentek tiszteletéhez nemkeresztény elemeket vegyítenek és feltette, hogy ezek a kereszténység előtti ősvallás maradványai. Kálmány adatgyűjtésének eredménye mitológiairodalmunk egyik legértékesebb tanulmánya: „Boldogasszony, ősvallásunk Istenasszonya”. Ebben elmondja Kálmány, hogy népünk kifejezetten „hét” Boldogasszonyt tisztel, akik között a legnagyobbnak tartja a Nagyboldogasszonyt. Ennek leányai a többi Boldogasszonyok (szülő, fájdalmas, gyertya-szentelő, sarlós, segítő, havi), akik közül legfiatalabb a szűz Kisasszony. A néphit a Kisasszonyt azonosítja a kereszténység legnagyobb szentjével, Máriával, *míg a Nagyboldogasszonynak Szent Annát tudják. Jóllehet a keresztény hittan erről nem szól, a nép keddet tartja Nagyboldogasszony napjának.* Meddő asszonyok kilenc keddet böjtölnek, hogy a Nagyasszony segítsen rajtuk.

Aki kedden mos, megbántja a Nagyboldogasszonyt a Kedd Asszonyát. Kedden tilos minden erős munka, viszont elkezdésre, elindításra szerencsés a kedd, pl. tyúkültetésre.

Az adatok tömegéből kitűnik, hogy Nagyboldogasszony az élet adója és védője, bőség, termékenység, aratás, növény, állat és ember szaporodásának, egészségének gondviselője.

Kálmány rámutatott kódexirodalmunk adatára, amely szerint Szt. Gellért „tanácsának intéséből akkoron kele fel, hogy a szűz Máriát ez Magyarországbán Bódogasszonynak, avagy ez világnak nagy asszonyának hívnák.”¹²⁸

¹²⁸ „Az ő tanácsáriak intéséből a-koron kele fel, hogy az zyz Mára: az Magyarorszaagban bodog azzonnak, awagy ez wylagnak nagy azzonpanak hyvnak, zent Istwan kiral es ez zegeen orzagot bodog azzon orzagaanak newezee.” (Erdely Codex 554b. Marg. L. 15). Szarvas-Simonyi Nyt. Sz. I. 130. I.

Rövid szemelvények Út a trianoni békeparancshoz c. könyvemből.

Az oláhok XVIII. század előtti törekvése, hogy népüket Erdélyben, a székelyek, magyarok és szászok után, mint a negyedik nemzetiségi csoportot elismertessék, lehetetlennek bizonyult. A francia forradalom előtt, 1789, a vlachok nem érhettek el ilyen szociális állapotot, mivel a magyar nemesség és székelység kötelessége volt az ország védelme, ezért ők élvezték a politikai döntő jogot. Magának a **magyar jobbágyságnak sem voltak ilyen jogai. Ezért a magyar kormányok nem adhatták meg az oláhoknak, akik ugyancsak jobbágyok voltak, azt, amit saját jobbágaiktól megtagadtak.**

Az oláh nemesség viszont, mint a magyar nemesi osztály tagja, politikai tényező volt az ország ügyeinek intézésében. Az oláh jobbágnak pedig ugyanaz volt a sorsa, mint a magyar jobbágnak. Ezen a téren nem volt megkülönböztetés. **A Habsburg uralom alatt a jobbágyoknak nem volt joguk politikai határozathoz. Ahhoz, hogy a magyarok elismerhessék az oláhok követelését, meg kellett volna szüntetniük a kor hűbéri társadalmát, de ez a fennálló Habsburg elnyomás miatt lehetetlen volt. Ugyanez ellen az elnyomás ellen lázadoztunk és harcoltunk évszázadokon át mi magyarok is. (Út. . . 40.)**

* * *

1020-ban II. Baziliosz császár elrendelte, hogy a vlachok, kik a bolgárok területén élnek, az ochridai püspök fennhatósága alá kerüljenek. Ochrida, Macedónia és Albánia határa mentén létezett. **A rumánok egyházi nyelve 1715-ig a bolgár-szláv nyelv volt.** Ez egy cáfolhatatlan bizonyíték a dákó-román folytatólagos ottlét ellen.¹²⁹ (Út... 52.)

* * *

A magyar hazatérés előtti évszázadban, őseink több esetben meglátogatták a Kárpát-medencét. 839-ben kisebb csoportokban itt jártak a bolgárokkal együtt, 862-ben segítséget nyújtottak a morváknak, Pribina ellen. Etelközben rendszeres értesüléseik voltak e területről.¹³⁰ Álmos szervezte, és előkészítette a hazatérést, Árpád pedig véghez vitte. Külföldi és magyar történészek egyaránt bebizonyították, hogy a Kárpát-medencét több esetben magyar fajú népek újra és újra megszállták, vagy visszafoglalták, ha erre szükség volt. **A szittyák Kr. e. 500 - 400-ig, a szarmaták Kr. e. 400-tól Kr. u. 500-ig, a jászok K.u. 359, a hunok V. század első felében, az avarok a VI. században és végül a magyarok 896-ban. E népek szájhagyománya kihangsúlyozta, hogy „ők e föld örökösei”. (Út. . . 82.)**

* * *

Burghardt így nyilatkozik: **„Magyarország ellentétben Ausztriával, valószínű, hogy túl türelmes volt, és épp az volt a politikájának a hibája, hogy az erőltetett**

¹²⁹ Török Sándor: Településtörténeti tanulmányok és határproblémák a Kárpát-medencében, 1973, Astor Park FL.

¹³⁰ A magyarok története (Tárihi Üngürüs) Madzsar Tárihi, Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1982

beolvasztást túl későn alkalmazta.¹³¹ Pozsony és annak környéke eltótosodott, a mi türelmességünk következtében. Ugyanakkor 24 magyar falu a Bécsi-medencében teljesen elnémetesedett, egy évszázad alatt, míg 56 horvát község, a Lajtán túl, magyar uralom alatt, három évszázadon át, Trianon előtt, megmaradhatott horvátnak. **Ez csak a mi rendkívüli türelmességünk következtében maradhatott fenn: mindennek ellenére, Burghardt szerint: „Mondhatjuk, hogy Magyarország türelmesebb volt a kisebbségeihez, mint Ausztria, és hogy ma itt élnek horvátok, és létezik egy protestáns kisebbség, ez egyszerűen azért van így, mert ez a terület Magyarországhoz tartozott.”**¹³² (Út... 94-95)

* * *

„Még beszélni sem lehet a béke megvalósításáról, hacsak ki nem küszöbölünk minden olyan tételt, elvet, engedélyt az egész nemzetközi és magánélet területéről, amely ellenkezik az alapvető emberi jogegyenlőséggel. Az ENSZ erre ismételt felhívta a tagállamokat, és ezen alapul az ENSZ közgyűlése által 1968. november 26-án elfogadott nemzetközi egyezmény is a Nürnbergi Nemzetközi Katonai Bíróság alapelveinek egyetemes érvényességéről, és az emberiség ellen elkövetett bűncselekmények elévülhetetlenségéről. (vö.: 1971. évi 1.tvr. Magyar Közlöny 1971. /6) Ezek szerint büntetendő minden háborús bűntett és emberiség elleni bűntett az egész világon, bárki követi is el azt, még ha olyanok is, akik azelőtt üldözöttek voltak.”¹³³ (Út... 97)

* * *

1907-ben az iskolák 76%-a egyházközségi iskola, ez is bizonyítja, hogy az „elmagyarosítás” vádja ellenünk csak egy elferdített propaganda szüleménye volt.¹³⁴ (Út... 99.)

* * *

1850-ben beköszöntött a bécsi Bach korszak. A Történelmi Magyarországot öt részre osztották: Kronland Ungarn, Vojvodina, Erdély a Partiummal, Horvátország-Szlavónia, és a határterületek. **A tiszta magyar részeket megint csak öt részre osztották: Pest, Pozsony (Bratislava) Sopron, Kassa (Kosice, Szlovákia) és Nagyvárad (Oradea, Rumánia). E részeket tiszta magyar területnek tartották a magyarelles osztrákok, akkor viszont mi jogn adták Pozsonyt Csehszlovákiának?**¹³⁵ (Út...108)

* * *

1868. november 24-én a Magyar Nemzeti Gyűlés megvitatta a kisebbségi törvényjavaslatokat. Ezen alkalommal, az első felszólaló Deák Ferenc volt, aki politikai nemzeteszméjével meghatározta a törvény sorsát. Beszédét a magyar alkotmányra építette fel.

¹³¹ Burghardt, Andrew F.: *Borderland*, Madison, WI. 1962. 160.

¹³² Burghardt, Andrew F.: *Borderland*, Madison, WI. 1962. 159

¹³³ Zakar András: *Elhallgatott fejezetek a magyar történelemből*, 44-45.

¹³⁴ Dabas Rezső: *Burgenland álarc nélkül*, Montreal, 1984. 124

¹³⁵ Kostya Sándor: *A Felvidék*, Budapest, 1990. 22-23

„Az idő rövid – mondta Deák – hosszas szónoklattal nem fogom az időt pazarolni, egyszerűen azt mondom, hogy az én meggyőződésem a fennforgó kérdésben az, hogy Magyarországon *egy* politikai nemzet létezik: az egységes magyar nemzet, amely oszthatatlan, amelynek a hon minden polgára bármi nemzetiséghez tartozzék, egyenjogú tagja. A másik, amit tartok, és hiszek, hogy ezen egyenjogúságot csak az országban dívó többféle nyelvek hivatalos használatára nézve, s erre nézve is csak annyiban lehet külön szabályok alá vonni, amennyiben ezt az ország egysége, a kormányzat lehetősége s az igazság pontos kiszolgálása szükségessé teszi. Ezen két alapelvből kiindulva nem új dolgot mondok, mert eddig is az alkotmány alapelve szerint úgy állott, mint említtem. Magyarország összes honpolgárai egy politikai nemzetet képviselnek, ez a magyar nemzet, s ezen politikai nemzetnek minden honpolgára egyenjogú tagja. Kimondom továbbá, hogy a nemzet említett polgárai politikai egységénél fogva, ami az állam nevében történik, nem történhetik más nyelven, főleg nem többféle nyelven: ennek az állam nyelvén, magyar nyelven kell történnie. Ennélfogva valamint eddig, úgy ezen túl is, Magyarországon a törvényhozás nyelvének, a törvényhozási tanácskozásokban és minden működésekben a magyar nyelvnek kell lennie: magyar nyelven kell alkotni a törvényeket, melyek hiteles fordításban más nyelveken kiadandók. A kormány nyelve pedig a kormányzás minden ágában szintén magyar.”¹³⁶

Bejelentése után Deák minden idejét és igyekezetét a kisebbségek megnyugtására, és politikájának megmagyarázására fordította. Előadása során, nem gondolt arra, hogy ez a kifejezés „politikai nemzet” lesz az okozója a nagy mérvű magyarellenesség fellobbanásának a monarchia kisebbségei részéről. **Beszédéből elfelejtették észrevenni azt a kijelentést, hogy „Magyarország összes honpolgárai egy politikai nemzetet képviselnek”. (Út... 111-112.)**

* * *

Török Sándor kimutatása szerint, a Partium lakosságának 62.2% magyar volt. Ezért nyugodtan kijelenthetjük azt, hogy ez magyar terület, és ezen az alapon jogosan követelhetjük vissza, mert az oláh, a második számbeli etnik csoport, csak 32.8%.¹³⁷ (Út... 114)

* * *

Marx Károly: „A pánszlávizmus nem csupán a szláv népek függetlenségi törekvése, hanem egy ezeréves történelem lerombolása is. Ennek a célnak érdekében Törökországot és Németországot felét le kell törölni Európa térképéről. Amikor ezt a pánszlávizmus elérte, hozzáfog majd Európa leigázásához. Európa számára csak két választás van: elfogadni a pánszlávizmust vagy meghódítani Oroszországot és kiirtani az oroszországi pánszláv központot.”¹³⁸ (Út...127.)

* * *

¹³⁶ Kostya Sándor: A Felvidék, Budapest, 1990. 53-54

¹³⁷ Török Sándor: Településtörténeti tanulmányok és határproblémák a Kárpát-medencében, Astor Park, Florida, 1973, 274)

¹³⁸ Kostya Sándor: A Felvidék, Budapest, 1990. : 82. Marx Károly politikai munkái. 6 kötet. Budapest, 1960, 196.

1917-ben, az amerikai kongresszus előtt, Woodrow Wilson nyilatkozta: „Kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy az Osztrák-Magyar Monarchiát nem kívánjuk se gyengíteni, se átalakítani. Semmi közünk ahhoz, hogyan akar politikailag vagy gazdaságilag élni. Nem kívánunk és nincsen szándékunkban neki bármit is diktálni. Csupán azt kívánjuk, hogy népeinek ügyei nagy és kis vonatkozásban ezeknek a népeknek a kezében maradjanak.”¹³⁹ (Út... 130.)

* * *

1919. szeptember 10-én Benes St. Germain en Laye-ben aláírásával elismerte a kisebbségek jogainak messzemenő tiszteletben tartását.¹⁴⁰ (Út... 131.)

* * *

Szibériában a kommunisták fölött a győzelem már majdnem megvalósult 1919-ben, amikor a csehek árulókká lettek, és ezzel halálos dőfést mértek az orosz szabadságra. Tették ezt azok a csehek, akik még ekkor is Oroszországot anyaföldnek, népét pedig testvérüknek hívták. Sakharov a fenti kijelentéseket mint Koltcsak tengernagy legközelebbi bajtársa, a hadsereg egyik parancsnoka írta le. Sakharov látta a borzasztó tetteket, melyeket a csehek követtek el Szibériában. Elárulták a szövetséget és annak vezetőjét. Összebarátkoztak a vörösökkel, és mint gyáva horda menekültek kelet felé. Útközben mindent, amihez hozzáfértek kiraboltak, a nőket megbecstelenítették, és passzióból öltek. Megszámlálhatatlan kincset gyűjtöttek össze, és vittek magukkal. Az orosz nép azt kérdezi a cseh és tót néptől, hogyan tudták e kegyetlenségeket elkövetni, és hogyan, miként fogják mindezt jóvátenni? Nemcsak hogy tudatni kell a világgal ezeket a szégyenletes tényeket és eseményeket, hanem egyenesen kötelessége ez minden jóérezsű, becsületes embernek, aki az igazságot őszintén kívánja. **Az egész világ érdeke, hogy a cseheket, tótokat tetteik miatt a világ népei elítéljék. Ha ez nem történik meg, akkor az európai nemzetek egy olyan bűnös nemzetet túrnak meg maguk között, mely becstelenítette, ölte, rabolta, és megcsalta őt; s mi több: ráadásul még hősként ünneplik őket.**¹⁴¹ (Út... 135.)

* * *

A legelszomorítóbb, hogy a cseh légió körül kialakult nimbusznak sikerült befolyásolnia a Szövetséges Hatalmakat. A csehek, mint egyenrangú tárgyalófelek vehettek részt a háború utáni Békeparancs kialakításában. ((Út... 139)

* * *

1918. november 3-án a tűzszünetet aláírta Weber tábornok a Monarchia, és Diaz tábornok a Szövetségesek oldaláról, s ez Magyarország részéről a háború befejezését jelentette. Mialatt Károlyi Mihály és küldöttsége Belgrádba utazott további megbeszélésre Franchet d'Esperey tábornokkal, a szerb hadsereg megszállta a

¹³⁹ Kostya Sándor: A Felvidék, Budapest, 1990. 94.

¹⁴⁰ Kostya Sándor: A Felvidék, Budapest, 1990. 97

¹⁴¹ Sakharov, Constantin: A cseh légiók Szibériában, 1930. (Második kiadás, Garfield NJ. 1988.) 143-144)

magyar Szerémséget; november 8-án pedig a cseh katonaság számos felvidéki magyar várost foglalt el. **Ez annak ellenére történt, hogy mindkét fél, a cseh és a szerb is aláírta a tűzszünetet. (Út... 142)**

* * *

Berinkey 1918. október 12-i, november 9-i és december 1-i keltezésű jegyzékei kihangsúlyozzák, hogy Magyarország nem saját akaratából adta fel Erdélyt Rumániának. **Kormányunk nem ismerte el a gyulafehérvári nemzetgyűlést, mivel ott csak a rumánok szavazhattak. A leglényegesebb ok, amiért nem fogadhatjuk el a rumán határozatot, mivel 26 vármegyében az oláhok csak 43%-ban voltak jelen.** Mindez bőségesen elég ahhoz, hogy visszautasítsuk, és követeljük a revíziót, az egyezmény felülvizsgálását. Van még egy nyomós ok, amiért a revízió esedékes. **Ez pedig az utód-államok nemtörődömsége, a Kárpátokból lefolyó vizek állandó szennyezettsége, amely mint lassú méreg öli népünket. Az erdők nagyméretű kiirtása, és a visszaerdősítés elhanyagolása szintén környezetvédelmi krízishez vezetett, ugyanis így nincs, ami a hóolvadás és az esőzés csapadékát feltartaná, minden az alantabb elterülő medencére zúdulva a talajvíz megemelkedését okozza, ezzel Magyarország életterét leszűkíti, és veszélyezteti. Amíg a fenti területek magyar tulajdonban álltak, ilyen, vagy ehhez hasonló méretű belvizek megemelkedés vagy áradás soha sem fordult elő. Mivel az utód-államok felelőtlenül csak a profit szerzést veszik figyelembe, nem törődve a szomszéd állam, Magyarország életlehetőségével, követeljük a revízió alkalmazását. (Út...143.)**

* * *

A rumánok még katonai beavatkozással is próbálkoztak Erdély megszerzésére. A páduai 1918. november 3-i fegyverszünet után a francia hadsereg küldöttje november 6-án Rumániába utazott. A rumán király azonnal lemondatta Alexandru Morghilon-t, mert német szimpatizáns volt, és utódjául Ezemia Rigorescu tábornokot nevezte ki, aki azonnal mozgósította a haderőt, és 18-tól 38 évesig minden épkézláb férfit besorozott. **Ne feledjük, mindez a háború befejezése után történt.** Miért volt ez lehetséges? Mert Franciaország mindenáron azt akarta elérni, hogy a rumánok mint aktív katonai haderő vehessenek részt az értekezlet tárgyalásain, az Antant oldalán. Egy jelentős akadálya volt annak, hogy Rumánia katonai szövetségese lehessen Franciaországnak, ugyanis hat hónappal a háború befejezése előtt Rumánia egy békeegyezményt írt alá a Központi Hatalmakkal Bukarestben, eszerint német szövetségese lett. Így Rumánia érvénytelenítette az 1916-ban Bukarestben titkos egyezmény formájában aláírt, s az Antant által jóváhagyott követeléseit. (Út...144)

* * *

A második világháború után, Sztálin „jóvoltából”, a Csallóközt Csehszlovákiának rendelték oda, hogy a csehek a Duna mind két oldalát birtokolhassák. Ez Esztergomot lőtávolságra hozta a csehszlovákok részére. A Bécsi Döntést érvénytelenítették, mondván, hogy azt a tömeggyilkos Hitler hozta létre. **Ennek alapján a még nagyobb tömeggyilkos, Sztálin rendeletét is érvényteleníteni kell! (Út...144-45)**

* * *

Gondrecourt tábornok megnyilvánulása az igazságtalan határral kapcsolatban: „. . . a békekongresszuson rossz irányba tévedtünk. Vaknak kellett lennünk, hogy semmiféle adattal nem rendelkezünk erről az országról, s ha azt hittük, hogy ilyen csonkításokat kényszeríthetünk Magyarországra anélkül, hogy kétségbeesésbe ne taszítanánk. Ráadásul, miközben ezt írom önnek, még nem is mondtam el legmélyebb gondolatomat, mert túlságosan új jövevénynek éreztem magam, de meggyőződésem azóta túlságosan is beigazolódtott. Románia és – mondjuk ki nyíltan – Szerbia sem érdemelte meg, hogy kielégítsék túlzott ambícióit; és megkockáztattuk, hogy újfent gyászos kalandoknak tegyük ki magunkat, ismét kiobbantva a háborút a bolsevizmus alakjában.”¹⁴² Gondrecourt véleménye, hogy a magyar nép félelemből vagy nacionalizmusból lett kommunista, de ha a bosevista magyar csőcselék szerzi meg a hatalmat, akkor Nyugatnak semmi esélye nem lesz ennek megállításában.

„Jelenleg a gazdaság esztelen pazarlása folyik. Ezek a banditák most éppen azzal vannak elfoglalva, hogy tönkretegyenek egy országot, amely olyan bőkezűen megfizethette volna a háborús költségek egy részét. Ha a jelenlegi forrongásnak nincs más következménye, csak ez, már akkor is elég komoly ahhoz, hogy mélységesen sajnáljuk a Kongresszus döntését.” A franciák szerepéről mondja: „. . . mi franciák játszunk Magyarországon a hálátlan szerepet. Nemrég még olyan jól fogadtak bennünket. Franciaországnak itt néhány hónapig olyan tekintélye volt, hogy ennek sok gyümölcsét élvezhette volna. Ennek most vége!”¹⁴³ (Út... 146.)

* * *

A békeértekezlet 1919. augusztus 2-i döntése szerint, Rumánia nem szállhatta volna meg Budapestet, de mivel augusztus 4-én mégis megszállták a fővárost, az értekezlet engedélyezte ottmaradásukat. (Út...147.)

* * *

December 9-én Coanda, rumán tábornok írta alá a kisebbségi jogi egyezményt, de nem írták alá az osztrák békeszerződést. **Az aláírás napján az Antant felszólította Rumániát Magyarország elhagyására, amit ők megtagadtak. Az Antant végre rádöbbsent a valóságra, hogy alig tudják saját szövetségesük imperialista követelését fékezni. (Út...148.)**

* * *

1920. július 1-én Bratianu a rumán képviselőházban a következőképp szónokolt: „Nem nyughatunk addig, míg a magyar népet gazdaságilag és katonailag teljesen tönkre nem tesszük, mert mindaddig, míg Magyarországon az életképességnek szikrája is van, mi magunkat biztonságban nem érezhetjük.”¹⁴⁴ (Út...148.)

* * *

¹⁴² Raffai Ernő: Magyar Tragédia Trianon 75 éve, Budapest, 1996. 131.

¹⁴³ Raffai Ernő: Magyar Tragédia Trianon 75 éve, Budapest, 1996. 132.

¹⁴⁴ Raffai Ernő: Magyar Tragédia Trianon 75 éve, Budapest, 1996. 142.

Lloyd George véleménye szerint gróf Apponyinak határozottabban kellett volna követelnie a népszavazást.

„Nem volt szerencsés, hogy nem helyezte az ügyet azon határmenti területekre, amelyeket – azon tény ellenére, hogy a magyarok ott kétségtelen többségben voltak – a határmegállapító bizottság gazdasági és geográfiai okokból más államokhoz javasolt. Ha ezen területekre irányozza kritikáját, anyag állt volna rendelkezésre, amely képessé tette volna őt erőteljes és – bizonyos területekre vonatkozóan – ellenállhatatlan felhívásra, az orvoslásra honfitársai javára.”¹⁴⁵ (Út... 150.)

1935. január 11-én az *Est* napilapban Millerand letagadta e levél írását. Elfelejtette, hogy írott dokumentum maradt hátra, amely bizonyítja a levél létezését és a hazugságot is! Pozzi idézi Millerand-levél egy részét Lloyd George-nak. **„Mi mind határozottan elismerjük a békeszerződések esetleges revíziójának lehetőségét.”**¹⁴⁶ Amikor Millerand megmutatta levelét Clemenceaunak, ő így szólt: **„Annyi kegyetlenséget követtünk el, hogy egyet jóvátehetünk.”**¹⁴⁷

„Millerand nyilatkozata az *Est*-ben annál megdöbbentőbb volt, mert 1920. június 24-én Paleologue, a francia külügyminisztérium akkori főtitkára hivatalos jegyzéket intézett Magyarországhoz, amelyben Millerand kíséző levelének szellemében megerősítette a revíziós kijelentéseket. Nem érdektelen, hogy ebben az időben Millerand volt a francia kormány miniszterelnöke – és külügyminisztere.”¹⁴⁸ (Pozzi, 293) **Bízva e hivatalos francia ígéletben, kormányunk 1920. június 4-én aláírta e szégyenletes szerződést. (Út. 150-151.)**

* * *

Lloyd-George maga is bevallotta 1928-ban, hogy mi volt az értéke azoknak az „okiratoknak”, amelyek alapján Trianonban a határokat megállapították. **„Minden érv, amelyet bizonyos szövetségeseink meggyőzésünkre felhoztak hazug és meghamisított volt.”**¹⁴⁹

1920. június 22-én a körlevél ellenére a határmeghatározó bizottság Muraközt Magyarországnak ítélte a magyar többség figyelembevételével, amelyet a népszövetség el is fogadott, de mivel hogy e területet a rácok már előbb elfoglalták, ezért szerb kézen hagyták. Az Antant azóta is úgy viselkedett, mintha a Millerand-levél nem is létezett volna, pedig az Antant nevében íródott.¹⁵⁰ **Kormányunk május 10-én válaszolt a Millerand levélre. Részlet a levélből: „. . . mi az érdekelt népek jogaihoz ragaszkodtunk, amikor számunkra népszavazást követeltünk. Ezt az utat azért választottuk, mert ellentétek minden lehetőségét kerülni akartuk egy önmagában vitán felül álló és hatásában páratlanul működő elvnek alapul vételével; mert azt is kijelentettük, hogy előre alávetjük magunkat az érdekelt népek szabad akaratnyilvánításának, mely a kellő biztosítékkal ellátott népszavazás útján nyerne kifejezést. Evvel egyszersmind végérvényesen**

¹⁴⁵ Raffai Ernő: *Magyar Tragédia Trianon 75 éve*, Budapest, 1996. 194.

¹⁴⁶ Pozzi, Henri: *Századunk bűnösei*, 292. old Lábjegyzet (1) Fordította Dr. Marjay Frigyes, Budapest, 1936.

¹⁴⁷ Pozzi, Henri: *Századunk bűnösei*, 293

¹⁴⁸ Pozzi, Henri: *Századunk bűnösei*, 293

¹⁴⁹ Pozzi, I.m. 293. Lábjegyzet (2): A londoni Guild Hall-ban 1928. október 17-én elhangzott beszédek.

¹⁵⁰ Pozzi, Henri: *Századunk bűnösei*, 293

feleltünk a nemzetiségek elnyomása címén a magyar nemzet ellen szórt örökös vádakra, azáltal, hogy bírálkká tettük ugyanazokat, akiket állítólag elnyomtunk. Mi indítványoztunk, mi követeltünk, mi most is követeljük ezt a bíróságot, mely legjobban tájékozott, a leglelkiismeretesebb és bizonyára a legszigorúbb. Ellenfeleink utasították azt vissza, és ez által az egy tény által a kérdés eldöntöttnek látszik.”

A Szövetséges Hatalmak velünk szemben nem alkalmazták a népakaratra támaszkodó döntés jogát, amelyet meghirdettek a háború beindításakor, csak Sopron városánál. A francia politikus Charles Danielou, észrevette ezt, és a *Daily Mail*, 1927. június 21-i számában szóvá is tette. „Akik a nemzetiségi elveket akarták alkalmazni, a legnagyobb tévedést követték el akkor, amikor kirekesztettek az országból 3 millió magyart. A 3 millió aránya az országban maradt 8 millióhoz igen nagy. Ki hinné, hogy ezek a magyarok beletörődtek abba, hogy testvéreiktől örökre elszakítva éljenek. Különös irónia, hogy a cseh határt 40 km-re előre tolták Budapest felé.”¹⁵¹ (Út. 151)

* * *

Végül is a magyar delegáció rákényszerült a döntés elfogadására. A kormánynak pénzügyi segélyért kellett folyamodnia, hogy megkezdhesse az ország újjáépítését. A kérvényt azzal a feltétellel fogadtatták el, ha aláírják az egyezményt, mely kihangsúlyozza, hogy a döntés elfogadásakor erőszak nem volt, és önszántukból írták alá. (Út. 152)

* * *

A Felvidéken 1.7 millió tót élt, 1.87 millió egyéb nemzetiségű. Erdélyben 2.8 millió oláh és 2.46 millió egyéb nemzetiségű. A szerb, horvát, szlavón államban 1 millió rác, 1.7 millió horvát, és 1.36 millió egyéb nemzetiségű. 232 000 német és 126 000 egyéb nemzetiségű volt osztrák fennhatóság alatt. Sem a tótokat, sem a horvátokat nem kérdezték meg, hogy óhajtanak-e élni cseh vagy rác uralom alatt. Láthatjuk, az önrendelkezési jog meghirdetése csak egy ürügy volt Magyarország szétdarabolásához.¹⁵² (Út.152.)

* * *

Érdekes megemlíteni, hogy az 55, 58 és 59 cikkelyek részletesen kihangsúlyozzák Magyarország kötelezettségeit. Miért volt erre szükség? Hisz a magyar vezérelv ezer éven át ezen nyugodott, megadni a kisebbségeknek minden megillető jogot, amit ebben a cikkelyben is meghatároztak. Pontosan ez a szabadság, amit a kisebbségeknek nyújtottunk, segítette a kisebbségeket 1920-ban ahhoz, hogy függetlenségüket követelhessék. Láthatjuk, csak hamis elnyomási vádaskodás által tudták megszerezni a követelt területeket. **Az utód-államoktól miért nem követelték meg a magyarokkal szembeni emberségesebb bánásmódot, amit mi megadtunk nekik? A népszövetség miért csak nekünk szabta ki és nem az utód-államoknak a kisebbséggel való bánásmódot? Az 1975-ös Helsinkii Egyezmény elfogadása után még mindig miért alkalmazhatják a kulturális elnyomást és népiirtást?** (Út. 153.)

¹⁵¹ Raffai Ernő: Magyar Tragédia Trianon 75 éve, Budapest, 1996. 179.

¹⁵² Raffai Ernő: Magyar Tragédia Trianon 75 éve, Budapest, 1996. 195

* * *

Az imperialisták háborúba kényszerítettek, megcsonkítottak, több mint hárommillió magyar testvérünket elszakították tőlünk; kiraboltak, megaláztak, kis híján megtörték életösztönünket, és ráadásul velünk fizettették meg háborús költségeiket. A kölcsön, amit kaptunk, nem volt elegendő az újjáépítéshez és a kölcsön, valamint a kamatok törlesztésére. Hogy ekkor revíziós követeléssel lépjünk fel, titokban kellett építeni honvédelmünket. Az olvasó láthatja milyen borzasztó nehéz helyzetből kellett felemelkednünk, ami azért sikerült, mert volt magyar akarat, elszántság, nemzeti érzés.¹⁵³ (Út.154.)

* * *

Henri Pozzi (1879-1946) Clemenceau és a francia kormány szolgálatában dolgozott 25 éven át a párizsi rumán követségen. Két éven keresztül minden jegyzék, okirat, tanácskozás az ő jelenlétében történt. Tíz éven át az Agence des Balkans híradási ügynökség minden anyaga az ő kezén ment át. Francia politikus és diplomata, akinek minden titkos határozatról tudomása volt. Tanulmányozta Oroszország szerepét az első világháború előkészítésében. Munkája, mondanivalója hiteles, mert Pozzi, kormánya képviselőjeként személyesen is részt vett a trianoni tárgyalásokon. Rövidesen rájött a csalásra, és volt bátorsága kinyilvánítani, hogy az „Egyesülés vagy Halál” pánszláv (szerb) titkos szervezet, – amely a szarajevói merényletet elrendelte – célkitűzéseit a belgrádi orosz nagykövet, Báró Hartwig támogatta. Az igazságnak igaz szószólója volt, még akkor is, amikor a rácok vérdíjat tűztek a fejére. Pozzit nem lehet német, osztrák vagy magyar szimpatizánsnak kijelenteni, mert írásának minden mondata elárulja francia hazafiságát és elfogulatlanságát. (Út. 155.)

* * *

Az orosz kormány vakmerő hazugságokkal próbálta takargatni Monarchia-ellenes politikáját, a Rumániával kapcsolatos tárgyalásokat és a titkos pánszlávista mozgolódást. **Amikor Franciaország megpróbált külön békeegyezményt kötni a Monarchiával 1914-ben, Sazonov közbelépett: „Nem! – mondotta. – Szó sem lehet különbékéről! Semmi áron sem. . . . Soha! Ausztria- Magyarországot fel kell darabolni, és meg kell semmisíteni. . .”¹⁵⁴ (Út. 156.)**

* * *

1917. januárjában „Az orosz kormány arról értesítette a francia kormányt, hogy a minden fronton győzedelmes Németország különbékeajánlatot terjesztett eléje, amelyben olyan előnyöket biztosított Oroszországnak Közép-Európában, a Balkánon és a Keleten, hogy a cár, valamint polgári és katonai tanácsadói azt mindenképpen elfogadni kénytelenek.”¹⁵⁵ Amikor Clemenceau tudomást szerzett a titkos távirat szövegéről, és így meggyőződött arról, hogy Oroszország átállt az ellenség oldalára, így kiáltott fel: „Csapdába kerültünk! Senkinek sem szabad róla beszélni. Az országnak mit sem szabad a dolgról megtudnia!” (Pozzi, 18)

¹⁵³ Raffai Ernő: *Magyar Tragédia Trianon 75 éve*, Budapest, 1996. 215-216.

¹⁵⁴ Pozzi Henri: *Századunk bűnösei*. 16.

¹⁵⁵ Pozzi Henri: *Századunk bűnösei*. 18.

Az országban valóban senki sem tudott meg semmit. . . . „Sazonov a német ajánlat ismertetésével egyidejűleg tudatta az alku feltételeit Franciaországgal. Kijelentette, hogy Oroszország hajlandó a szövetségesek oldalán tovább folytatni a háborút – sőt győzelem esetén beleegyezik Elzász-Lotaringia visszacsatolásába és a Rajna balpartjának megszállásába, beleértve Koblenzet, Mainzot és a Pfalzvidéket – kiköti azonban az alábbi feltételeket: Franciaország kötelezi magát arra, hogy a béketárgyalásokon – még az angol és olasz szövetségesek akarata ellenére is – biztosítja Oroszországnak a Magyarországhoz tartozó Ruténföldet, az osztrák Galíciát, Konstantinápolyt és a tengerszorosokat, Örményországot, Kisázsiaát és a Szentföldet.

„E feltételek elfogadása – a többi szövetséggel szemben – az árulással volt egyértelmű, és az orosz egyeduralmat szabadította rá Európára. Bizonyosra volt vehető, hogy ha majd Oroszország – Franciaországgal együttesen – bejelenti ezeket a feltételeket a békekonferenciának elkerülhetlenné teszi újabb európai háború kirobbanását.”¹⁵⁶ (Út...156.)

* * *

Éles vita után a franciák elfogadták az orosz javaslatot. A választ Philippe Berthelot szövegezte meg. Ugyanekkor Paleologue, az oroszországi francia követ ellenezte a válaszadást: „Franciaország – sürgönyözte Paleologue – nem hódító háborút visel, hanem felszabadító háborút, amely a jog és az igazság nevében fogott fegyvert. . . .”¹⁵⁷ (Út...157.)

* * *

A Monarchia felosztásának orosz tervét titokban kellett tartani, mivel tudták, ha ez kitudódik, a francia segítség elmarad. Az orosz és francia szövetség csak akkor jön életre, ha Németország megtámadja Oroszországot. Az orosz politikusok jól palástolták tervüket, és csak egy utat találtak ahhoz, hogy Franciaországot saját oldalukon vonják be a háborúba, az egyetlen út volt a franciák tudta nélküli titkos mozgósítás. Abban biztosak voltak, amikor ők mozgósítanak, Németország hasonlóképpen cselekszik. A francia történészek szerint Oroszország csak július 30-a után, a Monarchia mozgósítása után rendelte el mozgósítását. A valóság az, hogy az oroszok már július 24-én elrendelték a balti és a fekete tengeri flotta mozgósítását. Ez azt jelenti, hogy Oroszország kiprovokálta Németország mozgósítását, amely a franciákat hozta mozgásba.¹⁵⁸ Egyes történészek megpróbálták tisztára mosni az oroszokat, mondva, hogy azért tették ezt, hogy megelőzzenek egy esetleges osztrák támadást. Ez a „magyarázat” nagyon következtelen: egy hajó flotta hogyan tudna ellensúlyozni egy Kárpát-medencei, tehát szárazföldi osztrák támadást? Nagyon is nyilvánvaló, hogy a balti flotta fenyegetés volt a németek ellen. Az oroszok július 28-át ismerik el a mozgósítás hivatalos dátumaként, azonban ez már 24-én megtörtént. E tényt eltitkolták a francia nép és a történészek elől.¹⁵⁹

¹⁵⁶ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 19.

¹⁵⁷ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 20.

¹⁵⁸ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 25.

¹⁵⁹ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 26. Poincaré: *L'Union Sacrée*, 293, 391.

Láthatjuk, az orosz mozgósítás négy nappal előzte meg az osztrák hadüzenetet és öt nappal az osztrák mozgósítást.¹⁶⁰ Németország július 25-én már tudott az orosz mozgósításról. Az orosz mozgósítás valóságos ideje még most sem ismert a népek előtt, mert így, az oroszok könnyűszerrel Németországra foghatták a háború beindításának vádját. Nem vitás a július 24-i mozgósítás, a Ferenc Ferdinánd és felesége meggyilkolása Szarajevóban a rác bandita Gavrilo Princip által, a szerbek monarchia-ellenes mozgósítása orosz uszításra történt, ezért a háború beindításának vádjá csakis Oroszországot terheli.¹⁶¹ Oknyomozó történészek előtt ismert és tudott tény, hogy a pánszlávista cári Oroszország felelős a háború előkészítéséért és beindításáért.

1916-ban, a szerbek Ausztriát és Németországot okolták, hogy azok minden áron háborút akartak előidézni. Benes, kiáltványában: „Detruiséz Autriche et la Hongrie”, melyet Párizsban adott ki, Tisza Istvánt hibáztatja azért, hogy Ausztria a háborúba keveredett. E kiáltványban említi, hogy a szerbek csak a cseh szövetséges megsegítése végett léptek a háborúba. Továbbá még azt is állítja, hogy Tisza tudott a szarajevói merénylet előkészítéséről, és azt ő segítette elő. E hazugságot a párizsi szerb nagykövet, Veznicss híresztelte el a *Le Temps* hasábjain.¹⁶² Sajnos a tankönyvek, történészek, még annak dacára sem javították ki helytelen adataikat, tanításukat, miután már tudjuk a valóságot. A rumán párizsi nagykövet, Lahóváry bizonyította, hogy nem a németek, hanem a francia külügyminiszter Berthelot volt az, aki visszautasította az osztrák békejavaslatot.

Angol javaslatra a németek is elfogadták egy nemzetközi értekezlet összehívását, de ez orosz ellenzés miatt nem valósult meg.

Németország 1909 óta tudott a pánszláv mozgalom nyugat felé való terjeszkedési terveiről, és ez a tény Ausztriát is aggasztotta. Németország felismerte, hogy Ausztria rövidesen belekényszerül egy pánszláv-ellenes élet-halált jelentő háborúba. Ezért Németországnak nem volt más megoldása, mint Ausztria mellé állni. Ugyanakkor Franciaország az orosz oldalon helyezkedett el. Pozzi mondja: nem vitás, hogy a szarajevói merénylet nagyon jó alkalom volt a németnek véglegesen leszámolni ellenségével, Oroszországgal. Ezért javasolták az osztrákoknak Ferenc Ferdinánd megölése miatt a szerbek elleni megtorlást.¹⁶³ (Út...157-158.)

* * *

A felületes figyelő azt a következtetést vonhatja le, hogy Németország kezdte a háborút, csak azért, mert ő támadott először. Nem várta be az orosz támadást, de tanulmányozva a történeteket, ma már tudjuk a július 24-i titkos mozgósítás idejét, amely elindította az egész láncreakciót. Mivel Németország támadott elsőnek, a felelősséget a németekre hárították.

Pozzi szerint, Franciaország mozgósított Németország előtt. A francia mozgósítás hivatalos ideje 1914. augusztus 1, négy óra előtt 15 perc, a németeké délután 5. (Pozzi, 33) Közép-Európában és a Balkánon, a szlávok és németek évszázadok óta ellenségesen tekintettek egymásra.

¹⁶⁰ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 26.

¹⁶¹ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 27.

¹⁶² Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 29.

¹⁶³ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 31.

Pozzi magyarázata szerint a francia vezetők 1914. augusztus elseje óta tudták, hogy nem Németország, hanem saját szövetségesük, Oroszország és Szerbia felelős a háború kirobbantásáért, míg a félrevezetett francia nép még mindig úgy tudja, hogy a németek voltak az okozói. Nyugat többi népe ugyanígy vélekedik. Oroszország, Franciaország szövetségesé nyilvánvaló, hogy felelős a háború kitöréséért, de ezt a francia sajtó elhallgatta, mivel a bűn, a felelősség oly nagy volt. Franciaország hadbalépésének okát saját sajtója elhallgatta! Ez a magyarázat arra, hogy az úgynevezett francia Sárga Könyvből hiányzik e ténymegállapítás, bár ekkor már tudtak az orosz titkos mozgósításról. Arra nem számítottak, hogy Sazonov maga fogja felfedni a valóságot.¹⁶⁴ (Út...158.)

„Nem lett volna háború, ha Németország nem akarta volna! Egyedül a németek akarták a háborút!” kiáltotta Ernest Lavisse professzor 1915. november 15-én.¹⁶⁵ Ez a téves megnyilatkozás széles körben elterjedt. „Franciaország még ma is abban a hitben él, hogy Németország tudatosan idézte elő a háborút.” (Pozzi, 65) Az az érvelésük, hogy „ha Németország nem határozta el előre az 1914. augusztus elsejei támadást, mi oka lett volna olyan őrületes iramban fejleszteni katonai hatalmát?” „Miért fegyverkezett olyan lázasan már 1911-ben, amikor még egyetlen más állam sem tette ezt?”¹⁶⁶ (Út...159)

* * *

„Szerbia valóban mozgósított 1914. július 10-től augusztus 7-ig, 675 ezer katonát, 550 tábori ágyúval, 75 nehéz-ágyúval, 350 géppuskával, és augusztustól novemberig az osztrákoktól 240 tábori, 30 nehéz ágyút, 220 géppuskát zsákmányolt. (Mindezt a párizsi szerb nagykövet, Veznicss adta az *Agence des Balkans*-nak, 1914 novemberében.)”¹⁶⁷ Az itt felsorolt adatok megdöntenek minden olyan célzatos híresztelést, hogy a háború a Szövetségeseket felkészületlenül érte. Hogy mi készítette Németországot a fegyverkezésre? Meggyőződött arról, hogy diplomáciailag elszigetelődött, és politikailag körbefogták. Ezt az elszigetelést VII. Edward, Delcassé, Sazonov és Poincaré idézték elő. Orosz sugallatra létrehoztak egy német- és osztrákellenes szövetkezést Oroszország, Rumánia, Szerbia, Montenegró és a Monarchia szláv nacionalistáinak egyesülésével. (Út...160-161)

* * *

Németország fegyverkezett, de nem Franciaország ellen vagy a világhatalom megszerzése érdekében, mint ahogy ezt állandóan hangoztatták, és hangoztatják még ma is, hanem azért, hogy visszaverhesse a közelgő pánszláv veszélyt. (Út...161.)

* * *

1913-ban írták alá a Belgrád–Bukarest–Szt. Pétervár Egyezményt, amely érthetően nagy félelmet váltott ki Ausztriában. Az volt a kérdés, hogy háború

¹⁶⁴ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 53. II. D.S. Sazonov.: *Sechs Schwere Jahre*.

¹⁶⁵ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 65.

¹⁶⁶ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 65-66.

¹⁶⁷ Pozzi, Henri: *Századunk bűnösei*. 76. Reonly, 7-8.

legyen, vagy engedjék a nagy szláv állam kialakulását, közvetlenül a határok mellett. Európai politikai körökben az a nézet terjedt el, hogy a Monarchia által javasolt békeajánlat „veszélyes”. Nem említették a pánszláv, osztrákellenes cselekedeteket és követeléseket.

A szlávok a sajtóban kifejlesztettek egy nagyon élénk osztrákellenes propagandát, melynek szervezője Izwolszky, francia-orosz nagykövet volt, kinek sikerült a franciákat az osztrákok ellen hangolnia. „Azon igyekszem, hogy személyesen is befolyásoljam naponta a legfontosabb újságokat: a *Temps*-t, a *Journal de Débats*-t, a *Matin*-t, az *Écho de Paris*-t”¹⁶⁸ írta Izwolszky Sazonovnak 1912. december 5-én. „Ebben az időben, különösen a *Temps* „új” álláspontját kell kiemelni. Négy évvel az események előtt még osztrákbarát tendenciájával tűnt ki. Most már Tardieu harcol hasábjain az osztrák politika ellen.”

A sajtó támadta az osztrák intézkedéseket, melyeket kénytelen volt saját védelmében beiktatni. Az intézkedésekre a belső rend megtartása érdekéven volt szükség. Az orosz-szerb támogatást viszont úgy tálták, mint igazságos cselekményt.

1913. február 26-án Izwolszky jelentette, hogy a pénzt, melyet kapott, a *Le Temps*, *L'Éclair*, *L'Echo de Paris* újságok szolgálataira fordította.¹⁶⁹ (Út...161)

* * *

A bécsi és berlini titkos levéltárból megtudtuk, hogy egyes francia politikusok milyen elkötelezetten támogatták a szerb és orosz ügynököket. „Amilyen mértékben erősödik Románia ellenséges hangulata Ausztria-Magyarországgal szemben, annál világosabban látjuk, hogy ez az ellenszenv az orosz ügynökök tevékenységének tulajdonítható. Ezeket az ügynököket az orosz követ és Blondel francia követ is lelkesen támogatják. Ez utóbbi különösen nagyon tevékeny, és sikere van . . . Ha az oroszok még nem is rokonszenvesek a románok előtt: azt már minden esetre elfelejtették Oroszországnak, hogy megfosztotta Romániát Besszarábiától. Most mindenki várakozással tekint Erdély felé.”¹⁷⁰

A franciák osztrák nagykövete, Dumaine, aki nagy pánszláv-szimpatizáns volt, lehütötte az alakuló német francia közeledést. E tevékenységet megint csak elhallgatták a nép elől, és az események tovább sodródhattak a háború felé. Pozzi mondja: „Izwolszky, Sazonov, Raffalovic, Hartwig, Chebeko és Witte egy híron pendültek Veznic, Bratianu, Take Ionescu, Pasics, Avarescu és Jovanovics kollégájukkal, akik Párizsban szolgálták a szláv érdekeket.”

„Ma már tudjuk, hogy ennek a diplomata társaságnak a szövetkezése vezetett a háborúhoz.”¹⁷¹ A francia kormány nem tudatta a néppel az orosz követelést, az orosz háborús felkészülést és az ultimátumot, amit Franciaországnak adtak, amely szerint, ha nem fogadják el az orosz javaslatot, akkor német szövetségessé válnak. (. . .) **A franciáknak nem volt annyi becsületük sem, hogy amikor rájöttek, hogy rászédtek őket, megálljt kiáltottak volna, megpróbálni javítani a helyzetet, ehelyett folytatták hazug harcukat, vádolva Ausztriát, Németországot és**

¹⁶⁸ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 99. Izwolszky Sazonov nak, Párizs, 1912. December 5-én: Orosz Diplomáciai Okmányok, Állami kiadás, Moszkva, Pétervár, 1922.

¹⁶⁹ Pozzi, Henri: *Századunk Bűnösei*, 100. Raffalovics Izwolszkyhoz, 1913. február 26. Diplomáciai dokumentok.

¹⁷⁰ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 104-105. 66. számú sürgöny, melyet 1913. szeptember 16-án küldtek a szinajai királyi kastélyból.

¹⁷¹ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 106.

Magyarországot. Beismerik-e valaha bűnösségüket, kijelentve aTrianoni Békeparancs igazságtalanságát és szükségtelenségét? Fogják-e valaha is hirdetni a trianoni határok kiigazításának igényét? (Út...162-163.)

* * *

Kell beszélünk a megvesztegetett sajtóról is. A sajtó formálja a közösség véleményét, és tényező a nemzet politikai nézetének kialakításában is. Kezdetben a francia hivatalosok félték a nagy kockázat miatt, melyet az orosz cár vakmerő mesterkedése idézett elő. Az oroszoknak nagy szükségük volt a francia szövetségre, ezért elhatározták, hogy a francia népet saját oldalukra állítják, ha esetleg a francia kormány, amely a kezdetben bizonytalan volt a hováállásban nem fogadná el a szövetségesi együttműködést, és esetleg megint megakadályoznák céljuk elérését, mint azt tették 1909, 1912 és 1913-ban. Izwolszky, a francia orosz nagykövet a sajtón keresztül befolyásolta a francia minisztereket. Pozzi szerint, Izwolszky öt éven át dolgozott ezen. Legyűrve sok nehézséget, sikerült neki. „Tardieu készséggel ajánlotta fel, hogy tollát szolgálatomba állítsa.”¹⁷²

Az 1918-as bolsevik forradalom következtében megismertük a lefizettek névsorát, akik árulókká váltak. Ezek: Gaston Calmette, *Le Figaro*; Auguste Gauvin, *Radical*; Henri Letellier, *Le Journal des Débats*; Charles Humbert, *Le Journal, La République Française, Le Matin, L'Echo de Paris, L'Éclair*; André Tardieu, *Le Temps*. (Pozzi, 135)

Poincaré tudatta Oroszország gazdasági minisztere képviselőjével, Davidovval, hogy egyes francia miniszterek segédkeztek Izwolszkynak szétosztani az orosz rubelt azok között, akik írásukkal jó szolgálatot tettek Oroszországnak.¹⁷³

Pozzi így ír: „A legnagyobb újságok . . . merész álhíreket közöltek, és felhőborító hazugságokat terjesztettek. Ez azért volt baj, mert Franciaország legolvasottabb és legmértékadóbb körei éppen ezeket a kitűnően szerkesztett lapokat olvasták. Eszükbe sem jutott, hogy megbízhatóságukban kételkedjenek. Híryanagukat az összes vidéki lapok is átvették s így a lelkiismeretlenül terjesztett álhírek az egész ország közvéleményét átítták. Így váltak a hazugságok a jóhiszemű polgárok, nyugdíjasok, munkások és parasztok tömegeinek úgyszólván evangéliumává.” (Pozzi, 136) Ezért írta Izwolszky Sazonovnak, „Hála Istennek – írja – nem kell többé küzdenem a francia közvélemény azon meggyőződése ellen, hogy idegen érdekek sodorják a háborúba. . . ”¹⁷⁴ (Út...163-164)

* * *

1914. június közepe felé, öt nappal a szarajevói gyilkosság előtt, már tudott volt, hogy Rumánia belép az oroszok által izgatott magyarelles Antant szövetségbe. Ezt már 1913-ban megszervezték, de csak akkor szentesítették, amikor II. Miklós orosz cár, Sazonov kíséretében, meglátogatta a rumán királyi családot. Ez a szövetség Károly király távollétében jött létre, mert ő, mint tudjuk, német származású volt. Sazonov kérdezte Bratianu-tól, hogy milyen feltétellel üzenne hadat Ausztria-Magyarországnak. **“Egész Erdély és Bánát, valamint Bukovina fele és ha Oroszország biztosítaná Romania területének sértetlenségét és a háborús**

¹⁷² Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 134. Izwolszky írta Sazonovnak. 1912. május 10.

¹⁷³ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 136. Poincaré: Európa fegyverben. 98.

¹⁷⁴ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 136-137. Izwolszky levele Sazonovhoz. 1912. dec. 5.

felkészülés költségeinek fedezését".¹⁷⁵ Június 24-én Take Ionescu titkos sürgönyben tudatta a „sikeres” egyezséget Tardieu és Edgar Roels-szel: „Teljes megegyezés Sazonov és Bratianu között. Tegnap lefolyt beszélgetés alkalmával megkötötték a közös érdekeknek legjobban megfelelő szerződést. Elismerve Románia jogos követelése Erdélyt, Bánátot és Bukovinát illetőleg. Részletes felvilágosítás jelenleg nem adható. Levél követségi futár által megy.”¹⁷⁶ Pozzi szerint a történészek megpróbálták bizonyítani, hogy az oláhok nyelvokonsági okból és szimpátiából álltak a franciák oldalára, de a másféle szándékosság megvilágosodott.

1918. május 8-án Rumánia a Monarchia oldalára állt, mert ekkor még úgy látta, hogy a Szövetséges Hatalmak lesznek a vesztesek. Pár nappal később, amikor meggyőződtek a háború kimeneteléről, azonnal faképnél hagyták szövetségeseiket. „Eleve elhatároztuk Ferdinánd királlyal . . . , hogy a központi hatalmakkal 1918. május 8-án Bukarestben megkötött békét csak addig fogjuk tiszteletben tartani, ameddig érdekeink úgy kívánják.”¹⁷⁷ (Út... 167.)

* * *

Számos történész és politikus el akarja titkolni, hogy az oláhok orosz szövetségben mentek háborúba. Inkább azt hangoztatják, hogy saját elhatározásból. **Ha elfogadnák a valóságot, hogy az Ausztria-Magyarország ellenes szövetség Oroszország és Rumánia között már megvolt jóval a háború előtt, akkor kiderülne, hogy Oroszország egy jól kidolgozott terv szerint készült fel és okozta a háború kitörését. Ez azt eredményezné, hogy a háború előkészítésének vádjá Oroszországra esne. Ha az előfeltételek köztudottakká válnának, hogy Rumánia azzal a feltétellel lépett a háborúba az oroszok oldalán, hogy szolgálataiért megkapja Erdélyt és az összes oláhlakta területeket, akkor nyilvánvalóvá válna, hogy amit magyar területek „visszacsatolásának” és az ún. „igaz háborúnak” neveztek, nem más, mint egy erőszakos megszervezett honfoglalás. Ezt mindenképpen el kellett hallgatni.** A háború kezdetén, amikor a németek Párizs felé vonultak, az oláhok nem teljesítették szövetségesi ígéretüket. 1918. május 18-án, amikor az oláhok aláírták a németekkel a békeszerződést, akkor a franciák megismerhették az oláhok igazi jellemét. Az orosz leMBERGI győzelem és Edgar Roels sürgönye készítette az oláhokat visszatáncolni az Antant oldalára. Edgar Roels táviratának szövege: **„Ha Románia meg akarja kapni azt, amit neki megígértünk, rögtön el kell magát határoznia. A béke két hónap alatt létrejön és Bratianunak meg kell értenie, hogy a neki tett ígéreteket csak az esetben tartják majd be, ha Románia közreműködik a győzelem kivívásában. Itt csodálkoznak azon, miért habozik oly soká, hogy ígéreteit betartsa.”**¹⁷⁸ (Út...168.)

* * *

Gróf Andrássy Gyula terve a Monarchia megmentésére füstbe ment Károlyi uralomralépése miatt. Károlyi, a szociális demokrata zsidó csoport hatalomátvétele után, menesztette Andrássyt posztjáról, ezért az osztrák-magyar diplomácia nem

¹⁷⁵ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 189. Sazonov: Hat nehéz év, Berlin, 1927, Memorandum a cárnak, 1914. június 24, Orosz diplomáciai levéltár.

¹⁷⁶ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 189.

¹⁷⁷ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 190.

¹⁷⁸ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 196. Távirat Take Ionescunak: Bordeaux, 1914. szept. 15, *Agence des Balkans* levéltára. S.R.11/37

lehetett tényező. Helyette a Károlyi-kormány egy diplomata testületet küldött ki, melynek a vezetője Bédy Schwimmer Rózsa, egy „pacifista-anarchista” volt. (. . .) Károlyi 1918-ban Svájcba utazott Diener Dénes József társaságában béketárgyalásra. Onnan levelet küldött a francia kommunista vezérhez, Guilebaux-hoz, melyben segítségét kérte a kommunista világlázadás sikere érdekében. (. . .)

A sors szeszélye, hogy Andrássy Gyula, aki nagy tudással, ismerettel, és politikai előrelátással rendelkezett, az utolsó pillanatban nem segíthetett nemzetén, mert egy osztályát és népét eláruló gróf miatt elvesztette megbízatását.

Trianonban sok alkalom adódott a meggondolásra, megvesztegetés által. A csábító alkalom Párizsba csalogatta a parazitákat, a becsteleneket és kalandorokat. Párizsban ekkor az értelem, becsület, emberiesség és igazság arculcsapása történt. Tudatlanság, büszkeség és kapzsiság uralt mindent. **Trianonban ezeréves határokat szakítottak szét és embermilliók sorsa fölött határoztak. Városok, egyetemek, ősi templomok, történelmi helyek, királyi temetkezési helyek, egy kikötőváros került idegen kézre. Számptalan vár, amely évszázadokon át magyar vérrrel védte Nyugatot, mesterséges államok prédája lett. Ezek az államok a múltban sohasem léteztek, népeik, kik Magyarországon leltek menedéket, szabadon, adómentességgel éltek, most ezek lettek megjutalmazva, azért, mert Clemenceau nem ismerte a valóságot és gyors, meggondolatlan határozatot hozott.**¹⁷⁹ (Út...170)

* * *

A szerb diplomaták amerikai feleségei és barátnői szintén hozzájárultak a határozathozók megnyugtatóhoz. Egész Párizs csodálta a szerb követ, Veznic feleségét. Az estéken ez az elragadó szépség komoly, szenvedélyes barátokat szerzett, és kötelezett el a szerb ügynek. Szalonját állandóan látogatták államfők, diplomaták és gazdag egyének.¹⁸⁰ (Pozzi, 215) Úgy néz ki, hogy a rumán Mária királynő is hozzájárult országa területének növeléséhez, mert Mabel Potter Daggett, a királynő udvarhölgye, könyvében így ír: „Egy kézcsók és az államügy folyamatban van. Eljön egy nap, amikor az ügy teljesül. A szenátor, vagy miniszterelnök, király, királyi konzul, vagy talán egy egész férfi parlament abban a hiszemben van, hogy a saját elképzelését valósította meg. Ily módon, ebben a ragyogó, öntelt tudatban hagyja őket érezni, és ezért még gratulál is nekik. Neveiket beírták a kormányjelentésbe. Az ő nevét (a királynőét) a történelem fogja feljegyezni, habár Románia politikai színpadán a hölgy egyáltalán nem mutatkozott. Mégis rá kell figyelni! Néha (a kastély) szárnyából egy piros skót szoknya zizegése és egy asszony lágy nevetése visszhangzik.”¹⁸¹ Ilyen emberi gyarlóság többet ártott az igazságnak, mint bármi más. (171-172)

* * *

Veznic és Trumbics igyekezett a szerbek részéről megakadályozni egy független horvát, szlovén állam létrejöttét.¹⁸² Meglátásuk szerint, egy független katolikus délszláv állam a pánszláv álmok megvalósításának halálát jelentené. Az oláhok attól

¹⁷⁹ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 209. Poincaré: *Victoire et Armistice*, 68. „Hongrie” Delagrave édit. Paris, 1916.

¹⁸⁰ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 215.

¹⁸¹ Potter, Daggett Mabel: *Marie of Roumania*, 290-291.

¹⁸² Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 219. Poincaré. I.m. 355.

tartottak, hogy a beígért területeket nem kapják meg, mert 1918-ban a német oldalra pártoltak. Benes és Masaryk állandóan látogatták Wilson-t, újabb és újabb követelést támasztva a csehek részére. Tardieu felelőssége volt a békeegyezmény elérése, ezért rajta keresztül Franciaország is felelős az igazságtalan döntésért. Ki kell jelentenünk, hogy egyetlen szakemberi jelentést sem tanulmányoztak át, amikor a határozatokat hozták, 1919. május 8-án. Pozzi jelenti: „Olyan nagy horderejű részletjelentés, mint amilyen például: a Bánát felosztásának – az önálló horvát-szlovén katolikus Jugoszláviának kérdése, vagy a szerb-olasz konfliktus volt, egyszerűen kimaradt a főjelentésből, amennyiben az ilyen részletjelentések Tardieu céljait akadályozták.”¹⁸³ (Út...172.)

* * *

A határozati bizottság jelentése olyan hosszú volt, hogy heteket vagy még hosszabb időt is igénybe vett volna áttanulmányozása, akkor, amikor a delegáció csak pár órát kapott az átolvasásra. Lansinget ez a körülmény nagyon felháborította.¹⁸⁴ Hogy lehetséges ez, amikor egy közönséges bűnügyi tárgyalás hónapokat vesz igénybe, ugyanakkor itt, amikor milliók sorsa, boldogulása, élete, egy ezeréves keresztény, jól szervezett, békés ország sorsa fölött döntenek, csak órákat adnak a benyújtott „bizonyítékok” tanulmányozására, majd döntésére? Hogyan lehet új műállamokat nem természetes határokkal, ilyen rövid időn belül létrehozni? Hogyan lehet az ilyen határok biztosítását ennyi idő alatt kitérgetni? Hogy lehet az e területek kevert lakosságát érintő emberi alapjogok kérdéseit elrendezni ennyi idő alatt? **Ez mindenképpen meggondolatlan és éppen ezért helytelen határozat volt. Magyarországot megilleti a határok felülvizsgálása. (Út...172.)**

* * *

Lansing szerint a viták csak formaságok voltak. „Minden csak szemfényvesztés volt.”¹⁸⁵ A tárgyalások jegyzőkönyvei nem mondanak semmit, mert a fontos dolgokat kihagyták belőle. A valóságot az egynéhány tárgyilagos képviselőtől tudhatjuk meg. **Egyszer majd eljön az idő, hogy az angol, belga, amerikai, olasz és japán gyorsírók jegyzeteit elolvassák, majd ezek feltárják a valóságot, és akkor a világ majd eltűnik, hogyan volt lehetséges az igazságot ilyen mértékben figyelmen kívül hagyni. Akkor majd a világ népei megtudják, hogy azok, akik nyíltan meghirdették a békés vagy akár fegyveres határkiigazítást is, nem háborús bűnösök. Azok a háborús bűnösök, akik az első világháború után megalkották a Békeszerződést, mondja Pozzi.**¹⁸⁶ (Út...173.)

* * *

A Csehszlovák műállam megszűnt, mert hazugságra épült. Mivel a népszavazás elmaradását Tardieu írott bizonyítékával igazoljuk: Csehszlovákia létesítése érdekében halasztották el a népszavazást, amely biztos magyar sikert eredményezett volna, ezért most jogosan követelhetünk egy igazságos határkiigazítást, a Trianon előtti állapotokat véve alapul. (. . .)

¹⁸³ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 220.

¹⁸⁴ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 220. Nicholson, Harold, angol megbízott: Peacemaking, 1919.

¹⁸⁵ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 221. Lansing: Negotiations de Paix, London, 1921.

¹⁸⁶ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 222.

„Magyarország számára nincs könyörület!” – jelentette ki Tardieu azon a napon, amelyen elfoglalta a bizottság elnöki székét. „Izwolszky és Sazonov barátja – akiknek megbocsájtották, hogy egykor osztrák érdekeket szolgáltak – megtartotta szavát azután is, hogy Beneshez és a szerbekhez pártolt. Nemhiába állott évek óta a szláv érdekek és a szlávssággal szövetséges Románia zsoldjában. Vak gyűlölete jóvátehetetlen következményekkel járt. Ezek a következmények mázsás súlyként nehezednek Európára és Franciaország biztonságára.”¹⁸⁷

Pozzi majd erről így ír: „Nitti szavai szerint: 'Az egyoldalú felvilágosítások' tették lehetővé a konferencia zárt ajtóinak mögött meghúzódó különféle gyanús érdekcsoportok történelemhamisításait.” Továbbfolytatva mondja: **„Az elmúlt tizenhét keserves esztendő folyamán a legyőzöttek meggyőződtek arról, hogy a szerződések – amelyeknek aláírására kényszerítették őket – nem jóhiszeműleg kötött egyezmények voltak, hanem erőszakos diktátumok, s így jogilag és erkölcsileg hamisak.”**¹⁸⁸ (Út...174.)

* * *

Itt az igazság! Nem mi mondjuk, hanem idegenek állítják. Álljunk elő és ne az „egyesült európai” mézes madzag után rohanjunk, melyet sohasem tudunk elérni, mert csak felvásárló- és védőterületnek szánnak bennünket. Az igazságok kinyilvánításával, mivel Csehszlovákia, mint elképzelt államforma nem vált be, követelhetjük a másik lehetőséget, amelyet Tardieu megnevezett, amikor azt nyilatkozta, hogy választaniuk kellett Csehszlovákia és a nép akaratlan való döntés között. Szó szerint ez már talán túl késő, de egy méltányos határkiigazítás elrendelhető! (Út...175.)

* * *

1917. március 24-én I. Károly császár, Sixtus herceg közbenjárásával tudatta Franciaországgal és Angliával, hogy hajlandó Elzász-Lotaringia visszaadására, kivonul Belgiumból és megfizeti a károkat. E terv szerint Szerbia is megkapná szuverenitását, és kijáratot kapna az Adriai-tengerre. Nagymérvű gazdasági segélyben is részesítené. Az 1917. május 9-i levelében Károly kihangsúlyozta, hogy az olaszok feladják a szláv-lakta adriai térséget, egyedül az olaszok által lakott Tiroli óhajtják megtartani. Az olasz király, Viktor Emmanuel, és miniszterelnöke, Gioletti, tudatták a Monarchia svájci követével Olaszország békefeltételeit. **A francia miniszterelnök Ribot Franciaország ellen nagy bünt követett el, amikor visszautasította az olasz és a Monarchia javaslatát. Az embermilliók ellen követte el e bűncselekményt, azok ellen, akik a háború utolsó szakaszában meghaltak és megaláztattak. A javaslat elfogadása egy évvel megrövidítette volna a háborút, 500 000 francia életét mentette volna meg, mondja Pozzi.**¹⁸⁹ (245-246) (Út...176-177.)

* * *

A pánszlávisták folytatták önkényes követelésüket, egyik nemzetet a másik ellen uszították. Bízattak, megvesztegettek és végül elérték céljukat, a háború kirobbantását. A háború végeztével mindazok, akik bíztak Istenben, békés

¹⁸⁷ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 225

¹⁸⁸ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 225-226.

¹⁸⁹ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 245-246.

igazságosságban, azt hitték, az orosz kommunista forradalom kiirtotta az ármány fészket és ezzel a pánszlávista törekvések is megszűntek.

A Párizs környéki békék a második világháború után bebizonyították, hogy ez csak álom volt, mert a sok kedvezmény, amit a Szovjetnek juttattak, azt igazolta, hogy a kommunizmus, a nemzetköziség jelszava alatt tovább él a pánszláv törekvés a Balkánon és Közép-Európában, még akkor is, ha egyes államok vagy politikusok a demokrácia leple alá próbálják bújtatni. Mindazok a politikusok, akik támogatták az I. és a második világháború békekötésekor a cseh, oláh és rác érdekeket, támogatták ezeket a rejtett törekvéseket.

Hogy volt ez lehetséges? Tardieu egyszerűen a pánszlávok oldalára állt. Wilson tájékoztatlanságában, elfogadta javaslatait. Pozzi elmondja, hogy amikor a Monarchia sorsát tárgyalták a Kis Trianon kastélyban, **minden előre el volt határozva már négy évvel azelőtt, nem a Nagy Hatalmak által, hanem olyan személyiségek által, akik az árnyékban dolgoztak.**¹⁹⁰ Pozzi meg is nevez egynéhány ilyen személyt: Masaryk, Wickham Steed, Seton- Watson, Ernest Denis, Vivogradov, Eisenmann és Kovalevsky. Egynéhány ezek közül saját bevallása szerint **szabadkőműves volt.** Munkájuk könnyen ment, mert jó viszonyban voltak a Nyugat politikusaival és a sajtóval. Aztán egy másik csoport is csatlakozott hozzájuk: Benes, Trumbics, Kramar és Osusky. Ezek a csoportok titokban dolgoztak a „kulisszák” mögött. Ezek voltak azok, akik létrehozták az új Európát, nem Clemenceau, Lloyd George és Orlando. Ők csak elfogadták az előbbieket javaslatait.¹⁹¹ (Út...178-179.)

* * *

1918. november 3-án Seton-Watson a csehek nevében előterjesztett egy jegyzéket a Foreign Office-hoz, mely szerint igényt tartott a teljes Felvidék területére, de Masaryk ekkor még mindig habozott, félt, nem hitte, hogy ez lehetséges. Benes azonban élt a lehetőséggel, és november 4-én a *Times*-ban és 5-én a *Le Matin*-ban „bizonyította Seton Watson igazát”. Az itt megjelent cikkekben a cseheket Nyugat kommunizmus elleni védőinek mutatta be, így meggyőzte az Antant hatalmakat Felvidék elcsatolására.

Pozzi írja, hogy húsz nap múlva e cikk megjelenése után, a „kommunizmus elleni bástya” – a csehek – nem engedték a magyar fegyverszállítmányt Lengyelország részére átmenni Csehszlovákián. Lengyelország a kommunizmus ellen volt harcban. De még ezen is túlmenően, a csehek értesítették az oroszokat, hogy a szlovák határok nyitva vannak részükre, hogy Európa felé vonulhassanak, amikor már levették a lengyeleket.

A cseh képviselők Pozsonyt követelték, mondván, hogy a várost évszázadokon át csehek lakták. Masaryk lapjában (*Új Európa*) írja Seton Watson, hogy semmi kétség, Pozsony magyar és német város volt és a szlávok száma a Felvidéken csak 1 900 000 volt. 1918. december 6-án Masaryk követelte Felvidék elcsatolását, kijelentve, hogy a szláv lélekszám 1 900 000, ugyanannyi, mint amit Seton-Watson ismertetett az *Új Európában*. **1919. február 18-án azonban meggyőződött, hogy mindent lehet – André Tardieu-val és House ezredessel, Wilson tanácsadójával tárgyalva megváltoztatta előző kijelentését, és a Felvidék szláv lakosságát 2.900 000-nek jelentette ki. Tudott dolog volt, hogy legalább 1 000 000 ebből magyar volt. (...)** Lloyd George később őszintén bevallotta: „**Voltak**

¹⁹⁰ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 256.

¹⁹¹ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 256-257.

egyek szövetségeseink, akiknek minden bizonyítéka hazug és meghamisított volt. Hamis alapokon döntöttünk.”¹⁹² (Út...179-180.)

* * *

Pozzi írja, hogy a franciák elmulasztottak egy jó alkalmat, közel kerülni egy becsületes országhoz. A magyarok alkalmat kerestek kilépni a háborúból, majd a forradalomból is, de a franciák rideg, tájékozatlan külpolitikája lehetetlenné tette közeledésüket. E külpolitika folytán a magyarok, akik kénytelenek voltak harcolni a roppant nagy szláv nyomás ellen, rákényszerültek a német táborba menni. A franciák a Kisantant Szövetség gyengítése nélkül is segíthettek volna, mert maguk a magyarok sem várták el, hogy Franciaország minden magyar követelést teljesítsen. A franciák kötelessége lett volna kijavítani a nyilvánvaló magyarelleses igazságtalanságokat. Mindazok a kormányok, amelyek 1920 óta követik egymást a Quai d’Orsay-ban, elkövezték azt a megbocsájthatatlan hibát, hogy szolidaritást vállaltak a trianoni döntés élvezőivel. Pozzi mondja: **„Európa érdeke: a magyar revíziós mozgalom által felvetett problémák megoldása!”¹⁹³ (Út...181)**

* * *

A francia külügyminiszter, Delcassé, mondta: **„Egy nemzet sincs megalázva azzal, hogy legyőzték, vagy ha aláírt – késsel a torkán – egy végzetes békeszerződést. Becstelenné válik azonban, ha nem tiltakozik, ha tönkretételéhez maga is hozzájárulását adja. Nem a vesztes a bukás, hanem a lemondás.”¹⁹⁴ (Út...188.)**

* * *

Még volt egy másik lényeges hiányossága a nyugati politikusoknak Trianonban, az, hogy sokan közülük nem vettek részt rendszeresen a tárgyalásokon, mert csak az élvezetekért és saját erszényük megtöltése végett jöttek.¹⁹⁵

Így aztán „néhány (cseh) szakértő céltudatos együttműködése olyan dolgokat valósított meg a békekötéskor, amire a rosszul értesült államférfiak sohasem lettek volna képesek,” nyilatkozta Seton Watson.¹⁹⁶

„Trianonban téves adatok és hamis bizonyítékok alapján határoztak.” Ennek bizonyítására Pozzi két példával szolgál. „Benes indítványára a csehek 1919. február 5-én bejelentették igényüket a tiszta magyar lakosságú Kassára, azzal az indokolással, hogy az cseh város.

„Lord Balfour, akit magyar barátai idejekorán tájékoztattak a helyzetről, szót emelt a magyarok érdekében és meggyőző érveivel nagy hatást gyakorolt a meghatalmazottakra, sőt magára Clemenceau-ra is.

„Elhatározták, hogy semleges szakértő bizottságot küldenek Kassára Benes bizonyítékainak felülvizsgálására. Benes ügyes játékoshoz méltón azonnal csatlakozott e határozathoz. Kijelölték a szakértőket. House ezredes újabb cselfogása következtében két amerikai választottak: Kamev Róbertet és

¹⁹² Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 283. (Lábjegyzet 13) Lloyd George: Queen’s Hall-i beszédek.

¹⁹³ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 303-304.

¹⁹⁴ Raffai Ernő: Magyar Tragédia Trianon 75 éve, Budapest, 1996. 195. De Daruvar Yves: A feldarabolt Magyarország, Lucerne, 1976, 201.

¹⁹⁵ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 222.

¹⁹⁶ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 266.

Karmezín Eduárdot. A cseh megszállás alatt álló Kassán Sekác megyefőnök fogadta őket. Kíséretüket Hanzalík cseh rendőr látta el.

„A két amerikai tulajdonképpen cseh volt. Egyik két évvel korábban, másik nyolc hónappal azelőtt szerezte meg az amerikai állampolgárságát! De természetesen erről senki sem beszélt Trianonban! Mindkét szakértő Benes gyerekkori barátja volt!

„Kassai küldetésük történetét maga Hanzalík adta elő a pozsonyi törvényszéken, 1929. októberében a Tuka-féle hazaárulási per tárgyalása alkalmával, amelyen terhelő tanúként szerepelt.”

„A hallgatóság hangos nevetése közben Hanzalík terjengősen részletezte, miként indultak tüntetően a 'szakértők' ellenőrző útjukra, hogy a legelső korcsmába betérve egy hétig mulassanak ott a konferencia költségére.

„A jegyzőkönyvet, amelyben igazolták Benes állításainak helyességét, Hanzalík közreműködésével szerkesztették a Schalk-szálloda egyik szobájában. E jegyzőkönyv alapján – amelyet komoly bizonyítékként őriznek a békekongresszus levéltárában, – több mint százezer magyar sorsa felett döntöttek és minden további vizsgálat mellőzésével Csehszlovákiához csatolták őket. A népszavazás elrendelésétől pedig elállottak.”¹⁹⁷ (Út...173.)

* * *

A békekonferencián, 1919. május elsején megalakult az Új Államok Bizottsága (Committee of New States) amely kimondta, hogy az új államokat csak abban az esetben ismerik el, ha elfogadják a kisebbségek jogait. 1919. december 9-én Párizsban, a Szövetséges Hatalmak és Rumánia által kiadott egyezmény bevezető előszava kimondja, hogy szükséges volt ez egyezményt létrehozni, mert Rumánia nagy területet kapott, és „saját akaratából a szabadság és az igazság határozott biztosítékait óhajtja megadni” minden lakójának.¹⁹⁸ (Út...188-189)

* * *

A Párizs-környéki békék és a kisebbségi egyezmények, a Népszövetség létrehozása megteremtette az alapot, hogy az utód-államok az elkövetkezendő időkben éppen úgy, mint az egykori „elnyomó” magyar királyságban, biztosíthassák a nemzeti kisebbségek jogait, a nemzetközi béke érdekében. **Ha az utód-államok az itt kihangsúlyozott követelményeket nem hajlandók biztosítani, ez feljogosít bennünket egy meg nem alkuvó határkiigazításra.**¹⁹⁹ (Út...189.) (. . .) **Mi magyarok követeljük a sztálini, Párizs-környéki béke megváltoztatását és a Duna visszaterelését eredeti medrébe.** (Út...191.)

* * *

Dr. Raffay Ernő tárgyalja az igazságtalan magyarellenes trianoni döntést, amikor a Szövetséges Hatalmak engedték az utód-államoknak elfoglalniuk hazánk legnagyobb részét és a megszálló hadak rögtönítélő bíróságot alkalmaztak a magyar nép ellen.

¹⁹⁷ Pozzi Henri: Századunk bűnösei. 266-267.

¹⁹⁸ Raffai Ernő: Magyar Tragédia Trianon 75 éve, Budapest, 1996. 11-12.

¹⁹⁹ Raffai Ernő: Magyar Tragédia Trianon 75 éve, Budapest, 1996. 15.

Bottal vertek bennünket, kizavartak házainkból, kényszermunkára osztottak be, szabadon raboltak, mindent a demokrácia nevében. A következő ismertetések Dr. Raffay könyvéből merítem – *Magyar Tragédia 75 éve*, Budapest 1996. 8. old.

A megszállók minden elfoglalt területet, és amit ott találtak magukénak nyilvánítottak. Magyarország 35 000 katonai erejét, amely alig volt elégséges a rend fenntartására, a környező államok a lehető legnagyobb létszámra emelve vették körül (Jugoszlávia 185 000, Rumánia 278 000, Csehszlovákia 162 000). E hadseregek a kor legújabb francia fegyvereivel voltak felszerelve. Magyarországnak nem engedélyezték a repülő használatát, sem gyártását. Rumániának ekkor 773 repülője volt. A cseheknek 546. Raffay tanár úr szerint látható, hogy ki volt a támadó. Az utód-államok nemcsak, hogy bebiztosították magukat a sok lopott dologból, hanem emellett létrehozták a kisantantot is, Rumánia Szerbia és Csehszlovákia részvételével. Úgy irányították cselekedeteiket, politikai döntésüket ellenünk, hogy teljesen elszigeteljenek. A tudatos hatalmi helyzetben sem tudtak megnyugodni, mert tudták, hogy népünk sohasem fog belenyugodni megszállásunkba, igazságtalan megcsönkíttatásunkba, s előbb-utóbb jogosan követelni fogja a határ kiigazítását. (Út....193.)

* * *

1920-ban az utód-államok megkezdték egyneműsíteni az elvett területeket, mert úgy gondolták, ez az egyetlen mód arra, hogy az elcsatolt területek véglegesen tulajdonukban maradhassanak. Erőn felüli vállalkozás volt, mert a kulturális, gazdasági, műveltségi szint nagyon különbözött e területeken. Raffay említi, hogy a cseh és ruszin gazdasági szint szinte áthidalhatatlan. Rumániai Bánság gazdaságilag messze Besszarábia előtt van. Jugoszláviában a helyzet ugyanez volt. A magyar Bácska és Horvátország messze elhagyta Dél-Szerbiát és Koszovót. Kultura és civilizáció tekintetében a csehek messze fölötté álltak a tótoknak és rumánoknak. Az erdélyi székelyek, magyarok, németek és oláhok sokkal műveltebbek voltak, mint a Regát-hoz tartozó oláhok. Vallásilag ugyancsak nagyon megosztódtak. Rumániában az uralkodó vallás a görög katolikus egyház volt. Az elcsatolt területeken pedig a római katolikus, evangélikus, református és unitáriánus. 1920-tól kezdve, a görög katolikus került előtérbe, nemzeti támogatás segítségével. Az egységes pénz megteremtése is nagy nehézségbe ütközött, mert Besszarábiában a *rubel*, Rumániában a *leu* és magyar területen a *korona* volt használatban. Ezen pénznemeket egységesíteni kellett *leu*-ra, ami meg is történt a *leu* előnyére. Jugoszláviában a vallási helyzet hasonló volt. Itt a különböző világvallások érintkeztek, mint az Iszlám, Római és Görög katolikus. Sok nehézség és akadály jelentkezett egy homogén állam kialakítási kísérlete során. Ennek következtében a lakosság nagyfokú üldözést szenvedett és sok új törvény elfogadásába kellett beletörödnie. Ez az oka a napjainkban is végbemenő népiirtásnak.²⁰⁰ (...) **A szenvedésért, megalázásért, elkobzott javakért, ez ideig még mindig nem kaptak e családok leszármazottai semminemű kártérítést. Petrichevich így nyilatkozik e menekült csoportról: „Számbelileg jelentékeny nemzetcsoport, melynek különös jelentősége van amiatt, hogy tagjai nagy részben az értelmiségi középosztályhoz tartozók, kik államhűségéből lettek bujdosókká, továbbá hadifogságból visszatért rokkantak, katonák, diákok. Valamennyien elkeseredett emberek, kiknek eddigi életük,**

²⁰⁰ Raffai Ernő: *Magyar Tragédia Trianon 75 éve*, Budapest, 1996. 10.

számításuk, takarékoságuk, társadalmi pozíciójuk veszett kárba. Egzisztencia és otthon helyett vagonlakás, tömegszállások nyomorúsága fogadta őket. Vesztenivalójuk alig maradt más, mint hazafias érzésük.” (Raffay, 16) A megszálló kormányok célja a magyarság kiirtása lett. A *magyar béke delegáció román és cseh visszaélések* című XII. számú jegyzékének 10 mellékletében idézték Iuliu Maniu szavait: „Erdélynek elrománosítása a legsürgetőbb és legközelebbi cél, amely nem ismer sem demokratikus, sem önkormányzati, sőt még kiváltsági akadályokat sem.”²⁰¹ (Út...193-194.)

* * *

Jugoszláviában államosították az elemi iskolákat és így majdnem minden magyar elemi iskolát bezűntettek. Csehszlovákiában a kultuszminiszter rendeletével, röviddel az 1921-es iskolaév befejezése előtt Pozsonyban betiltatta a magyar nyelv iskolai használatát, és május 15-étől kezdve a cseh nyelvet kellett alkalmazni. Ez időszakot ismétlő tanfolyamnak nevezték el. A tanulók legtöbbször távol maradt az „oktatástól”, mert nem értették a cseh tanítók nyelvét. A lakosság felháborodása következtében a hivatalosak ígéretet tettek a német és magyar nyelv használatára. Ne feledjük, hogy ekkor Pozsonyban a lakosság nyelve nem tót, hanem német és magyar volt. Gróf Apponyi Albert írja, hogy magyar tanárok és nagy tudással bíró értelmiségiek kényszerültek legalacsonyabb fizikai munkára. Az egyház segíteni akart, de ebben megakadályozták. Így aztán a magyar egyetemi hallgatók, diákok, és tanárjaik másodrangú polgárokká alacsonyodtak. Csak Kolozsvárról több, mint kétezer tanítónak kellett elhagynia a várost. Jugoszláviában a rác nyelvet tették meg a tanítás nyelvét. A magyar nyelvet csak az elemi iskola első négy osztályában engedélyezték. 1924-ben Rumániát kulturális zónákra osztották. Ez azt jelentette, hogy mindazon megyék területén, ahol magyarok és székelyek éltek nagy tömegben, az oláh nyelvet, mint az oktatás hivatalos nyelvét vezették be. **Az oláh tanítók, akik elfogadtak egy állást e helyeken, 50%-kal magasabb fizetést kaptak, mint bárhol másutt, plusz három hónapi fizetést az ideköltözés költségére, kedvezményt az előléptetésre és tíz hektár földet. Ezzel tették kedvezővé az oláhok betelepítését magyar községekbe, hogy megtörhessék a magyar egységet.**²⁰² (195)

(...)Nem kellett minden magyar iskolát megszüntetni, megtalálták a módját, hogyan lehet a magyar előremenetelt megállítani. Az itt sorolt magyarelles tények felidézése után, ugye nem véletlen az, hogy emlékezeteink még most is Trianonba visznek és minden bajunk okozóját Trianonban látjuk? (. . .) A sajtónak ugyanaz lett a sorsa, mint az oktatásé. 1923-ban az alkotmány még kimondta, hogy: „Sem cenzúra, sem pedig a közlemények megjelenésére, eladására vagy szétesztására vonatkozó semmiféle más előzetes intézkedés nem állapítható meg.”²⁰³ (Út...195.)

* * *

A magyar művészeti és történelmi tárgyakat, alkotásokat eltűntették, hogy megszüntessenek mindennemű magyar múltat. Zilahon, Fadrusz János Wesselényi-szobrát összetörték. Szatmárnémetin, Szt. István és Szt. László szobrainak is ez lett a sorsa. **Szt. István volt első a világon, aki hivatalosan befogadta az idegen**

²⁰¹ Raffai Ernő: *Magyar Tragédia Trianon 75 éve*, Budapest, 1996. 16.

²⁰² Raffai Ernő: *Magyar Tragédia Trianon 75 éve*, Budapest, 1996. 23.

²⁰³ Raffai Ernő: *Magyar Tragédia Trianon 75 éve*, Budapest, 1996. 26

menekülőket, védelmet, kultúrát, megélhetést, adómentességet, és földet adott, hogy fejlődhessenek. Petőfi és Kossuth szabadságharcosok szobrai is ledöntötték.

Raffay írja, hogy most a „visszafizetés idejében” élünk. Németország és már Magyarország is többszörösen megfizette a zsidó kártérítést. Már Amerikának is megfizettük a második világháborús költségeit. Mi mikor nyújtjuk be kártérítési kérvényeinket? Az 56 kincses vagon az amerikaiak mikor juttatják vissza? Az utód-államok mikor fizetnek a Trianonban elszenvedett fájdalmakért és az elrabolt felbecsülhetetlen kincsekért?²⁰⁴

Oberding József György, 1930-ban, az elkobzott javakat 41 660 837 490 leu-re becsülte, amely 40 millió angol fontnak vagy több mint 200 millió dollárnak felel meg. Az 1937-1939-es gazdasági törvényekből származó magyar veszteség hozzávetőlegesen 15 milliárdnyi összeg. Csak a rumánok általi megkárosításunk, a különböző társadalmi rétegek veszteségeinek összesítése szerint 56 milliárdnyi leu, azaz, 56 milliónyi angol font, vagyis 300 millió dollár. Ez az összeg egyenlő az 1945-ben Magyarországra kirótt kártérítés kötelezettségével. Ez a veszteség, mint ahogy írtam, csak Rumánia felől ért bennünket, ebbe még nincsenek beleszámítva a többi elcsatolt területek veszteségei. Amikor e számokat nézzük, nyilvánvaló, hogy miért követeltük és követeljük a határkiigazítást. Ezt azért is követeljük, mert több darabra tört össze a Trianonban létesített műállamok szorító gyűrűje, a kisantant megbukott, Csehszlovákia belső ellentét miatt szétesett, ugyanígy Jugoszlávia is. Az a vád, hogy 1938-1941-es területrendezés érvénytelenné vált, mivel Hitler segítségével és a mi kérésünkre jött létre, nem más, mint az igazság arcúl csapása. Tény az, hogy a nagy háborúban válságba jutott szomszédaink, maguk az utód-államok vezetői kérték a trianoni határok fölülvizsgálását. Az új országhatár kijelölése német és olasz döntőbíráskodás folytán jött létre. A II. Bécsi Döntés határozatát a német külügyminiszter, Ribbentrop, kényszerítette rá a magyar küldöttségre, Teleki Pálra és Csáky Istvánra. Az erőnek hatására fogadtuk el a hadviselő hatalmak döntőbíráskodását. A kényszer elfogadása nem bűn, mert ez magában bizonyítja az ártatlanságot. Az idegen uralom alá kényszerített magyar nép nem hajlandó végleg beolvadni és szülőhazáját sem kívánja feladni. (Út...196.)

* * *

1918. november 8-án Kárpátalján nemzeti megmozdulás volt, amely követelte a népszavazás alkalmazását és a Magyarországtól való elszakadást.²⁰⁵ **1918. decemberében Magyarország autonómiát biztosított Kárpátaljának. „A Soym (Kárpátaljai ruszin parlament) Munkácson összegyűlt és kijelentette a Magyarországgal való egyesülést.”²⁰⁶ (Út...198-199.)**

* * *

Kárpátalja függetlenségének kérdése az 1919 szeptemberi St. Germain-i Béke Egyezmény-ben foglaltatott, de a csehek nem fogadták el, ezért Csehszlovákiának ítélték. (Út...199.)

²⁰⁴ Raffai Ernő: Magyar Tragédia Trianon 75 éve, Budapest, 1996. 28.

²⁰⁵ Hokky Károly: Ruthenia, Spearhead toward the West, 14. Translated by Alexander Gallus, Gainesville FL. 1966. 14. Macartney, C.A.: Hungary and her Successors, 213.

²⁰⁶ Hokky Károly: Ruthenia, Spearhead toward the West, 14.

* * *

Hazánk két fő okból kifolyólag követelte Kárpátalját. Az első, hogy 1919. május 9-én a második Központi Tanácskozáson kinyilvánították maradási szándékukat hazánk mellett. Másodsor, hogy történelmünk folyamán mindig hűek voltak hozzánk. II. Rákóczi Ferenc szabadságharca idején (1703-1711) nyolc éven át a leglelkesebb támogatói voltak a felkelésnek. Tulajdonképpen Rákóczi az ő kérésükre és támogatásukkal indította el a szabadságharcát. A ruszinok meg is kapták az elismerést, „gens fidelissima” (a leghűségesebb nép).

Benes nagyon meglepődött, amikor megadták minden felnagyított követelését. **„Szinte megrettenek, amikor látom, hogy mindent, amit kérek, odaadnak. Ez túl sok.”**²⁰⁷ 1919. szeptemberében a csehek megkapták Kárpátalját, de Masaryk 1920-ban már odaígérte a szovjetnek.²⁰⁸ Ebből látható, hogy a csehek mennyibe vették a népakaratot, akkor, amikor „az igazi demokráciáról és emberiségről” szónokoltak. (Út...199.)

* * *

Kárpátalján, az 1926-évi 17-es törvény értelme szerint, a cseh lett a hivatalos nyelv, pedig 1910-ben a csehek száma csak 234 volt. Vajon mire alapozták döntésüket a nagyhatalmak e terület csehszlovák elcsatolásánál? Népszavazás nem volt, Csehszlovákia teljesen figyelmen kívül hagyta a Békeparancs előírásait, és minden kisebbségi népnek megtagadta az alapvető emberi jogokat. (Út...200.)

* * *

Július 9-én a magyar kormány támogatta Tisza István álláspontját és felhatalmazta annak kivitelében. Július 14-én Bécsben, a Korona Tanács második összejövetelén, nagy propaganda megnyilvánulás indult Tisza ellen, különösképpen a franciák oldaláról, mert Tisza ekkor már elfogadta Gróf Berchtold Szerbiának nyújtandó ultimátumát.

A Vörös Könyv tanúsága szerint, a július 19-én Szerbiának küldött ultimátumban olvashatjuk Tisza feltételét. Ha Ausztria megnyeri a háborút, Magyarország nem fog területelcsatolást végrehajtani Szerbiával szemben. Az itt írottak a bizonyítékok arra, hogy Benes becsapta szövetségeseit, amikor Tiszát okolta a háború beindításáért. Benes, Masaryk propagandahadjárata azt állította, hogy Tisza és Magyarország felelős a háború kirobbantásáért. Sajnálatosképpen Tisza István (a királyi ház iránti hűsége miatt) a császárnak írt levelét nem publikálta. Tiszát meggyilkolták a kommunista felkelés alatt, háborús bűnösnek minősítve. Halála után, bebizonyosodott, hogy július 14-én miért fogadta el Berchtold javaslatát.

Pozzi írja: **„Ma már tudjuk, hogy akkor már valóban megkezdődött. Tudjuk azt is, hogy Sasanov, II. Miklós cár nevében, körtáviratban értesítette az összes kormányokat, hogy: 'Oroszország előre is visszautasít minden mérséklési közbenjárást, amely Pétervárott megkíséreltetnék.' Most már a magyaroknak nem volt többé módjukban választani: A szükség kényszerítette őket, hogy**

²⁰⁷ Hokky Károly: Ruthenia, Spearhead toward the West, 17. Martin William: Les Hommes d'État pendant la Guerre, 316.

²⁰⁸ Hokky Károly: Ruthenia, Spearhead toward the West, 17. Narodny, Listy: National Lists, the newspaper of Kramar, Issue July 11, 1924.

együtt menjenek Ausztriával, – együtt Németországgal – együtt mindenkivel – aki segíthette őket területüknek megvédésében a fenyegető orosz betörés ellen. . . A Vörös Könyv-ben közzé tett jegyzőkönyvek tanúskodnak arról, hogy Tisza még így is csak azon feltétel alatt volt hajlandó hozzájárulni az ultimátumhoz, ha az összes hatalmakhoz egy jegyzéket küldenek azzal a kijelentéssel, hogy Ausztria-Magyarország még győzelem esetén sem vesz el semmiféle területet a legyőzött Szerbiától.²⁰⁹ (Út...205-206.)

* * *

1918. október 9-én a cseh képviselők kivonultak a bécsi Reichsrat-ból. Október 14-én Benes tudatta a Szövetségesekkel, hogy az ideiglenes csehszlovák kormány hivatalosan megalakult. Október 15-én a franciák elismerték az ideiglenes kormányt. Október 18-án Wilson visszautasította a Monarchia békejavaslatát, amely javasolta egy föderális cseh, szlovák, jugoszláv állam létesítését. Helyette elfogadta a csehszlovák műállam létrehozását. Október 28-án a Cseh Nemzeti Tanács és a négy párt vezetői kikiáltották a csehszlovák köztársaság megalakulását. Október 30-án a Szlovák Nemzeti Tanács túrócszentmártoni megbeszélésen 90 protestáns és 15 római-katolikus szlovák küldött kikiáltotta Felvidék (Slovensko) elcsatolását. Ezt a Függetlenségi Szlovák Nyilatkozatot 1920-ban elismerték, mint „népakarati döntést”. **Hogyan lehetett ezt népakarati döntésnek elfogadni, amikor csak a szlovákok szavazhattak, az ott élő magyarok nem? Ezért is szükséges egy új határkiigazítási tárgyalás. (Út...207.)**

* * *

1918. október 14-én, amikor Csehszlovákia létrejött, az ország azonnal csatlakozott a Szövetséges hadakhoz. 270 képviselőt hívtak meg az első Csehszlovák Nemzetgyűlésre, de közülük egy sem volt német vagy magyar.²¹⁰ (Út...211.)

* * *

A népek befolyásolása érdekében, meghamisították a statisztikai arányokat. Az 1910-es népszámlálás 1 069 978 magyart számlált a Felvidéken. Az 1921-es cseh népszámlálás már csupán 744 620 magyart említ. 1924-ben 106 840 magyart toloncoltak ki. Az 1930-as cseh népszámlálás pedig csak 719 569 magyart jegyzett. 1941-ben, amikor a Felvidéket visszacsatolták hazánkhoz, 896 677 magyar került vissza, pedig a Felvidéknek csak egy része lett visszacsatolva. 1918. szeptemberében a felvidéki elemi iskolák száma 3641 volt, ebből 3298 volt magyar nyelvű. A szlovák és német nyelvű iskolák száma 343 volt. Az 1937-38-as iskolaévben, a felvidéki magyar iskolák száma 754, Kárpátalján 121. Szlovákiában az eredeti 60 gimnáziumból csak 8-at hagytak meg. A csehszlovák egyetemen egyetlen magyar tanárt sem alkalmaztak, és egyáltalán nem volt magyar tanítás.²¹¹ (Út...211.)

* * *

²⁰⁹ Pozzi, Henri: A háború visszatér, 200-201.

²¹⁰ Kostya Sándor: A Felvidék, Budapest, 1990. 135.

²¹¹ Kostya Sándor: A Felvidék, Budapest, 1990. 136.

1921. augusztus 29-én az Egyesült Államok különbékét kötött Magyarországgal és ebben kijelentette, hogy nem ért egyet az új határok megvonásával. Lloyd George 1927-ben így nyilatkozott: „**Sohasem tulajdonítottak a trianoni békeszerződésnek olyan jelentőséget, hogy azt megváltoztathatatlanak hitték volna.**”²¹² (Út...213.)

* * *

Benes ugyanakkor új könyvében: Probleme Nove Evropy a Zahranicny Politika Ceskoslovenska-ban elégtelenségét fejezte ki az új határok miatt. **1926. február 3-án, az új nyelvtörvény szerint, Kárpátalján hivatalos nyelvvé a cseh nyelvet tették. 1926. június 26-án az új törvény kihangsúlyozta, hogy azon állampolgárok, akik 1910 előtt négy évig itt éltek ezen a mostani csehszlovák területen, benyújthatják kérvényüket a csehszlovák állampolgárságért.** Seton-Watson, 1928. március 5-i szlovákiai látogatása után, a *Times* hasábjain folytatólagosan hirdette az itteni kisebbségek nehézségeit, s hogy a Duna medencei *status quo* fenntartása veszély a békére. 1929. szeptember 25-én Masaryk elnök a *Times* szerkesztőjének kijelentette, hogy van egy lehetséges megoldás a területi kérdésben. Ekkor Masaryk önmaga a békés határkiigazítás gondolatára jutott. Csehszlovákiában, az 1930. december 2-i népszámlálás szerint, 7 446 632 cseh élt. A többi nemzetiségek száma 7 282 904 volt: 3.318.445 német, 2 309 972 szlovák, 719 569 magyar, 568 941 ruszin, 204 779 zsidó, 100 322 lengyel, 14 170 oláh, és 46 706 egyéb.²¹³

A kisebbségek többször is kérvényt nyújtottak be a Népszövetséghez, hogy vizsgálják felül panaszaikat. A csehszlovák népszámlálás szerint a magyar népesség: Pozsony, Kassa, Ungvár, 20% alá esett, ami egy otromba hamisítás. 1932. március 5-én Tardieu, francia elnök meghirdette a Dunai Föderációs tervét: Az öt dunai állam dolgozzon ki egy kedvező vám díjszabást, és lassan közeledjenek egymáshoz egy Dunai Föderáció fokozatos létrehozására. 1933. február 16-án, Genf városban, Benes kezdeményezésére létrehozták a kisantant államokon belül a Diplomata Föderációt, amely magyarelles célzattal létesült.

1933. április 15-én, a nyitrai ünnepségen a csehszlovákok képviselőjében Hlinka Andrej egy kiáltványt olvasott fel, melyben követelte a Pittsburghi Egyezmény elismerését, melyet Masaryk hitelesített, mivel ez ideig figyelmen kívül hagyták. December 7-én Benes visszautasította a szlovákok követelését. 1936. március 26-án a csehszlovák Nemzetgyűlés elfogadta a törvényjavaslatot, amely az állam védelmét határozta meg. Elhatározták egy 25 km széles terület befagyasztását a határ mentén, és elkezdték a cement bunkerek építését. E területen belül a „nem megbízható” állampolgárok (magyarok) földet nem birtokolhattak, munkát nem vállalhattak és nemzeti szempontból fontos állást nem tölthettek be.

1938. április 4-én Hlinka Andrej megtett mindent, hogy megszerezze a szlovák autonómiát. Május 17-én a magyarok egyenlőségért és az önrendelkezés alkalmazásáért tüntettek Pozsonyban. Május 21-én Csehszlovákia mozgósított és 300 000 katonát helyezett a határra. Párizs és London elhamarkodottnak nyilvánította a rendeletet. Szeptember 16-án kormányunk kifogásolta a cseh mozgósítást. A következő napon a csehszlovákiai magyarok megint csak tüntettek az előbb említett jogokért. **Szeptember 19-én Chamberlain, Deladier és Bonnet Londonban**

²¹² Kostya Sándor: A Felvidék, Budapest, 1990. 144. Kovács Imre: Magyarország megszállása, Toronto, 1979, 376.

²¹³ Kostya Sándor: A Felvidék, Budapest, 1990. 149.

elfogadták Hitler javaslatát Csehszlovákia határának megváltoztatására. Szeptember 22-én Hodzsa elnök leköszönt, és Benes lépett helyébe. Jan Syrový tábornok szeptember 23-án újabb mozgósítást rendelt el, és kihirdette a háborús állapotot.

Szeptember 29-én Hitler, Mussolini, Chamberlain és Daladier Münchenben találkoztak. A Négyhatalmi Szervezet elhatározta a Csehszlovák Szudéta-föld október 1 és 10-e közötti feladását. A magyar kisebbségi kérdés tárgyalását három nappal későbbre napolták. Október 5-én Benes leköszönt az elnökségről, a németek pedig visszafoglalták a Szudéta-földet.

Chamberlain kijelentette, csak akkor tudja garantálni a cseh határokat, ha megoldják a magyar problémákat. (...) Október 26-án Csehszlovákia javasolta, hogy Német-, Olasz- és Lengyelország legyenek a döntőbírák ez ügyben. Október 30-án elfogadták a megbízást. November 2-án Bécsben, a Belvedere palotában, Ciano és Ribbentrop külügyminiszterek egyezsége jötték, mely szerint Magyarország visszakapott 11 912 km² területet 1 600 000 lakossal. Ezt az egyezményt I. Bécsi Döntés néven ismerjük.

November 6 és 10 között honvédeink visszafoglalták az ősi földet. 1939. január 6-án a cseh hadsereg megtámadta Munkács városát, de vereséget szenvedtek. Március 7-én a csehek hűségüket követelték a tótoktól, melyet a szlovák kormány megtagadott. 1939. március 15-én Szlovákia kihirdette függetlenségét. **Március 17-én Tiso elnök a szlovák kormány nevében felkérte Hitlert Szlovákia támaszává, melyet Hitler elfogadott, és részben megszállta Szlovákiát. Március 23-án Hitler 25 évre garantálta Szlovákia függetlenségét.**²¹⁴ (Út...214-215.)

* * *

A csehek elsőrendű programjukká tették a magyar intellektuális dolgozók elbocsátását. Magyarelles cseh és tót nacionalistákkal töltötték fel helyüket. Ez az eljárás teljesen megegyezik a szovjet kommunista ideológiával. Jól látható a becstelen cseh és tót viselkedés. Először német-támogatók voltak, majd átsétáltak az orosz cárok táborába, azután a szovjetnek lettek majmolói. Hűségüket bizonygatták a franciák felé, hirdetőivé váltak a demokráciának, és rendíthetetlen köztársaságiaknak is vallották magukat. Nem számított, hogy hová, kinek ígértek hűséget, a lényeg az volt, hogy megtarthassák elorozott területeiket.

Benes a fentebb említett könyvében így ír rólunk: „Magyarország számára egyetlen út állna nyitva az érvényesülés felé: a csatlakozás lehetősége a lengyel-csehszlovák konföderációhoz. Ellenkező esetben Magyarországra szigorított második Trianon vár.”²¹⁵ Benes szerint a kisebbségi kérdés megoldható. Mondta, hogy be kell vezetni egy könnyebb lakosságcserét, és a be- és kivándorlást meg kell könnyíteni. Ez azt jelenti, hogy ha az elszakított magyarság nem akar elnyomottként élni, akkor kivándorolhat, elhagyhatja ősi földjét, de azok, akik ezt nem tudják megtenni, elkészülhetnek egy erőszakos beolvasztásra. Benes később azt írta, hogy a kisebbségek védelmét, jogainak biztosítását a demokratikus emberi jogok fogják szavatolni és nem a nemzetiségi jogok. **Ez pontosan az ellenkezője annak, amit a trianoni tárgyalásokon hangoztatott, amikor azt állította, hogy mi magyarok a cseh és szlovák népet elnyomtuk. A Felvidék megszerzését a nemzetiségi jog alapján kérte és kapta meg.**

²¹⁴ Kostya Sándor: A Felvidék, Budapest, 1990. 154.

²¹⁵ Kostya Sándor: A Felvidék, Budapest, 1990. 177.

Az európai kisebbségi sorban élő népek a két világháború közötti időkben állandóan méltatlankodtak az 1919. szeptember 10-én kötött St. Germain-i Szerződés ellen, amely csak a nyelvi és vallási jogokat lett hivatva biztosítani. Ugyanakkor az elfogadott nemzetközi törvény kinyilatkozta, hogy a nemzetiségi jogok biztosítják a kisebbségi jogokat. Benes állítása szerint, a második világháború egyik okozója a túlzott nacionalizmus volt: „. . . ezért az új Európában a humanizmust kell előnyben részesíteni a nacionalizmussal szemben.” De „elfelejti”, hogy a két világháború között **nem a kisebbségi nacionalizmus okozta a háborút, hanem az extra-soviniszta és imperialista kisebbségi célok.**²¹⁶ (Út...215.)

* * *

A csehszlovák „igazságszolgáltatás” nem vette figyelembe az egyéni magánjogokat. Ez kommunista ideológia volt, de ugyanakkor alkalmazták a fasiszta ideológiát is, a közös bűnösséget a németek és magyarok ellen.²¹⁷ (. . .) Jól ismert tény, hogy milyen borzasztó volt az élet a szovjet kommunista rendszer alatt, most adjuk a fentiekhez az utód-államok kisebbségellenes törvényeit, és akkor fogalmat alkothatunk a magyarok és németek szenvedéséről, pedig 896 óta élünk itt, soha nem hagyva el e területet. . . **Mi nem „telepedtünk be” Csehszlovákiába, ez a föld szuverén magyar terület volt.** (Út...217.)

* * *

Vigh Károly írja le a Szlovákiai magyarok sorsa című könyvében „a pozsonyi magyarság 90%-ának elűzését a *szlovák fővárosból*. Pozsonyban 1945. május 5-én a magyarok lakásaira szlovák katonák törtek rá. A csomagolásra fél órát adtak, majd 50-100 fős csoportokban áthajtották őket a Dunahídon Ligetfaluba.” Raffay ezzel kapcsolatban megjegyzi, hogy Pozsony 1938-ban nem került vissza, ezért nem volt még úgynevezett „magyar megszállás” sem. E durva intézkedés után a tótok megkezdték a „vissza-szlovákosítást”. Így leszorítva a magyarok számát tudták csak létrehozni Szlovákiát.²¹⁸ (Út...218.)

* * *

1983. novemberében a Csehszlovák Kormány új iskolai törvényjavaslatot terjesztett elő. Bezártak volna minden magyar iskolát. A Duray által akkor szervezett Kisebbségi Jogi Bizottság a Hussak Gustav elnökhöz fellebbezett, és ennek következtében a javaslatból nem lett törvény, értesítették a Bizottságot, hogy az iskolákat nem lehet törvényileg bezárni, de a Kormány kieszközli, hogy ez megtörténhessen miniszter tanácsi döntéssel. Röviddel utána Durayt megint bebörtönözték, és szigorított fogságban tartották, hetekig még a felesége sem látogathatta meg. Ekkor a vád ellene az volt, hogy Csehszlovákia jó nevét akarta befeketíteni. A Magyar Emberi Jogi Alapítvány tüntetett New York-ban és Ottawában, így sikerült kiszabadítani Durayt.

A Csehszlovák Kormány célja nyilvánvaló volt. 1943-ban nem sikerült teljesen kiirtani a magyarokat, ezért a Kassai Programban ezt felgyorsították. A sok ezer magyar és vezetőik likvidálása után azt hitték, végleg megtörték a magyar

²¹⁶ Kostya Sándor: A Felvidék, Budapest, 1990. 177.

²¹⁷ Raffai Ernő: Magyar Tragédia Trianon 75 éve, Budapest, 1996. 33.

²¹⁸ Raffai Ernő: Magyar Tragédia Trianon 75 éve, Budapest, 1996. 34.

ellenállást, a maradékot meg beolvasztják. De az elnyomás új vezéreket hozott, akik szembeszálltak velük és feltárták a szlovák szocialista nacionalisták cselekedeteit. A magyar küzdelemben csekély remény mutatkozott. Csehszlovákiában akadt egynéhány bátor tárgyilagos személy, akik támogatták Durayt. A vész csak onnan származik, hogy egyetlen egy szlovák vagy cseh emigráns sem vállalkozott Duray támogatására. Ez jól tükrözi a szlovákok kinti politikai nézetét, amely megegyezik az otthoni cseh és szlovák látszat-szocialista vezetők nézetével. Ha ez nem így lenne, akkor támogatták volna azon cseh értelmiségieket, akik kiálltak Duray érdekében.

A magyarok kiirtása folytatódott nemcsak a fent említett módon, hanem a magyar földrajzi nevek, városok, falvak, megyék, erdők, völgyek, hegyek, patakok neveinek szlovákosításával. **A sajtóban magyar nevek említése tiltva lett. Pozsony vagy Kassa nevének leírásáért 20 000 arany koronabüntetés járt.** Több száz éves történelmi magyar városi utcaneveket kereszteltek át. Komáromban csak a Jókai nevet hagyták meg, de ezt is tót kiejtés szerint, Jókaihó-ra változtatták.

Ezzel ellentétben Csonka Magyarország azon területein, ahol a szlávok élnek, magyar türelem és megértés elve alapján a helynevek kétnyelvű felirattal bírnak.²¹⁹ (Út...222.)

* * *

A legtöbb politikus azt nyilatkozta, hogy túl késő a határkiigazítás, mert az idegenbe szakadt magyarság nagyon szétszóródott és már beolvadt. Egy kívülálló számára valóban ezt a látszatot keltheti, hogy például Pozsonyban az utcán nem lehet magyar beszédet hallani. De az 1998-as választás más képet mutatott. Az évtizedes szlovákosítás és kitelepítés, szétszórás, az állampolgárság megvonása ellenére, a Magyar Koalíciós Párt került ki győztesen, minden magyarlakta területen. Az 1991-es népszámláláson 608 000 lélek vallotta magát magyarnak. Az 1998-as választás azt mutatja, hogy majdnem minden szlovákiai magyar támogatja a Magyar Koalíciós Pártot. **Ezért nagy szükség van a határkiigazításra vagy legalább is egy teljes magyar szlovákiai autonómiára.**²²⁰ (Út...223.)

* * *

Lakatos István szintén nyilatkozott a békés határelrendeződésről. „Én kijelentem Önök előtt, hogy nem akarok semmiféle igazságtalanságot a román néppel szemben. **De igazságtalannak találom azt, hogy 10 millió magyar, akik 1918-ban éltek Magyarország területén, az kapjon a területéből 93 000 km²-t, és a 2 900 000 román 104 000 km²-t.** Egy területet, amelyen vegyesen lakik a román és a magyar lakosság, igazságosan csak úgy lehet elosztani, ha nemcsak az egyik kapja az egész területet, hanem mindkettő áldozatot hoz és a lakosság arányszáma szerint osztoznak. 1910-ben Erdély lakosságának 48%-a román volt, és csak 36%-a volt magyar. Ez jár nekik az igazság nevében. De nem az egész Erdély, közel 2 millió magyarral együtt. A 2 millió magyar nem birkaállomány, amelyet a franciák elajándékozhatnak Romániának, csak azért, mert 1916-ban az ő oldalukon léptek be a háborúba.”²²¹ (Út...223.)

* * *

²¹⁹ Kostya Sándor: *A Felvidék*, Budapest, 1990. 189-193.

²²⁰ Raffai Ernő: *Magyar Tragédia Trianon 75 éve*, Budapest, 1996. 40.

²²¹ Raffai Ernő: *Magyar Tragédia Trianon 75 éve*, Budapest, 1996. 40.

1994. szeptembertől, Stollmár G. Ilona folytatólagos cikksorozatot írt, *Keresztény Magyar Vetés* címmel, a jugoszláv szörnyűségekről.

Az 1941-ben kezdődött magyarellenségesség a szerbek között idővel mind jobban kiszélesedett. Ismertetnem kell röviden a bácskai vérengzés egyes részleteit, melyeket mindaddig sikerült nekik titokban tartani. A jugoszláv kommunista diktatúra meggátolta a magyarellenes bűntények feltárását a nemzetközi közvélemény előtt. **A háború óta több nemzetnek visszafizették elvesztett javaikat, sőt, többszörösen is megfizették az elszenvedett fájdalmakat; ugyanakkor mi még meg sem említhettük az ellenünk elkövetett bűntényeket, mert azonnal sovinszta, nacionalistának bélyegeznek, s a sajtó véleménye szerint ez a legnagyobb vétek manapság. Csak egyetlen nemzetnek szabad fájdalmait, sérelmeit szüntelenül felemlíteni. (Út...225.)**

* * *

Az emberi alapjog azt jelenti, hogy nem lehet megkülönböztetést alkalmazni, az etnik kollektív jogok azonban többet követelnek ettől. Szabad nyelvhasználatot, saját nyelvoktatást, amely segít a népi jellegzetesség fenntartásában. Az USA támogatja a *status quo* megőrzését. Úgy véli, ez segít a rend fenntartásában is. Úgy hiszi, a kollektív jogok elismerése esetén felbillenne a nyugalmi helyzet. Ez a magyarázata annak, hogy az USA majdnem minden esetben, nem az elnyomott lázadót támogatja, hanem a hatalmon lévő kormányt! Az USA könnyen segítségére lehetne az elnyomott népeknek, ha elismerné, hogy őket is megilletik az általa fenn hirdetett demokratikus jogok: szabadság és függetlenség, abban az esetben, ha ez a csoport nem egy bevándorolt menedékjogot kért, és így települt le egy megszervezett országban. **Ha ez a kisebbségi etnikum emberemlékezet óta egy helyben volt, nem vándorolt el otthonából, csak felsőbb hatalmi intézkedés által került kisebbségi sorsba, akkor megilleti őket a függetlenség. De ha ez az etnik csoport menekültként vándorolt és települt le, ilyen formán benépesítve a határmenti területeket, akkor ez a népcsoport nem követelhet függetlenséget, autonómiát, mert ez egy újkori honfoglalás lenne, amit egyetlen szuverén állam sem engedhet meg. (Út...229.)**

* * *

Magyarország nem volt abban a helyzetben, hogy sikeresen szálljon szembe az utód-államok magyarellenes propagandájával, mert az első és a második világháború előtt és után országunk nem volt teljesen szabad. Gondolok itt az Osztrák-Magyar Monarchiára, a német majd a szovjet megszállásra. A második világháború után az a hazugság terjedt el, amelyet még mindig szajkóznak, hogy a II. Bécsi Döntéskor a visszacapott régi magyar területek Hitler jóvoltából kerültek vissza, mivel hűséges támogatói voltunk a náci Németországnak, és nem azért, mert a visszacsatolást a területek magyar népességi arányszáma igazolta. Ezért e döntést Jaltában érvénytelenítették. Az igazság az, hogy az I. Bécsi Döntéskor Tisó, Szlovákia elnöke kérte Németország és Olaszország közbelépését. A II. Bécsi Döntés, úgyszintén német és olasz döntőbíráskodással jött létre, mert akkoriban Európában, főleg Közép-európában, ők voltak a hatalom birtokosai. (Út...230.)

* * *

1992-ben, amikor Csehszlovákia megszűnt, szétesett, alkalom mutatkozott egy igazságos határkiigazításra, de a kozmopolita Antall József kormánya, és az őt követő kommunista bérenc, Horn Gyula, elmulasztották az alkalmat visszakövetelni azon magyar városokat Szlovákiától, amelyek az 1910-es népszámláláskor magyar többségűek voltak. Jugoszlávia felbomlásakor ugyancsak elmulasztották az alkalmat, hogy kérjék a magyarlakta területek visszacsatolását. Az említett kormányok még az autonómiát sem igényelték az itteni magyar kisebbség részére. Kinek a hibája ez? Talán a magyar népé, mivel elmulasztottak egy valóban magyar kormányt választani? Nem, a felelet világos: ez azért van, mert a sajtó, a hírközlő szervezet és Nyugat még mindig olyan politikai csoportot támogat, amely az ő filozófiáját vállalja. Azt a magyar politikust, aki valóban magyar érdekekért száll síkra, azonnal zsidóellenesnek, nacionalistának – az utóbbi mintha bűn lenne – neo-nácinak, fasisztának bélyegzik, és nem engedik hatalomra jutni. Ezért igazi magyar kormány eddig nem jöhetett létre. Talán ennek ismeretében a jövőben megvalósíthatjuk ezt, és az utód-államok magyar kisebbségei is előjöhetnek követeléssel. **Ilyen kollektív jogokat ismertek el, és adtak meg Olaszországban, Spanyolországban, Belgiumban és Finnországban. Itt az idő, hogy az utód-államok magyarsága is elnyerhesse jogait. (Út...230.)**

* * *

A Szovjetunió megszűnésekor, 1990-ben kétfajta nacionalizmust különböztettek meg, és mind a kettő erőre kapott a kommunizmus bukása után. Az egyik a támadó nacionalizmus, amelynek a célja: létrehozni az egynyelvű, egykultúrájú államot, elnyomva minden kisebbséget. Ez az, ami a jelenlegi Szerbiában, Rumániában és Szlovákiában uralkodik. A másik, a védekező nacionalizmus, mint az albán szabadságharcos Koszovo, amely harcol a támadó nacionalizmus ellen. Mi lehet itt a megoldás? Az itt élő elnyomott népek, boszniaiak, albánok, magyarok, horvátok, németek nem tűrhetik tovább ezt a helyzetet, hisz az uralkodó állam végcélja az ő kiirtásuk. A *status quo*-t támogató államok, Rumánia, Szlovákia, Szerbia elvesztették a nép bizalmát, mert nem képesek igazságos, törvényes életet biztosítani a kisebbségi népeknek. (Út...232.)

* * *

Magyarország sohasem adta fel a reményt, hogy követelései meghallgatásra találjanak, és visszakapja elrabolt területeit. **Nem fegyveres erőszak által hajtotta ezt végre, pedig erre volt lehetősége 1937-ben, amikor Darányi Kálmán miniszterelnök Berlinbe látogatott Kánya külügyminiszterrel. Ekkor Hitler értésükre adta, hogy visszafoglalhatják a Felvidéket és Kárpátalját.**²²² Erre az ajánlatra Endrey Antal szerint az volt a magyar kormány válasza: Magyarország nem hajlandó semmiféle fegyveres beavatkozásra Csehszlovákia ellen. Az 1938. szeptember 29-i Münchener Értekezleten, amikor a négy nagyhatalom, Anglia, Franciaország, Németország és Olaszország tárgyalta Csehszlovákia kérdését, a magyar kérdést döntőbírói intézkedés alá helyezték.²²³ A négyhatalmak a Szudétaföldet visszaadták Németországnak. A világsajtó e döntést „München szégyenének” titulálja. (Út...233.)

²²² Macartney: Hungary, a Short History, Edinburgh, 1962. 227.

²²³ Endrey Antal: Hungarian History Part III, Melbourne, 1981, 102-103.

* * *

1938-ben a külügyminiszterek Komáromban tárgyalták a csehszlovák-magyar kérdést. A tótok e tárgyalásokon követeltek minden vegyes lakosságú területet, beleértve még azt is, ahol mi, magyarok voltunk többségben. Nem akartak népszavazást. Kárpátalja autonómiáját Csehszlovákia uralma alatt követelték. 1020 éven át a tótok hűséges állampolgárai voltak a magyar királyságnak. 1976. augusztus 17-én megemlékezést tartott a szlovák szarvasi evangélikus gyülekezet, ahol ígét hirdetett Harmati Béla, déli evangélikus püspök és Július Filió, a szlovák evangélikus egyház püspök-elnöke. A megemlékezésben elmondták, hogy 275 éve Harruckern János György báró által behívott evangélikus jobbágyok, akik a török dúlás után menekültek Szlovákia területéről Szarvasra, itt megteremtették a hitélet minden feltételét. **Ez általuk származó újabb bizonyíték az idemenekülésről és méltányosságunkról.**²²⁴ (Út...233.)

* * *

Az 1890-es népszámlálás úgyszintén előnytelen volt miránk nézve, mert nem jegyezte kellő pontossággal a magyar lakosságot. A római-katolikus egyház tanítása szerint csak a katolikusok üdvözülnek és mennek a mennyek országába. Azok, akik nem tartoztak a római-katolikus egyházba, automatikusan kizárattak, és bűnösnek nyilvánítottak. Ez a hiedelem előítélettel töltötte el a katolikus híveket a református, zsidó, és görög-keleti vallásúak iránt. **Mivel az egyházi nyelv a nem katolikusoknál az anyanyelv volt, és az egyházuk nem követelte az egyházi adó, a tized, behajtását, sokan a magyarok közül, rácnak, németnek és oláhnak vedlettek át. A római katolikus egyház kapta a megbízást már Szent László korában, hogy a népszámlálást levezesse. A katolikus egyház által irányított népszámlálás viszont egyszerűen az „egyéb” kategóriába sorolta az ún. „eltévelyedett magyarokat”, ezzel is csökkentve a magyarok számarányát. Ez a tényező is hozzájárult ahhoz, hogy saját földjén a magyarság kisebbségi sorsra jutott.**²²⁵

Komáromban a delegációk nem tudtak egyezsége jönni Pozsony, Nyitra, Kassa vidékei felől, ahol a lakosság ekkor 50%-ban magyar és 32.5% tót volt. **Ezért a szlovákok és csehek felkérték a németeket és olaszokat a döntőbíróvágra. A csehek megtagadták a ruszin képviselők népszavazás kérelmét. Biztosak voltak abban, hogy népszavazás esetén e terület visszakerült volna, mert Ungvár 80.3%-ban magyar, a ruszinok pedig csak 3.8%-ban voltak jelen. Munkács 73.5%-ban magyar város volt, a 8.1%-os ruszinokkal szemben. A csehek a tótok követelését támogatták. (Út...226.)**

Kormányunk érkezésükre találta az időt régi vágyunk, elszakított területünk egy részének visszaszerzésére. A franciákat megverték a németek; a Szovjet 22 évvel ezelőtt Rumániát biztatta megtámadásunkra, most pedig minket ösztökélt oláh elleni támadásra. Rumániának nemcsak minket, de a bolgárokat is figyelembe kellett vennie egy esetleges háború esetén. Az erő-egyensúly is javunkra billent. A kisantant 1938-ban megszűnt. A csehek német megszállás alá kerültek. Jugoszlávia nem szerb

²²⁴ 1976. augusztus 23 *Magyar Élet*, Toronto

²²⁵ Török Sándor: *Településtörténeti tanulmányok és határproblémák a Kárpát-medencében*, 1973, Astor Park FL. Báli József: *A gúzsba kötött világ*, 164.

lakossága szabotált volna minden szerb katonai mozgalmat, ezért nem kellett tartani egy innen jövő támadástól. Az I. Bécsi Döntéskor visszakaptuk Kárpátalját és majdnem 2 millió lakossal gyarapodott az ország lakossága. Ugyanakkor Rumánia lakossága 3 millióval csökkent, és a megmaradt lakosságban 3 millió idegen származású volt, azaz a lakosság 37%-a nem oláh, amely befolyással volt a többi 67%-ra.

Kormányunk tudta, hogy kedvezőbb helyzetbe került, de mégsem bocsájtkozott háborúba, helyette tárgyalásokat szorgalmazott. Érdemes megemlíteni, hogy miniszterelnökünk, Teleki Pál, Horthy Miklós családja, tanácsadója, Bethlen István, a honvédelmi és a külügyminiszter, mind erdélyi származásúak voltak. A külföldi politikusok figyelmen kívül hagyták, hogy kormányunk élve a kínálózó alkalommal az erő-eltolódásban, Erdély fegyveres visszaszerzése helyett a tárgyalási megoldást választotta, amely egy végleges elrendeződést eredményezhetett volna a kisebbségi kérdésben. Ez az idealista politika volt az, amiért elmulasztottuk a kínálózó alkalmat Erdély visszaszerzésére. (Út...241.)

* * *

Hóry András a rumán-magyar tárgyalások megbízottja Turnu-Severin-ben (Szörénytornya) azt az utasítást kapta kormányunktól, hogy ne támaszkodjon a Tengelyhatalmak ígéretére.²²⁶ Ugyanakkor nagyon kiviláglott az oláhok magatartásából, hogy számítottak Hitler támogatására, és a magyar javaslatokra az erdélyi probléma megoldásában, a Turnu-Severin tárgyalásokon.

1. Az ezeréves történelmi jog ellenére sem követeltük minden elkobzott terület visszacsatolását, mert nem óhajtottunk nagyszámú oláh lakosságot az ország határain belül.
2. Kizárólag a teljes Székelyföld visszacsatolása volt lehetséges.
3. **Erdély visszacsatolásának területe, az itt élő lakosság számától függ. Ez a szám magába foglalná az 1940-es terület magyar-oláh lakosságát, amely 2 millió, és az a 280 000 magyar, akiket az oláhok kiűztek, valamint az a 100 000 magyar, akit a magyarelles politikai Amerikába kivándorolni kényszerített, hozzávetőlegesen 2.400.000 lélek. E javaslat szerint kétoldalú lakosságcsere biztosítaná az igazságos tartós elrendeződést.**
4. 1919-ben Magyarország elfogadott volna egy független Erdélyt, de 1940-ben ezt már nem tehette, mert több százezer magyart űztek el szülőföldjéről, és azok, akik maradtak, azokat gazdaságilag teljesen összetörték.²²⁷ (Út...241.)

* * *

A II. Bécsi Döntés kedvezőtlen volt Rumánia részére is, mert területfeladásra kényszerült, és elvesztette az északi rumán nyelvterület 91%-át. **Kedvező volt Rumániára nézve, hogy Németország szavatolta az ország biztonságát, és még az, hogy az általa nyert lakosság száma figyelemreméltóan nagyobb volt, mint az Erdélyben élő rumánok száma. Ráadásul, az oláhok beköltözhetek a német és**

²²⁶ Török Sándor: Településtörténeti tanulmányok és határproblémák a Kárpát-medencében, 1973, Astor Park FL. 325. Hóry, U.o.

²²⁷ Török Sándor: Településtörténeti tanulmányok és határproblémák a Kárpát-medencében, 1973, Astor Park FL. 325.

magyar városokba, ezzel emelték életszínvonalukat. Ki lett a nyertese e döntésnek? Nyilvánvalóan azok, akik a döntést hozták. Kormányunk rákényszerült a németekkel való közelebbi kapcsolat kiépítésére, mert ők 75%-ban támogatták a magyar követeléseket, annak ellenére, hogy kormányunk inkább szimpatizált az angolokkal és az amerikaiakkal. (Út...247.)

* * *

A Bécsi Döntés nem elégítette ki teljesen érdekeinket, de nagy jelentőséggel bírt azért, mert a mi részünkre is alkalmazta a hovatartozás elismerésének jogosságát. A második világháború után, a kommunista uralom alatt, e döntésnek még az említése sem volt szabad, ezért van az az áldatlan állapot, hogy mind ez ideig a trianoni revízió nem merült fel. A háború végeztével a Szovjet három újabb teljes magyar falut adományozott Csehszlovákiának, azzal a megokolással, hogy egy esetleges magyar támadás esetén Pozsony védelme biztosítva legyen. Ez a magyarzat magáért beszél, mert hisz tudjuk, a szocialista államokban a területi kérdés még fel sem merülhetett. **Csehszlovákia valószínűleg azért kapta ez újabb ajándékot, mivel nem viselt háborút a Szovjet ellen, noha nem is tehetne volna, mivel Csehszlovákia ekkor már nem létezett, ugyanis 1939 márciusában megszűnt létezni, és csak a háború után állították vissza.** (Út...247-248.)

* * *

Horthy Miklós 1931. július 21-én a Magyar Nemzetgyűlésen bejelentette: körlevél formájában 23 állam részvételével, egy békés, egységes európai mozgalmat szervez a Szovjetunió ellen. A Nemzetgyűlésen kijelentette: „A jelenlegi világgazdasági krízisből csak a nemzetek békés együttműködése vezetheti ki az emberiséget. Minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy ezt előmozdítsuk.” Horthy politikai nézetét alábbi levele hűen fejezi ki, melyet az alábbi kormányokhoz intézett: Anglia, Olaszország, Svédország, Norvégia, Dánia, Hollandia, Rumánia, Jugoszlávia, Bulgária, Belgium, Japán, Franciaország, Lengyelország, Spanyolország, Svájc, Csehszlovákia, Görögország, Finnország, Észtország, Lettország, Litvánia, Németország és USA.

Horthy levele:

„Amikor a világválság tetőfokára hág, mindenkinek kötelessége lehetősége szerint hozzájárulni az emberiség megmentéséhez.

„Genfben, Lausanne-ban, Stresában és másutt a vezető államférfiak azon fáradoznak, hogy felszámolják a világ e nagy válságát, azonban csak annak a válságnak rendezésére törekszenek, amely a romboló és anyagi kötelezettségekkel járó háborúnak – a határokat eltoló békeszerződéseknek – a számtalan új vámsorompó folytán keletkezett eddig iparszegény államok iparosításának (ebből származik a túltermelés és a munkanélküliség) stb., stb.-nek a következménye. Ha mindezekben a bajokon lehetne is segíteni, amíg túrjuk Szovjet-Oroszországot, ezt a veszedelmes gennygócot az emberiség testén, addig az emberi kultúrát megmenteni, az emberek nyugalmát és prosperitását elérni nem lehet. Azért bátorkodom megragadni a szovjet kérdés megoldásának kezdeményezését, mert Magyarország már saját testén érezte a szovjethatalom borzalmait, továbbá azért mert, meggyőződésem, hogy, amennyiben a kommunizmusnak módjában áll nyugodtan, föltartóztatás nélkül tovább működni, ez az emberiség bukását jelentené. Ezt a kérdést Genfben nem lehet tárgyalni, mert egy nyilvános tárgyalás eleve elgáncsolna

minden kísérletet. Mégis minden más, Genfben tárgyalt kérdést meg kell előznie ennek, mert például hogyan is lehetne végrehajtani Európa lefegyverzését, amíg fennáll a szovjet lerohanás veszélye.

„Szovjet-Oroszország 15 év óta nyíltan megsemmisítő harcot folytat az egész világ ellen azzal a jelszóval, hogy ki kell irtani a nyugati kapitalizmust. És ez a nyugati kapitalizmus, ahelyett, hogy összefogna és felvinné a harcot, segít ellenségének békés és háborús technikájának teljes kiépítésében.

„A szovjet azokat az értékeket, amelyeket egy óriás állam évszázadokon keresztül megtakarított, világfelforgató munkára fordítja. Otthon terrorcsapatot tart fent, külföldön a lázítók seregét, miközben saját munkásainak nem egyszer száraz kenyeret sem juttat. Mint Maurice Paleologue úr, az orosz viszonyok egyik legjobb ismerője mondja: «A bolsevik zsarnokság olthatatlan gyűlöletet fakasztott az orosz paraszt szívében, és a szovjetellenes parasztság alkotja az egész orosz lakosság legalább 90%-át.» Ennek ellenére ez a 160 millió szerencsétlen, külső segítség nélkül nem képes lerázni a 3 millió kommunista párttag rabszolgatartó uralmát, mert egy fegyvertelen tömeg nem boldogulhat tankok, ágyúk, gépfegyverek ellen, annál kevésbé sem, minthogy minden ellenállást, minden szervezkedési kísérletet halállal büntetnek.

„A szovjet dömping hozzájárul a piacok bizonytalanságához, és nem engedi megállapodni a mezőgazdasági termékek és a fa árát. Ennek ellenére, egy állam sem vállalkozik semmiféle szembeszállásra, az egyik azért nem, mert már túl sok a kommunista saját országában, a másik, mert nem kívánja átengedni senki másnak exportlehetőségeit. Olyan kormánnyal, amelyik az adott szó szentségét nemcsak nem ismeri, hanem ki is neveti, sem üzleteket, sem szerződéseket kötni nem lehet. A leszállított árukat esetleg nem fizeti ki, és egy írásban megkötött megállapodás betartására támasztott igényre, az a funkcionárius, aki aláírta a megállapodást, hivatalosan azt válaszolja – mégpedig egy nagyhatalomnak –, hogy az aláírás tényéből semmiféle következtetést levonni nem lehet, hiszen bármikor megváltoztathatja nevét, és ezzel aláírása, mint egy jogilag többé nem létező személyé, érvénytelenné válik.

„Azt ugyan egyetlen józan ember sem kívánhatja, hogy egy állam vezetését a legértéktelemből és legmegbízhatatlanabb elemek vegyék át, mégis a mostani nyomor irigységet és gyűlöletet szít mindenki ellen, akinek még van valamije, és az örökös, tervszerű, jól megfizetett bujtogatás az egész világon veszélyezteti az államrendet.

„A kapitalizmusról gondolhatnak az emberek, amit akarnak, de kétségtelenül az emberi kultúra leghathatósabb mozgatóereje, a jólét reménye és az a kívánság, hogy saját gyermekeinknek valamit szerezzünk, hogy nekik megkönnyítsük a létért való küzdelmet. A számmal megjelölt ember nem igen fog iparkodni, amikor a mindennapi kenyérért kell dolgoznia.

„Alapos kudarc követte azt a kommunista ígéretet, hogy a nemzeti vagyon igazságosabb elosztása által megszünteti a szegénységet. Csak a gazdagságot és vagyont szüntették meg, de ebből a vagyonból számtalan szegény gondtalanul megélt. Ma a legvirágzóbb országok egyike temetővé, az ijesztő nyomor színhelyévé változott. A kommunisták az „egyenlőség” jelszóval harcolnak. Hol van egyenlőség? A nyomorban és a rabszolgaságban. Meg kell semmisülnie annak a hatalomnak, amelyik meg akarja semmisíteni az emberi kultúrát, amelyik megfordítja a tíz parancsolatot, amelyik nem ismeri az erkölcs fogalmát, és a rabszolgaságot ideális állapotnak, a szabadság

gondolatát pedig bűnnek tekinti. A világ lebecsüli a veszélyt, a helyzet napról napra veszélyesebbé válik, hol itt, hol ott csapnak fel a lángok. Meg kell ragadni a kezdeményezést, mielőtt nem túl késő.

„Én ezt megkísérlem, az eredmény iránti minden remény nélkül, inkább lelkiismeretem megnyugtatója végett. Valakinek el kell kezdeni. Meg kell indítani végre ennek a pokoli hatalomnak a megfojtását, a világ gyógyulásának előmozdítása érdekében, hogy lehessen megint élvezni a békét, a boldogságot, a prosperitást. Arra kérem felségedet, illetve excellenciádat, hogy kormányával megbeszélés után, amint lehetséges, jutassa el hozzám Angliának stb.-nek erre az indítványra vonatkozó állásfoglalást tartalmazó válaszát. A választ, magától értetődően, diszkrétan fogom kezelni, és az *senki számára* sem lesz hozzáférhető. A különböző államok állásfoglalásának megrostálása után remélhetőleg léphetünk megint egyet előre. Én a gyors, radikális megoldás mellett volnék, annak ellenére, hogy tudatában vagyok a nehézségeknek, mivel azonban egyöntetű eljárás ez irányban nehezen képzelhető el, elegendő volna talán egy határozat is, amely szerint Szovjet-Oroszországnak tilos árut szállítani, mérnökök és előmunkások beutazási engedélyt nem kaphatnak, azokat, akik már ott tartózkodnak, vissza kell hívni, hitel nincs, és a szovjet dömpinget kereskedelmi jogilag megengedhetetlennek kell nyilvánítani. Éppen így, kommunista pártot, mint politikai pártot – úgy, mint itt Magyarországon – be kellene tiltani. Hiszen még egy szélsőbaloldali kormány sem tűrne meg – mondjuk például – egy rablógyilkos pártot, mint politikai pártot.

„Szovjet Oroszországban és Kínában, 600 millió ember jóformán ki van zárva a fogyasztásból; micsoda évtizedekre szóló fellendülést jelentene, ha ezek az országok egészségessé válnának. És ez az állandó életveszély minden állam számára! Könnyű megrohanni egy deklarált ellenséget, de egy láthatatlan, gátlás nélküli ellenség ellen küzdeni nehéz. Ha majd az egyik 'Atlantique' a másik után ég el, egyik vasúti szerencsétlenség követi a másikat, egyik államférfi másik után tűnik el, akkor már késő lesz.”²²⁸

Hogy az itt közölt felhívást Horthy elküldte-e, nem tudjuk. Eddig még nem találtuk semmi nyomát a körlevél elküldésének. Talán ez azzal magyarázható, hogy ígéretet tett az ügy diszkrét kezelésére.

Miért idéztem Horthy levelét? Bizonyos propaganda körök azt hirdetik, hogy Magyarország volt a leghűségesebb Hitler támogató, és hogy Auchschwitz-ért mi vagyunk felelősek. (Kanadai Magyarság, 1997. szám. július old 5-7) Így háborús bűnösök vagyunk, ezért megérdemeltük a Jaltai Értekezlet 1945 februári büntetését. **Én hiszem, hogy Horthy levele szemléltetően bizonyítja, hogy Magyarország nem, mint leghűségesebb fasiszta és náci támogató, hanem inkább elkötelezett ellenzője a kommunizmusnak, amelyet azóta már a legtöbb nemzet is visszautasított. Ezért mi nem büntetésben, hanem inkább elismerésben kellene, hogy részesüljünk. Ehelyett, a Szovjet „jóvoltából” elcsatolták Csallóközt, és Csehszlovákiának juttatták. E büntetés nem abból származik, hogy a némettel a végsőkig kitarítottunk, hanem Sztálin akarataiból, melyet a Nyugat elfogadott. Sztálin bosszúja volt ez a Szovjet elleni harcba lépésünkért. Szlovákia, e területnyeréssel tovább tágította a pánszlávizmus Nyugat-felé való behatolását. (Út...248-250.)**

²²⁸ Horthy Miklós: Titkos iratai, Kossuth Könyvkiadó, 1963. Második kiadás. 121-127.

* * *

Az 1944. május 19-iki Wehrmacht megszállás után, a kormánynak nehéz volt kitérni a Gestapó követelése elől, amely követelte a zsidók deportálását. **Sámuel Stern, az 1944. március 19-én alakult Zsidó Tanács elnöke jelentette, hogy a magyarok nagyszámú zsidó deportálását akadályozták meg, és még említi, hogy 1944 július és augusztus hónapokban Horthy, Cavallier József, a Szent Kereszt Egyesület titkára, Apor Vilmos, Győr püspöke, Jánosi Ferenc, jezsuita szerzetes, Serédy Jusztinian érsek és Ferenczi László, vezérezredes a Zsidó Testülettel egyetemben 200 000 budapesti zsidó deportálását állította le. „. . .A kormányzó kellő időben lett értesítve a történekről. A terv szerint a kormány letiltotta a deportálást, a külföldi államokra hivatkozva.”²²⁹**

„Ferenczi volt az, aki megmentette a helyzetet: találkozott Eichmannal, és kijelentette, hogy a magyar kormány nem járult hozzá a deportáláshoz, és ha kell, a hadsereg, a fővárosi rendőrséggel, ellenáll bármilyen német erőszaknak is.”²³⁰ „A deportálás megakadályozása után, a kormányunk egyezsége jött a németekkel, hogy a zsidókat koncentrációs táborba helyezi el. A kormány az egyezségben kikötötte, hogy a kerületi tábort az európai normák szerint fogják irányítani, melyet a Magyar Vörös Kereszt fog ellenőrizni.”²³¹ A kormányzó szavatolta, hogy ebből a táborból nem lesz deportálás. „A kormányzó elfogadta indokolásom, és kijelentette, hogy a német egyezség ellenére mégsem hajtják végre a deportálást.”²³² Horthynak, majd Szálasinak, a zsidók deportálásának leállítását nem is annyira e kormányfők egyéni humanitásának érdekéért tüntetném fel, hanem kiemelném a magyar nép humanitását, amely már 1100 éve számtalan esetben bemutatta, hogy bármilyen fajú üldözötteknek, minden esetben menedéket adott és segítette a szenvedőket. Ez a magyar lelkiességi megnyilvánulás volt. Ebben az esetben kormányaink a zsidóság deportálását azzal állították le, hogy magyart az országból deportálni nem lehet, vagyis a zsidókat magyarnak nyilvánították. Így mentették meg a 200 000 zsidót. 1970-es években Izraelben 300 000 olyan zsidó élt, akik Magyarországon születtek. Tehát a hiányzó zsidók egy része odaköltözött.

Szálas Ferenc 1944 október és 1945 április közötti magyar államvezetőt a németek nem kedvelték, mert a magyar hungarista eszméknek volt szószólója. Lucy S. Dawidowich A háború a zsidók ellen, 1933-1945 Bantam Books, 1981 című könyv 513 oldalán írja: „1944. március 22-én új magyar kormány alakult Sztojaj Döme miniszterelnök vezetésével, aki korábban magyar nagykövet volt Berlinben. E szerint, a tényleges hatalmat Magyarországon az a S.S. és a birodalmi meghatalmazott Edmund Vecsenmayer gyakorolta. A politikai pártokat, a szakszervezeteket és sajtójukat betiltották. A Sztojaj kormány azonban nem tudta fenntartani magát a jobboldal – Nemzeti Szocialisták és a fasiszta Nyilas Keresztes Párt Szálas Ferenc vezetésével való – nyílt ellenszegülésével szemben.” Így most láthatjuk, hogy Szálas segítségével döntötték meg a németek által hatalomba helyezett Sztojaj kormányt. Szálas követte Horthy kommunistaellenes harcát. Választania kellett a kommunizmus elfogadása, vagy elutasítása között. A Szovjet elleni harc csak a német szövetség fenntartásával volt lehetséges. A két rossz közül, meglátása szerint, a kevésbé rosszat választotta.

²²⁹ Stern Samuel: „Race with Time”, Hungarian Jewish Studies III. 38.

²³⁰ Stern Samuel: „Race with Time”, Hungarian Jewish Studies III. 38-39.

²³¹ Stern Samuel: „Race with Time”, Hungarian Jewish Studies III. 40.

²³² Stern Samuel: „Race with Time”, Hungarian Jewish Studies III. 40.

Nem német érdekekért szállt hadba, mint ahogy ezzel vádolják, célja a kommunizmus visszatartása volt, amivel felmérhetetlen szolgálatot tett Nyugat-Európa népeinek, amit soha nem értékelték. Pedig ha hét hétig nem tartotta volna fel a Nyugat felé törő szovjet hadsereget Budapest ostrománál (1944. december 25 – 1945. február 13), akkor az angol-amerikai hadak nem szabadíthatták volna fel Nyugat-Európát, így a kommunista Szovjetunió, amely a kapitalizmust tartotta legnagyobb ellenségének, végigrabolta volna a burzsoá Nyugatot és megbecstelenítette volna Nyugat-Európa „bárisnyáit”. Szálasi másik célja, a magyar nemzeti érzés felélesztése volt. Ha Budapestnél nem tartoztatják fel a szovjetet, akkor Nyugat is megtanulja: mi is az a kommunizmus? Biztos vagyok abban, hogy ha anyagiakban és technikai ismeretekkel nem támogatják, sokkal korábban összeomlik a Szovjetunió. Tudom, hogy az itt írottak nem népszerűek, de meg kell említeni, mert a pragmatikus történelemírás megköveteli a valóság leírását, még akkor is, ha a pillanatnyi vagy jelenlegi meggyőződés ezt ellenzi is.

A második világháború utolsó hónapjaiban, a németek Hitler, a magyarok Szálasi vezetésével utolsó erőfeszítéssel megtették mindent a háború megnyeréséért, a csodafegyver bevetésében bízva, de észlelték a veszély elkerülhetetlenségét, amely élelem és a létfenntartáshoz szükséges dolgok hiányában, és az utolsó perc elkeseredett intézkedéseiben mutatkozott meg.

Amikor Winckelmann, a Gestapo parancsnok elrendelte Budapest zsidóságának deportálását, Szálasi Ferenc a rendeletet megtagadta. 1944-ben nyilatkozata minden november első heti Budapesti újságban megjelent. „Nem vagyok antiszemita. Soha nem is voltam az. Aszemita vagyok. A zsidó éppen olyan ember, mint mi vagyunk; brutális erőszakkal nem lehet a kérdést megoldani. Az egyetlen helyes megoldást a cionizmus képviseli. Egyébként is, a kérdés jelenleg nem aktuális, de háború után minden esetre meg kell oldanunk. Nem tömegsírokkal, hanem Európához méltó megoldással. Legutóbb, illetékes német körök a magyarországi zsidóság kiszállítását kívánták. Ezt határozottan megtagadtam, mert tudom milyen sors vár a mai körülmények között a deportáltakra. Tekintve azonban, hogy a magyarországi zsidóság ezt a háborút nem tekinti saját háborújának – mi pedig annak tekintjük – kénytelenek vagyunk addig őket biztonságos elkülönítésben tartani. Hallottam, hogy különböző helyeken sajnálatos atrocitások történtek. Én magam – és kormányom – mindent elkövetek, hogy ezek a jövőben megszűnjenek.”²³³

Lévy Jenő, a világzsidóság magyarországi szakértője a jeruzsálemi egyetemen elmondta, hogy a budapesti zsidó gettó miként menekült meg a német deportálástól. Frederick Werber és Thurston Clarke könyvükben: *Lost Hero* (Elveszett hős), amelyet Frederick Werber nagyapjának Rabbi A. I. Jacobsonnak dedikált: „Eichmann decemberben akarta befejezni 175 000 magyarországi, főleg budapesti zsidók Németországba szállítását, de Szálasi decemberi parancsa megállította. A parancs szerint a gyalogmeneteket megszüntették és csak «munkaképes férfiakat kölcsönöztek volna ki a németeknek», de erre sem került sor. Veessenmayer jelentette Berlinnek, hogy Szálasi parancsa gyakorlatilag a zsidó deportálások teljes megállítását jelenti.” Frederick Werber szerint Szálasi ideje alatt, 1944. október 15-től 1945. április 4-ig kevesebb, mint 50 000 lett a 600 000 zsidóból elszállítva, Macartney angol történész szerint ez időszakban a zsidó veszteség

²³³ Major Tibor: *Nemzet szolgálatában a vértanúságig. Szittyakürt*, 1996. március-április. 10.: Szálasi Ferenc: *Út és Cél, A kortanú, A válság férfija*. Fiala Ferenc: *Zavaros Évek*. Málnási Ödön: *A magyarok őszinte története*.

nem érte el a kétezret.²³⁴ Magyarország vidéki városaiból a zsidók deportálása és annak leállítása a legkritikusabb időben történt, amikor országunk német megszállás alatt volt. A döntéseket a kétségbeesés és az a tudat irányította, hogy ez az utolsó alkalom a határozathozatalhoz, de még ekkor is voltak hivatalosak, akik segítséget nyújtottak, amikor azt tehették. Ellenségeink által terjesztett, ezerszer elhangzott hírverés, miszerint, mi, magyarok vagyunk Hitler utolsó csatlósa, hamis adatokra alapozott, de nagyon elterjedt szöveg! Ezen az alapon marasztalnak el, nemcsak az utód-államokban élő, gyakran félrevezetett ősellenségeink, hanem azok is, akiket mi áldozatosan megvédtünk, emberként kezeltünk az embertelenség keserű éveiben, és bátor kiállásunkért hálás köszönet járna, még a legalacsonyabb etikai felfogás szerint is!

A XX. században, váltakozó vádakkal, háborús bűnösként szenved immáron hetedéziglen a magyarság, akinek áldozatát egy diabolikus művelettel elévülhetetlen bűnné tették alig észrevehető gonosz árnyékhatalmak. De még ma is vannak közöttük olyanok, akik tudatosan szemet hunynak a tények előtt, s vagy a büntudat, vagy az érdekek miatt, nem leplezik le sem a cselekmények, sem a következmények okozóit! De . . . Hála Istennek, . . . a titkosításnak van lejárata, ezért hozzájuthatunk olyan adatokhoz, amikből kiderült: hogyan lett bűnné a számunkra nagyon költséges, ember-baráti cselekedet?!

Hernádi Tibor, hazai történész-író idézi Kovách G. István kutatási eredményét, melyet egy londoni könyvtárban talált: Fasiszta Nemzet? Antiszemita Magyarország? című írásban (Hunnia, 1991). Ez a bizonyíték 1943. október 14-i dátummal C12035 szám-jelzéssel, és 1943. október 15, F.O. 371/34498 számmal van nyilvántartva.

Ebben a dokumentumban „**Namier professzor (zsidó képviselő) aggodalmát fejezi ki Magyarországnak a német szövetségből való idő előtti kiugrása miatt. Megállapítja, hogy Magyarországon a zsidók biztonságban élnek, de a háborúból való kilépés, vagy annak akár a kísérlete miatt Németország megszállná Magyarországot és ezzel a zsidók biztonsága veszélybe kerülne.**”²³⁵

Az itt említett okmányból megtudhatjuk, a brit kormány elutasító válasznak magyarázatát A. W. S. Randall leírása szerint.

„**Namier professzor a zsidó képviselőtől (agency) tegnap közölte velem, hogy az ő emberei nagyon aggódnak, ha netán a magyar kormány idő előtt cserben hagyná Németországot, ami Magyarország megszállását eredményezné, és veszélyeztetné az ott élő 800.000 zsidót, akik jelenleg viszonylagos biztonságban vannak. A zsidók itt – mondta ő – úgy vélik, hogy Németország nem engedi a magyarok háborúból való kilépését mindaddig, amíg a német hadsereg azt megtudja akadályozni, sőt nyomban megszállná Magyarországot, amely a legnagyobb számú Európában még meglévő zsidóság megsemmisítését eredményezné.**

„**Azt mondtam, hogy a lehetőség már elő lett terjesztve (lásd a Tablet legutóbbi cikkét) mint ok, amiért Magyarország ne kezdeményezzen korai átállást a Szövetségesek oldalára.**

„**Namier professzor azt mondta, hogy az egyetlen remény, ahogy a zsidóság látja, ha a magyarok nem mozdulnak, amíg gyakorlatilag biztosítva nem lesz, hogy a németek már nem tudnak visszavágni.**”

²³⁴ Major Tibor: Nemzet szolgálatában a vértanúságig. Szittyakürt, 1996. március-április. 10.: Szálasi Ferenc: Út és Cél. A kortanú, A válság férfja. Fiala Ferenc: Zavaros Évek, Málnási Ödön: A magyarok őszinte története.

²³⁵ Hernádi Tibor: Kiknek állt érdekében a második világháború, Baja, 1998, 252-253.

(Kézírás) „E kérdést megkülönböztetett figyelemmel kísérjük, és nem követeljük a magyaroktól, hogy nyíltan álljanak ki a németek ellen, amely a német megszállást eredményezné. Úgy véljük, hogy e kockázat jelenleg kicsi.”

(A fenti angol külügyminiszteri jegyzék részben megjelent Juhász Gyula: Magyar Brit Titkos Tárgyalások, 1943 című könyvében, Kossuth Könyvkiadó, 1978)

Nemzetünket a Nyugati Hatalmak zsidó védőbástya ellátására ítélték. Ez volt az egyik ok, amiért Kállay nyugatbarát politikája kudarcot vallott. A másik ok, amiért a II. világháborúba kényszerültünk, a kommunizmus megismétlődő veszélyének, borzalmainak kivédése volt. E jegyzék azt is megvilágítja, hogy német akarat szerint Nyugat és a zsidóság elhatározásából lettünk úgynevezett utolsó „náci bérencek”, amiért a háború végén Jaltában külön büntetést rótak ki ránk. Mi itt a valóság? A II. világháború kezdetekor, 1939-ben, hazánk a hadviselő tengelyhatalmak szövetségese volt. Kormányaink kezdettől fogva igyekeztek a szövetséges elköteletségnek megfelelően a hadviselőknek politikai és gazdasági vonatkozásban értékes segítséget nyújtani. Ez a hivatalos magyar magatartás azonban sohasem jelentett behódolást. Magyarország a hadviselés szempontjából eredetileg semleges kívánt maradni. A jószándék ellenére mégis belesodrótunk a fegyveres hadviselésbe, főként – de nem egyedül – külső provokáció miatt.

Világháborús szereplésünknek odahaza és külföldön egyaránt széleskörű irodalma van. A fentebb említett okmányok mellett, még megemlítem, amelyekből olvasóink megismerhetik a kérdés tárgyilagos és történelmileg igazolt részleteit. Elsőként az Egyesült Államok volt budapesti nagykövetének könyvét (1947) John F. Montgomery: Hungary, the Unwilling Satellite, a magyar történészek közül pedig Padányi Viktor: A Nagy Tragédia című kétkötetes művét (1952, 1977). Az ezekben írottakért kell követelnünk az igazság meghirdetését és a kártérítés elrendelését.

Ha kormányaink gyávaságból megalkuvásból vagy bármi oknál fogva is elmulasztják az összegezett kártérítési követelések benyújtását, akkor a magyar nép érdekének engedve kell ezt követelni, a sok tízezer gulágban névtelenül elhunytakért, az ottani embertelen szenvedésekért, megalázásokért és a 400 000 magyar nő és leány szovjet katonák általi nemi erőszak által szerzett szifiliszos betegségéért.

Elrendeződést, megbékélést, a kárpótlás hozhatja meg.

Horthy Miklós kormányzónak igen sok barátja, kártya-partnere volt a hihetetlenül gazdag zsidó-mágnások között, akik nagyban befolyásolták a kormányzót döntéseiben, többek között az idő-előtti kiugrás . . . rájuk nézve veszedelmes . . . elrendelése elleni döntésre biztatták.

A mártír miniszterelnök, Bárdossy László, a halálos ítélet kihirdetésekor erre a méltányosságra hivatkozva mondta, „Ha nem folytattuk volna a harcot, akkor most nem lennének itt, akik tapsolnának e napon.” Ez a nyilatkozat, amely az utolsó szó jogán hangozott el, megvilágítja azon döntések hátterét, amelyekért Magyarország lélekszámban és anyagi javakban iszonyatos árat fizetett! Ellenségeink sem cáfolhatják, ez a számla még mindig nincs kiegyenlítve!

A német megszállás veszélye idején Kállay Miklós miniszterelnök és kormánya felajánlotta a magyarországi zsidók felfegyverzését a németek elleni harcra, amit a zsidóság vezetői határozottan elutasítottak. Ezek a zsidó vezetők bennünket, magyarokat is eltanácsoltak a reménytelen harctól és figyelmeztettek a veszélyes következményekre.²³⁶

²³⁶ Hernádi Tibor: Kiknek állt érdekében a második világháború, Baja, 1998, 257. *Hunnia* c. folyóirat, 98. sz. 1998.

Ha ők meghátráltak a reménytelen harc felvételére saját életük érdekében, akkor mi magyarok milyen okból vagyunk bűnösök?

John Montgomery írja a már említett könyvében, hogy a zsidó-törvények megszerkesztésében résztvettek zsidó képviselők és egy felsőházi tag is. **Szerinte ezek a törvények sokkal emberségesebbek voltak, mint pl. a franciáknak a zsidókról alkotott véleménye!** Montgomery könyve itt-ott „reference-book”-ként még fellelhető Amerikában! Magyarországon az 1990-es években adták ki először magyarul (sok kihagyással!) Magyarország a vonakodó csatlós címmel.

A magyar *Hírek* 1988. 16-17-ik számában (jubileumi melléklet) „Hányan és merre vagyunk?” címmel cikk és térkép jelent meg, miszerint az 1980-as években, Izraelben még 220.000 Magyarországon született izraeli állampolgár élt!

Az ezeréves magyar tradíció, türelmessége és emberségessége nyilvánvaló volt. Azok a nemzetek, amelyek most mindenben támogatják a zsidó követeléseket, hasonló helyzetben, hogyan viselkedhettek volna? Lássuk.

A német zsidóság elutasította a Nemzeti Szocialista német programot, így veszélyesek lettek a német érdekre. Ezért határozták el a németek zsidó táborok felállítását, hogy ezzel megszüntessék az országra kiható káros ellenséget és ugyanakkor tömeges olcsó munkaerőhöz jussanak. Ez időben, az a meggyőződés terjedt el, hogy a legjobb megoldás a zsidó kérdésben a Palesztinába való kitelepítés. **Eichmann Adolf tábort szervezett, ahol a zsidókat földművelésre képezték át. E tábort a Cionista Mozgalom is támogatta. A cionisták létrehozták a Hagana Szervezetet, a Gestapóval karöltve, melynek célja a zsidók Palesztinába való titkos telepítése volt. E mozgalmat az angolok elleneztek.**

1940. november 25-én 3800 zsidó hajózott a Patria fedélzetén Haifa kikötőjébe. Az angol gyarmati parancsnok azonban megtagadta a bebocsátásukat, hivatkozva az 1939-es Fehér Könyv törvényre, amely meghatározza, hogy egy évben csak 15 000 zsidó települhet Palesztina területére. A hajót Mauritius szigetére irányították. A hajó zsidóságán dühroham lett úrrá, ordították, hogy „Palesztina vagy halál!” Nem akarták elhagyni Haifa-t. Végül is az angol hajóhad tüzet nyitott a hajóra, és 2875 zsidót megöltek. Ez nem került említésre Nürnberg-ben mint háborús bűnösség. 1944. május havában Adolf Eichmann a Cionista Világszövetségnek javasolta a magyar cionista vezetőn, Brand Joel-en keresztül, hogy egy másik németországi zsidó csoportot hajózzanak Palesztinába. Ennek fejében 10 000 teherautót kért Nyugattól. A Cionista Világszövetség elfogadta a javaslatot, de Churchill visszautasította azt. Az angolok Palesztina gyarmattartói voltak és folytatólagosan akadályozták a zsidók palesztinai betelepítését. Az itt felsorolt tényekből láthatjuk, Hitler eredetileg Palesztinába óhajtottá áttelepíteni a zsidókat, és nem elpusztítani őket.²³⁷

Rumánia a második világháború végeztével a győztesek oldalára állt, belefogott egy programba, amely a rumániai zsidók kiűrését határozta el, mert sokan közülük magyarnak vallották magukat. Kazár Lajos idéz Arendt Hannah könyvéből: Eichmann in Jerusalem: A report on the Banality of Evil: „**1941. augusztus közepén, amikor már az oláhok megöltek közel 300.000 rumániai zsidót, legtöbbit minden német 'segítség' nélkül, a Német Külügyi Hivatal megegyezett Antonescu (diktátorral) a rumániai zsidók kiűréséről, német végrehajtással.**”²³⁸

²³⁷ Hernádi Tibor: A II. Világháború igaz története, 1996 Baja, 193-194.

²³⁸ Kazár Lajos: Transylvania, the Facts, 14. Genocide and Ethnocide in Roumania, based on Hannah Arendt's book: Eichmann in Jerusalem, a report on the Banality of Evil, referring to Raul Hilberg: The destruction of the European Jews.

Mischke Roland írt egy cikket a Frankfurter Allgemeine-nek, 1985. szeptember 21-én: „In the Shadow of Conspiracy” cím alatt. Ebben a cikkben kijelenti, hogy Horthy rendszere fasiszta volt, ami hazugság, mivel 1944-ben Magyarországon 14 párt létezett, a Parlamentben 260 képviselő volt, és ebből csak 43 szélső jobboldali. 1944. március 19-ig öt liberális és öt szociáldemokrata is volt közöttük. Ez időben az újságírók 44%-a zsidó volt. A mérnökök 39%-a zsidó, az orvosoké 46 %, ügyvédeké 51%; a kereskedelmi intézmények zsidó részvétele pedig 48%. Az ország kereskedelme 54%-ban volt zsidó kézben. Nem volt zsidóüldözés, mint Oroszországban, Lengyelországban, Rumániában. Magyarországon nem található zsidó gettó 1938 előtt. Az első zsidó gettót 1944. november 29-én létesítették, hat hónappal a német megszállás után.

Hitler nyomása alatt, az 1938-39-es „zsidótörvények” szabályozták a zsidóság számának bizonyos foglalkozásokban való elhelyezkedését, képzését. Amikor e rendeletet törvényerőre emelték, egy mozgalom fejlődött ki az egész társadalomban e törvények ellen. E mozgalomban 56 leghíresebb művész, író vett részt, a háború alatt pedig 101 magyar tábornok vett részt a tüntetésben. A Hitler-befolyás idején hazánk volt az egyetlen ország Közép-Európában, ahol a zsidók szabadon, nyugalomban élhettek 1944. márciusig. Ezért 16.000 külföldi zsidó Horthy Magyarországon lelt menedéket. Goebbels „európai zsidó sziget”-nek nevezte hazánkat. A zsidó deportálások 1944. március 19-én kezdődtek, ahogy Eichmann kézbe vette ez ügyet, de amint már említettem, Horthynak sikerült lelassítania és leállítania Eichmann intézkedését, amelyet a német követ, 1944. október 10-én jelentett is Hitlernek, kifejezve elégedetlenségét.²³⁹

Dr. John Lukács, Lakatos Géza életrajza előszavában írja, hogy amikor Eichmann-t Argentínában letartóztatták, és Jeruzsálemben bíróság elé állították, tanúvallomást tett: „Horthy intézkedése egyedülálló volt a Hitler által elfoglalt Európában. Egy ország – amely szövetségben volt Németországgal – alkalmazta az általános hadseregét a zsidóság megmentésére! Én soha nem hallottam ilyent. Amikor értesültem a történekről, azt hittem álmodom, de később Lakatos kitiltott az országból.”²⁴⁰ Fercsei János 1994-ben írja, hogy a „Schindler’s List” film egy német üzletember tevékenységét mutatja be, aki 1100 zsidó életét mentette meg. Mikor fognak filmet készíteni Koszorús Ferenc vezérezrederől, ki 250 000 magyar zsidó életét és még sok ezer idemenekült zsidó életét mentette meg?²⁴¹

1938 és 1945 között, magyar történészek nem foglalkozhattak ez eseményekkel, félve attól, hogy kihívjuk a Harmadik Birodalom ellenségességét. 1945 után, a Szovjet tiltott be minden ilyen irányú kutatást és közlést. Ezért nincs teljes és tiszta képünk erről az időszakról. A Bécsi Döntés is a tiltott időszak keretébe esett.

A második világháború utáni békekötés ratifikálásakor hazánkat megint megbüntették, mint „háborús bűnöst”. Ugyanakkor, amikor Teleki Pál volt az egyetlen, aki ellenezte e háborút, és amikor külföldi nyomásra – Németország – rákényszerítette a hadba lépést, öngyilkosságot követett el. Winston Churchill nyilatkozta: „A béketárgyaláson egy üres széket hagyunk Teleki Pál részére. Ez

²³⁹ *Ősi Gyökér*: 1998 október-december, 155-156.

²⁴⁰ Lakatos Géza: *As I saw it, Tragedy of Hungary* előszavában. 1993 Universe Publishing Co., Englewood, NJ

²⁴¹ Publication of the Universal Publication Company.

az üres szék, emlékeztetni fogja a Világot, hogy a magyar miniszterelnök feláldozta magát az igazságért.”²⁴² Sajnos erről az ígéretről „megfeledeztek”.

A fentebb említett tények ellenére az olvasóban talán felötlük a kérdés, hogy ez a sok igazságtalan döntés, hogyan, és miért történt? Valóban megérdemli a magyar nép a halálos ítéletet, amit Trianonban hoztak? Sokan talán azt a nézetet alakították ki, hogy a magyar nép bűnös. A lexikonok, városi és egyetemi könyvtárak tömve vannak a jelent és múltat hamisító, magyargyűlölő, jellemünket alázó irodalommal. Az utód-államok politikusai és történészeinek írásai szerint a Bécsi Döntés Hitler ajándéka volt Magyarországnak. A magyar szabadságot szerető nép, amely kész halni szabadságáért. Amikor 896-ban végleg visszatértünk régi hazánkba, a Kárpát-medencébe, mint szittya-hun-avar-szabir örökösök, rövid időn belül létrehoztunk egy erős, gazdag kultúrkirályságot. A hányattatás következtében, amit el kellett szenvednünk, Kelet és Nyugat útkereszteződésében, a Nyugat, tatár és török elleni „védőbástya” szerepében, elgyengültünk, és Habsburg uralom alatt másodrendű néppé, kizsákmányolt alattvalókká lettünk. Ekkor kezdődött a magyarellenes propaganda a szószékről és meghamisított tankönyvekből. A Habsburgok elleni küzdelmünk 400 évig tartott. Az osztrákok magyarázatokat, jogot kerestek, hogy álcázzák leigázó szándékukat. Ezért fogadták el a finnugor elméletet, amelyet korábban már Aeneas Silvius Picolinimi, II. Pius Pápa (1448-1464) javasolt. E feltevés szerint a kezdetleges osztyák, vogul szibériai törzs leszármazottai volnánk, rokoni kapcsolatban a finnekkel. A Habsburgok elterjesztették e hiedelmet és azóta lettünk finnugor származékok. Ennek közoktatásba vitelére Budenz Józsefet, egy németet neveztek ki a finnugor tanszék élére, annak ellenére, hogy kezdetben még nem is beszélte a magyar nyelvet, de rövidesen segítségére jöttek a többiek: Hundorfer (Hunfalvi), Schedel (Toldi), Munk (Munkácsi), Ferber (Szinnyei).

A XVI. században, Kollár Ádám volt az első, aki írásaival szolgálta a Habsburg érdekeket, magyarellenes írások megjelentetésével. Ő elárasztotta az egyetemeket magyarellenes tanulmányokkal. A magyar nemzet erős ellenzése következtében, a Habsburgok kénytelenek voltak leváltani megbízatásáról, de mint magánszemély továbbra is folytatta hamis munkásságát. Azt állította, hogy Árpád idejében magyarság, mint nemzet nem létezett, mert nem élt a mai Magyarországon magyar, csak szláv. Ez a propaganda még mindig közkézen forog. A Habsburgok betiltották a magyar kiadványokat, amelyek önézetről, hazafiságról, nemzeti hősiességről vagy magyar külpolitikáról szóltak. Ugyanakkor támogatták és hirdették azokat, amelyek a nemzet leértékelését, a legalacsonyabb emberi származás hiedelmét népszerűsítették, ezek szerint pogány, barbár lovas csordák voltunk, akik a táplálkozásukra szánt nyers húst a nyereg alatt puhították.

Amikor a Habsburgok meggyőződtek, hogy minden igyekezetük és teljes erőfeszítésük ellenére sem tudják véglegesen elhallgattatni a magyar szabadság vágyát, akkor áttértek az „oszd meg és uralkodj” politikájára, elkezdtek támogatni az oláh és rác pásztornépeket, akik lassan különböző okok miatt, beszivárogtak hazánk területére. Az osztrákok biztatták e népeket lázongásra, így gyengítve a mi erőnket. Bennünket, a többségi magyarokat okoltak a nehéz életkörülményekért, jobb sorsot ígérve nekik; de mivel ez ténylegesen sohasem valósult meg, bennünket tettek meg bűnbaknak. Így gyűjtogatták, terjesztették a magyarellenes gyűlöletet, évszázadokon át. 1789-es francia forradalom után, a szabadság, egyenlőség és testvériség jelszava alatt a nemzeti függetlenségi törekvés erőre kapott a kisebbségek berkeiben. A XVIII. századi romantikus korban, az oláhok meghirdették a dákó-román folytonossági

²⁴² Encyclopedia Hungarica, 1996, Teleki Pál. 580.

elméletüket. A csehek és a szlovákok kidolgozták a Nagy Morva Birodalom elméletét. A magyar nép abban bízott, hogy a hozzánk menekült népek idővel magyarokká válnak, de az említett okokból kifolyólag ez sohasem valósult meg, vagy legalább is kis százalékban.

Volt még egy másik tényező, ami szította a magyarellenességet. Az utód-államok politikusai tudták, hogy egy műveltebb népnek földjét sajátították el, és igazságtalanul tették az itt lakó népet kisebbségi sorsba. Most uralkodnak e nép felett, akivel békében, harmóniában éltek évszázadokon át, akik megosztották velük a jó és balsorsot, vállalva, együtt harcolva az imperialista támadók és a Habsburg agresszió ellen. Ezért van a szlovák, szerb, román lemérhetetlen magyargyűlölet. Pedig ha belenéznek a múlt történetébe, láthatnák, hogy mily sok hőst adtak ők maguk is Magyarországnak. Ez csak azért történhetett, mert őseik szabadnak érezték magukat, ezért egyesültek velünk magyar függetlenségi küzdelmeinkben, amely az ő szabadságukat is jelentette. Ha erre gondolnának, akkor tudnák, hogy őseik a Rákóczi, Thököly szabadságharcaiban és a török elleni harcokban tudatosan álltak a magyar szabadság zászlaja alá. A magyar nép várja azt a történelmi fordulatot, amikor a megfelelő időben jön egy vezető, aki megvalósít egy igazságos határkiigazítást. (Út...250-257.)

* * *

Sok különböző ilyen cél összessége járult a Trianoni Békeparancshoz. A történeteket, hazánk felosztását, mi naivul – ami csak részben felel meg a valóságnak – abban látjuk, hogy nem ismertek bennünket, mert évszázadokon át elhanyagoltuk történelmünk és a politikai, valamint vármegyarendszerünk ismertetését Nyugattal, mely szerint nem lehet kisebbségi elnyomás. Láthatjuk, mint Szalay Jeromos is mondja: „Magyarország tönkretévése hideg számítás következménye.”²⁴³ Henri Pozzi mondja, hogy Trianonban, nem arról vitáztak, hogy kinek van igaza, hanem bizonyos érdekek kinek akarnak igazat adni.²⁴⁴

Ebben a legfélrevezetőbb az volt, hogy Masarykéknak és propagandistáinak, sikerült elhitetni a világgal, egy olyan *Drang nach Osten* politikai veszélyt, amely tényleg veszélyes volt ránk nézve, magyarokra, de nem volt világveszedelem, és ugyanakkor a pánszlávizmust, amely tényleg veszély Európára nézve, úgy mutatták be, mint az egyetlen megoldást a németek feltartóztatására. Tehát félrevezetés, a népek becsapása történt és így szereztek területeket, amelyhez soha semmi közük nem volt. A Szövetséges Hatalmak elfogadták a Benes által benyújtott térképeket, és ezzel nevetségessé tették magukat a világ előtt. Ezért a döntések felülvizsgálata jogosult. Tussár, bécsi cseh követ jelentette, hogy a „csehek végtelenül meglepődtek azon a vonalon, melyet országuk déli határául a konferencia húzott meg nekik.”²⁴⁵

1940-ben Emmanuel Moravec ezredes írta: „Masaryk azzal követte el legnagyobb hibáját, hogy elfogadta azokat a határokat, melyeket a nyugati hatalmak jelöltek ki Versailles-ban, a mi új független államunknak. Ha ezeket a határokat a népek önrendelkezésének elve szerint húzták volna meg, a cseh

²⁴³ Szalay Jeromos: Igazságok Közép-Európa körül II. Kötet, Collection Danubia, 1956, 102.

²⁴⁴ Szalay Jeromos: Igazságok Közép-Európa körül II. Kötet, Collection Danubia, 1956, 102. (167) Pozzi, Les Coupables, 257

²⁴⁵ Szalay Jeromos: Igazságok Közép-Európa körül II. Kötet, Collection Danubia, 1956, 110. (176) Révay József, A délszlovákiai magyar népesség, William Martin, 316.

állam és Szlovákia nem foglalhatott volna magában 3 millió németet és háromnegyed millió magyart.²⁴⁶

Benes korridor tervét a konferencia, olasz közbelépésre, nem fogadta el, mivel az olaszok nem akartak közvetlen szomszédságba kerülni Jugoszláviával. Ekkor Benes javaslatot készített elő a három magyar vármegye Ausztriához való csatolására. Ez volt az egész értekezlet legsötétebb döntése, mivel Sannino, olasz delegátus javaslatára kezdetben a bizottság úgy döntött, hogy mellőzik a kérdés felvetését, mert maguk az osztrákok sem óhajtják azt. Benesék azonban meggyőzték Renner osztrák kancellárt, Balfourt, aki a következő gyűlésen mégis felhozta a kérdést, és elfogadtatta „Burgenland” Őrség elcsatolását.²⁴⁷

Charles Danielou, a francia képviselőházban nyilatkozta:

„A legnagyobb tévedést követték el azok, akik a maga teljességében akarták alkalmazni a népek önrendelkezési jogát. Ez azt jelenti, hogy határaikon kívül, a szomszédságban hagytak 3 millió magyart, azon a nyolc millión kívül, akik alkotják ma Magyarország lakosságát. Ez az arány túlságosan nagy!”

„Nem nagy szövetségeseinek lett volna-e feladata mérsékelni ezeknek a fiatal népeknek az ambícióit még saját érdekükben is, hogy békében alakulhassanak meg? Különbözik egyeseknek az igényei csak abban a mértékben jelentkeztek, amint mások engedékenysége, nemtörődömsége nyilvánvalóvá lett. (Helyesebben: amily mértékben pártfogóik biztatták őket követelésre!) Így azután a Maszaryktól északra megvont néprajzi határ leszállott a Dunáig, hogy ott a benesi stratégiai határrá váljék. Ha a nagy szövetségeseink pontosabb ismeretekkel rendelkeztek volna a helyzetről, és ragaszkodnak az első határvonalhoz, akkor legalább ezen oldalról a jövőre nézve minden ellenségeskedés eltávolítható lenne, és kétségteljesen ma már a csehek és magyarok felvették volna a rendszeres érintkezést. E helyett, azt mondták: Gyorsan kell cselekednünk, döntsük el találomra, daraboljuk fel ötlemszerűen a területeket. Az elhatároló bizottságok majd elrendezik a dolgokat.”²⁴⁸

Aldo Dami szerint:

„... kérdéssé tettek olyan határokat, melyekre az idő rányomta patináját és megadta az igazolást. Mert igazán nem számíthat, hogy a szlovákok vagy a románok valamikor a jelenlegi néprajzi határokon túl terjeszkedtek. ... Ezen alapon hol kezdődik a történelem?”²⁴⁹

A gondolatot tovább fűzve, szerintük megvont az ok hazánk feldarabolására, mert a már előzőleg ott élő népeket állítólag elnyomtuk és földjüket elfoglaltuk – ezért jogos az eredeti nép követelése, a saját földjének visszaadása! E csalás elismerése végett hozták meg döntésüket. A több mint ezer éves becsületes magyar helytállás és Nyugat védelme nem volt elég ahhoz, hogy ezt a csodás geológiai egységet jogos tulajdonként tartsák meg? Becsületest írtam, mert hisz a magyar nép ezer év folyamán sem pusztította el az állítólagos őslakos szláv és „római dák”

²⁴⁶ Szalay Jeromos: Igazságok Közép-Európa körül II. Kötet, Collection Danubia, 1956, 110. (177) Moravec Emmanuel: Nous avons été trahis, 51.

²⁴⁷ Szalay Jeromos: Igazságok Közép-Európa körül II. Kötet, Collection Danubia, 1956, (180) Hunter Miller, Csákó István, 79-80.

²⁴⁸ Szalay Jeromos: Igazságok Közép-Európa körül II. Kötet, Collection Danubia, 1956, (183) Danielou Charles, La Paix, 13, 14.

²⁴⁹ Szalay Jeromos: Igazságok Közép-Európa körül II. Kötet, Collection Danubia, 1956, 114. (184) Aldo Dami: Destin des Minorités, VII. – 8.

származású oláhokat. Ismerve Amerika történetét, nem kell oly távolba visszamennünk, csak alig kétszáz évre és láthatjuk mi történt ott? Tudott dolog, hogy az amerikaiak majdnem teljesen kiirtották az őslakos indiánokat. Ugyanakkor megtették magukat erkölcsös bírónak. Az utóbbi évtizedek azonban élesztik a bevándorlók mélyen alvó lelkiismeretét!

Visszaadható-e Amerika földje az indiánoknak? A válasz, azt hiszem egységes: nem. Ugyanezen oknál fogva, ha elszórtan, államszervezet nélkül éltek volna a Kárpát-medencében szláv népek, visszaadni nekik a területet nem lehet, csak az igazság megcsúfolásával, valamilyen politikai hatalom közbelépésével! Nem a magyar nép nyomta el és foglalta el a szláv, rumán, szerb népek területeit, hanem ezek a népek menekültek oda a tatár, török és a kizsákmányoló, kegyetlen, zsarnok uraik elnyomása elől, egy jobb élet reményében, amit meg is találtak, mert hisz itt maradtak, nem vándoroltak tovább, vagy vissza sem mentek régi, nyomorúságos otthonaikba! Remélem, azzal a hazugsággal nem jönnek elő, hogy azért maradtak, mert rabságukban a távozásra nem nyílt lehetőség.

Guernier, francia képviselő mondta a döntéssel kapcsolatban:

„Fel kellett fegyverezni az életre az újonnan teremtett államokat, meg kellett nekik adni mindazt a lehetőséget, ami egy politikai és gazdasági alakulásnak lényeges elemeit adja. Így megkönnyítették a csehszlovákoknak a Dunához való teljes kijutást. E miatt kellett a határnak tiszta magyar területekre bevonulnia.”²⁵⁰

A magyarellenes propagandaharcban, a magyarországi nemzetiségek a határon túli fajtestvéreiktől kapták a biztatást, az elégtelenségre, területkövetelésre, és a nyugati propagandista had ezt felkarolta, gazdag anyagi támogatással.

A sok félrevezetés miatt az USA nem fogadta el az új határokat és 1921. augusztus 29-én különbékét kötött Magyarországgal, de még a francia szenátus sem fogadta el a döntést. Jouvenel, Lamarzelle, Bourgeois és de Monzie szenátorok felszólalására Boncour, Margaine, Lénail és Danielou tiltakoztak az igazságtalanságok ellen. Léon Blum, 70 képviselővel nem szavazta meg a döntést. Bainville, így látja az újonnan kialakult helyzetet:

„Európának ebben a nagy kiterjedésű részében, ahol nekünk szövetségeseket és az egyensúly elemeit kell keresnünk, minden gyengeség és zavar. A régi egyensúly elemei eltűntek. Leromboltuk Ausztria-Magyarországot. Nyolc vagy tíz állam veszi körül az egységes Németország határait. Ezek ahelyett, hogy bennünket segítenének, inkább a mi segítségünkre szorúlnak. És ez nem minden. Ezek a népek gyöngék. A gyöngé népeknek pedig az a tulajdonságuk, hogy önzők. Természetszerűleg hajlamosak arra, hogy olyan megoldásokat keressenek, amelyekkel felfogásuk szerint hatalmas szomszédjaikkal szemben biztonságban lehetnek. Ez a törekvés egyébként csálthatatlan módja annak, hogy előrehajtsák azt az órát, amikor magukat hatalmas szomszédjaiknak kiszolgáltathatják. . . Ezeket a kis államokat egymással szemben gyűlölet hatja át és veszekedések, amelyek őket vakokká teszik a nemzetközi érdekekkel, de saját valódi érdekeikkel szemben is. . . A balkáni erkölcsök nem mások, mint a kis államok örök erkölcei. . .”²⁵¹

Úgy látszik, a NATO vezetősége még nem jutott el arra a tudásfokra, hogy megértse az itt írottakat, mert ez az igazi magyarázata a balkáni és közép-európai ellenségességnek. Ezért szükséges az erős Magyarország visszaállítása.

²⁵⁰ Szalay Jeromos: Igazságok Közép-Európa körül II. Kötet, Collection Danubia, 1956, 114-115. (185) Séance du 7 juin 1921, J.O. 8 juin, p. 2570.

²⁵¹ Szalay Jeromos: Igazságok Közép-Európa körül II. Kötet, Collection Danubia, 1956, 134. (216) J.O.1921, jul. 11.

Hogyan és mint tudnánk egy közös, járható utat kialakítani, amely elvezetne legalább is a részleges sikerekhez?

E könyv előző fejezeteiben annak adtam hangot, hogy az 1910-es népszámlálási, néprajzi határokat kell figyelembe venni a revízió felvetésekor. Kutatva a megoldás lehetőségeit, javasolnám, neveljünk fel olyan revíziós vezetőket, kiknek ismereteik messze kimagaslanak, és erkölcsiségük nem hagy kívánnivalót. Készüljünk fel egy hosszú, kitartó, igazságos propaganda hadjáratra, meggyőzni a kételkedőket az igazságról, az elkövetett hazugságok, lefizetések, történelem és földrajzi hamisítások ismertetésével elfogadtatni követeléseinket, azt, hogy visszakapjuk, ami a miénk volt. Úgy is megoldható a kérdés, hogy állíttassuk vissza a Trianon előtti határokat, és mi majd adunk autonómiát az ott lakó népeknek. Ezzel a megoldással nemcsak mi jutnánk igazságos döntéshez, hanem a különböző népcsoportok is, amelyek a szerb vagy jugoszláv államforma alatt egyhamar nem számíthatnak autonómiára, pláne teljes autonómiára, amelyet mi ismét megadnánk nekik, mint ahogy azt a szászok is évszázadokon át élveztek. Egy ilyen döntés megoldaná az amerikai vagy a NATO haderő állandó kényszer ottlétét, amely egyáltalán nem kedvelt megoldás részükről.

Azonkívül Ausztria, sem Németország nem kívánnak határállam lenni Kelet és Nyugat között, ezért is óhajtják Lengyelország felvételét. Nekünk pedig ezeréves gyakorlatunk van ebben, amit számos nyugati politikus elismeréssel nyugtáz. Kormányunk részéről ennek hangoztatása ha bejutna a fülekbe, azt hiszem, támogatást találna.

Ezeréves adminisztrációnk és a vármegyerendszer az egyetlen demokratikus államforma, amely képes az ellenségességet leszerelni, és az itt élő népeknek megadni az alkotó élet nyugalmát, ugyanakkor ék, és ha kell híd lenni Kelet és Nyugat között. Meg kell ismertetni a hatalmasságokkal, hogy a magyar vallási türelmesség az egyetlen, amely a múlthoz hasonlóan megteremtheti a vallás nyugalmát. Mindezt csak tanult, jól képzett kitartó diplomata munkával érhetjük el. Trianont, mint tantárgyat, tanítsuk az iskolákban (a holocaust mintájára).

„Az egy barázdát sem” nézetet, azt hiszem, feladhatjuk, mert már idejét múlta. Nem változtathatjuk meg teljesen a fejleményeket. Ésszerűnek kell lennünk. Olyan célokat tűzzünk magunk elé, melyek elérhetők és így érdemes értük áldozni pénzt, időt, akaratot.

Ezzel az elhatározással olyan eredményeket érhetünk el mi is, mint amit Masarykék elértek, mikor megszüntették Kossuth amerikai nimbuszát, átalakították az Antantot saját nézetükre. Kitartó ismeretterjesztéssel elérhetjük az angol Lord Rothermere célkitűzését, mely szerint visszakaphatnánk Pozsony, Nyitra, Kassa, Ungvár, Munkács, Szatmárnémeti, Nagyvárad, Arad, Temesvár, Szabadka, Zombor városokat és azok környékét. E területek 23 000 km²-t tesznek ki, 1 800 000 lakossal, amelyből 1 600 000 magyar és 200 000 más nemzetiségű. Lord Rothermere, ezzel a nemes igyekezetével szeretne volna jóvátenni, amit bátyja Lord Northcliffe követett el ellenünk, mint az angol propagandahadjárat egyik vezetője. (Út...311-314.)

* * *

„A mi jóhiszeműségünk bizonyítéka a Szovjetunióval szemben nem a határok kiterjesztésének az elismerésében (vagy el nem ismerésében) áll, mint inkább abban az elhatározásunkban, hogy minden felszerelést és minden

lehetséges szállítást szolgáltatassunk neki.”²⁵² A népek szabadságának „bajnoka” nemtörődömségével szolgálásba sodorta a kis népeket, akárcsak Wilson is. Úgy látszik, könnyű a másokból ajándékozni. Kimmel tengernagy kijelentése szerint, melyet a 17-ik tengeri ütközet évfordulóján tett, a Pearl Harbor-i japán támadás készülődését Roosevelttől legszűkebb köre ismerte. Cordell Hull, Marshall vezérkari főnök és még nyolc magas rangú tiszt tudtával történt. (Azért, hogy a japánok ne mondjanak le a tervezett támadásról.) Roosevelttől számos esetben kijelentette, hogy az USA akkor lép háborúba, ha megtámadják. Így, ezzel eszközölte ki a hadbalépést.²⁵³

1940-ben, Roosevelttől még elítélte a Szovjetunió diktatúráját, de röviddel a német-orosz elleni támadás után, 1941. június 22-én Harry Hopkins, majd Aurél Harriman már 11 milliárd dollár segélyben részesítette Sztálint. William Bullitt nagykövete figyelmeztette az elnököt, hogy Sztálintól követelni kell Európa tiszteletben tartását. Roosevelttől hajthatatlan maradt, bízott Sztálin adott szavában. Roosevelttől 1943-ban ígéretet tett Csang Kaj-sek-nek, hogy Kína érdekeit, annak területi sérthetlenségét fenntartják, de Jaltában, 1945. február 11-én ő, Churchill és Sztálin titokban aláírták a szerződést Kína területének megcsonkításáról, mert Sztálin így óhajtott. Aztán a medvének megjött az étvágya Európa többi nemzeteire is. 1945-ben így megkapta a Kelet-Németország, Ausztria, Lengyelország, Rumánia, Csehszlovákia, Magyarország, Jugoszlávia, Bulgária és Albánia feletti uralmat! Majd megalakította a Varsói Paktum-ot. Sztálin jó tanítványa volt Marxnak, Engelsnek. Marx így ír a zsidókról: „Ne a vallásában keressük a zsidó titkát, hanem a valódi zsidóban keressük meg a vallás titkát. Mi a zsidóság vallási alapja? A gyakorlati szükséglet, a haszonlesés. Mi a zsidó vallás kultusza? A kufárkodás. Mi a világi istene? A pénz.”²⁵⁴

Ha tüzetesebben nézzük, a zsidóságban felismerhető a társadalomellenesség. Ezért, **1975. november 11-én az ENSZ ismert közgyűlésén határozott, amely szerint a cionizmus a fajüldözés egyik formája.**²⁵⁵ Marx meglátása szerint a zsidóság saját módján emancipálta magát, azért is, mert elsajátította a pénz hatalmat és a pénz világhatalommá lett ő általuk. A gyakorlati zsidó szellem pedig a keresztény népek gyakorlati szellemévé vált.²⁵⁶ A zsidók, írja Zakar: „... annyiban emancipálták magukat, amennyiben a keresztények zsidókká lettek.”²⁵⁷ „A zsidó társadalmi emancipációja a társadalomnak a zsidóság alól való emancipációja.”²⁵⁸ „Marx megfogalmazása világos: nem az a baj, hogy valaki zsidó származású, hanem ha ragaszkodik azokhoz az elvekhez, melyek emberellenesek. Ma, amikor 1948. december 10-én a Egyesült Nemzetek Szervezete – a tagállamok képviselőinek vallásos meggyőződésétől függetlenül – megfogalmazta a társadalomtudomány fejlődése alapján világossá vált alapvető emberi jogokat, kitűnt, hogy van egy tárgyilagos mértékünk az emberellenes, jogellenes meghatározására. Még beszélni sem lehet a béke megvalósításáról, ha csak ki nem küszöbölünk minden olyan tételt, elvet, engedélyt az egész nemzetközi és magánélet területéről, amely ellenkezik az

²⁵² Szalay Jeromos: Igazságok Közép-Európa körül II. Kötet, Collection Danubia, 1956, 186. (286) Ollivier, 126.

²⁵³ Szalay Jeromos: Igazságok Közép-Európa körül II. Kötet, Collection Danubia, 1956, 181-182. (283) Rivarol, 1958.

²⁵⁴ Zakar András: Elhallgatott fejezetek a magyar történelemből, Svájc, 1976, 43.

²⁵⁵ Zakar András: Elhallgatott fejezetek a magyar történelemből, Svájc, 1976, 82.

²⁵⁶ Zakar András: Elhallgatott fejezetek a magyar történelemből, Svájc, 1976, 44.

²⁵⁷ Zakar András: Elhallgatott fejezetek a magyar történelemből, Svájc, 1976, 44.

²⁵⁸ Zakar András: Elhallgatott fejezetek a magyar történelemből, Svájc, 1976, 44. Marx, Engels Művei I. 373. és 377. 1 Budapest. Kossuth, 1957

alapvető emberi jogegyenlőséggel. Az ENSZ erre ismételtén felhívta a tagállamokat és ezen alapul az ENSZ közgyűlése által 1968. évi november 26-án elfogadott nemzetközi egyezmény is a Nürnbergi Nemzetközi Katonai Bíróság alapelveinek egyetemes érvényességéről és az emberiség ellen elkövetett bűncselekmények elévülhetetlenségéről (v.ö.:1971. évi 1. törvény Magyar Közlöny 1971./6.) **Ezek szerint büntetendő minden háborús bűntett és emberiség elleni bűntett az egész világon, bárki követi is el azt, még ha olyanok is, akik azelőtt üldözöttek voltak.**²⁵⁹

Ezek a szabadkőműves, liberális, nemzetközi kapitalista, és a háttérben megbúvó, titkos erők robbantották szét a jól kiforrott nagy császárságokat és királyságokat, átalakítva Európa és a világtérképét, létrehozva a köztársaságokat, majd a demokráciákat. Ezek sugallatai szerint döntöttek Trianonban. Európát védtelenné tették a keleti vagy nyugati terjeszkedés ellen. Mint Európán kívül álló hatalom felosztottak, elosztogattak, és eladtak bennünket és a védtelen Európát, hogy most a legújabb céljaik szerint létrehozzák az általuk régen óhajtott, és mint hiszik, Istenük által beígért világkormányt. Azért kell csakis, kizárólagosan a demokrácia, mert ott csalással, megtévesztéssel, pénzzel és sajtó-segítséggel könnyen beférkőzhetnek vezető állásokba.

Wright Putman, aki az amerikai bank pénzügyi albizottságának vezetője volt, 1964-ben így ír: „Az Egyesült Államoknak ma két kormánya van. Az egyik alkotmányos előírásoknak megfelelően jön létre, a másik kormány a független, ellenőrizetlen és a tevékenységét nem egyeztető Federal Reserve System (a Szövetségi Tartalék Rendszer, az Egyesült Államok magántulajdonban lévő jegybankja) amely a pénz feletti hatalmat gyakorolja, noha ez a hatalom a Kongresszust illeti meg az alkotmány előírása szerint.”²⁶⁰

Carroll Quigley így írja le a pénzvagyion tulajdonosok nemzetközi hálózatának célját:

„ . . . Ez nem kevesebb, mint létrehozni a pénzügyi ellenőrzés olyan magánkézben lévő világrendszerét, amely képes uralni valamennyi ország politikai rendszerét és a világ gazdaság egészét. Ezt a rendszert a világ központi bankjai feudális módon ellenőriznék összhangban azokkal a titkos megállapodásokkal, amelyeket a rendszeresen tartott magántalálkozásokon és konferenciákon elfogadnak. . .”²⁶¹

Csak akkor kaphatunk orvoslást az ellenünk elkövetett és bebizonyított bűntettek sokaságára – ami Trianonban kulminált –, ha ráeszmélünk a veszélyre; közös akarattal nyilvánosság elé visszük azt; erőteljes fellépéssel esetleg a Hági Nemzetközi Bíróság elé tárjuk, mint emberiség-ellenes bűnt.

Az első lépés pozitív irányban az, hogy Kormányunk felmondja az alapszerződéseket, amit a határ kétoldalán élő magyarság megkérdézése nélkül kötöttek meg. (Út...316 -317.)

* * *

A POLITIKUSOK ÉS ÍRÓK VÉLEMÉNYEZÉSE

²⁵⁹ Zakar András: Elhallgatott fejezetek a magyar történelemből, Svájc, 1976,45.

²⁶⁰ Wright Putman: Money Facts, Washington, 1964. 31.

²⁶¹ *Magyar Jelen*, 2000. nov. 6. : Carroll Quigley: Tragedy and Hope, The Macmillan Co. New York, 1965.

Padányi Viktor tanulmányából:

„Az első világháború egyetlen, történelmileg mérhető eredménye az volt, hogy nyolcfelé törték Európa arcvonalát és minden lényeges részében szláv kezekre adták. Ezzel az a sáv, amelynek a Belső-Európára irányuló külső, ellenséges tendenciák elnyelése szinte már-már metafizikai lényege volt ezeröttszáz éven át, automatikusan vált a Belső-Európát veszélyeztető tendenciák felvonulási területévé.” „Versailles-ban nem tudták, hogy a nem szláv Európa keleti határát jelentő 900 kilométeres zóna a 20 és 28 hosszúsági körök között politikailag, gazdaságilag, stratégiaileg és kulturálisan egyaránt a kontinens biztonsági zónáját jelenti, másfél ezer éve a Keleti Arcvonalat, amelyet feldarabolni és az ellenség kezére adni öngyilkosság volt.”²⁶²

Aristide Briand, 1921-ben választott francia miniszterelnök:

„Ki kételkedne abban, hogy a magyar határt nem önkényesen vonták meg? Elég rá nézni a térképre, követni a határvonalat, amely egyébként **egyáltalán nem végleges**, hogy meggyőződjünk arról, hogy az nem fedti a valóságot.”²⁶³

Charles Tisseyre, francia képviselő nyilatkozata:

„Az egyik fél teljes rossz indulatának kellett, a másik fél tudatlanságával párosulnia ahhoz, hogy a régi Magyarország csodálatos egységét egy képzelt elnyomás nevében szétrombolja. Szétszakították ezt a nemzetet, amely politikai, közigazgatási egységét tíz évszázadon át megtartotta azzal a kifogással, hogy különböző népekből áll. Mit tettek ezek után? Alkottak három új államot, még vegyesebb népezzel, mint amilyen a magyarországi volt. Szétrombolták egy életerős egészséges ország politikai és gazdasági egységét és romjaiból új államokat alkottak, melyek messze állnak az előző egységétől. . . Magyarország nem ok nélkül tartja felelősnek Franciaországot a tévedésekért és igazságtalanságokért. Ez a helyzet nem tartható végtelenségig. Miért tette, vagy engedte tenni ezt Franciaország? Ezt a káros cselekedetet? Ez a szerződés a mi munkánk. Egy hosszú történelem tényeivel szemben ügyetlen politikai cselekménnyel eltávolítottunk magunktól egy népet, melynek inkább közelebb kellett volna kerülnie Franciaországhoz. . . Bizonyos, hogy a magyarok a háború alatt a németek hűséges és őszinte szövetségesei voltak. . . Nem is arról van szó, hogy erről tudatosan megfeledkezzünk: szemérem vethetjük-e azonban Magyarországnak, hogy Németországnak szövetségesevé vált? Nem mi sodortuk arra felé azzal, hogy tőlünk telhetően támogattuk az osztrák-magyar államokban a pánszláv mozgalmak kifejlődését? Trianonnal Magyarországot ismét Németország karjaiba sodortuk. Megtehetette-e tehát Magyarország, hogy nem visel háborút Ausztria oldalán? Ma már tudjuk, milyen volt Tisza István gróf magatartása a Szarajevói merénylet után, a Bécsben tartott tanácskozásokon. A háború magyar részről nem Franciaország, hanem az őt fenyegető Oroszország és Szerbia ellen irányult. Az egész háború alatt a franciák minden korlátozás

²⁶² Kollányi Károly: *A Kárpát-medence Európában*, Hung Avia. Kráter kiadó. Budapest, 1991, 9.

Padányi Viktor: *Európa Biztonsága. Szabad Magyarság*, 1958. november 30.

²⁶³ Raffay Ernő: *Trianon 75 éve*, 185.

nélkül, szabadon élhettek Budapesten, beszélhették nyelvüket, budapesti színházak továbbra is játszották a francia darabokat. Hozzá tehetjük még, hogy Károlyi Mihály forradalma „Vive la France”-ot kiáltott. Érthető, hogy a háborúban való részvételért meg akartuk büntetni Magyarországot, miért kellett azonban erősebben sújtanunk, mint Németországot vagy Ausztriát? A magyarok Franciaországtól még egy szemernyi igazságot sem kaphattak idők múltán, ez egyébként úgy tűnik előttünk, hogy mi vagyunk felelősek mindazokért a szenvedésekért, melyek Magyarországot Trianon óta, sújtották. . . A francia sajtó különösen dühös magyarelles hangot alkalmazott. . . Magyarországon az a benyomás, hogy minden szerencsétlenség Franciaországtól származik. . . Feltehetjük a kérdést, hogy milyen esztelen indítékok készítették a Trianoni Békeszerződés értelmetlen művének összetákolására.”²⁶⁴

1919. március 25-én **Lloyd-George így írt:**

„Délkelet Európában így sohasem lesz béke, mert Szerbia, Csehszlovákia, Románia határaiba bekerül a magyar irredenta. Azt kívánám tehát, hogy a béke megállapításánál ragaszkodjunk ahhoz az irányadó elvhez, hogy a különböző népfajok a saját anyaországukhoz csatoltassanak. Ennek az emberséges szempontnak, meg kellene előznie minden gazdasági, stratégiai és pénzügyi szempontot.”²⁶⁵

Bárdossy László, miniszterelnök, a képviselőház előtt 1941. november 2-án mondott beszédéből, a magyar történelmi hivatásról:

„Mi ezer éven át a Duna völgyében nemcsak népi, de szervezett állami életet éltünk. Vállaltuk ennek dicsőségét és terhét egyaránt. Itt álltunk, védtük Európát, egyensúlyt tartottunk a Kárpát-medence népei között. Közvetítettünk Nyugatról Kelet és Keletről Nyugat felé, sohasem egyedül a magunk érdekeit nézve, mindig magasabb európai célok szolgálatában. Feladatainkat a Gondviselés jelölte ki azzal, hogy ide hozott erre a földre, hogy megtartott, erősített és áldó kezét rajtunk tartotta. A vihar sokszor elzúgott felettünk, megtépázta üstökünket, de derekunk a harcban sohasem hajlott meg. Ma olyan mélyen, olyan elválaszthatatlanul vagyunk összenőve ezzel a földdel, amely a mienk, mint ahogyan a hegyek ágyazódnak bele a föld méhébe. Ez a föld jelöli ki hivatásunk és teendőink körét. Azt a feladatot, amely reánk vár, teljesíthetjük jól, vagy kevésbé jól, aszerint, hogy akadályok kerülnek-e elénk, vagy a sors megkönnyíti számunkra a munkát. Ez akárhogyan legyen, a reánk váró feladatokat csak mi láthatjuk el és senki más. Ezek a feladatok itt, ezen a földön csak a mieink. Eddig még minden kísérlet csúfos kudarccal járt, amely ezt el akarta vitatni tőlünk. A Duna völgyének minden olyan rendezése, amely nem számolt a magyarsággal, ahogyan az erejének és helyzetének megfelelt, eleve pusztulásra volt ítélve.”²⁶⁶

Ottlik László, egyetemi tanár írta:

²⁶⁴ Raffay Ernő: Trianon 75 éve, 179-180.

²⁶⁵ Pozzi Henri: A háború visszatér, Budapest, 1935., 1994., 188.

²⁶⁶ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 6. Orbók, Attila: Így beszélj házadról, Budapest, 1942.

„Magyarország politikai szerkezete nem egy népnek más népek fölötti uralmán alapult, hanem egy civilizációs eszmén: a nyugati kultúra határán fekvő egységes földrajzi területet a Kárpátok medencéjét egy nyugati szellemű keresztény királyság politikai abroncsaiba fogni. A Kárpátok medencéjének, mint területi élet egységnek egyetlen politikai keretbe foglalása, s ennek területi impériumnak a magyar szabadság eszmével való kitörése: Ez a magyar állameszme, nem pedig egy népnek uralma más népek felett. Az egy geökonómiai térhez tartozó népek sorsközösségének elemi tényéből kell kiindulni, abból, hogy ezek a népek szükségképpen összetartoznak, mert egymásra vannak utalva: A másik, az összetartozó népek egyenlő szabadságának az eszméje az ősi magyar jogeszme: Az una eademque libertas. Az ősi federális elemek (vármegyarendszer, a Szent Korona országai) megadják a lehetőségét a területi államtagozódásnak.”²⁶⁷

Charles Danielou így írt a *Daily Mail*, 1927. június 21-i számában:

„Akik a nemzetiségi elveket akarták alkalmazni, a legnagyobb tévedést követték el akkor, amikor kirekesztettek az országból hárommillió magyart. A hárommillió aránya az országban maradt nyolcmillióhoz igen nagy. Ki hinné, hogy ezek a magyarok beletörődtek abba, hogy testvéreiktől örökre elszakítva éljenek. Különös irónia, hogy a cseh határt 40km-re előre tolták Budapest felé, hogy ez a város **a cseh ágyúk lőtávolságába kerüljön**, ugyanakkor a Bácskát azért csatolták Jugoszláviához, hogy Belgrád távol essék a magyar ágyúk hatótávolságától.”²⁶⁸

1921-ben, mint a francia parlament egyik előadója, **Charles Danielou** így nyilatkozott:

„A kis szövetségesek minden nap új kívánságokat terjesztettek elő. Minden nap mélyebbre és mélyebbre hasítottak bele Magyarország ezeréves testébe. Az a határ, amelyet kezdetben Masaryk követelt a csehek nevében, teljesen néprajzi határ lett volna, a tiszta magyar városok, mint Pozsony, Léve, Ipolyság, Rimaszombat, Kassa az anyaország határain belül maradtak volna, és épp úgy Magyarországé maradt volna az egész keleti Szlovenszko és a Ruténföld.”²⁶⁹

Zathurezky Gyula, közíró:

„ . . . Hogy a Duna-medence betölthesse két pozitív funkcióját, annak feltétele, hogy politikailag is zárt, erős egység legyen. Csak ebben az esetben képes erőit az európai közösség szolgálatába állítani, úgyis, mint híd, úgyis, mint bástya. A Duna-medence szuverén és törvényszerű fejlődése a magyar

²⁶⁷ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 9. Ottlik László: „Pax Hungarica”, *Magyar Szemle*, 1934.

²⁶⁸ Raffay Ernő: *Magyar Tragédia, Trianon 75 éve*, Budapest, 1996, 179.

²⁶⁹ Pozzi Henri: *A háború visszatér*, 191.

hatalom bukásával megszakadt. Ezért időszerű mind inkább, hogy éppen a jövőbe pillantva, a formailag és hatalmilag letűnt, de elveiben ma is élő középkori magyar államiság rendjével foglalkozzunk és felhívjuk rá nyugati barátaink figyelmét is, akik egy napon talán ott fognak állni egy új Duna-medence bölcsőjénél.²⁷⁰

Harry Elmer Barnes, amerikai egyetemi tanár:

„Tanulmányaim és kutatásaim során arra a meggyőződésre jutottam, hogy Ausztria és Magyarország a háború felidézéséért felelőségre nem vonható. . . Magyarország különválasztva Ausztriától szerintem teljesen ártatlan a Világháború kitörésében.”²⁷¹

Benes Edvárd:

„Igazi szlovák politika elképzelhetetlen volt anélkül, hogy annak képviselői a végső gyakorlati következményeket ne vállalták volna, mert ezek a következmények minden logikai vonalon azonosak voltak: a területi status quo lerombolását igényelték, s vele párhuzamosan vagy egy nagy orosz irányítású pánszláv Birodalom kialakulását, vagy pedig egységes szláv nemzeti államok életre hívását a régi határok félretolásával, népi demokratikus és progresszív alapokon. A szláv politika számára sosem volt más lehetőség a megoldásra.”²⁷²

Bliss tábornok, Magyarországra küldött amerikai delegáció tagja, 1919. március 27-én jelentette Wilson elnöknek:

„Magyarország jelenlegi helyzete egyenes következménye a Legfelső Tanács 1919. február 28-i döntésének. Ez a döntés politikailag ésszerűtlen volt. Ezt nem lehet képviselnünk az Egyesült Államok népe előtt. A semleges zóna határvonala abszolút igazságtalan volt, és nekünk nem szabad még rontanunk a helyzetet a roppant igazságtalan döntés kényszerű elfogadtatásával, fegyveres erőszak által.”²⁷³

William Bullit, az USA béke delegáció tagja, e tisztségétől visszalépve írta Wilson elnöknek Párizsból:

„Azokhoz a milliókhoz tartozom, kik bizalommal és feltétlenül hittünk Önnek, azt tartottuk, hogy Ön nem kevesebbet óhajt elérni, mint tartós békét, önzetlen és pártatlan igazságszolgáltatás alapul vételével. Ám a mi kormányunk hozzájárult ahhoz, hogy a szenvedő népek újabb

²⁷⁰ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 10. Zathurezky Gyula: *Uj Európa*, 1963. júliusi szám.

²⁷¹ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 12. Barnes Harry Elemer: *Pesti Hirlap*, 1926. augusztus 7.

²⁷² Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 12. Benes Edvard: *Ou vont les Slaves?* Paris, 1948

²⁷³ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 13. Miller, D.H.: *My Diary at the Conference of Paris*, with documents I. – XVII., New York, 1929.

elnyomatásnak, alávettetésnek és szétdarabolásnak tétessenek ki, s hogy a háborúk veszélyének egy új százada idéztessék fel. A béketárgyalásoknak Santungot, Tirolt, Magyarországot, Kelet Poroszországot, Danzigot, a Saar területet érintő igazságtalan határozatait, nemkülönben a tengerek szabadsága elvének feladása, kétségtelenül újabb nemzetközi konfliktusokat fognak eredményezni.”²⁷⁴

Archibald Cery Coolidge, amerikai egyetemi tanár, Közép-Európa története politikájának legjobb ismerője, ezért nevezték ki 1918. november 16-án a Department of State tanácsosává és küldték Kelet-közép Európába egy adatfelvevő küldöttséggel. Jelentését Budapestről, 1919. január 19-én küldte Wilson elnöknek Párizsba:

„A magyar királyság, bármely európai államnál is – Britannia kivételével – tökéletesebb földrajzi és gazdasági egységet alkot. A magyar állam a Közép-Duna és mellék folyóinak az ezeket övező dombok és hegyek medencéjében fekszik. Északon, Keleten, Délen, a határokat az erdős Kárpátok és az Erdélyi Alpések határozzák meg. Ezek Horvátország és Szlavónia elvesztése előtt Délen is kitűnőek voltak. . . A termékeny sík vidéket hegyvidék övezi. Minden folyója a Dunába ömlik. . . Ez a mellékfolyóinak központi érrendszere. Ez a nagy közös folyórendszer egységes közigazgatást igényel. . . A Duna és mellékfolyói vízellátása hirtelen nő és süllyed. Amire szükség van, az egy víztároló rendszer létesítése. Azonban . . . a létesítéshez központi kormányzat szükséges.” „. . . Az ország földbirtokossága többnyire magyar volt, jó viszonyban élt a parasztsággal. Magyarország a legrégebb időktől, ritka önellátó volt. A síkság szolgáltatta az élelmet, a hegyek a fát és fémeket, a Duna és mellékfolyói egymáshoz kapcsolták a népet, hosszú időn át közös egységet alkotott. A korszerű ipar és kereskedelem fejlődésével ez az egység tovább szilárdult.” . . . „A bányászat a hegyes vidéken Budapest alapítással és igazgatással létesült, így Budapest kisvárosból világvárossá nőtt, itt van a vasúthálózat központja. Itt összpontosul minden, még a távoli Erdély is, mindig szorosabb gazdasági kapcsolatban állt a központi Alfölddel, amely felé a legtöbb folyó is folyik.” „. . . A magyarok, mint végső bizonyítékra hivatkoznak államuk történelmi egységére, amely ezeréves történelmének megrázkódtatásai folyamán nem őrizhette volna meg az egységét, az itt élő nemzetiségek különfélesége mellett, ha ezt nem biztosította volna földrajzi egységének törvényessége.” „Megértjük ebből, mit jelentett az ország gazdasági életének erőszakos szétszakítása, amelyet az ország teljes határvidékének – akár átmeneti – akár végleges csehszlovák, román, és szerb megszállása jelent és az általuk megszállt vidék kapcsolatának elszakítása az ország szívéből. Megérthetjük az itteni nép aggodalmát, ha szembe kell néznie a jelen meg nem szállt területig történő megcsonkításának lehetőségével, megfosztva fájától, vasától, ipartelepeitől, mezőgazdaságán kívül csupán egy biztos pusztulásra ítélt nagyvároson kívül egyetlen meg nem hagyva.”²⁷⁵

Aldo Dami, svájci történész, a kisebbségek szaktudója:

²⁷⁴ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 13. Halmay Elemér: *A mai Magyarország*, III., 1925, 7.

²⁷⁵ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 14-15. Az Egyesült Államok külkapcsolatai, az 1919. évi párizsi békekonferencia.

„Ha Magyarország a nemzetiségeit erőszakosan be akarta volna olvasztani, évszázadokig lett volna ehhez ideje és hatalma. Magyarország nem követte a francia királyok politikáját, sem császárságát, vagy forradalmát. Franciaország mindenek felett ezeréves politikai centralizmusának köszönhető, hogy az 1815 és 1971 évi vereségeit könnyen viselte. Magyarországot azonban 1920-ban azért büntették, mert egységesítő politikáját elhanyagolta és nemzetiségeinek lehetővé tette, hogy területén, szabadon fejlődjenek. Ha tényleg elnyomta volna azokat, már régen eltűntek volna és Magyarország nem jutott volna a trianoni határok közé. Az elnyomatás története, amely alatt más népek szenvedtek volna, csak mese. Ellenkezően a magyarok maguk váltak liberális politikájuk áldozatává. Trianon haszonélvezői, a nekik alávett magyar lakossággal szemben nem gyakorolják azt a türelmet, nagylelkűséget.”²⁷⁶

Ugyanó írta:

„A Trianon által megállapított határok nagy, tiszta magyar lakosságú területeket választottak le a törzsről és ezenkívül olyan tájak egész sorát, amelyeken ugyan nemzetiségek éltek, amelyek népe azonban olyan világosan a magyarok oldalán állott, hogy népszavazás esetén semmi kétség nem adódott volna efelett. Ez a szerződés tehát nem néprajzi megfontolásokon, sem a különböző népcsoportok kívánságán és érdekén alapult, holott egyedül ezek ismerik a saját érdekeiket.”²⁷⁷

Ismét Aldo Dami-tól:

„A szövetségesek nem elégedtek meg azzal, hogy irredenta mozgalmakat kielégítettek, hanem újakat teremtettek. A tényeket elferdítették, a történelem tanúságát meghamisították és olyan területek status quo-ját tették kérdésessé, amelyet az idő és történelem már megszilárdított.”²⁷⁸

Aldo Dami írja:

„A nemzetiségek helyzete a régi Magyarországon összehasonlíthatatlanul jobb volt, az összehasonlítás teljesen Magyarország javára dől el, amelyre pedig hosszú ideig, indokolatlanul, ujjal mutogattak. Azok a magyarok, akik ma az utód-államokhoz tartoznak, boldogok lehetnének, ha hasonló bánásmódban részesülnének. . .”²⁷⁹

Pierre Delattre, francia történész mondta a Magyar Tudományos Akadémia ülésén 1931-ben:

²⁷⁶ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 15. Dami, Aldo: La Hongrie de Demain, Paris, 1932, 97.

²⁷⁷ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 15. Dami, Aldo: La Hongrie de Demain, Paris, 1932, 133.

²⁷⁸ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 15. Dami, Aldo: La Hongrie de Demain, Paris, 1932, 23-24.

²⁷⁹ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 15. Dami: Les nouveaux martyrs, Destin des Minorités, Paris, 1936

„Magyarország 400 éven át vérzett a kereszténységért. Angliának, Franciaországnak és Magyarországnak a középkorban egyenlő számú lakosa volt. Ellenben, azért van ma Angliának 44 millió, Franciaországnak 40 millió és Magyarországnak csak 9 millió lakosa, mert Magyarország lakossága azalatt pusztult el, mialatt védve a civilizációt, a műveltséget testével fogta fel az európai kereszténységet és a nyugati kultúrát fenyegető török uralmat. 4 milliónyi lakossága lecsökkent kétmillióra. Akkor azután jöttek az elnéptelenedett, a harcok folyamán lakatlanná vált területekre, nagy tömegben a szerbek, németek és más idegen népek, s ezért került az ország idegen befolyás alá.”²⁸⁰

A magyar-csehszlovák határra vonatkozóan a francia külügyminisztérium terve 1918, november 20-án így szólt:

„Szlovákia nem egyéb, mint egy mítosz: Észak-Magyarország szlovák törzsei sohasem alkottak államot: típusuk sem egységes, faluról falura változnak. A francia tanulmány szerint azt a teret, ahol a szlovákok számottevő arányban találhatók, keleten az Ung határolja. A vonal Sátoraljaújhely felett Rozsnyóhoz és Rimaszombathoz kanyarog, Losoncnál éri el az Ipolyt, azt észak felé követi, majd lehajlik Nyitra alá és Pozsony felé lejt, elérve annak külvárosát, de magát a várost nem, míg végül felfelé haladva, Morvánál ér véget. Majd megállapítja a tervezet: Csupán e vonal mögött lehet Szlovák földről beszélni. Sőt, az igazán szlovák lakta területet a Garam vonaláig korlátozhatjuk, az ettől keletre fekvő területen ugyanis mindig csak kisebbségek éltek. Liptó, Zólyom, Trencsén hegyes vidékei a valóban szlovák földek. Az általunk meghúzott etnográfiai vonal sehol sem érinti a Dunát, amely máig megmaradt magyar és német folyamnak. Nem foglalja magában Pozsonyt sem, amelynek üzemeiben dolgoznak ugyan szlovák munkások és amelyeknek piaca oda vonzza a környék szlovák parasztjait, de ahol 42 németre és 40 magyarra 14 szlovák jut. Pozsony nem szlovák főváros, ha van ilyen, úgy az Túrócszentmárton.”²⁸¹

A Quai d'Orsay ezek szerint 1918 őszén helyesen ismerte a helyi szlovák határkérdést.

André Doboscq szerint a magyar miniszterelnök **Khuen Héderváry 1910-ben a francia követnek, René Millet-nek** a Berlinnel való szövetségünket úgy indokolta meg, hogy a „Németországgal való szövetség Magyarország számára védőgát a szlávok ellen, akiktől, hitük szerint, leginkább kell félniük.”²⁸²

²⁸⁰ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 15-16. Delattre, Pierre: *Keleti Figyelő*, 1961. szeptember

²⁸¹ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 17. *Paix*, 69 kötet. ff. 28. 64. *Les Limites au Point de Vue Ethniques de l'État Tchécoslovaque*, 1918, november 20.

²⁸² Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 16. Doboscq, André: *Budapest et les Hongrois*, Paris, 1913.

Philippe Gaillant írta 1968-ban:

„A trianon-i és a St-Germaine-i szerződések, mint elsők, bűnöztek a földrajz és történelem ellen a Duna-medencében és kizárólag a győztesek akarata szerint, akik itt különösen cinikusan, a maguk fogalmazta elvek ellenében, a népek szabad önrendelkezése ellen törtek, Magyarországot a szó szoros értelmében szétvagdalták. Elég a térképre nézni, hogy érthető legyen, miszerint mostantól nincs, ami Európa földjét, a nyugati civilizációt védje az orosz ellen. . . **Ha eljön az órája – és ez jönni fog a Nagy Európát ismét felépíteni, akkor kell egy szervesen szabályozott összetartó kapcsolat a Duna-medence népei között, minthogy a Nyugat előre tolt bástyája, ezt a megmaradt barbárság ellen védje.**”²⁸³

Gabriel Gobron a velünk foglalkozó tanulmányában írja:

„A szarajevói merényletről, amely az első világháborút kiváltotta, ma már bizonyosan tudjuk, hogy előkészítője Szerbia volt, titokban támogatva Oroszország által. Ennek célja Ausztria-Magyarország feldarabolása volt, háborúval. Szerbia eszköze volt az orosz háborús provokációnak.”²⁸⁴

Sir Robert Gower, angol alsóházi képviselő:

„A csehszlovák köztársaságot az Entente hatalmak már 1918 nyarán előzetesen elismerték. Az is ismert, hogy egy 1916. augusztus 16-án kelt titkos szerződésben. . . Romániának egész Erdélyt, és a magyar Alföld jelentékeny részét is oda ígérték. Az Entente Legfőbb Tanácsa 1918. júniusában megtartott ülésén, mint katonai célt, kítűzte a dél-szláv államok megalakulását. Ezt a tervet csak Magyarország felosztásával lehetett megvalósítani. Ítéletet mondtak ki egy ország felett, előzetes meghallgatása nélkül. A magyar béke revíziós igények elutasításával kapcsolatosan ugyan ő írta: **Nehéz megérteni, hogy a magyar kérést, amely végeredményben Wilsoni elveken alapult miért utasították el. Az a vélemény, hogy népszavazás esetében a nemzeti tanácskozások feleslegesek lettek volna, nem fogadható el és semmiképpen nem igazolhatja azt a tényt, hogy három és fél millió magyart elszakítottak hazájától.**”²⁸⁵

Francesco Nitti, az Olasz Tanács elnöke, egykori miniszterelnök és a párizsi béke delegáció tagja, könyvében súlyosan bírálta a békeszerződést:

„A nemzetközi politika nagy cselszövői Trianonban adtak találkát egymásnak... Európát nem annyira a háború, mint inkább a békeszerződések sodorták a dekadencia komoly veszedelmébe. . . A népek önrendelkezési joga, amelyet az Entente a háború alatt hangoztatott, csak hazug formula volt,

²⁸³ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 17. Gaillant, Philippe: *Fallait-il détruire l'Autriche-Hongrie? – la Revue du XX-me Siecle Fédération*, no. 395, décembre, 1968.

²⁸⁴ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 18. Gobron, Gabriel: *La Hongrie Mystérieuse*, Paris, 1933.

²⁸⁵ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 18. Gower, Sir Robert: *La Révision du Traité de Trianon*, Paris, 1937.

amelyet a veszély idején meghirdettek, hazug frázisnak bizonyult, amelyet csak a veszély idején rögtönöztek, hogy az érdekeltek rokonszenvét megnyerjék. A békét azonban nem úgy kötötték, amint megígérték és az eszmét, amelyért az emberek életüket áldozták, a szerződéseket tárgyalók csúful elárulták. A legyőzöttekre kényszerített feltételek becstelének voltak. . . Nem akadna olyan francia, angol, olasz, aki ilyen feltételeket elfogadna hazája számára, amilyeneket a magyarokra kényszerítettek. A bíboros hercegprímástól az egyszerű parasztig nem találni olyan magyart, ha erre a névre méltó, aki ezekbe a feltételekbe belenyugodnék.”²⁸⁶

Ugyancsak **Nitti**:

„A Balkánon, különösen Szerbiában Oroszország cinikusan és szégyentelenül megvesztegető politikát követett, minden alkalmat megragadva a lázításra Ausztria-Magyarország ellen. Oroszország és Szerbia politikája valóban bűnös volt. Wilson nem ismerte az európai kérdéseket. Már az első döntései meggyőztek, hogy fogalma sincs az európai kérdésekről, alig tudott valamit Európáról.” . . . „Tény az, hogy a legyőzöttek elszenvedtek egy ilyen békét, de azt el nem fogadták soha. Európában nincs béke – csupán átmeneti beletörődés az erőszakba. Addig nem lesz béke Európában, míg a sorozatos háborús igazságtalanságokat jóvá nem teszik, amíg a különböző európai népek között helyre nem állítják a szükséges kölcsönösségi viszonyt. . .”²⁸⁷

Keynes, angol pénzügyi szakértő szerint:

„Említésre méltó az elnök szellemi lassúsága. Nem volt képes pillanatok alatt felfogni, amit a többiek mondtak – alig ha volt még rá példa, hogy egy hatalmas államfő, olyan tehetetlenül viselkedett volna a tárgyalóasztalnál, mint az elnök. Így túlságosan lassú és gyámoltalan volt ahhoz, hogy bármilyen lehetőségre válaszoljon.”²⁸⁸

Lord Weardale:

„Kötelességemnek tartom tiltakozni az ellen, hogy a külügyminisztérium nem foglalkozott behatóbban azokkal az érvekkel, amelyek bizonyítani látszanak, hogy az önrendelkezés fennkölt elvét – amelyért úgy tudjuk, ezt a háborút viseltük – számtalan esetben figyelmen kívül hagyták, de egyetlen esetben sem olyan durván, mint Magyarország határainak a megállapításakor.”²⁸⁹

²⁸⁶ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 21. Nitti, Francesco: La Paix et suivantes, Paris, 1925

²⁸⁷ Lángi Mária: Trianon, MET Publishing Corporation, Hungary, 1996, 8. Nitti, Francesco: Nincs béke Európában, Pallas Irodalmi Nyomda, Rt. Budapest, 1925, 215.

²⁸⁸ Lángi Mária: Trianon, MET Publishing Corporation, Hungary, 1996,8. Vecseklői József: Nemzetgyilkossági kísérlet, Lakitelek, 1993, 112.

²⁸⁹ Lángi Mária: Trianon, MET Publishing Corporation, Hungary, 1996,11. Vecseklői, 246.

Értekezés a Lordok Házában, az angol parlamentben a magyar sérelmekről: **Viscount Lord Bryce, az angol felsőház tagja**, a kor legkiválóbb jogásza és politikusa:

„A román népnek és Romániának műveltsége alacsonyabb színvonalon áll, mint a magyaroké és ezért lealázása és lefokozása a nagy népeségnek az a tény, hogy román tisztviselők legyenek fölénk rendelve, akik oly kevéssé művelt és kevéssé előrehaladott országból származnak, mint Románia. . . . Valamennyi nagyhatalom kijelentette, hogy azon elhatározással fognak hozzá a rekonstrukció munkájához, hogy igyekeznek kielégíteni a lakosság minden célszerű kívánságát és minden törekvésük az lesz, hogy olyan állapotokat hozzanak létre, amelyek folytán kevesebb panasz és több megelégedés, tehát a jövő békének jobb biztosítékai lesznek. Ezeket az elveket azonban *figyelmen kívül hagyták!* . . . Hiheti-e bárki is, hogy azok a megállapodások, amelyek a békeszerződésben foglaltatnak, állandó békét fognak teremteni? Sőt, inkább a jövő háború csíráit hintik el, éppen akkor, amikor a béke volna az egész világ legnagyobb vágya!”²⁹⁰

„Ez a békeszerződés *fait accompli* elé állít bennünket. Már nem változtathatunk rajta semmit sem, pedig azt hiszem, hogyha hazánkban tudták volna, hogy mit csinálnak Párizsban, és módunkban állt volna a közvélemény érdeklődését felkelteni, akkor megakadályozhattuk volna, hogy ilyen békefeltételeket szabjanak. Sajnos, nem szerezhettünk tudomást a történekről, és most elibénk terjesztik a szerződést, melyet nem lehet már megváltoztatni. Nem marad más hátra, mint tiltakozni azon igazságtalanság ellen, amely a szerződésből kiérezhető.”

„Magyarország mindenesetre több megbecsülést és rokonszenvet érdemelt volna! Ez az ország egyike Európa legrégebb királyságának, sokkal régibb, mint az olyan gomba módra keletkezett államok, mint Poroszország és Bajorország, Ausztriáról nem is beszélve.”

Millerand Magyarország területének felosztására való magyarázata szövetségeseinek, **Lord Bryce szerint:**

„Azt jelenti, hogy a szövetségesek nem értek rá az ügy gondosabb megvizsgálására. Amit a levél mond, az lényegileg a következő: – Miután nem hagyhatjuk meg Magyarországot a korábbi állapotában, semmit sem adunk meg, ami az országot megilletné. – Miután nem csinálhatunk tökéletes rendszert, egyszerűen elveszünk nagy területeket Magyarországtól, amelyeket még a saját elveink szerint is vissza kellene kapnia.”²⁹¹

René Dupuis nyilatkozza:

„A Trianoni Szerződés legkegyetlenebb erkölcsi sebe Erdély elszakítása volt Magyarországtól. Ez a föld volt Rákóczi és Bethlen Gábor hazája, ahol a magyar nyelv a legtisztább, ahol a magyar népművészet a

²⁹⁰ Lángi Mária: Trianon, MET Publishing Corporation, Hungary, 1996, 15. Lord Bryce a Lordok házában 1919. december 17-én

²⁹¹ Lángi Mária: Trianon, MET Publishing Corporation, Hungary, 1996, 16. Lord Bryce: The Hungarian Peace, Budapest, 1922. Speeches of the Members of the British House of Lords on the Trianon Peace Treaty, pp 24-30.

legtökéletesebb, legeredetibb fokát érte el. . . . A háború végén mindenki Franciaországot választotta Közép-Európa döntőbírójává. A francia kormány, sajnos, nem értette meg nagyszerű, de nehéz szerepét. Gyenge volt. Magáévá tette helyi szövetségesei szenvedélyét, megadott nekik minden követelt elégtételt. Nem törődött az igazsággal és azzal, hogy a saját ügyét és Európa békéjét kompromittálja. A francia kormány – ahelyett, hogy a prágai, bukaresti és belgrádi szövetségesei étvágyát mérsékelte volna – olyan jogos magyar *irredentizmust* készített elő, mely az 1914 előtti Elzász Lotaringiával kapcsolatos francia *irredentizmusra* emlékeztetett. – A magyar követelések alapossága még Franciaország és a békéért felelős nemzetekben is bizonyos, be nem 'vallott' ellenszenvet váltott ki. A háború utáni politika és a gazdasági szükségszerűség Ausztria-Magyarország más rugalmasabb formában történő visszaállítását kívánta, amely biztosította volna a dunai népek egyesülését képező valamennyi állam számára, a teljes politikai függetlenséget. – Egyedül Franciaország, mint viszonylagos, semleges fél tudta volna létre hozni ezek között a népek között, a kibékülést, amelyet ennek a központi európai tömbnek a megalkotása tett szükségessé. Sajnos – ilyen, értelemben minden cselekvési alkalmat elmulasztott!”²⁹²

Rossetti, a rumánok kiváló államférfia, (1816-1885) még így vélekedett rólunk, magyarokról:

„A jobbágyok felszabadításának dicsősége a magyaroké. Románia csak 15 évvel későbben és csak vér árán tudta megvalósítani azt, amit a magyar nemesség minden kényszerítés nélkül, tisztán a humanitás és a szabadság fennkölt és nemes eszméitől lelkesítve cselekedett 1878-ban, amikor összes jobbágyait faji és valláskülönbség nélkül felszabadította.”²⁹³

Maurice Pernet tudta, hogy:

„A magyar nemzet három nagy áramlat ütközőpontjában fekszik, a nyugati pángermánizmus, az északkeleti pánszlávizmus, és a balkáni nyomás ütközőpontjában. És esetleg arra fog kényszerülni, hogy e három ellenfél valamelyikével szövetséget kössön, s így védekezzék a másik kettő ellen.”²⁹⁴

Theodore Roosevelt, 1909-ig, az USA elnöke, történész, 1910. április 2-án a magyar parlamenti beszédében mondta:

„Az egész civilizált világ adója Magyarországnak, az Ő múltjáért. Amikor Amerika még Európa méhében volt, Magyarország volt az a tényező, amely meggátolta a barbarizmus terjedését, és amely a civilizált

²⁹² Lángi Mária: *Trianon*, MET Publishing Corporation, Hungary, 1996, 36-37. Dupuis, René: *La Probleme Hongroise*, Ed. Internationales, Paris, 1931, 15, 18, 30.

²⁹³ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 24. Kalonday Pál: *Válasz a román nemzeti komiténak*,

²⁹⁴ Kollányi Károly: *A Kárpátmedence Európában*, Budapest, 1991, 21. Mousset: *Le Monde des Slaves*, 1945, IV.

világ biztonságát őrizte. Én ismerem ezt a történelmet, és nem tartanám magamat művelt embernek, ha nem ismerném.”²⁹⁵

Georges Roux 1931-ben újratanulmányozta a békeszerződések revíziós kérdéseit, s erről így nyilatkozott:

„Erőtéljes hazug propagandával igyekeztek a kormányok a katonák harci szellemét fokozni. A tények meghamisítása szabállyá vált, a gyűlölet szent érzelmmé. Eszméket kovácsoltak, erkölcsi önigazolásra, a saját népük lelkesítésére és az ellenség demoralizálására. Ilyen hangulatban voltak a szövetségesek, amikor a Központi Hatalmak 1918-ban összeomlottak. A győzelem teljes váratlan és nem remélt volt. A gyors cselekvés vágya nem adott időt a meggondolásra. A győzelmi mámorban, hónapok alatt készült el a béke, az új Európa, korlátlan hatalommal. Világos, hogy a magyarok az erőszakos területi csonkítást nem vették egyszerűen tudomásul, amelyek mindennemű nemzetközi jogba ütköztek, a lakosság megkérdezése nélkül. Végül volt egyetlen népszavazás, Sopronban, a magyarok győzelmével. . . Ausztriával, amely maga is vesztes volt. Az új államokban, amelyeket a győztesek támogattak, nem engedtek meg egyetlen népszavazást sem.”²⁹⁶

Tardieu, a parancsbéke főszerkesztője nem hiába mondta:

„Választanunk kellett a népszavazás vagy Csehszlovákia megteremtése között.” Ő az utóbbit választotta, mert ezért kapta fizetését.”²⁹⁷ **(Mivel Csehszlovákia megszűnt létezni, és a népszavazás már nem hozná a demográfia megváltoztatása következtében a sérelmek orvoslását – ezért most ismét felvethetjük a határ felülvizsgálatának jogosságát.)**

Pierre Sequeil írta az Erdély kérdéssel kapcsolatban:

„A háború előtt a románok számaránya Erdélyben 53.8% volt, míg a magyarok a régi Magyarországon 54.4%-ot tett ki. Erdélyben a magyarok 33%-ot, a szászok 11%-ot tettek ki, 3% egyéb mellett. Ez a tény, hogy még egyszer hangsúlyozzuk, a több százados magyar vendégszeretetre, szabadságtisztelő hagyományra vezethető vissza, nem adhat senkinek jogot arra, hogy ezt a területet attól az országtól elszakítsák, amely ezt ezer éven át jogosan kormányozta.”²⁹⁸

Lord Sydenbam írta:

„A legelénkebb részvétellel nézem ezt a dicsőséges múltú, büszke népet, amely most a kisantant jól felfegyverzett népeinek gyűrűjébe van bezárva: Ezeknek a népeknek az önkénye fenyegeti, noha kultúrában alacsonyabb fokon állnak, mint a magyarok.”²⁹⁹

²⁹⁵ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 24. Dr. Olay Ferenc: Magyar művelődés kalváriája, Budapest, 1930

²⁹⁶ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 24. Roux, Georges: Réviser les Traités? Paris, 1931

²⁹⁷ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 24. Tardieu: La Paix

²⁹⁸ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 24. Sequeil, Pierre: Le Dossier de la Transylvanie, Paris, 1967

²⁹⁹ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 25. Lord Sydenbam: My Working Life, 1928

Szaszonov D.S., orosz külügyminiszternek a cárhoz intézet jelentéséből, a bukaresti tárgyalásáról, 1914. június 23-áról, arról, milyen feltételekkel hajlandó Rumánia, szövetségeseit megtámadva, Oroszországnak és Szerbiának támogatást nyújtani.

Bratianu román miniszterelnök a kérdésre így felelt:

„Románia egész Erdélyt, a magyar Bánságot és az osztrák Bukovina felét kéri. . . Ezen felül Oroszország tartozik garantálni Románia területi integritását, fedeznie kell további fegyverkezésének összes költségeit is.”
(Történt ez azok után, hogy Románia 1883 óta szövetségese volt az Osztrák-Magyar Monarchiának és Németországnak, amely szerződést 1913-ban újította meg. Kollányi)

Ugyancsak **Sazonov** írta:

„Bécsben rendkívüli gyorsasággal határozták el (Szerbia megtörését) a minisztertanács egyetlen ülésén, amelynek **csak egyetlen tagja, Tisza, magyar miniszterelnök ellenezte Berchtold tervét.**”³⁰⁰

Saint René Taillandier írta:

„**A magyar nemzet nem pusztulhat el, s ha sírba tennék is, előbb-utóbb fel fog támadni. . . Magyarországot, a nemzetek martírját, csodálatra méltó politikai érettsége emeli ki a Habsburgi Monarchia népei közül.**”³⁰¹

³⁰⁰ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 25. Sazonov D.S. Végzetes évek, 239.

³⁰¹ Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 25. Dr. Olay Ferenc I.m.

Louis de Vienne:

„Magyarország szükségszerűen abba a helyzetbe kell kerüljön, hogy a jövőben Közép-Európa bármilyen újjárendezése folyamán azt a szerepet játszhassa, amelyet a történelem, saját értéke és földrajzi helyzete határoz meg.”³⁰²

---

³⁰² Kollányi Károly: A Kárpátmedence Európában, Budapest, 1991, 25. De Vienne, Louis: Le Guépier de l'Europe Centrale, Paris, 1937